¶ Conſilia Juriſconſulti acutiſſimi dñi Dyni de Muzello. Jncipiunt.

Con .i.

In chriſti nomine

Amen. ¶ Jn qõne que vertitur in
ter dñm Johãnez ſitij ex pte vna:
⁊ dñm Ro. ꝺ ſancto vitali ex parte
altera. Jllud vr̃ principaliter in du
bium reuocari: vz an. J. ex vigore
illius verboꝝ: Tali pacto iter eos ſta
tuto: ꝙ infra biennium poſt reditum dñi Johãnis in ciuitate
Parme teneat̃ ipſe dñs Johãnes recupare dictas terras ⁊
ſoluere dño Gerardo pro ipſo Ro. filio ſuo: ⁊ pro dote domi
ne Petre filie predicti Johãnis: ⁊ ſponſe ⁊ vxoris dicti Ro.
octuaginta libras impialium ⁊ omne melioramentũ qꝺ fieret
per dcm̃ dñm Ge. vel Ro. in predicta terra: teneatur ipſe dñs
Jo. reſtituere ipſi dño Ge. vel ipſi Ro. in arbitrio bonoꝝ ho
minum: ⁊ ſi nolet eam recupare dictus dñs Ge. vel Ro. eius
filius voluerit facere eſtimari dictas terras: ⁊ ſi aliquis ꝺfect⁹
eſſet vſqz ad predictam ſũmam libraꝝ octuaginta: dictus dñs
Jo. teneatur eodẽ modo reſtituere eidem dño Ge. id totũ qꝺ
deeſſet vſqz in quantitatẽ predictã in arbitrio bonoꝝ hominũ
vel ſit in poteſtate ipſius dñi Jo. recupare vel non recupare di
ctas terras: dũmodo ſit paratus eſtimatõem ſupplere: vel an
aſtringatur ſolũ recupare pro dicta quantitate infra tempus
in inſtr̃o expreſſum: ita ꝙ non poſſit inuito dño Ro. predictas
terras recupare. ¶ Et ꝙ poſſit predictus dñs Jo. predictas
terras recupare inuito dño Ro. probari vr̃ per regulaꝫ gene
ralem: vz eius velle eſt qui põt nolle: de reg. iur. l. eius. ¶ Jteꝫ
q: l. cauet̃: q: illud qꝺ eſt licitum vni litigantiũ licere dꝫ ⁊ alij:
vt. C. de fruc. ⁊ li. expen. l. fi. ⁊ de ſacroſan. ec. l. in ſacris. §. ĩ om
nibus. ¶ Cum ergo Ro. ex vigore predicti pacti liceat velle ⁊
nolle ex vigore verboꝝ ꝯtcus: ſequitur ꝙ etiam dño Jo. liceat
velle ⁊ nolle. i. vel ꝯtcum infirmare vel approbare. ¶ Jn ꝯtriũ
vr̃ ꝙ predictus dñs Jo. aſtringat̃ ſolũ recupare terras. ĩ. biẽ
nium ſui redditus numerandũ: q: ſicut eſt verũ ꝙ illud qꝺ idu
citur in fauorẽ alicuius nõ debꝫ in eius leſionẽ conuerti: vt. l.
qꝺ fauore. C. de leg. ⁊ l. plures de fide inſtru. ⁊ de rei vxo. act. §.
l. vnica. §. accedit: ita ⁊ eius ꝯtrium regulr̃ eſt verũ: vz quod in
alicuius onus eſt introductũ non debet in eius fauorem con
uerti: vt. ff. de interdictis ⁊ relega. l. relegatoꝝ. §. fi. ⁊ de neg.
geſt. l. ſiue hereditaria. ⁊ C. de accu. l. ne qs: ⁊ determinari ſo
let in aut. de heredi. ⁊ fal. ſi vero inſtitutio: ſed pactũ de quo agi
tur eſt inductũ ad onus dñi Jo. ı. vt recupare aſtringat̃: ergo
nõ dꝫ ĩ eius fauorẽ cõuerti: vt aduerſariũ poſſit ad reſtituẽdũ
fructũ compellere. ¶ Preterea certũ eſt ꝙ vn⁹ cõtrahentium
ex pacto iuxta cõtractũ appoſito obligari põt etiã ſi alter ex eo
ꝺ pacto nõ aſtringat̃: vt. ff. ꝺ cõtrahẽ. emptio. l. ſꝫ celſus. §. ſi fũ
dus ⁊ de pac. l. iuris gentiũ. §. quinimmo. ¶ Ex quo apparet
qꝺ dñs Jo. ex vigore illi⁹ pacti potuit obligari: licꝫ ex eodeꝫ pa
cto nõ obligaretur dñs Ro. qui cõtraxit. ¶ Preterea certum
eſt ꝙ in cõtractibus ⁊ qualibꝫ diſpoſitione: vbi de mẽte aliud
non apparet: in re dubia ſtari opꝫ proprie ſignificationi vboꝝ
⁊ illã non egredi: vt de verborũ ſigni. l. nepos paulo ⁊ de vbo.
ob. l. ſi ita ſtipulatus fuero. §. griſogonus. ¶ Cũ ergo ſignifica
tio verboꝝ in pdicto inſtr̃o expreſſorum aſtringat pdictũ dñm
Jo. nec ex propria ſignificatione vborum cõtineatur obligatio
alterius: incõueniens vr̃ dicere ꝙ alius ex vigore illoꝝ vborũ
ſit obligat⁹. ¶ Preterea ẽt ſi vba eſſent ambigua ⁊ que trahi
poſſent ad varios intellect⁹: in dubio interpretatio fieret ꝓ em
ptore cõtra venditorẽ. vt. ff. de pactis. l. veterib⁹ ⁊ de ſuitu. vrb.
pdi. l. ſi arbores. §. hec lex ⁊ de cõtrahẽ. empt. cum ĩ. l. ⁊ l. labeo
¶ Cum ergo is qui in dotem accepit ſimilis ſit emptori: vt. l.
ex promiſſione. ff. de ac. ⁊ obl. ⁊ C. de impo. lucra. deſcrip. l. ita
⁊ etiaꝫ qui eſtimatas accepit verus eſt emptor: vt. C. ꝺ iur̃ do.
l. quot̃. ⁊ loc. l. cum fundus: multo fortius ſeqt̃r cũ verba nõ
ſint ambigua ſed pro accipiente facientia: quod interpretatio
fieri debeat pro emptore contra dñm Johãnem qui eſt vendi
tor ſeu venditoris loco. ¶ Preterea cum vnum ꝯtrioꝝ ĩ ali
cuius perſonã admittitur intelligitur alteꝝ eẽ remotum: quia
ad vnius poſitionem cõtrarioꝝ alterius remotio ſequitur. vt
ff. de verborum obligatię. l. hec verba ille aut ille ⁊ de procura
to. l. pompo. §. ſed ⁊ is ⁊ de inſtito. l. ſed ſi pupillus. §. item ſi in
ſtitoria: ⁊ in a vetẽ. de manda. prin. §. neqꝫ autẽ: ⁊ de codicill. l.
fi. Cum ergo in pſona domini Johã. apponatur recuperandi
neceſſitas. ſeqt̃r ꝙ in perſona alterius cui concedi videtur fa
cultas cõpellendi: neceſſitas ſit remota. ¶ Mihi videtur inſpe
ctis verbis pactorum ꝙ pactum ſit appoſitum in fauorem
domini Gerardi ⁊ domini Roberti ⁊ ad onus domini Jo
hannis: ⁊ ideo non poſſunt ad onus dicti domini Gerardi:
vel dicti domini Ro. vel ad fauorẽ dicti domini Jo. conuerti
vt pꝫ in caſu ſimili. ff. loca. l. ea. l. iuxta regulas premiſſas vꝫ ꝙ
in alicuius fauorem introducitur nõ dꝫ in eius odiuꝫ redũda
re: ⁊ ecõtra quod in alicuius onus introducit̃ non debet ĩ ei⁹
fauorem cõuerti: vt. d. l. regulatorum ⁊ determinatur in ꝑalle
gato. §. ſi vero inſtitutio in aut. de heredi. ⁊ fal. ¶ Jtẽ libellus
ꝓ parte domini Jo. porrectus nõ procedit: quia rei vẽd. inten
dit quã ei non cõpetere aperte conſtat: q: in inſtr̃o cauetur ꝙ ĩ
dotem ⁊ dotis noĩe dedit ⁊ tradidit petias terre de qbus agit̃
que verba recte intellecta dominij tranſlationẽ inducũt: dare
enim ẽ dominiũ transferre: vt de regulis iuris. l. non vr̃ data
⁊ de verboꝝ obli. l. vbi aũt non apparet. §. fi. Et de ꝯhẽ. emp.
l. ſi ita. §. i. ⁊ inſti. de act. §. ſic itaqꝫ. ¶ Cum ergo ſit dñiuꝫ trãſ
latum conſtat ꝙ penes dominũ Jo. trãſferentem nõ remãſit
q: penes duos eſſe non potuit: vt. ff. de caſtrenſi peculio. l. ꝺ he
reditate. §. filius ⁊. ff. cõmo. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculꝫ ſi
ergo penes eum remanſit: ſequitur ꝙ rei vẽdi. fruſtra intẽdit
q̃ ſoli domino dat̃. ff. de rei vẽdi. l. in rem actio. ¶ Preterea
conſtat ꝙ titulus pro dote eſt aptus ad dñium trãſferendum
ſiue tradita ſit res eſtimata ſiue ineſtimata in dotẽ: vt pꝫ. ff. de
acqui. poſ. l. iij. §. genera: ⁊ de iure dotium. l. dotis fructus. §.
fi. ⁊. l. ſed niſi ⁊ de manu. ſeruũ dotalẽ: ⁊ ſo. ma. l. dotalẽ ⁊. C. ꝺ
rei vendi. l. dote ⁊ plene nõ. C. de iure dotiũ. l. in rebus. ¶ Jtẽ
conſtat ꝙ ſcripta in inſtr̃o publico ꝓ veritate accipiuntur: niſi
contrarium probetur. C. de proba. l. cũ precibus: ex quibus ap
paret ꝙ cum in inſtrumẽto contineat̃ ꝙ tradidit ex cã dotis:
dñium eſt tranſlatũ in accipiẽtem ⁊ relinquitur neceſſario ꝙ
ꝑ dictum dominũ Jo. fruſtra rei vẽdi. ꝓponatur: cum ſoli do
mino detur: vt dictũ eſt. ¶ Jtem pꝫ q: l. cauet̃ ꝙ ex qua cauſa
facta traditione a nõ dño transfert̃ vſucapiendi conditio. Ex
eadem cã facta traditione a domino trãſfertur dñium. Et cꝫ
vt. ff. de cõtrahẽ. emp. l. clauib⁹: ⁊ determinari ſolet de publi. l.
ſunt ⁊ alie. ⁊ de acq. poſ. pompo. §. ſi iuſſu: ſed facta traditione
a non dño: ⁊ ex cauſa dotis transfertur vſucapiẽdi cõdictio:
vt. ff. pro dote. l. i. ⁊. ij. Ergo ⁊ facta traditiõe a domino tranſ
fertur dñium. ¶ Si ergo dñs Jo. dicat ſe fuiſſe dñm tẽpore
traditõis ſequit̃ ꝙ dominium tranſlatũ fuit ab ipſo domino
Johãne ſepatum: ⁊ iõ fruſtra rei vendi. ꝓponit. ¶ Preterea
cum res tradunt̃ eſtimate in dotem eſtimatio venditionẽ fac̃
vt. C. de iur. do. l. quotiẽs ⁊ lege cauetur ꝙ qñ res tradit̃ a dño
ex cã vẽditionis dñium trãſfert̃. vt ꝺ ac. emp. l. ex empto. circa
prin. ¶ Cuꝫ ergo res tradite fuerint eſtimate in dotem. ſequi
tur ꝙ dñium ſit trãſlatum quaſi ex cã vẽditionis: cũ ipſa eſtia
tio venditionem inducat: ⁊ iõ inutiliter rei vendicatio ꝓponi
tur. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ predicta locũ haberent vbi traditio fieret
a dño ſꝫ ĩ caſu ꝓpoſito facta fuit a ꝓcuratore ⁊ iõ predicta nõ
vẽdicãt ſibi locum. ¶ Rñſio ẽ in ꝓmptu: q: traditionem fieri
a domino: ⁊ traditionem fieri a ꝓcuratore q: ſufficiens habet
mandatum paria ſunt. vt. ff. de acq. re. do. l. qua rõne. §. nihil
⁊ de pub. l. ſi qs ꝓhibuerit ⁊ inſti. de re. di. §. nihil intereſt aũt.
¶ Preterea ĩ inſtr̃o cauet̃ ꝙ data fuit domino Ge. ⁊ Ro.
libera ꝑtãs intrãdi poſſeſſionem ꝑdictaꝝ terraꝝ cuius vigore
ſeqt̃ ꝙ itrare potuerũt auctoritate ꝓpria adeo ꝙ nõ potuit po
teſtas data ꝑ primam reuocari. vt. ff. quoꝝ lega. l. i. §. ꝑdeſt ãt
⁊ ar. ff. de diuerſis ⁊ tpe preſcrip. l. ꝺ acqſiti. ĩ fi. ⁊ de aqua plu.
ar. l. in diem ⁊. C. de pigno. l. creditores. ¶ Jtem apparet ꝙ ꝑ
dictus dñs Gera. habuit tenuit ⁊ poſſedit poſſeſſionꝫ predi
ctarum terraꝝ ⁊ preſumendũ ꝙ ex titulo pcedẽti ⁊ de voluta
te eius q cãm ꝑbuit. vt. C. de acq. poſ. l. ij. ⁊. ff. de rei vẽ. l. quedã
⁊ qꝺ ibi no. ⁊ de rei vẽ. l. ſi a te. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ iure pignoris
fuerunt tradite res predicte. Uerba ꝯtcus repugnãt: q: dicũt
ꝙ dedit ⁊ tradidit in dotem ex cã dotis ⁊ eſtimate tradite fue
runt. ꝑ que: vt ꝑ predicta ꝓbat̃: dñium ẽ trãſlatũ: ⁊ iõ nõ põt di
ci eſſe pignoris loco. cũ in re ꝓpria vinculum pignoris nõ cõ
ſiſtat regulr̃ ⁊ cõiter vt. ff. de excep. rei iudi. l. ex ſertante. §. lati
nus: per que pꝫ terre de quibus agit̃ non potuerunt ꝑ dñꝫ
Johãnem iure dñi vendicari: ⁊ iõ ſequitur ꝙ libellus nõ fue
rit recte format⁹. ¶ Preterea poſito ſine preiudicio ꝙ pactũ
obliget predictum dominum Ro. quod tñ non ẽ non tñ ꝓpte
rea daretur ex vigore illius pacti rei vẽdi. ſꝫ actio preſcrip. v

a

bis.vel alia informata ex pacto incontinenti appoſito:vt.C.ḋ pactis inter emp.l.i.⁊.ij.de dona.añ nup.l.ſi cũ añ ⁊ de iure.do.l.ẽt ⁊ no.plene.ff.de dona.l.i.⁊ iõ pꝫ libellum in oẽm euentum male fore cõceptũ:⁊ ita dico ⁊ cõſulo ego Dynus de Mucello iuris vtriuſqꝫ doctor.

Conſili.ij.

Viſis ⁊ diligẽter examinatis in ſupradicta q̃õne allegatiõibus ⁊ iuribus vtriuſqꝫ partis conſiliũ mei Dyni ḋ mucello tale eſt vꝫ:ꝙ debeat pronūciari bene appellatum:⁊ male iudicatũ:hoc ideo q: ſicut prudenter eſt allegatũ: hereditatis appellatione bona feudalia nõ continent̃:vt nõ.ĩ l.item videndum.§.fi.ff.de peti.heredi.¶ Itẽ apparet:q: agnatus hereditate repudiata nihilominꝰ petit feuda:vt in.r.colla.ne agna.⁊ fi.ca.circa pꝛin.¶ Iteꝫ ea que tranſeũt ad filios vt ad filios non videntur repudiari repudiata hereditate paterna: vt.ff.de iure patro.l.filij ⁊ de bonis libe.l.ſi patronus.§.fi.¶ Econtra petendo ea que tranſeunt ad filios:vt ad filios nõ videntur propterea petere hereditatẽ pñnam nec ei ſe imiſcer̃ etiaꝫ ſi tanꝙ heredes petãt vt.ff.de acqui.heredi.l.ꝓ herede.§.quid tamen:ꝑ que apparet manifeſte ꝙ lꝫ conuenerint ḋ hereditate pñna diuidẽda certo modo ⁊ ſup eo pronunciatũ fuerit non videntur propterea cõueniſſe de diuiſione feudoꝝ nec ſup ipſoꝝ diuiſione ꝓnunciatũ videt̃:cuꝫ cõſenſus ſequẽs adhibitus tempore ꝓlate ſñie limitari videat̃:⁊ ꝑ limitationem reſtringi ad formam cõuentiõis extra iudiciũ habite:quã cõſtare videt̃ fuiſſe de hereditate diuidẽda:ar.ff.de pac.l.iam ꝙ circa fi.⁊ de verborum oblig.l.tacia.§.idem reſpon.¶ Preterea conſtat ꝙ in ſimplici conuẽtione ⁊ etiam generali ea ſola videtur deduci que de iur̃ cõi licẽt:vt.ff.de mune.l.luctus.§.i.⁊.C.de natu.nõ.cum.l.i.lib.r.⁊ de condictio.indebiti.l.ſi procura.⁊ de pecu.l.qui peculij:⁊ que in frau.credito.l.ſi pater filio:ſed non eſt licitum filiabus ſine pacto ſpeciali in feudum ſuccedere:vt pꝫ de his qui feu.da.po.§.hoc autẽ videndũ:⁊ ḋ ſucceſſione feudi circa pꝛi.§.filia:⁊ de gradi.ſuc.in feu.§.ad filias vero ergo nõvr̃ ĩ ſimplicẽ cõuentionẽ de bonoꝝ ⁊ hr̃ditatis diuiſione cõcepta veniſſe:⁊ cõſequẽter nec ĩ ſñiam ex forma cõuẽtõis latam.¶ Preterea ẽt ſi in feudi cõceſſione ſpãle pactuꝫ apponatur ꝙ tã filij ꝙ filie ĩ feudũ ſuccedãt.nihilominus inter eos ordinis prerogatiua ſeruat̃:q: filijs extantibus filie repellunt̃ vt in preallegato titulo de ſucceſſione feudi.§.filia vero ⁊ in titulo ḋ eo q ſibi ⁊ hr̃dibus ſuis maſcu.⁊ feu.ĩ ue.ac.c.i.ibi dum dicit non.n.patet locus femine in feu.ſuc.⁊c̃.¶ Si ergo hoc eſt ꝙ ex vigore ſpãlis cõuentionis que pariter ſe hꝫ ad filios ⁊ ad filias:filia non admittit̃ extantibus filijs:ſequitur ꝙ multo minus debeat admitti ex vigore ſimplicis cõuẽtionis ⁊ ẽt generalis poſito ꝙ ẽt generalis eſſet ꝙ non vr̃:cuꝫ multa poſſint ⁊ ſoleant in ſpãlem cõuentionem deduci que non creduntur ĩ generali:vt de mino.l.illud.§.ſi tale ⁊ de ꝓcura.l.pompo.circa pꝛin.⁊.l.non ſolum.§.fi.⁊ ḋ acq.heredi.l.ſi quis mihi bona.§.ſed vtrum.¶ Preterea forma dubiaꝝ cõuentionuꝫ ad iuris cõis interpretationem ⁊ ad intellectum reduci dꝫ.vt pꝫ.ff.de admi.re.ad ciui.parti.l.curatores.§.fi.¶ Sed ius cõẽſita ſe hꝫ q: filie nõ ſuccedũt in bona feudalia quãdiu extat aliquis filiorum vt in preallegato titulo de his qui feu.da.po.§.hoc autẽ ⁊ de ſucceſ.feu.l.fila vero ⁊ de gradi.ſucceſ.feu.§.ad filias.⁊ ḋ eo qui ſibi ⁊ hr̃dibꝰ ſuis.c.i.ergo ſimpl̃r cõuẽtio de faciẽda diuiſione bonoꝝ reducẽda ẽ ad formam iuris cõis.i.ad ea bona q̃ de iure poſſunt ad filias pertinere.Ad ea vero que de iure ꝑtinere nõ poſſunt.i.ad feudalia nõ poteſt extẽdi.¶ Preterea tũc eſt verum qa ſentẽtia cõtra ſñiaꝫ data ẽ ipſo iure nulla cũ vtraqꝫ profertur ſup eadẽ re vl̃ vtraqꝫ generalit̃.Ita ꝙ ꝑ oĩa videt̃ deductum in vna q̃õ in altera:⁊ ita intelligit̃.l.i.C.ſen.reſcin.nõ po.⁊.l.i.quando ꝓuo.nõ ẽ neceſſe.Sꝫ vbi vna generaliter:⁊ alia ſpãliter:ſicut videt̃ in ꝓpoſito ẽẽ:tũc nõ videntur ſup eodẽ ꝓlate:quia ſpecies de genere eximitur vt de penis.l.ſanctio legum ⁊ de vborum obliga.l.doli clauſula:⁊ ḋ lega.ij.l.vxorẽ.§.filiato:⁊ de alimẽtis lega.l.alimenta.§.penul.⁊.l.ſtichus in pꝛin.¶ Per q̃ꝫ pꝫ ꝙ.ll.ille que dicunt nullã ẽẽ ſñiaꝫ cõtra ſñiam latam nõ vẽdicant ſibi locũ in caſu noſtro.¶ Itẽ quia ſicut ſupra ꝓbatũ ẽ:ſentẽtia prima nõ videt̃ fuiſſe generalis:ſed ſpecialis de diuidẽda hereditate ſm̃ formã ꝑcedentis cõuentionis:⁊ ideo ſicut ſupra dictum eſt non extendebat̃ ad bona feudalia:ſed reſtringebatur ad hereditaria tm̃.Et ideo ĩ conueniẽs eſt dicere ꝙ iſte due ſñie ſint contrarie ⁊ videantur ſup eadẽ ꝓlate.¶ Preterea generalitas ſententie:ſicut manifeſtum eſt:reſtringitur ad ea ſola que veriſimile ẽ in iudiciũ deueniſſe:vt.ff.de excep.rei iudicate.l.ſi ex teſtamento.⁊.l.ſic in teſtamento agentum.⁊.C.de iudic.l.licet.Sed veriſimile eſt actum fuiſſe de hijs bonis que debebant de iure in diuiſionem venire inter maſculos ⁊ feminas ergo effectus ſñie etiã ſi generalis foret ad illa bona feudalia nõ extẽderet̃.Et poſito ꝙ ad illa extẽderet̃ appꝫ cũ ſublatũ eſſe ꝑ effectum ſcḋe ſñie ĩ qua cõtinetur ꝙ res feudales non candant indiuiſionem predictam.Et poſito etiam ꝙ iſta ſcḋa ſñia nulla eſſet qua contra pꝛimam ꝓlata tamẽ ſicut proponitur ꝑ.l.municipalem ciuitatis Verone debuit de nullitate ꝓponi infra decẽ dies ⁊ ꝓpoſitũ non fuit ⁊ ideo ſecũda ſentẽtia firma remanet ⁊ tollit effectum prime poſito ꝙ ẽẽt ei cõtraria quod tñ nõ eſt vt ſupra oſtẽdi ⁊ ita ꝓut ſupra dico ⁊ cõſulo ego Dynus ḋ mucello iuris vtriuſqꝫ Doctor.

Conſi.iij.

In chriſti nomine amẽ.Queſtio talis ẽ.Quidã cõdidit teſtm̃ in quo inter alia quandam vxorẽ ſuam dñam ⁊ vſufructuariam reliquit ⁊ quoſdam ſibi heredes inſtituit finito demuꝫ vſufructu dicte ſue vxoris ¶ Vult mõ dcã dñã habere vſufru.bonoꝝ mariti.¶ Opponit̃ ꝙ non debet habet̃ quia dies legati vſuſfructꝰ cedit ab adita hereditate ſed hereditas nõ põt adiri vt dr̃ ꝑ heredes cũ heredes ſint iſtituti demũ finito vſufru.dicte vxoris.Et q̃õ dña ſit in totũ repellẽda põt euidenter oñdi q: vbi repugnantia inteſtõ cõtinet̃ nullum deſcriptum ĩ teſtõ valꝫ vt de regulis iuris.l.vbi repugnãtia ⁊ de cõdi.inſti.l.ſi titius Sꝫ cõſtat ꝙ ẽẽ vſufructuariam ⁊ ẽẽ dñam repugnantia ſunt cum nemo poſſit habẽ vſufructuꝫ vl̃ aliam ſuitutis ſpẽm in illa re in qua hꝫ dominium.vt.ff.ſi vſuſfru.peta.l.vti frui ⁊ ḋ ſeru.vr.pdi.l.iure cõi ⁊ de iure do.l.cum in fundo circa principium.¶ Cum ergo in teſtamento cõtineatur ꝙ teſtator inſtituit eã dñam vſufructuariam negari non poteſt qn in teſtõ ſit ꝯrietas ⁊ ratione contrarietatis tota diſpoſitio ſit inutilis.¶ Et ad huius confirmationem accedit quia vbi vnum contrarioꝝ eligitur tacite videt̃ ẽẽ alteri renunciatum vt.C.de codicil.l.fi.⁊ de fur.l.i.⁊ de inſti.l.ſꝫ ⁊ ſi pupillus.§.ſi in iſtitoria ⁊ de vbo.obl.l.hec vba.¶ Cum ergo eſſe dñam ⁊ vſufructuariam ſint oppoſita vt ſupra probatũ ẽ ſequitur ꝙ ꝑ poſitionem dñij remoueatur poſitio vſufruc.Et ecõtra poſitione vſuſfructus remoueat̃ poſitio dñij.⁊ ideo tota diſpoſitio ſit inutilis q̃ſi cuilibet ipſius partis videatur per teſtatorem renunciatum ⁊ ideo non põt negari qn ĩ vbis teſtamenti perplexitas deprehẽdatur:⁊ ratiõe ꝑplexitatis tota diſpoſitio inutilis conſtituatur.¶ Preterea conſtat ꝙ relicta ĩ teſtamento non debẽtur anteꝙ ex eo hereditas adeat̃ vt.C.de fideicõ.l.eam quã ⁊ de regulis iuris.l.ſi nemo ⁊ de teſta.tu.l.ſi nemo.¶ Item conſtat ꝙ ex inſtitutione concepta in diem ĩcertum vel ſub cõditione nõ poteſt adiri anteꝙ dies incertus vel condictio exiſtat vt.C.de heredi.inſti.l.extraneũ ⁊ de cadu.tol.§.in nouiſſimo ⁊.ff.de heredibus inſti.l.in tempus in pꝛi.⁊.l.ſi quis inſtituat̃.⁊.l.qui filio.Ex quo ſequitur ꝙ cũ hereditas adiri non poſſit ante aduentum diei incerte inſtitutioni adiecte ꝙ nec legatum ĩ teſtõ relictũ poſſit deberi.ergo nec relictum dñe megloratte cum dies vſuſfructus legati non cedit nteꝙ hereditas adeat̃.vt de cadu.tollẽ.§.in nouiſſimo.⁊ quãdo dies vſuſfru.legati.ce.l.vnica.¶ Preterea cõſtat ꝙ vſumfructum ⁊ dñium non põt eligere cũ ſint oppoſita.vt ſupra eſt oſtẽſum ergo lꝫ legatum ſolute ſit relictũ haberi dꝫ pinde ac ſi relictum eſſet diſiũctiue vt.ff.de regulis iuris.l.in eo q̃õ.§.vbi verba.ſed vbi duo legata diſiũctiue relinquũtur quoꝝ vnum poſſibile ẽ ceder̃ a morte teſtatoris.⁊ aliud ab adita hr̃ditate cedit expectat̃ quãtum ad electionẽ fiendã ꝙ cedat dies vtriuſqꝫ vt.ff.quãdo dies vſuſfructus leg.cedat.l.ſi vſuſfructus in pꝛi.⁊.l.cum ita ⁊.l.cũ illud.ſed diem vſuſfructus lega.nõ eſt poſſibile ante aditionem cedere.vt ſupra ꝓbatum eſt ergo nec ẽ poſſibile ceder̃ legatũ dominij.⁊ ſi non ẽ poſſibile ꝙ cedat ergo electio eius nulla foret dato ꝙ dña alteꝝ coꝝ eligeret.vt de opti.lega.l.optione legata ⁊ de lega.in.l.iulius.¶ Preterea certũ eſt ꝙ teſtator non potuit duos inſtituere hr̃des.ita ꝙ quilibet

eēt inſolidum hēs vt.ff.ō regulis iuris.l.qꝺ circa.§.vni duo:
ergo domina nō potuit heres exiſtere cū alij ſcripti eſſent here
des vniuerſales ⁊ ſine certi temporis diffinitione. ¶ Ex quo
relinquitur ꝙ alij ſunt heredes:⁊ non domina:qꝺ ita ꝓbatur:
q᷑.l.cauetur ꝙ particularitas temporis equipollet particulari
tati rerum vt pꝫ.ff.de mili.teſtamento.l.miles ita.§.⁊ quia di
ximus:ſed inſtitutus ex re certa habetur pro legatario:⁊ non
pro herede:vt.C.de heredi.inſtitu.l.quotiēs.Ergo ēt ſi cōcede
rem⁹ eque īſtitutū videri ꝓ parte tēporis dū viueret:ſeq̄ret̃ ꝙ
alij hꝰdes īſtituti ēt ſine tēporis ꝺfinitiōe haberētur loco hꝰdū
vniuerſaliū ⁊ dñā haberet̃ loco legatarij:⁊ iō non eſſet poſſibi
le legatum deberi cū effectu niſi poſt aditionē hꝰditatis:vt.ſ.
oſtenſum eſt:ſꝫ hꝰditatē certū eſt adiri nō poſſe anteq̄ꝫ dies in
certa exiſtat ergo nec ē poſſibile legatum peti. ¶ Itē iuxta cōſi
deratiōnē p̄miſſam ideſt q᷑ legatum relictū debet̃ demū poſt
aditionē hꝰditatis ſequit̃ ꝙ vſuſfruct⁹ videat̃ domine relict⁹
demū cum morit̃:⁊ ideo relictū inutile:vt.ff.de vſuf.lega.l.ſi
vſumfructum ⁊ ō vſufruc.lega.l.titio. ¶ Incōtrariū videtur
ꝙ dñā Megloreta ſit heres ⁊ cōſequēter dñā pleno iur̃ vſqꝫ ad
tp̄s mortis ſue:quia certū eſt hꝰdem inſtitui poſſe poſt tp̄us in
certum cum equipollere videant̃:vt.C.ō hꝰdi.inſti.l.extraneū.
¶ Preterea dubia ſoluta ofo equipollet copulatiue:vt.ff.de
v̄borum obli.l.triplici.§.videamus ⁊ nō.in eodē ti.l.alienatio
nis.§.fi.Sed cōſtat ꝙ vbi plenū dñiū ⁊ vſuſfructus copulati
ue relinquunt̃ ꝙ eſt in electione illi⁹ cui relinqtur vtruꝫ petat
vſumfructū vel dominiū plenū:vt.ff.de vſufru.lega.l.ſi titio:
ergo ⁊ vbi ſolute relinqtur:ſicut eſt in ꝓpoſito electio debet eē
illius cui relinqtur:ex quo pꝫ qꝺ eſt electō dñe vtrū habeat vſū
fr.vel dñium plenū. ¶ Sed ad hec oīa poſſet reſponderi:q᷑ lo
cum habere poſſent vbi aliqs eſſet hēs p cuius aditionē relicta
confirmant̃ quē patꝫ non eſſe ī queſtione ꝓpoſita viuēte dñā.
Et iō q̄ſtio remanet in hoc ſolū an hēs inſtitui poſſit ad tp̄s ī
certū:ſicut ex tēpore incerto. ¶ Et ita dico ⁊ conſulo ego Dy
nus de mucello iur̃.vtriuſqꝫ doctor.

Conſi.iiij.

q Uestio talis eſt. Ticius ⁊ alij cōplices
ex parte vna ⁊ Martinus ⁊ alij
ex parte alia fecerūt inter ſe pacem ⁊c. Et quili
bet pro ſua pte promiſit inſolidum dictam pacē
habere firmā ⁊ ratā:⁊ non cōtra facere vel veni
re ad penaꝫ mille librarꝫ:⁊ obligauerūt pro predictis ſeruādis
inter ſe adinuiceꝫ oīa eoꝝ ⁊ cuiuſqꝫ eoꝝ bona ⁊c. Et pro dicta
pena ſi cōmitteret̃ p aliquē dictarū partium dare cui ⁊ quib⁹
contra factum fuerit prout vobis cōſtare poſſet ⁊c. ¶ Prete
rea dictus ticius ⁊ quidam alij q obligati ſunt ad dictam pacē
vendiderunt iure ꝓprio quaſdā terras domos ⁊ poſſeſſiones
cōfinatas p ordinem certo p̄cio quibuſdā hodie poſſidentibus
⁊ qui hodie poſſident ex dictis bonis. Demū dictus ticius ali
q̄ furta cōmiſit in rebus dicti Martini cuius occaſione ⁊ alijs
quāpluribus fuit cōdemnatus ad mortē:⁊ furta p euꝫ cōmiſſa
in bonis Martini confeſſus fuit ī iudicio. Et poſtea porrecta
fuit petitio de pace rupta petēdo penā in quā inciderūt ꝯ ticiū
⁊ eius heredes ⁊ alios cōtentos in pace:qui oēs obligati ſunt
ꝓ predicta pace ſeruāda:⁊ pro facto cuiuſlibet ſue partis:⁊ eis
non cōparentib⁹ ad iurādum fuerunt inducti teſtes ad ꝑpetuā
rei memoriaꝫ ꝓbātes legitime dicta furta fuiſſe cōmiſſa:⁊ me
ruerunt ſn̄iam cōtra eos ſm̄ formā ſtatutoꝝ cōmunis Floren
tie prout cōſtare poterit p publicū inſtrumentuꝫ ⁊ p acta:⁊ qa
nunc dictus Martinus intēdit agere p hipothecariam contra
poſſeſſores dictoꝝ bonoꝝ nomine dicte pene:⁊ pro dicta pena
iam cōmiſſa ⁊ ſecūdum formā ſtatuti cōis Florentie nō requi
ritur bona principalis eſſe excuſſa. ¶ Reuocatur in dubiuꝫ ⁊
opponitur ꝓ parte dictoꝝ poſſeſſorū ꝙ dicta hipothecaria nō
procedit cū pena non ſit liquidata verſus poſſeſſores.ſed tm̄ cō
tra principales ꝑſonas itaqꝫ dicta teſtificatio ad eternā rei me
moriā facta contra ticiuꝫ ⁊ alios ꝯfeſſio dicti Ticij nō dꝫ poſ
ſeſſorib⁹ irrequiſitis aliqꝺ p̄iudiciū generare maxime cū dicta
bona poſſederunt anteq̄ꝫ dicta pena ꝯmiſſa fuerit. ¶ Et ex ad
uerſo dr̄ ꝙ non fuit neceſſariū:cum ꝯtra eos non ageret̃ ⁊ qꝺ
ſufficit ipſa probatio:q᷑ ex fcō ipſoꝝ bona debent auocari cuꝫ
habeāt cauſam ab eo ⁊ res tranſiuit cū ſua cā non deberet de
terior fieri cōdictio creditoris propter alienationē factam a de
bitore:alioquin eſſet in poteſtate eius fraudare creditores alie
nando cū ſciat ſn̄iam ferri cōtra eum:ꝓponēdo ꝙ probatio fa

cta contra eum non noceret poſſeſſori qꝺ eſſet abſurdum.
¶ Nunc queritur an teſtes inducti ad ꝑpetuam rei memoriā
contra ipſos contra quos actū eſt ad penā valeant cōtra extra
neos poſſeſſores qui poſſidēt bōa obligata. Ex premiſſis duo
ſunt ſimpliciter inquirēda. ¶ Primum eſt vtrū Martinus p̄
dictus poſſit agere hipothecaria cōtra emptores eoſdēqꝫ bono
rum poſſeſſores cū bona fuerint alienata ante pacis fractionē
⁊ ante pene cōmiſſionem. ¶ Secūdum an teſtes inducti ad ꝑ
petuam rei memoriā contra ipſos ꝯtra quos actuꝫ eſt ad penā
valeant contra extraneos poſſeſſores qui poſſident bōa obliga
ta. ¶ Et circa primuꝫ videtur primo de iure oſtendi poſſe qꝺ
Martinus non poſſit hipothecariam intentare contra bonoꝝ
poſſeſſores. ¶ Certum eſt enim qꝺ quotienſcunqꝫ eſt in pote
ſtate debitoris ne bona ex prima conuentione obligentur.po
ſterior in quem ius eſt tranſlatum per debitorem preferetur
poſſeſſori:vt ecce ſi cōuenit inter me ⁊ titiū ꝙ ſi pecuniā ab eo
accepero res ſit ei obligata:⁊ poſtea pecuniaꝫ accepi a ſempro
nio:⁊ eandē rem obligaui:lꝫ pecuniam poſtea accipiaꝫ a titio
p̄fertur ſēpronius cui poſterius cōueni ꝙ eſſet obligata:⁊ hoc
iō q᷑ accipere pecuniam a titio vl̄ nō accipe erat in poteſtate ō
bitoris:vt.ff.qui po.ī pig.l.i.⁊.l.potior.i.Rn̄ſo.Sed ī ꝓpoſito:
erat in poteſtate titij ſupradicti frāgere pacē vel nō frāgere:⁊
cōſequenter vtrum bona ſua futura eēnt obligata vl̄ non:ergo
ſi ante fractionē pacis bona transferuntur in aliū videt̃ illum
in quē traſlatio facta eſt:eē potiorem eo cui pax rumpit̃ poſt
tranſlationē bonoꝝ. ¶ Preterea cōſtat titium debitorē non
eſſe ante fractionem pacis. ⁊ incipere debitorem eſſe tempore
pacis fracte:⁊ hoc patet quia debitor appellatur is a quo inui
to exigi pōt:vt.ff.de verborū ſigni.l.debitor.⁊.l.creditores:ab
eo autē q ſub cōditione ꝓmiſit certuꝫ ē nihil exigi poſſe pēdē
te ꝯditiōe:vt de v̄boꝝ ſig.l.cedere diem:Si ergo alienat anteq̄ꝫ
incipit eē debitor:nō poteſt ꝓ hypothecariā reuocari:q᷑ hypo
thecaria nō datur ad reuocādum ea que ōbitor alienauit anq̄ꝫ
incipet eē debitor.vt.C.de iur̃.fiſ.l.i.li.x.⁊ de bo.dam.l.ſi qs
ꝓ hac. ¶ Preterea vbicūqꝫ pena ꝯmittit̃ ſi qd fiat qꝺ fieri nō
ꝯueniat:ſpectat̃ tp̄us ꝯmiſſionis pene:⁊ nō tp̄us promiſſiōis:
vt.ff.de v̄boꝝ obli.l.cū filius.§.in hac Sic ergo ⁊ in q̄ōne p̄miſ
ſa ſpectari debebit tp̄s cōmiſſionis pene nō ꝓmiſſiōis:Sꝫ tp̄e
ꝓmiſſiōis bona repiuntur alienata:ergo nō cadunt in obliga
tionē:⁊ ideo nō poſſūt per hypothecariā aduocari. ¶ Ecōtra
videt̃ ꝙ dictus Martinus agere poſſit hypothecaria ꝯtra poſ
ſeſſores bonoꝝ:⁊ auocare debeat ⁊ poſſit a poſſeſſoribus ipſa
bona de iure:quia licet quātū ad v̄itatē bona obligent̃ tp̄e quo
penā ꝯmittit p fractionē pacis tamē obligata itelligunt̃ ex tp̄e
promiſſionis q᷑ ſi debitori ſub ꝯdictiōe obligato acceptū ferat
ꝯdictione pendente licet quātum ad veritatē liberet̃ in ꝯdictio
nis euentū tn̄ liberatus intelligit̃ ex tp̄e acceptilatiōis interpo
ſite vt.ff.de ſolu.l.ſub ꝯdictione Sic ergo ⁊ ī propoſito lꝫ bona
v̄e obligent̃ tēpore quo pena ꝯmittitur.tn̄ obligata intelligun
tur tp̄e ꝓmiſſionis cum ergo ꝓmiſſio alienationē p̄ceſſerit ſe
quit̃,ꝙ bōa alienata poſſint p hypothecariā auocari. ¶ Pre
terea bona pure obligari ⁊ obligari ſub ꝯdictiōe ⁊ ꝯdictionem
exiſtere paria ſunt quia effectus cōdictionis trahitur ad diem
ꝯtctus cum pure cōtrahi ⁊ ꝯbi ſub cōdictione ꝯdictiōe exiſtēte
paria ſunt vt.ff.de piculo ⁊ ꝯmo.rei vē.l.neceſſario.§.ꝙ ſi pen
dēte ⁊ de nautico fe.l.nihil ⁊ de fideiuſſ.l.ſi a reo.§.Itē ſub di
uerſis ⁊ de vulgari ſubſti.l.fi.§.titius cuꝫ ergo ꝯtractus ꝓmiſ
ſionis pene ⁊ obligationis bonoꝝ lꝫ ꝯdictionaliter celebratus
p̄ceſſerit ipoꝝ bonorū alienationē ſequit̃ ꝙ ipa bona alienata
poſſint p hypothecariaꝫ reuocari. ¶ Preterea cāus eſt.l.lege
enim cauet̃ ꝙ ſi bona. Primo obligant̃ vni ſub condictione
Secundo obligant̃ alij pure. Tertio exiſtat conditio primi ꝙ
p̄mus dꝫ p̄ferri quia ꝑinde habebi t acſi eo tp̄e quo ſtipulatio
eſt poſita ſine ꝯdictiōe facta eſſet vt.ff.qui po.ī pig.ha.l.potior
in v̄.videamus.⁊.l.qui blaneū.§.eo amplius. ¶ Mihi autem
Dyno de mucello videt̃ ꝙ Martinus predictus poſſit bona
alienata poſt promiſſionem ⁊ ante pacis fractionē p hypothe
cariā aduocare ar.p̄all.l.pecunia.ſi.rn̄ſo ⁊.l.q blaneū.§.eo am
plius ⁊ ad.l.potior.i.rn̄ſo ⁊ ad.l.i.ff.qui po.in pig.ha. Rn̄den
dum eſt ꝙ ibi erat in poteſtate ſua obligationem principalem
reuocare ⁊ ꝯſequēter acceſſoriā:vt.ff.ſi cer.pe.l.qui pecuniam.
In propoſito autem inuito ſtipulatore non poterit vinculum
pignoris diſſolui ⁊ iſta ſolutio colligitur in.l.q balneū in pn̄.
⁊.l.potior.i.reſpō. ¶ Circa ſm̄ videtur primo de iure poſſe ꝓ
bari ꝙ teſtes inducti ꝯ eos ꝯ quos actum eſt ad penam valeāt
ꝯ extraneos poſſeſſores bonoꝝ obligatorum. Primo q᷑.l.ca

uetur ꝙ emptoris eadẽ cã eſſe dꝫ ⁊ circa petẽdum ⁊ circa ðfen dendum que fuit eius auctoris. vt. ff. ð reg. iur. l. inuitus. §. ple rũqꝫ. ⁊ redditur rõ in alia regula iuris: ꝗꝛ non debeo melioris conditõis eſſe ꝙ̃ auctor meus a quo ius in me tranſit. vt i co. ti. l. in his offi. §. non debeo. ¶ Conſtat ãt ꝙ teſtes inducti ad perpetuam rei memoriam valerẽt ꝯ venditores. vt in auẗ. ð te ſti. vrb. pre. ⁊ C. de teſti. auẗ. ſi quis ab aliquo. ergo ⁊ valere de bent ꝯ emptores. ¶ Preterea cõſtat ꝙ acta vnius cãe ꝓſunt in alia inter eaſdem perſonas. vt. C. de arbi. l. penul. §. lꝫ. ⁊ de teſti. l. fi. ⁊ de li. cã. l. pe. ⁊ no. in. l. is apud quem. C. ð eden. Eſſe aũt eandem perſonam ⁊ eandẽ reputari paria ſunt quantũ ad iuris effectum: vt in auẗ. ð iureiur. a mo. §. preterea circa prin. ⁊ de diuer. ⁊ temp. preſcrip. l. cum hẽs. ⁊ ð publi. l. ſi ego. §. pa ctus. ſed venditor ⁊ emptor quantũ ad ius rei vendite idem re putantur. vt. ff. de ꝯhen. emp. l. dolia. §. cum. ⁊ de here. vẽ. l. em ptori. ⁊ d. l. inuitus. §. plerũqꝫ. ergo atteſtatões producte ꝯ ven ditorem nocere debent emptori in alia cã cum venditoris per ſonam repñtent. ¶ Preterea alienatio debitoris non dꝫ con ditionẽ creditoris deteriorem facere. vt. C. de pigno. l. ſi debito rem. ⁊ de remiſ. pigno. l. res pigno. ⁊ de diſtra. pigno. l. ſi debi tor. debi. vendi. pi. in pe. no. po. l. i. ⁊. ii. Sed ſi non conſtituere poterit deteriorem: ergo teſtes ad perpetuam rei memoriã idu cti debent ꝓbare ꝯ emptorem ſicut ꝓbarent ꝯ venditorem: aꝉ conditio creditoris conſtitueret deterior. ꝗꝛ aſtringeret ad onꝰ noue probatõis. ¶ Preterea certum eſt ꝙ res tranſit cuꝫ ſua cã ⁊ cum ſuo onere. ff. de acqui. re. do. l. traditio. ⁊ de ꝯhẽ. emp. l. alienatio. ⁊ ð vſufru. l. ſi pendentes. §. ſi quid. ⁊. §. ſi ꝗꝛ ſeruitꝰ Sed penes alienantem res erat cum illo onere. ſ. ꝙ probata ꝑ iſtos teſtes fractione pacis res obligate poterant per ypotheca riam auocari: ergo cũ eodem onere eſſe debẽt penes emptorẽ. ¶ Preterea ex qua perſona quis ſentit comodum cum eadẽ ſit natura ꝯriorum ex eadem de iure ſentire dꝫ incomodum. vt. ff. ð regulis iuris. l. ex qua perſona. ⁊ l. ſꝫm naturam. ¶ Sꝫ conſtat ꝙ comoda ex perſona venditoris prouenientia etiam poſt contractum venditionis tranſeunt ad emptorem. vt. ff. de rei ven. l. emptori: ⁊ de rebus coꝝ. l. illicite: ergo ⁊ incomoda ex perſona venditoris ꝓueniẽtia: lꝫ poſt ꝯtum vẽditionis: ſpe ctare debẽt ⁊ ꝑtinere ad onꝰ emptoris. ¶ Preterea qua rõne ſñia lata cõtra venditorem nocet emptori: vt de excep. rei iudi. l. exceptum ⁊ de excep. rei ven. l. ſi eadẽ ratione ⁊ cõfeſſio vẽdi toris: que quãtum ad onus probãdi tollẽdum equipollet ſñie: vt. l. proinde. §. nondũ ad. l. aquil. ⁊ de re iudi. l. poſt rem: nocere dꝫ emptori. ¶ E contra videt ꝙ ſñia lata ꝯ venditorẽ poſt vẽ ditionem nõ noceat emptori: qua rõne contra debitorẽ poſt ob ligationẽ nõ nocet creditori: vt. ff. de excep. rei iud. l. ſi mater. §. fi. ⁊. C. de pig. l. preſes prouincie. ¶ Preterea ꝯfeſſio ⁊ proba tio pares ſunt vt. d. §. nõdum: Sed cõfeſſio venditoris poſt vẽ ditionem factã non nocet emptori: ergo nec ꝓbatio cõtra ven ditorẽ inducta: ar. ff. ad trebel. l. facta. §. ſi heres ⁊ quẽadmodũ ſerui. amit. l. ſi patrem. §. ſi ꝑ fundũ. ¶ Preterea colligit a ꝯ rio ſenſu ex. l. ſepe. §. lꝫ ſcientibꝰ de re iudi. Quia ſi factũ vẽdi toris nocet emptori qñ patit cuꝫ de re vẽdita litigare ergo qñ nõ patitur ſequitur ꝙ nocere nõ dꝫ. ¶ Mihi Dyno de mucel lo videtur ꝙ ea que nocebant ſeu nocere poterant vẽditori añ venditionem noceant emptori ⁊ ad eius onus ꝑtineant: ea vo ꝗ̃ nocere ceperunt vẽditori poſt ꝯtum vẽditionis: ꝑꝑ factum ipſius venditoris non debeant nocere emptori nec ad ipſius onus pertinere ar. p̃calle. l. C. ð pigno. l. preſes prouincie: ⁊. ff. de pigno. l. ſi ſupatus. §. fi. ⁊ de excep. rei iudi. l. ſi mater. §. fi. ⁊ ideo quãtum ad ea que alienata fuerunt poſt ꝓductionẽ ⁊ con feſſionem valebunt atteſtationes cõtra emptores: ſed quãtum ad ea que alienata fuerunt ante erit opus ð nouo probari: ⁊ ita dico ⁊ cõſulo iuris eſſe prout ſupra ſcriptũ eſt. Ego Dynꝰ de mucello iuris vtriuſqꝫ doctor.

Con. v.

In chriſti nomine amẽ.

1 Queſtio talis eſt: quidã nomine Ioffredus mi nor. xxv. annis maior tñ. xiiii. propter grata ſer uitia ſibi collata ꝑ Symbũdũ fratrem ſuũ eidẽ Symbũdo fratri ſuo: pure mere ſimplr ⁊ inter viuos tanꝙ̃ bñ merito donauit dedit ⁊ cõceſſit int viuos oĩa bona ſua: ⁊ iura uit corporaliter nullo tẽpore contrauenire de iure vel de facto: ¶ Modo videns ſe ꝑ predictam donationem leſum enormit vult poſtulare reſtõnem in integrũ: ⁊ predictũ ꝯtum donatio nis reſcindere: ⁊ eſt qꝺ vtrum poſſit iuramento nõ obſtante. ¶ Et cuilibet prima facie videret ꝙ non: ꝗꝛ iuramentuꝫ irre uocabile cõfirmat cõtractũ ſuper rebus ſuis a minore celebra tum vt in auẗ. ſacramenta. C. ſi aduerſ. ven. ¶ Sed cõſtat dõa tio nem eſſe cõtractum: vt. C. qꝺ metus cã. l. ſi donationes ⁊ de fide inſtru. l. ꝯtus ⁊ de preſcrip. xxx. annoꝝ. l. ſi quis emptiõis ergo poterit ꝑ iuramentuꝫ minoris irreuocabiliter cõfirmari. ¶ Tamen veritate cõſiderata ſatis efficaciter de iure põt oſtẽ di ꝙ non obſtante iuramẽto poſſit cõtra dictam donationem petere reſtõnem in integrũ pro hoc facit ꝗꝛ. l. cauetur ꝙ iuramẽ tum non trahitur ad illa de quibꝰ non eſt veriſimile iurantẽ ſciuiſſe. ff. ad municip. l. fi. in prin. ⁊ de iure patro. l. adigere. §. fi. ⁊. C. de non nume. pecu. l. fi. ¶ Sed lege ẽt cauet ꝙ non eſt veriſimile aliquẽ voluiſſe renũciare iuri qꝺ ignorat ſibi cõpete re: vt. ff. de acqui. heredi. l. ſi is ad quẽ: ⁊. l. necis. §. i. ⁊. l. clodius de pe. hereditat. l. legitimã ⁊ de inoffi. teſtõ. l. mater. §. ceterum ⁊. l. nihil. §. ſi cum filius ⁊ de interro. ac. l. de etate. §. ex cã ⁊ de pactis. l. ſi cum te ⁊. l. tres fratres. eo. ti. Si ergo probabitur ꝙ minor de quo agit ignorabat vel ignorat poterat vel ignorat ꝑſumebat beneficium reſtõnis ſibi cõpetere recte concludetur ꝙ ei renunciaſſe non videtur ⁊ cõſequenter ꝙ iuramẽtum ad illam renũciationẽ nõ trahit: ⁊ ideo relinquat i ſimplici cõdi ctione minoris ſine iuramẽto ꝯhentis qui ſtatim leſione pro bata admittitur ad beneficium reſtitutionis in integrũ. vt. ff. ð mino. l. i. ⁊. l. ait pretor in prin. ¶ Qð autẽ apte probetur ꝙ ignorauerit ſibi competere ius reſcindẽdi donatõem ꝑdictam ex quo certioratus nõ appet. videndũ reſtat. Et primo ſic ꝗꝛ le ge cauetur ꝙ ſi mulier renunciat velleyano, Ita demum tꝫ re nunciatio ſi ð iure ſuo certiorata fuerit aliter non. ⁊ in dubio certiorata non preſumitur. vt. ff. ad velleya. l. fi. §. i. ⁊ ibi no. er go ⁊ ſi minor renũciet beneficio reſtõnis in integrum: nec ð eo certioratus appet renunciatio non tenebit. ꝗꝛ ð eo quod igno rauerit nõ vꝛ cogitatum. ⁊ ꝯñter iuramentum ad illud nõ tra hitur. vt. ſ. oſtenſum. ¶ Mulieres vero ⁊ minores quantũ ad eorum ignorantiam tollendam vel preſumendam equipolent vt. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regulam. ij. reſponſo. ⁊ ar. ff. ð eden. l. i. §. fi. ⁊ notari ſolet. ff. de iure fi. l. ii. §. fi. ⁊ ideo ar. de muliere ñ certiorata ad minorem q nõ eſt certioratus procedit rectiſſime Preterea ꝑificantur per legẽ ruſtici ⁊ minores. vt. ff. de ꝓba. l. cum de indebito. §. ſi autẽ is qui in debitum. ⁊. d. l. i. §. fi. ff. ð eden. ſed in ruſtico preſumit ⁊ tollerat ignorantia iuris. vt pre alle. l. ii. §. cum plura. ff. de iure fi. ergo ⁊ in minore tollerabitur ⁊ preſumetur ignorantia iuris. vt pꝫ de iur. ⁊ fac. igno. l. regu la circa prin. ¶ Preterea. l. cauet ꝙ extrinſeca ſolẽnitas non preſumitur niſi quatenus probatur. vt. ff. ð pub. l. quecunqꝫ. §. fi. ⁊ no. de ver. obli. l. ſciẽdum. ¶ Sꝫ extrinſeca ẽ ſolẽnitas quã verboꝝ ꝓlatoꝝ ſignificatio non includit: ſed ꝙ minor certiora tus fuerit nec includitur nec ꝑ interpretatõem eſt apta includi in verbis in inſtrõ donatõis prolatis: ergo ꝙ certioratus non fuerit. Et ſi non certioratus preſumit ignoraſſe ⁊ ignorantie occaſione non renunciaſſe ⁊ cõſequenter nec renunciationẽ iu ramento firmaſſe. vt per ſuperiora oſtenſum eſt. ¶ Preterea certum eſt ꝙ iuramentũ preſtitum a minore nihil aliud opera tur: niſi ꝙ repñtat eum maiorem. vt no. de pace te. §. iteꝫ ſacra: ⁊. C. de reſcin. ven. l. ii. ¶ Sed vbicunqꝫ agitur ð damno vitã do ignorantia iuris tolleratur etiam in maiore. vt. ff. de iur. ⁊ fac. igno. Ergo ⁊ in propoſito cuꝫ predictus minor agat ð dã no vitando. i. ne perdat dñium reꝝ donataruꝫ: ſequitur ꝙ eiꝰ ignorantia tollerabiliſſima ſit in iure. ¶ Preterea ignorãtia iuris ⁊ facti pariter tollerantur vbi ð dãno vitando agitur. vt in. l. iuris ignorantia. ⁊. l. regula. ff. de iuris ⁊ fac. igno. ¶ Sed in fcõ ſemꝑ preſumit ignorãtia ẽt ſi de dãno vitãdo ñ agit vt ð ꝯdi. inde. l. fi. ⁊. l. ſed ſi me putẽ. ⁊ de ac. emp. l. ſi tibi liberum ⁊ nõ. de lega. i. l. ſi res obligata: ergo ⁊ in iure ignorãtiã preſu metur cũ de dãno vitãdo agat ⁊ ideo renũciatio non habebit effectum nec iuramentum qꝺ renũciationem ꝯfirmare vꝛ cuꝫ ad ea trahat renũciatio ⁊c. vt dictum eſt. ¶ Preterea lege ca uetur ꝙ vbi reperit mixtus error facti ⁊ iuris ⁊ error iuris hꝫ originem ex errore facti. Illud ſeruatur qꝺ ſeruari deberet ſi ſolus error facti interueniret: vt plene notari ſolet. ff. pro do. l. ſi vir vxori. Sed in propoſito eſt error facti ⁊ iuꝛ: facti in eo ꝙ ignorabat vẽditionem ꝑdij ꝑ tutorem factã: ⁊ ex hoc ꝓcedebat error iuris vꝫ ꝙ ignorabat ſe poſſe poſtulare reſtõnẽ in inte grum: ergo ꝑinde dꝫ haberi ac ſi ſolus error facti neutrini nocet etiã ſi de lucro captãdo certet vt. ff. de iu. ⁊ fac. ign. l. error facti

⁊.l.iuris ignorantia multo ergo fortius tolleratur in propoſito vbi de damno vitando certatur: ⁊ ſic tolleranda eſt ignorātia. Dicendum erit ꝙ liberatio ⁊ confeſſio ⁊ iuramentum ad liberationem ⁊ confeſſionē confirmandam interpoſitā nihil operetur: vt.s.oſtenſum eſt: cum de iure ſuo certioratus non preſumatur. Concludēdum eſt ergo ꝙ petere poſſit in integrū reſtitutōem ⁊ liberatōem ꝯ confeſſionem cum his omnibus appareat leſio: ⁊ ita dico ⁊ conſulo iuris eſſe Ego Dynus d mucello iuris vtriuſq; doctor.

Conſi.vi.

X teſtamēto domini Al

e

berti de lechapeſcis pp ea que ſcripta poſt teſtamentum ſunt.i.poſt remiſſionē fideicōmiſſi factam per dn̄m Federicum ⁊ dn̄m Johānem filios quōdam Bonif.dn̄o Vg.filio pdicti dn̄i Alberti. ¶ Itē pp diuiſionē ſeu diuiſiōes factas inter predictū dn̄m Vg. ⁊ dn̄m Malfellum albertum ⁊ Bertolum ⁊ cōuentiones ī iſtrumento diuiſionum appoſitas. ¶ Item pp filium naturalē q vr extare ex predicto dn̄o Vgo. ¶ Item pp poſthumam natā ex predicto dn̄o Vgo. ⁊ dn̄a Brixiana que vr fuiſſe vxor predicti dn̄i Vg. ⁊ pp teſtm̄ ab ipſo dn̄o Vg.compoſitum ⁊ inſtitutōem ⁊ ſubſtōnem in eo factam: multe dubitatōes occurrūt. Prima eſt vtrū remiſſio fideicōmiſſi fcā dcō dn̄o Vg.p dn̄os Federicū ⁊ Johā.filios dn̄i Bonifacij pdeſſe dēat dn̄o Malfello alberto ⁊ Berto. Et ꝙ pdeſſe dēat dn̄o Vg.tn̄ vr ꝙ effectus pacti cū vna pſona fcī nō extēdit ad aliā niſi paciſcētis interſit: ꝙ aūt pdictis dn̄o Malfello Alberto ⁊ Bertolo pſit nō intereſt dn̄i Vg.īmo potius intereſt oppoſitū.ſ.ꝙ non proſit Et iō dicēdum eſt nō pdeſſe ar.ff.de pac.ſi vnꝰ.§.aū oia ⁊.l.fideiuſſori.§.cum alio ⁊.l.qḋ dem̄ ⁊.l.ſi tibi.§.ſi pactꝰ. ¶ Preterea effectus remiſſionis limitari ⁊ reſtringi debet ſm formā rōnis remiſſiōi adiecte ar.ff.de le.ij.l.cū pr.§.dulciſſimis ⁊ de le.iij.l.nomē.§.fi. ⁊ de calū.l.hec actio ⁊ de acq.poſ.l.ſi is q. Cū ergo ī remiſſiōe ↄtineatur ꝙ remiſſio fit ob eā cām.ſ.vt oīs bōa volūtas ſp ſit ⁊ maneat inter predictos dn̄m Malfellū Albertum ⁊ Bertoldū: ſeqtur ꝙ ad eos nō extēdatur remiſſiōis effectus. ¶ Item pp rōnem pacto remiſſionis adiectam vr pactū perſonale tam inſpectis verbis quam inſpecta paciſcentiū mēte: ⁊ ideo nō eſt dicēdum ꝙ ad alios extendatur: vt de pactis.l.iuriſgentium.§.pactorum: ⁊.l.vbi autem. ⁊.l.idem in duobus §.pře. ⁊ de libe.lega.l.non ſolum.§.tale. ¶ Econtra vr remiſſionem factam dn̄o Vgo.per duos de fideicōmiſſarijs pdeſſe debere alijs: quia quotiẽs vnus ex his quibus ſucceſſio defertur directo vel per mediam perſonam alterius: per repudiatōem excluditur a iure petendi eius portio defertur alijs iure accreſcēdi aliqn̄ volentibus ⁊ aliquando inuitis: vt.ff.de bo.poſ.l.iij.§.vi bonorū cū tribus.ll.ſe. vt de acqui.here.l.cum hr̄ditate. ⁊ ad tertu.l.ſi nemo. ⁊ de ſuis ⁊ legitimis.l.ſi ex pluribus. ⁊.C.quādo non pe.par.l.vnica. ⁊ de cadu.tol.§.his ita. Cū ergo predicti dn̄i Fede. ⁊ Jo.per pactum repudiauerint. ſequitur ꝙ eorū repudiatio faciat partem per eos repudiatam deferri alijs per fideicomſubſti. ¶ Preterea aut in pacto addicitur cā finalis aut impulſiua: aut dubitatur: finali cā ceſſante ceſſat effectꝰ pacti: ſed impulſiua cā ceſſante non ceſſat effectꝰ pacti. ar.ff.d do.l.ij.§.fi. ⁊.l.generaliter. Sed ſi dubitatur vt in caſu noſtro: preſumitur in dubio cā impulſiua ⁊ nō finalis: ⁊ ideo ceſſante cā ceſſat effectus pacti.ar.ff.de vſufru.le.l.generali.§.duas. ⁊ de condi. ⁊ de.l.cum tale.§.falſam. ⁊.l.ticio.§.ſed cum a nte nuptias. ⁊ no.ī prealle.l.ij.ff.de do. Quare dico ꝙ predicti dn̄i Malfellus Albertus ⁊ Bertolus admittantur ad partē remiſſā per predictos Fede. ⁊ Jo.ſi aliud eis non obſtat. ⁊ hoc non per pactum fcm̄ dn̄o Vgo. Sed legis poteſtate per ius accreſcendi quod incipit habere locum remiſſione fcā per pactū. ¶ Secūda dubitatio eſt vtrum pp diuiſionem que facta apparet inter predictos dn̄m Vgo.do.Malfellum Albertum ⁊ Bertolū ⁊ cōuentōes in ipſa diuiſione appoſitas ius fideicōmiſſi relicti ī teſtamento domini Alberti intelligatur remiſſum. Et iſta quātum ad veritatem non cōtinent dubitationem magnam. ꝗ ſi bene conſiderentur verba tex.in.l.qui rome.§.duo fratres: vbi vr ius fideicōmiſſi futuri remitti per verba que fuerunt equipollentia his de quibus agitur: vz ꝗ nec ibi nec in qōne de q̄ agitur ſtatum fuit in finibus diuiſiōis: ſ; vltra proceſſum ⁊ pmiſſū ⁊ iuratum in perpetuum non ↄuenire aliqua rōne q̄ dici vr excogitari poſſit vel aliquo iure: ⁊ ideo ius fideicōmiſſi futuri remiſſum videatur: vnde ſupuacuum eſt querere: an poſſint agere ad eſtimationem partis ſibi aſſignate quaſi p ius fideicōmiſſi ſupuenientis videatur eunte: vere enim nullū ius ſupuenire vr: cum remiſſum extet ex vigore cōuentionum in diuiſiōe appoſitarum. ¶ Et propterea nō vendicat ſibi locū in caſu nr̄o illud qḋ gloſatur in.§.duo fratres: ſed poſſet ⁊ deb; diſtingui: aut tpe diuiſionis ⁊ pactorū in diuiſione appoſitorū ſciebant ius fideicōmiſſi Aut ignorabant: ⁊ ſi ſciebant: tūc vr remiſſū vt in.§.duo fratres: ſi ignorabant.tunc non videtur remiſſū: vt in.§.duo fratres. Ratio ꝗ remiſſio quātūcūq; generalis nō extenditur ad ea que remittēs ignorabat ſibi cōpetere: vt.ff.de tranſac.l.cū aquiliana ⁊.l.qui cū tutoribus.§.i. ⁊.§.fi. ⁊.l.non ē ferendus ⁊ de inoff.teſt.l.mater.§.certum ⁊ de pe.here.l.legitimam ⁊ de acqui.hered.l.nec is.§.heredes ⁊.l.ſi is ad quem. Si dubitatur preſumitur in dubio ignoraſſe: vt de admi.tu.l.hoc autem ꝙ cognouit. ¶ Tertia dubitatio eſt an exītia filie naturalis nate ex cōcubina excludat ſubſtitutos p fideicōmiſſū: Et videtur ꝙ excludat ſubſtitutos: ꝗ verba teſtamenti dicunt ⁊ ſi oēs decederent.ī.puberem etatē ⁊ ſine herede ⁊c̄. ſed hr̄dis appellatio quātū ad iſtum caſum equipollet appellatiōi filiorū vt.ff.ad treb.l.ex facto.§.fi. Sed cōſtat ꝙ eo caſu quo ſubſtitueret ſub cōditione ſi ſine filijs moreretur naturalis excluderet ſubſtitutum: vt.s.de leg.ij.l.cū pater.§.volo ⁊.l.lutius.§.fi. ⁊.C.de inſti. ⁊ ſubſti.ſub cōdi.facit.l.generaliter nec inſpiceretur vtrū exiſteret heres patri vel non: vt de leg.i.l.filiuſfa.§.cū erit rogatus: ergo ⁊ in propoſito lz filia naturalis heres nō exiſteret prī videtur excludere ſubſtitutum. ¶ Econtra vr ꝙ nō excludat ꝗ verba a teſtatore prolata cū effectu ſunt accipiēda. Sed verba dicunt ſine herede: heres aūt appellatur qui in vniuerſum ſuccedit: vt.ff.de here.inſti.l.quot.§.heredis ⁊ de verbo.ſig.l.nihil. Cum ergo filia naturalis non ſit heres patri: ſequitur ꝙ nō debeat excludere ſubſtitutum ſm verba in cōdi.ſubſti.inſerta. ¶ Mihi autē videtur ꝙ ſi ſubſtituens erat pſona in dignitate poſita: ꝙ tunc naturalis filius nō excludat ſubſtitutū: alias bn̄ excludat: vt.ff.ad treb.l.ex facto.§.ſi quis rogatus ⁊ ibi plene nō. ¶ Quarta dubitatio ē an exiſtentia filie poſt mortē nate ex dn̄a Brixiana debeat excludere ſubſtitutū: ⁊ ad iſtud eſt ppterea apta rn̄ſio: ꝗ aut habebimus eā pro ſpuria: aut p legitima: ſi ſpuria nō dz excludere ſubſtitutos: ꝗ non pōt de iure habere nomen filie. Item nec nomen heredis: cū non poſſit heres de iure inſtitui: vt in aut.q.mo.na.effi.ſui.§.fi. ⁊ ideo nec poſſz facere exiſtere cōdictionem cū relinqueretur in caſum exiſtētiū liberorum nec poſſet facere deficere cum relinqueretur ī caſū exiſtentium liberorū vt.ff.de cōdi. ⁊ demon.l.hec cōdictio ⁊ qn̄ dies ce.l.pro. ¶ Utrum aūt ſit habenda pro ſpuria vel pro legitima: dicēdum ē ꝙ aut ↄhētes credebant de iure tenere mr̄imonium: Aut ſciebāt de iure nō tenere: Aut dubitatur. ¶ Primo caſu cōfirmatur p.l.ſtatu.liberis: ⁊ ideo illa filia haberi dz p legitima ⁊ excludere ſubſtitutos vt.ff.de ritu.nup.l.qui in puincia.§.i. ⁊ ar.de adulte.l.miles.§.pe. ¶ In ſecundo caſu habenda pro ſpuria: ⁊ ideo nō excluderet ſubſtitutos: vt dictū eſt. ¶ In tertio caſu pſumendū eſſet ꝙ bona fide ↄtraxerint ⁊ credentes matrimonium de iure tenere: ⁊ ideo filia foret habēda pro legitima ⁊ excluderet ſubſtitutos. Et hoc duplici ratione. ¶ Primo ꝗ matrimonium palā ⁊ publice cōtractum fuit: ⁊ ideo in dubio caret ſuſpitione: vt.ff.d ritu.nup.l.fi. ⁊ de admi.tu.l.non exiſtimo ⁊ de auc.tu.l.pupillus.§.ſane. ¶ Secundo ꝗ preſumēdum eſt ꝙ bona fide cōtractum ex quo de mala fide non probatur ⁊ ꝗ ſemp preſumenda ē affinitatis ignorantia ſi de ſciētia non probatur ar.ff.de admi.tu.hec autē ⁊ de proba.l.verius ⁊ de fideicō.liber.l.ſi eum.§.ex iniuſta ⁊.C.de preſcri.long.tēp.l.pe. ⁊ qui mili.nō po.l.ſuper ſeruis: ⁊ ita dico ⁊ cōſulo iuris eſſe ego Dynus de mucello ⁊c̄.

Conſi.vij.

Ueſtio talis eſt.

q

Ticiꝰ habens treſ filioſ vnū ex eis vz ſemproniū emācipauit ⁊ donauit oīa bona ſua. Poſtea idem filius emancipatus donationem ipſam remiſit patri ⁊ donauit ⁊ conceſſit ſibi oīa bona que donauerat ſibi pater ſub his pactis vz: pro eo qḋ idem pr̄ promiſit eidē emancipato ꝙ ſtatim faceret teſtm̄ ⁊ illud nō mutaret in aliquo ⁊ ſi contrafecerit remiſſio facta patri libera reuertatur ad ſempronium.s.dictum. Cumq;

idem pater iuxta promiſſionem ſuũ teſtm̃ feciſſet in quo cauit
ꝙ ſi qđ teſtm̃ fecerit poſtea nolebat valere: tandẽ eodem die pa
ter promiſit teſtm̃ ſic factum non mutare nec aliud teſtm̃ facer
Et ſi contrarium faceret. Idem pr̃ donauit ⁊ extunc dedit ⁊ ĩ
ter viuos conceſſit dicto ſempronio filio ſuo oĩa ⁊ ſingula bõa
ſua que tẽpore emancipatõis donauerat ſibi: demum dictus
pr̃ nihilominus fecit aliud teſtm̃ in quo dixit ſi quod teſtm̃ fe
ci nolo valer̃. ¶ Modo primo queritur nunquid donatio ſeu
remiſſio valeat quã dictus ſemprõius filius fecit patri. ¶ Itẽ
nunquid talis promiſſio donatio ⁊ conceſſio facta a pr̃e vale
ant ⁊ ſubſiſtant de iure. ¶ Item nunquid ſecundum teſtamẽ
tum quod fecit pr̃ tollat primum quod iam fecerat. ¶ Prima
qõ non vr̃ dubitationem habere: q2 qua rõne pr̃ põt in emãci
patum filium quicquid velit iure donatõis conferre: eadem ra
tione filius emancipatus in patrem: niſi quatenus appet inof
ficioſa donatio. Sed ꝺ hoc in propoſito nihil agitur: vt. C. ꝺ le.
pre. ⁊ de dona. l. ſiue emancipatus. ⁊. l. cuʒ res. ⁊. l. ſi quis ĩ emã
cipatum: ⁊ ideo circa hoc non ẽ inſiſtendum: ⁊ iõ cum donatio
facta fuerit ob cam cãm turpem ⁊ ideo ꝯ bonos mores: ⁊ meli
or erit conditio poſſidentis: vt in. l. cum donatõis. C. de trãſac.
¶ Secunda vero maiorem dubitatõem hʒ. Nam primo vide
tur ꝙ illa promiſſio ſeu donatio facta a pr̃e de iure non ſubſi
ſtat. Primo q2 nulla promiſſio que auferat liberam teſtãdi fa
cultatem põt de iure procedere: vt. C. de pac. l. pactum. ⁊ ꝺ tran
ſa. l. cum donatõis. ⁊ de pactis conuẽ. l. hereditas. ¶ Cuʒ ergo
predicta promiſſio videatur auferre prĩ liberam teſtandi facul
tatem: ſequitur ꝙ de iure non ſubſiſtat. ¶ Preterea diſpoſitõ
rerũ poſt mortem cũ inſtõne heredis eſt teſtm̃: vt. ff. de teſta. l. i.
⁊ illud nõ dʒ pendere ex alieno arbitrio ſed diſponẽtis ſolum:
vt. l. illa inſtõ: de heredi. inſti. In premiſſo aũt cãu videtur pẽ
dere ex arbitrio filij ſi predicta conceſſio effectum haberet: ⁊ iõ
nõ vr̃ de iure procedere. ¶ Preterea factio teſti ẽ de iure pu
blico: vt ꝺ teſt. l. iij. ⁊ ideo pacta priuatoꝝ ꝯ formam teſtandi re
ſtringeſtdam nihil potuerunt ĩmutare: vt in preal'. l. iij. ⁊ ar. ff.
de reg. iur. l. nec ex pretorio. ⁊. l. neqȝ pignus. §. priuatoꝝ. ⁊ ꝺ ſu
is ⁊ legitimis. l. fi. ⁊ de ope. libe. l. ẽ dotẽ. ⁊ ad. l. fal. l. qđ ꝺ bonis
§. i. ¶ Preterea pactum quo mediante libera teſtãdi facultas
auferr̃ ẽ ꝯ bonos mores. vt. ff. de ver. obli. l. ſtipulatio hoc mõ.
⁊ ſi ꝯ bonos mores ipſo iure nõ vʒ: vt. C. ꝺ pac. l. pacta que ꝯtr
ꝺ ver. ob. l. generaliter ⁊. l. veluti. ⁊. l. ſi plagij. ¶ Preterea om
ne pactum quod de iure eſt remotum c onſtat eſſe inutile. vt
ff. de pac. l. iuriſgẽ. §. generaliter: ſʒ pactũ ꝙ nõ liceat teſtm̃ mu
tare remotũ ẽ de iure cõi: vt. C. de ſa. ſan. ec. l. i. ⁊ de iure codi. l.
diui. §. lʒ ⁊ de le. i. l. ſi mihi ⁊ tibi. §. ĩ legatis ⁊ de le. iij. l. ſi quis
in prin. teſti: ⁊ de cõdi. ⁊ de. l. qđ traditũ: ⁊ iõ reſtat ꝙ ſit inutile
Preterea pactum ſub ĩpoſſibili ꝯdictione appoſitũ ĩutile eſt
nõ ſolum quantũ ad ꝑncipalem: ſʒ ẽt quãtũ ad penã: vt ꝺ ver.
ob. l. ſi hõ. ¶ Itẽ ea oĩa reputanr̃ ĩpoſſibilia de iure que ſũt ꝯ
tra bonos mores. vt. ff. de ꝯdi. inſti. l. ꝯdictiones ⁊. l. filius. Cũ
ergo auferre liberã facultatẽ teſtãdi ſit turpe: vt. d. l. ſtipl'o: Hoc
mõ ⁊ nõ. ĩ. d. l. pactũ qđ dotali: ſeqtur ꝙ ſi ego ꝓmitto bona
mea ſub ꝯdictione ſi teſtm̃ mutauero: ꝙ iſta ꝓmiſſio videatur
fcã ſub cõdictione turpi ⁊ ꝯñter impoſſibile: Et ꝓpea effectum
nõ hẽat: vt no. C. ꝺ trãſ. l. cũ donatiõis. ¶ In ꝯtriũ vr̃ ꝙ remiſ
ſio teneat q2 certũ ẽ ꝙ ego poſſũ alicui bõa int̃ viuos tꝑ9 mor
tẽ donare nulla ꝯdictõe adiecta: vt. C. vt ac. ab here. ⁊ cõtra. hẽ.
l. vnica. ⁊ de do. l. i. ⁊ de pac. dota. l. cũ maritus. §. fi. ⁊ de iure
do. l. ij. ⁊ de dote preleg. l. ſeya: ergo poſſum donare ꝯdictione
adiecta: vt. C. de do. l. do. ¶ Preterea donatio cã mortis de
ſui natura reuocari põt qñcũqȝ donatore volente: vt. ff. de do.
cã mor. l. qui mortis cã ⁊ ſi cer. pe. l. noĩs. ⁊ tñ vigõre pacti põt
tranſire in donationẽ inter viuos ⁊ fieri irreuocabilis. Sic er
go lʒ non auferatur nec auferri poteſt ꝺ iure libera ptãs teſtã
di nihilominus ſi teſtm̃ mutari ꝯtingat poſſunt bona ſub illa
ꝯdictione iure donationis cõferri. ¶ Mihi vr̃ ꝙ ꝯdictio dicte
donationi inſerta ſit turpis ⁊ cõtra bonos mores ⁊ ꝯſequẽter
de iure ĩpoſſibilis: ⁊ ideo reddit cõtractum dicte donationi in
utilem: vt. d. l. ſtipulatio ⁊ nota. in. d. l. cũ donationis. C. ꝺ trãſ.
¶ In tertia vero qõne q̃ queritur vtrũ valet vltimum teſtm̃:
vel primum. Videt̃ primo ꝙ valeat vltimũ q2 voluntas poſte
rior. licet ei videatur ꝑ priorem derogari: quantum ad verba ĩ
priori prolata preualet prime: vt. ff. de le. ij. l. fi. in prin. ⁊ ꝺ iur.
co. l. diuus. §. lʒ. Licet ergo in teſtõ primo prolata fuerint v̄ba
derogatoria vltimi: tñ ex quo apte de voluntate teſtatoris ĩ vl
timo expreſſe apparet vr̃ vltimum valere. ¶ Preterea illud
operatur reuocatio generalis quãtum ad oĩa quãtuʒ ſpecialis
operatur in ſpẽ cui foret applicata: ar. ff. de admi. tu. l. ſi duo ⁊
de acqui. here. l. ſi ſeruus eius: ⁊. C. de preſcrip. xxx. annoruʒ. l.
oẽs ⁊ de quadr. preſcrip. l. ij. Sed cõſtat ꝙ reuocatio ſpãlis fcã
de primo faceret ſm valere: vt. l. ſi quis in princ. teſti. de leg. iij.
ergo ⁊ reuocatio generalis alias expſſa in vltimo videtur tollẽ
primi teſtamenti effectuʒ. ¶ Preterea derogatoria in primo
teſtõ prolata fuerũt generalia: ⁊ in vltimo ſimiliter generalia
vnde q2 in pari cã generalitatis ſunt: videt̃ in dubio poſterio
ra preferenda ⁊ preualere prioribus: vt. ff. de leg. i. l. ſi mihi ⁊ ti
bi. §. in legatis ⁊ de adimẽ. leg. l. iij. §. fi. ⁊. C. de fideicõ. l. clari ⁊
de vulga. ⁊ pupil. ſubſti. l. ſi quis cũ ⁊ de manu. te. l. ſi peculium
§. i. ¶ Preterea quãtum ad tollẽdam ſubſtantiam ⁊ effectuʒ
ſubſtantie ꝑcedentiũ: ita ſe hʒ poſterius teſtm̃ ad prius ſicut po
ſterior ſtipulatio: que nouat ⁊ ipſo iure aliã tollit: vt. l. ſi vn9. §.
pactus ne peteret. ff. de pac. Sic ⁊ poſterius teſtm̃ tollit primuʒ
vt de iniuſto teſtõ. l. i. ⁊. C: de teſta. l. hac cõſul. §. ſi quis aũt ⁊. l.
ſcimus: Sed poſterior ſtipulatio ita ſe hʒ ad priorem ꝙ etiam
generaliter ꝯcepta oẽm priorem ⁊ oẽm eius effectũ tollit: vt. ff.
de acceptilla. l. ⁊ vno. §. eius rei ⁊ inſti. q. mo. tol. ob. § eſt prodi
ta: ergo ⁊ poſterius teſtamentum ita ſe hʒ ad primum ꝙ etiaʒ
ſub generalitate verborum primum ⁊ omnem eius effectum
tollit. ¶ Preterea licet argumentare de contractu ad vltimã
voluntatem: quia de minori ad maius affirmando: vt de leg.
i. l. ſeruum filij. §. cum ⁊ de leg. iij. q cyrographum: ſed in ꝯtu:
lʒ ſub generalitate verboꝝ oĩa precedentia tollere: vt. ff. de trãſ.
l. nõ eſt ferend9: de ver. ob. l. qui rome. §. duo fratres. ergo mul
tofortius ẽt lʒ ſub generalitate verboꝝ tollere effectũ ꝑcedentiũ
in vltima voluntate. ¶ Preterea ſe hʒ teſtm̃ poſterius ad pri
us ſicut lex poſterior ad priorem q2 voluntas teſtõris eſt lex. vt
§. diſpõat in aut. de nup. Sed lex poſterior ita ſe habʒ ꝙ tollit
priorem. lʒ generalibus verbis concipiar̃: ſicut ⁊ ſi cõciperetur
ſpãlibus: vt in preallẽ. l. de quadri. preſcrip. l. ii. ⁊. d. l. oẽs. de ꝑ
ſcrip. xxx. vel. xl. an. ¶ Preterea facilius reuocantur que pen
dent ex vpluntate vnius q̃ ea q̃ pendent ex voluntate plurium
vt de reg. iur. l. quoꝝ. vtriuſqȝ: ſed que dꝑẽdent ex voluntate
pluriũ vt ꝯtus reuocanr̃ ẽt per generalitateʒ verboꝝ: vt dcm̃
eſt: vt. d. §. eius rei: ergo teſtm̃ qđ ꝺpẽdet ex volũtate vnius re
uocabir̃ ẽt per generalitatẽ verboꝝ. ¶ Eꝯ ꝙ primum preuale
at vr̃: q2 qñ prima volũtas ẽ derogatoria vltime vʒ prior: niſi
ſpãliter reuocetur per vltimam: vt. l. ſi quis in prin. Sed hic ñ
fuit ſpãlr̃ reuocata ſed generaliter: ergo vr̃ ꝙ prima preualeat.
Et pro hoc eſt aperte. l. ſi mihi ⁊ tibi. §. interdum. ⁊. l. ſi ita ſti
pulatus. de le. i. ¶ Preterea hoc vr̃ expreſſe dici ꝙ requiratur
ſpãlis reuocatio: nec ſufficit generalis: vt in aut. de temp. §. ⁊ ſi
quidem col. viij. ibi dum dicit hoc ipſum ⁊ expreſſe ſignificãte
⁊c. ¶ Preterea glo. que eſt in. l. ſi mihi ⁊ tibi. §. interdum vide
tur aperte determinare ꝙ oʒ ſpãlẽ mentõem fieri de primo ꝺ
q̃litate eius. ¶ Preterea illud ẽ ſpãle qđ ẽ a generalitate aſtri
ctũ: vt. ff. de le. iij. l. ſeruos. §. fi. ⁊ de ſuppel. le. l. lẽ. §. ſi quis. ⁊. ff.
ſi qs cau. l. ſed ⁊ ſi quis. §. queſitum: ⁊. l. item apud. §. hoc edictũ
vt de publi. l. i. §. dixerit aliquis. ⁊. §. inde queritur. ¶ Ad ideʒ
quod no. de flu. l. quominus: ⁊ de ap. l. ſi expreſſim: ſi ergo lex
requirit ꝙ ſpãliter ſe penitere dicat vr̃ requirere ꝙ ꝺſcẽdat ad
ſpãlitatẽ verboꝝ ⁊ a generalitate recedat. Determinãdo vr̃ di
cendum ꝙ ſi diceret ſecũdum valere forte nõ erraret. q2 ĩ aut.
de teſt impfec. §. ſiquideʒ nõ vr̃ regrere ꝙ ꝑcedẽs ſpãliter reuo
cer̃. ſʒ vr̃ ſufficere expreſſa reuocatio ẽt per generalia verba ſeu
ꝯdictõalia verba ſiue dubitatiua non aſſertiua dum dicit hoc
expreſſum ſignificante: q2 ⁊ ſi fecit quãdam tñ volũtatem non
tñ valere eam vlterius vult: tamen ego dicerem ꝙ requirar̃ re
uocatio ſpãlis teſtamenti primi ſequentis derogatorij: vt ĩ pre
dicta. l. ſi quis in prin. ibi niſi ſpãliter dixerit. ⁊c. Nec obſtat ꝑ
dictis. §. ⁊ ſiquidem: q2 ibi precedens voluntas non erat expſſe
ſequentis derogatoria: ideo etiam per generalia verba potuit
reuocari. Nã poterat ⁊ reuocata intelligi tacite etiaʒ per ſimpli
cem diſpoſitionem contrariam: vt de valg. ⁊ pupil. ſubſti. ſi qs
cum. ⁊ de lega. i. l. ſi mihi ⁊ tibi. §. in legatis. ⁊ de condi. ⁊ de
monſtra. l. quod traditum. ⁊. l. non ad ea. multofortius potuiſ
reuocari per voluntatem poſteriorem prioris reuoca. licet ꝑ ge
neralia verba. ¶ Preterea prima non tenebat iur̃ cõi: ſʒ ſpã
li. Nam q2 non ſolemnis tenebat inter liberos tñ: ⁊ iure ſpãli
vt in hac. l. hac cõſultiſſima. §. ex imperfecto ⁊ de cõtra tab. l. ſi
duobus. §. ſi prius ⁊ ideo facile potuit reuocari q2 ea que iure
ſpãli cõtra ius cõe inducuntur facilius tollũtur q̃ ea que iure
cõi procedunt. ff. de teſta. mili. l. eius militis. §. i. ⁊ de act. ⁊ obl.
l. in honorarijs. §. ſed cum reſciſſa: ⁊ ita dico ⁊ ꝯſulo ego Dy.

de mucello. ⁊c.

Con. viij.

n christi nomine amē.

i

In q̄one petitionis cuius talis tenoꝛ ē. Guinzellus cōdam Jacobi Milañ. pro ſe ad eum ſpectat vel ſpectare pōt ⁊ pro legitima adminiſtratione Gentilis ⁊ Pectini filioꝝ ſuoꝝ ⁊ cuilibet predictoꝝ ex iure ſibi ⁊ predictis obuento: ⁊ cuiq̄ eoꝝ ex cā tranſactionis ⁊ pacti ⁊ quolibꝫ alio a monaſterio ſancte Juſtine ⁊ ſyndico eiꝰ ⁊ quolibet alio ꝑdictis ⁊ cuiq̄ eoꝝ cōpetenti. Agit aduerſus ⁊ cōtra Victorem ⁊ Nicholoſum germanos filios cōdam domini Thomaſini de podio ⁊ cōtra filios ⁊ heredes cōdāꝫ Vulpegurij germani predictoꝝ Victorꝭ ⁊ Nicholoſi ⁊ q̄libet eoꝝ legitime defenſorem ꝓ eis legitime reſpōdentem ⁊ &c. ⁊ quēlibet eoꝝ in q̄ntum poſſident: aut tenēt ⁊ facultatē habent reſtituēdi. j. ſcripta: ⁊ petit vt dictū eſt reſtitui ſibi medietatem ꝓ indiuiſo. j. ſcripte petie terre iuxta quā etiam cōſueuit eſſe caſalinus ⁊ nunc ē cū domo ⁊ eius hedificio ſup ſe i ciuitate Luce in cōtracta ſancti Scutij Luce in porta ſancti Frediani: que tota ab vna parte ⁊c. Dicens ad ſe ⁊ ad predictos pro quibꝰ agit ⁊ quoꝝ noīe agit ptinere iure dominij vel quaſi ⁊ petit oīa ſua ⁊ dictoꝝum ſuoꝝ filioꝝ ⁊ eoꝝ auctoꝝ iura ⁊ a quolibet ſe opponēte petit expēſas cauſe ⁊ aduocationis. Satis probabiliter pt de iur oſtendi ꝙ libellus a Guinzello porrectus procedat ⁊ ꝙ ꝺm formam libelli debeat cōdemnatio fieri: q2 certū eſt ꝙ quotiēſcūq̄ verba quoꝝ diſtinctus effectus refertur ad plures pſonas ſingulariter copulatiua in vna diſpōne ponuntur procedit diſpō etiam ſi in altera tm̄ perſonaliter veꝝ repiatur qđ in oratōe verboꝝ exprimitur: vt pbatur. ff. de cōdi. inſti. l. pe. i fi. ⁊ de le. iij. l. qui concubinam. §. ſi ſtichū. ⁊. ff. de con. ⁊ de. l. falſa §. fi. ⁊ de here. inſti. l. pater. ⁊. l. hoc arti. ¶ Sed effectus verboꝝ propoſitoꝝum in libello in ea parte que dicit: dicens ad ſe ⁊ ad predictos ꝓ quibus agit ⁊ quoꝝ nomine agit pertinere iur dominij vel quaſi: referunt ad plēs: q2 referuntur ad guinzellū: ⁊ ad filios: ⁊ ad monaſterium qđ iura ceſſit: cum ergo appareat ꝙ dn̄ium vel quaſi pertinebat ad monaſterium: ſequitur ꝙ occaſione ipſius dn̄ij vel quaſi ad monaſteriū pertinentis d̄beat ꝯdemnatio fieri predictis guinzello ⁊ filijs tanq̄ procuratoribus in rem ſuam per iurium ſucceſſionē. ¶ Preterea ꝑ verba libelli appet ꝙ oīa iura ipſius Guinzelli ⁊ filioꝝ ad monaſteriū pertinentia fuerunt in ius deducta: per quod apparet ꝙ rōne iuriū ad monaſteriū pertinentiū d̄buit cōdemnatio fieri. ¶ Preterea in petitione ambigua faciēda ē iterpretatio q̄ ad fauorē actoris tēdit vt. ff. de ver. ob. l. inter ſtipulantē. §. ſi ſticū ⁊. l. ſi quis intētione ambigua. ff. de iudicijs. Cū ergo oīa iura actoris ⁊ filioꝝ ⁊ auctoꝝ ſint in ius deducta: vt ex fo²a libelli appꝫ: ſequit ꝙ cū ignoret qđ iterpretatio actōis ſit. Itē actore nō interpretātē illud vr pncipaliter eſſe deductū qđ rei gerēde ꝯuenientus ꝯpetebat. Rei autē gerēde. i. ꝯdēnationi poſtulate ꝯuenientus ꝯpetebat d̄ductū eſſe i iudicio ius auctoꝝ. i. dn̄ium vel quaſi ad monaſteriū ptinens ⁊ iđ ſr eo ſeu rōne ipſius debuit ſnīa ꝯdēnatoꝛia ferri ar. ff. de re. dub. l. vbi i fi. ⁊. l. quod. ¶ Super eo verbo qđ querit an trāſactio ⁊ ceſſio ex cā tranſactionis tenuerit de iure ciuili vr ceſſionē inutilē eſſe: q2 q̄ rōne imob ha ad eccleſiam ptinentia nō pñt alienari ſine ſolēnitate q̄ tradit in. l. iubemus ⁊ i auc. hoc ius porrectū. C. de ſa. ſan. ea deꝫ rōne nec cedi actiones ꝓ re imobili eccleſie ꝯpetētes vt nō. i auc. de non alie. §. vult enī tamen poſſibile eſt ꝙ illa glo. non ptinet vitatē: q2 eccleſia ⁊ pupillus ſolent pficari vt nō. de iu. re. pub. l. rem publicā ⁊ de re iud. l. iperatoꝛ ⁊ pbabit. C. d̄ epiſ ⁊ de. l. orphanotrophos pupillꝰ aūt tutōe auctōe pt cedere actiones vt. ff. d̄ auc. tu. l. pupillus. ergo ⁊ eccleſia pōt cum auctoritate prelati. ¶ Item ⁊ ſi verum ſit quod gloſatur in auc. de non alie. §. vlti. ei reſponderi poſſet quod illud habeat locū vbi lex non eſſet ſuper iure quod vr ad eccleſiam pertinet. Sed vbi dubium eſt per litem vt erat in caſu de quo agitur tꝫ tranſactio. ar. ff. de fur. l. ſi pignore. §. fi. ⁊. l. interdum. §. qui tutelam. ⁊. C. de tranſ. l. preſes. ⁊ ibi no. ⁊ mihi vr ſine dubio tranſactionem tenere: q2 facta fuit de re dubia per litem. ¶ De titulo autem diuiſionis an locum habeat non eſt dubium ꝙ in dimidia dimidie que iure diuiſiōis obuenit locum habuit titulus diuiſionis: vt de pub. l. ⁊ ſi res. ⁊ de vſuc. l. per errorem. ¶ In alia vero dimidia quā ille cui adiudicatur vr habere ex perſona ſua: dico ꝙ aut diuiſio facta fuit extra iudiciū: ⁊ tunc non pōt habere locum titulus pro herede vel pro ſuo: ⁊ hoc ideo q2 quotiꝭ traditio fcā eſt a nō dn̄o tranſfert vſucapiendi conditionem. vt no. ff. de acqui. poſ. l. pomponius. §. ſi iuſſu: ſed ſi rem meam trado tibi vt tuam non tranſfero dn̄ium: vt in. l. de di. §. ſubtilius. ff. d̄ cōdi. ob cāꝫ. ergo ſi rē alienā trado tibi vt tuā nō trāſfero vſucapiēdi ꝯditōem: ſed ſi diuiſio fcā fuit i iudicio iudicis auctate tūc titu. diuiſiōis hꝫ locū et i pte quā is cui adiudicat habere vr ex pſona ſua: q2 ſi rem meā trado tibi vt tuam iudicis auctoritate tranſfero in te dn̄ium: vt. ff. de re. co. l. iij. §. itē queri poteſt: ergo ⁊ ſi rem alienā trado tibi vt tuā trāſfero vſucapiendi cōdictionem: vt de cōtrahen. emp. l. clauibus ⁊ no. plene de pub. l. iij. in fi. ⁊. d. l. pomp. §. ſi iuſſu. Et ideo cōſiliū mei Dy. de mucello ē ꝙ libellus: lꝫ non q̄tum ad oīa verba fuerit recte formatus: tm̄ procedere poſſit ſecūdum cōſiderationem ꝑdictam. ¶ Itē ꝙ tranſactio tenuit. ¶ Item ꝙ titulus diuiſionis habeat locum vel in parte pſonarum vel in tota parte rei iudicate ꝺm diſtinctōnē premiſſā. ⁊ ita dico ⁊ ꝯſulo iuris eſſe ego Dy. de mucello iuris vtri. doc.

Conſi. viiij.

uestio talis eſt. Quidaꝫ nomine Cādutius habuit quēdam filium naturalem ex quadam nomine Salafolia nomine Johā. ⁊ eideꝫ Jo. de bonis ſuis in vita ſua reliquit victū ⁊ veſtitū ⁊ neceſſaria donec ipſe ſtare voluerit cū filijs ⁊ heredibus maſculis ipſius Candutij in domo ad ſeruiēdū eis ⁊ eos adiuuādum: ⁊ ſi dictus Jo. ſtare noluerit cum eis debeat habere ⁊ pcipere centū ſoldos Piſane monete: ⁊ nō debeat poſtea habere nec percipere victum nec veſtitum vel neceſſaria de bonis ſuis. Modo predictus Jo. non ſtetit nec habitauit cū predictis filijs Cādutij fratribus ſuis nec cōdictionem i teſtō appoſitam patris ſui naturalis impleuit: dubitatur an nihilominꝰ de bonis pr̄nis petere poſſit alimēta ad vitam neceſſaria ſibi decerni: ⁊ mihi Dy. de mucel. videt ꝙ poſſit petere alimenta ⁊ ad vitā neceſſaria de bonis paternis non obſtante ꝙ ꝺm formam teſtamēti non habitauerit cū fratribus ſuis naturalibꝰ. Et hoc ideo q2 alimēta debēt filijs naturalibus de bonis pentum ex quadam neceſſitate ꝑ legē impoſita: vt in auc. qui. mo. na. effi. ſui. §. diſtra. ⁊. §. q2 vero ⁊. C. de na. lib. auc. lꝫ patri. Et ideo ꝑ diſpoſitionem patris nō potuerunt auferri aut etiā minui: quia quod a lege datur non poteſt auferri per hominē vt in auc. de nup. §. ſi vero ſoluebat. ¶ Item q2 ille q non impleuit voluntatem defuncti id ſolum aufertur qđ ex incerta ⁊ abſoluta voluntate defuncti percipiebat. Id autem qđ pcipere poterat legis auctoritate nō aufertur: vt in auc. de heredi. ⁊ fal. §. ſiquis autem. ¶ Preterea ſi relictū alimentoꝝ debitum eſt legis auctoritate: vt dictū eſt: ſequitur ꝙ in eo qđ relictum erat nullum onus cōdictionis aut aliū ꝯrium apponi potuit ar. ff. de adop. l. i. ⁊ de dote prelegata. l. cum quis in prin. ⁊. §. mulieri ⁊ ad. l. fal. l. pater filium. Et ideo concludendum ē ꝙ non obſtantibus verbis a predicto patre naturali in teſtamēto appoſitis predictus Jo. eius filius naturalis petere poſſit de bonis paternis alimenta ⁊ ad victum ſibi neceſſaria decerni lꝫ ñ impleuerit cōdictiōes in teſtō inſertas. Et ita dico ⁊ cōſulo iuris eſſe ego Dy. de mucello iuris vtriuſq̄ doc.

Conſi. x.

n chriſti nomine amē.

i

Queſtio talis eſt: quidam nomine. G. habuit duos filios de nō legitimo matrimonio natos vnum natum de ſoluta nomine. F. alium natū de adulterio nomine. P. ſubſequēter habuit quēdā filiū legitimum: qui. G. deceſſit abinteſtato relictis iſtis filijs ⁊ dictus filius legitimus poſt mortē patris ſui deceſſit in infantili etate: fratres dicti cōdam. G. patrui dicti infantis adiuerunt hereditatē dicti quōdam. G. fratris ſui qđ potuerunt de iure ex quo dictus filius legitimus deceſſit in infantili etate pinde ē ac ſi ad ipm infantem non eſſꝫ hereditas voluta. vt. C. de iur. dli. l. ſi infanti. §. ſi vero. Modo elapſis. xxix. ānis predictī filij nati de non legitimo mr̄imonio fuerunt legitimati per comitem Bertholonum de rippa Suzzarie ⁊ reſtituti: non tm̄ citatis ilꝰ

ad quos hꝫditas dicti quondam. G. erat deuoluta. Modo dcī
legitimati petunt hꝫditatem ex vigore legitimatōis: ſed ex ad
uerſo eis opp. ꝙ predicta legitimatio non vꝫ trahi ad hꝫditatē
que eſt alijs acquiſita ante legitimatōem ipſoꝝ: ſed ad eaꝫ que
poſt legitimatōem deferꝛ. Et propterea ē in qōne an hꝫditas
peti poſſit per dictos legitimatos. ¶ Et ꝙ non poſſit peti eui
denter pōt de iure probari: qꝛ legitimatio equipollere vꝛ reſti
tutōi in integrum: qꝛ vterqꝫ ex tēpore quo indulgetur aliquid
noui ſm formā veritatis attribuit: cuius attributōis effectus
retro nō extendiꝛ ſed ex eo tēpore quo īdulgetur ſimplr ſeu ab
ſolute incohatur. ⁊ ideo nō pt operari ꝙ ille deſinat eſſe heres
qui ius per nomē hꝫdis adeptus fuerat ante legitimatōem cō
ceſſam: ar. ff. de mino. l. ⁊ ſi ſine. §. ſed qꝺ papi. ⁊ de here. inſti.
l. ei qui ſoluendo ⁊ expreſſe pꝫ. ff. de ꝯſta. l. i. §. fi. ⁊ plene ſolet no
tari. ff. de lib. ⁊ poſthu. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tm̄. ¶ E contra vꝛ
ꝙ predicti filij legitimati ſint admittēdi ad bona quondā pꝛis
qꝛ ptās legitimatōis equipollere vꝛ ptāti iuꝛ poſtliminij: qꝛ ſi
cut poſtliminium amouet ſeruitutem ꝑ captiuitatem īducam
⁊ eum in cuius perſona admouetur facit eius condictōnis ac
ſi nunq̄ in ſpē ſeruitutis fuiſſꝫ. ff. de cap. ⁊ poſtli. reuer. l. poſtli
minium: ⁊ ꝺ iniu. teſt. l. ſi quis filio. §. i. ita ⁊ legitimatio ſeu iu
re natalium reſtō vꝫ tollere defectum nataliū non legitimoꝝ
⁊ perinde facē haberi ac ſi ab initio fuiſſent legitime nati: ſꝫ ſi
ab initio fuiſſent legitime nati ꝯſtat ꝙ excluderent frēs defun
cti. vt in auꝛ. de here. ab inte. §. i. ⁊ C. de ſuis ⁊ legi. here. auꝛ. in
ſucceſſi. ergo ex poſtfacto natalibus reſtituti per legitimatōeꝫ
excludere debēt fratres defuncti. Conſtat. n. ꝙ filius ex poſtfa
cto ab hoſtibus reuerſus excludit oēs alios remotiores de ſuc
ceſſione cōtēdentes. vt. ff. de iniuſto teſt. l. ſi quis exheredato. §.
ſed ſi pꝛ. ⁊ ar. ff. de bo. lib. l. ſi neceſſe. §. ſed ſi deportatus in fi.
§. ⁊ de ꝯtab. l. qui exhibēs. §. i. ergo ⁊ ex poſtfacto per legitima
tōem natalibus reſtitutus oēs in gradu remotiores debebit a
ſucceſſiōe excludeꝛ. ¶ Preterea ea que ab initio impediret ex
poſtfacto ſuperuēiēs tollere vꝫ effectum eius qꝺ videbatur ꝓ
ceſſiſſe de iure. ar. ff. vt in po. le. l. ſi qꝛ plautia. ⁊ de ſuſpe. tut. l.
poſt finitam ⁊ ſo. ma. ſi ꝯſtante. §. fi. ⁊ de adul. l. ſi maritus. §. ſi
ante. Sed ſi predicti filij legitimati ab initio. i. tempore mortis
pꝛis coꝝ fuiſſent legitimati: ꝯſtat ꝙ excluſiſſent predictos fra
tres defūcti. vt. ſ. probatum eſt: ideo ⁊ ex poſtfacto legitimati
debent excludere eos. ¶ Preterea multum refert vtrū quis
per actum ſuperuēientem de nouo deducatur in nouum ſtatū
vel reponaꝛ in eum qui ab origine nature inheſiſſe vꝛ: vt pꝫ qꝛ
ſi extraneum exheredo ⁊ eundem poſtea adopto in filium exhe
redatio nulla eſt: ſed ſi exheredo filium emancipatum ⁊ eundē
poſtea in ptāte redigo exhꝫdatio de iure procedit vt probaꝛ. ff.
de bo. po. ꝯta. l. non putauit. §. ſi quis emancipatū. ⁊ de libe. ⁊
poſthu. l. filium circa prin. cum glo. ſꝫ cū per legitimatōem pre
dicti de quibus agitur reſtituantur natalibus. i. per reſtōnem
ponantur in ſtatum qui inhereat natuꝛ origine. ſequiꝛ ꝙ ꝑin
de haberi debeant ac ſi ab initio in eodem ſtatu fuiſſent. ⁊ iō ꝑ
dicti defuncti fratres debeant ſucceſſione priuari. ⁊ ita conſu
lo ego Dynus.

Conſi. xi.

i In chriſti nomine amē.

Queſtio talis eſt: ꝙ Benogiꝰ morgiāi merca
tō florentius ex cā mutui reddere ⁊ ſolueꝛ ꝓmi
ſit Diedi bōa niti. ccc. flo. auri ⁊ ꝺdit ſex fideiuſ
ſores: ⁊ qꝫbꝫ inſolidū capi ⁊ ꝺtineri poterāt ꝑſonaliter ſm for
mam capituli cōis flo. Poſtea dn̄s Benogiꝰ ceſſauit ꝺ ciui
tate floꝛ. qꝛ ꝺbitoꝛ erat multoꝝ: ⁊ creditores eiꝰ inꝛ quos fuit
dc̄s Diedi volētes tractaꝛ ꝺ cōcordia cū eo ꝯſtituerūt ꝓcūres
duos ad dādā ſecuritatē ⁊ fidātiam dc̄o Benogio ⁊ vxori eiꝰ
⁊ filijs ī ꝑſonis tm̄: inter quos ꝓcūres fuit vnus q erat fideiuſ
ſoꝛ ꝓ dcis. ccc. floꝛ. Dci ꝓcūres dederunt fidātiam ⁊ ſecurita
tem dc̄o Benogio ī perſonā tm̄: deinde ad. x. annos dc̄us Be
nogius reuerſus fuit: ⁊ videns ꝙ illi ꝓcūres ꝯceſſerunt illam
fidantiā ⁊ ſecuritatē vt fuit intentionis dci Diedi renūciauit
illi ſecuritati ⁊ fidātie: ⁊ ꝓmiſit tali ſecuritate ⁊ fidātia ñ vti: pꝰ
hec dc̄s Diedi fecit detineri ī ꝑſonam vnū ex fideiuſſoribus
ipſe opponit ꝙ nō poteſt detineri ꝑſonaliter qꝛ pactū erat fcm̄
cū principali reo ꝙ hꝫ ſecuritatē ī ꝑſonā qꝺ pactum ⁊ ſecurita
tem dicit extēdi ad fideiuſſores. ⁊ ꝙ ſecuritatē queſitā fideiuſſo
ribus tollere nō pōt principal. lꝫ ipſe poſſit capi ⁊ detineri di
etus Diedi ex aduerſo dicit ꝙ dcā ſecuritas inherebat perſōe
⁊ de perſona facta erat ſecuritas. ⁊ ſic priuilegium non egre
ditur ꝑſonam: ⁊ ꝙ fideiuſſoꝛ poterat opponere ꝙ principaliter
non poterat act. cū effectu qꝛ principalis erat ſecuritas ī ꝑſona
nunc opponere nō poteſt qꝛ reꝰ renūciauit ⁊ pactū fecit ita ꝙ
nullā exceptionē opponere poteſt. Queꝛ modo vtrū iſta ſecuri
tas ſeu priuilegium extendaꝛ ad fideiuſſores ſicut pactuꝫ ꝺ nō
petendo: an vero non extēdatur cū dicatur perſone cohrere ⁊
de perſona factū fuerit. Et ꝙ dicta ſecuritas ad fideiuſſores ñ
extendaꝛ qꝛ pactum ꝑſonale ad aliuꝫ. i. ad fideiuſſorē non ſolet
ptinere quēadmodum nec ad heredem vt. ff. de pac. l. idē ī duo
bus. §. perſonale: cum ergo ſecuritas fuerit in ꝑſona rei princi
palis collata non debuit ad fideiuſſores extēdi. ¶ Item nec pt
etiam ſi in rem data fuiſſet ſecuritas qꝛ foꝛa procuratōis erat
ꝙ ꝑſonis deberet cōcedi: ſi ergo in reꝫ fuiſſet ei cōceſſa cōceſſio
non teneret qꝛ forma mādati non fuiſſet ſeruata: vt. ff. ꝺ exerc.
l. i. §. igitur ⁊ de inſti. l. cuicūqꝫ. §. non tm̄: ⁊. l. ſed ſi pupil. §. cōdi
ctio: ⁊ mā. l. diligenter ⁊. l. ſi quis pro eo. ¶ Preterea ſicut pꝫ
ꝑ ꝑalle. §. ꝑſonale: fideiuſſoꝛ ⁊ heres parificātur quātum ad vi
res perſo. benefi. extendendas: ſed cōſtat ꝙ beneficiū ꝑſonale ⁊
maxime de pacto de non petēdo ad tꝑs a ꝑſona non trāſmitti
tur ad heredem: vt. ff. de libe. le. l. non ſolum. §. tale: ergo nec ad
fideiuſſorem ptinere debebit. ¶ Preterea expreſſuꝫ ē in. l. qꝺ
illud beneficiuꝫ ꝙ non daꝛ heredibꝰ nec daꝛ fideiuſſoribus vt
ff. de re iudi. l. ⁊ ſi fideiuſſoꝛ in prin. ⁊. §. ſi maritus ⁊. l. ſciendū.
Ex quibus oībus apte cōcluditur ꝙ ſicut beneficia ꝑſonalia ñ
ptinent ad heredem vt in. l. etatem. ⁊ reꝛ. ⁊. l. forma. §. q̄ q̄. ff. de
cē. ⁊ de regu. iur. l. in oībus ⁊. l. priuilegia: ita nec debēt ad fide
iuſſores extendi. ¶ Preterea abſurdū ē in dubiū reuocare rē
de qua agitur qꝛ beneficium fuerit in ꝑſonā collatū nec potue
rit in rem cōferri vt. ſ. oſtenſum eſt: leges aperte dicūt ad fide
iuſſorem non extēdi: vt. ff. de except. l. exceptiones que perſone
⁊ C. de fideiuſſo. tu. l. i. ⁊ ar. ff. de mino. l. in cauſe in prin. Anū
autē eſt ſine dubio ꝙ poterat creditori obſtaꝛ. i. qꝛ culpa ſua. i.
mediante liberatiōe tēporali ab eo facta ad hoc deuētum erat
qꝛ non poſſet cedere cū effectu fideiuſſoribus cōtra principaleꝫ
ꝯ. tꝑs decēnij: tꝑs poterat excludi a petitione ſua ar. ff. de admi.
tu. l. ſi pupillus alterum ⁊ de ſol. ſi ſocius. §. ſi creditoꝛ: nūc aūt
ex quo dilatio tēporalis remiſſa eſt a debitore cā excludēde pe
titiōis creditoris ad tꝑs rediuit ad non cām: ⁊ ideo ꝑinde habe
ri vꝫ ac ſi nullo tempore interueniſſet ar. ff. de doli excep. l. ij. §.
circa ⁊ de condi. ſine cā. l. i. §. ſi autēꝫ ⁊ vt in poſ. le. l. ſi pecunie
§. qui fideicō. ¶ Item aliud eſt qꝺ videtur creditori prima fa
cie obſtare videlicet ꝙ renunciatio debitoris non potuit tolle
re beneficium fideiuſſori queſitum: vt. ff. de pact. l. fi. ⁊ de cōtra
ta. l. ſi poſt mortem. §. fi. tamen nihil ad rem quia hic non erat
beneficium pacti fideiuſſori queſitum: vt. ſ. plene oſtenſum ē ⁊
l. illa finalis manifeſte requirit ꝺ beneficio pacti qꝺ erat fideiuſ
ſori queſitum. ¶ Itē m. l. illa ſi poſt mortem loqtur ꝺ beneficio
bonoꝝ poſſeſſionis ꝙ erat inſtituto queſitum ex ꝑſona ꝑteriti
cōmittētis edictum: ⁊ ideo nil ad rem vt. ſ. oſtenſuꝫ eſt. ¶ Itē
beneficium differēde petitionis creditoris ad tempus decēnij
hꝫ cām finalem annexam. ſ. qꝛ creditoꝛ non poteſt ꝯ. illud tꝑs
actiones cedere cum effectu: vt. ſ. oñſum eſt. Cum ergo ꝑdicta
cā finalis ceſſet ꝑ remiſſionem dilationis ⁊ deueniaꝛ ad illud
ꝙ actōes poſſint de p̄nti cedi cum effectu ſequiꝛ ꝙ omnis effe
ctus illius cāe finalis tollatur. vt. ſ. de ope. lib. l. plāc. ⁊ ꝺ adul.
l. diem. §. fi. ⁊ de acꝛ. ⁊ obli. l. qui cum hꝫde. ⁊ de exe. rei iu. l. ij.
Et ita dico ⁊ conſulo iuris eſſe ego Dy. de mucello iuris vtri
uſqꝫ doctor.

Conſi. xij.

ſ Actum tale eſt ⁊ ſic pro

ponitur. Quidam habēs tres filios. vnus ex
eis petit emancipari a pꝛe ſuo. pꝛ vult eū emā
cipare ⁊ ſuper illo articulo non petitur conſili
um ꝙ ſunt in concordia. ¶ Item dictꝰ filius petit a dicto pa
tre ſuo ſibi aſſignari ⁊ dari partem omnium bonoꝝ ſuorum
mobilium ⁊ imobilium. aut dari ſibi legitimam dictoꝝ bono
rum ſuoꝝ. ⁊ petit declarari dictam partem ⁊ etiam legitimaꝫ.
Dicēdum eſt ꝙ cuꝫ tres ſint filij tertia pars tm̄ debetur omni
bus pro legitima. ⁊ ideo vni de tribus debetur tertia tertie. vt
in auꝛ. de triē. ⁊ ſemiſ. §. i. ¶ Item dicit pater predictus ſe fe
ciſſe ⁊ extorſiſſe vſuras: quas dicit primo ſe velle reſtituere de
bonis ſuis anteq̄ partem integram vel legitimam aſſignet di

cto filio ſuo: ⁊ ſuper his petit conſilium quid fieri dꝫ de vſuris
Dicēdum eſt ꝙ ad aſſignatōem legitime partis detrahi dbet
omne es alienum. ⁊ ideo quod acqſitum eſt per vſurariam pra
uitatem: cum ſit es alienum ⁊ neceſſario reſtōni ſubiaceat de
trahēdū erit: vt. ff. de inof. te. l. pap. §. quarta aūt. ¶ Item ſi pr̄
per teſtm̄ qꝺ condidit pōt de iure minuere partē dicto filio ſuo
cum filius dicat teſtm̄ non valere: ⁊ per ipm bona pr̄is nō mi
nuunt in vita: dicēdum eſt ꝙ pr̄ neceſſe hꝫ relinquere filijs ter
tiam eoꝝ que hꝫ in bonis tēpore mortis ⁊ illam diminuere nō
pōt per teſtm̄ niſi filij eſſent ingrati: vt in. d. auc. de tric. ⁊ ſe. §.
i. ⁊ de here. ⁊ fal. §. exhr̄datos. ⁊ in auc. de imenſ. do. coll. vi.
¶ Item ſi pr̄ vult facere augmentū dotis vxori ſue ⁊ petit:
an iſta decā pōt diminuere partem dcō filio ſuo. ¶ Dicēdum
eſt ꝙ augmentū dotis poſſit facere vxori: dūmodo ꝓbetur ꝙ
non faciat in fraudem filioꝝ: qꝛ tūc fraude probata reuocaret
augmentū. ar. C. de inof. do. l. vnica. Naꝫ pr̄ per ſuam ſcriptu
rā aſſignat ⁊ dicit ſe hēre dbita que vult extrahere d dictꝭ bo
nis anteꝙ dcām partem aſſignet: dicēdum ē ꝙ cū filius in eo
qꝺ ſibi debetur iure nature habeat loco creditoris: vt nō. ff. de
fal. ſi qui. §. ſi patronus ſcripture patris ſtari non debeat in ꝑ
iudicium filij vt. C. de proba. auten. qꝺ obtinet. ¶ Item dict⁹
filius fecit depoſitum apud dictum patrē ſuum cuiuſdā quāti
tatis pecunie ⁊ recepit inde a patre inſtrumētuꝫ ⁊ ex illicito lu
cro ſine aliquo capitali habito a patre petit ſi dictus fili⁹ dictā
pecuniam de iure dꝫ habere a patre vel non. Dicendum eſt ꝙ
cum filius fuerit cōuentus ⁊ cōdēnatus ad reſtituenduꝫ dicta
illicita acquiſita ꝙ tunc ſaltim iudicis officio debeat ⁊ poſſit il
lud a patre recuperare: ar. ff. pro ſocio. l. qꝺ enim ⁊ l. ſi igitur.
¶ Iteꝫ dictus filius ſine aliquo capitali habito a patre illicito
modo ⁊ ꝑ vſurā ⁊ contra ꝓhibitionem patris fecit aliquod lu
crū cuiuſdā quātitatis pecunie: ⁊ dictus pr̄ miſit dicto filio: vt
mitteret ei partem pecunie dicti lucri facti dicto modo a dicto
filio ſuo: quā petitionem voluit exaudire ⁊ miſit ipſaꝫ pecuniā
Nunc vero dict⁹ filius petit a dicto patre ſuo dictam pecuniā
⁊ dicit ſe velle reſtituere lucrū illicitum ab eo factū. Dicenduꝫ
eſt ꝙ ſi filius eſſet cōuentus ⁊ ꝯdēnatus ad reſtōnem ꝑdicte pe
cunie ſine dubio ſubueniēdum eſſet ei ꝯ patrem: vt ſupra dcm̄
eſt: ſed ſi nondum ſit cōuentus ⁊ cōdēnatus: ſꝫ aīam ſuā ꝑ reſti
tutionem exonerare intendit ad hoc ſuadet rōnabilis equitas
ꝙ pater dictam pecuniam illicite acqſitaꝫ filio ſe exonerare vo
lenti reſtituere teneat. Iteꝫ quidā fecit teſtamentū ⁊ reliquit di
cto filio certam quātitatem pecunie: quaꝫ pecuniā dictus pater
recollegit ⁊ habuit poſt mortem teſtatoris quā pecuniā dictus
filius ſibi petit reſtitui a dicto patre ſuo: queritur quid ſit iuris
dicēdum eſt ꝙ ſi certū eſt teſtatoreꝫ reliquiſſe ꝯtemplatione pa
tris pr̄ non tenetur aliqd reſtituere: ſed ſi certuꝫ eſt ꝙ contēpla
tione filij: pater dꝫ habere vſumfructū in vita ſua filius vero ꝓ
prietatem tm̄: mortuo autem patre filius dꝫ hr̄e vſumfructum
⁊ proprietatem. ¶ Item ſi dubitatur cuius cōtemplatione re
lictum fuerit ꝑſumitur in dubio ꝙ relictū fuerit preſumit in
dubio ꝙ relictum fuerit contēplatōne filij ⁊ ideo pr̄ dꝫ habere
vſumfructum ſolum: filius vero viuente pr̄e ſolam proprieta
tem: mortuo pr̄e proprietatem ⁊ vſumfructū cuꝫ dicta pecūia
ſit de numero aduēticiorum: vt hec probantur. ff. de condi. ⁊ d
mon. l. filio. ⁊ C. d vſufr. l. fi. ⁊ de bo. q lib. l. cum oꝫ. ¶ Itē pr̄
dotauit vxorem dicti filij ſui ⁊ ipſas dotes recepit: petitur ſi ip
ſe dotes poſſint peti de iure pr̄e nolente eam tenere ⁊ ipſa ſtā
do cum viro ſuo diuiſione facta a patre. ¶ Dicendū ē ꝙ dos
dr̄ eſſe penes filium q ſubſtinet onera mr̄imonij: dūmodo ca
ueat de defendendo patrē ⁊ heredes patris aduerſus vxorem
ff. ſa. her. l. ſi maritus ⁊ l. ſi filia. §. hoc amplius. ¶ Item pater
petit ſibi aſſignari ⁊ dari a dcō filio ſuo oēm pecuniam ⁊ totū
⁊ quicquid hꝫ ex quocunqꝫ lucro acqſitum: ſed filius negat di
cens ſe non teneri ad predicta cū ab eo aliquod capitale nō hꝫ
⁊ illud qꝺ totum ſit acqſitum ex vſuris ⁊ illicito lucro dicit ſe
velle ipſas vſuras ⁊ lucrum illicitum reſtituere de eo qꝺ habꝫ
⁊ vult liberari a peccato ⁊ facere reſtōnem: ⁊ petitur qd ſit iu
ris. ¶ Dicendum eſt ꝙ de quadam rōnabili equitate ſicut di
ctum eſt. ſ. ſi filius velit reſtituere vſuras ⁊ a peccato liberari ꝙ
nō teneatur eas dari pr̄i: qꝛ qua rōne deducit pr̄ es alienū an
teꝙ filio debeatur legitima d pr̄nis: vt in. §. iiij. auc. eadem ra
tione ⁊ filius deducere dꝫ anteꝙ debeat vſuſfru. pr̄i. ¶ Item
ꝙ neceſſitas ſoluēdi es alienum pr̄i incumbat habet in. l. cuꝫ
non ſolū. §. vbi aūt. C. de bonis q li. ¶ Iteꝫ ſuper eo quo que
ritur an filius emancipatus qui legitimam hꝫ debeat alijs fra
tribus in ptāte remanentibus renūciare iuri ſuccedendi in bo
nis pr̄nis ⁊ mr̄nis. ¶ Dicēdum eſt ꝙ de iure non teneat re
nunciare: ar. C. de coll. l. pactum. ⁊ de ſuis ⁊ legi. l. fi. ¶ Iteꝫ ſu
per eo quo querit ſi pr̄ hꝫ vſumfru. in bonis filij ⁊ ipſum filiū
emancipat an vſuſfr. debeat remanē penes pr̄em: an debeat cō
ſolidari cum proprietate penes filium conſtituta: cum pr̄ non
ſit in neceſſitate: dicendum eſt ꝙ dimidia vſuſfructus remane
re debeat penes patrem emācipatum ⁊ dimidia pertinere ad
filium emancipatum vna cū ꝓprietate: vt. C. de bo. q li. l. cum
oꝫ. §. cū aūt. Et ita dico ⁊ conſulo ego Dy.

Conſi. xiij.

q

Ueſtio talis eſt. In quodam inſtrumento
publice cōfecto reperitur varietas quedam: qꝛ
cum notarius ſcribere deberet indictione. xiiij.
vt indictio ꝯueniret annis dn̄i q tunc currebāt
Mccxlij. ſcripſit indic. x. ⁊ dubitabat vtrū varietas iſta reddat
inſtrumentum inutile. Et ꝙ inutile prima facie vr̄: quia anni
domini ⁊ indictio ſunt de ſubſtantialibus inſtrumenti: vt colli
gitur: ⁊ nō. in auc. vt propo. no. impa. §. vnde ſancimus ⁊ i ſū
ma de inſtru. ca. circa princ. ¶ Cum ergo in ſubſtātialibus re
periatur varietas ex varietate vr̄ reſultare cōtrarietas ⁊ rōne
cōtrarietatis reddi totum inutile: vt de regu. iur. l. vbi repugnā
tia. ¶ Item cū certum ſit: ſcriptum de annis dn̄i ⁊ de indictio
ne non eſſe ſimul vera: ergo ſequitur circa alteꝝ eſſe falſitatem
qꝛ orationes repugnantiā cōtinētes ita ſe hn̄t ꝙ vtraqꝫ ſimul
nō poſſit eſſe vera: ſꝫ poſſit eſſe ſimul falſa: vt. ff. de re. du. l. ſi is
q ducenta. §. vtrum: ſi ergo altera falſa: illa que eſt falſa ē ꝓ nō
ſcripta. ⁊ pro non appoſita: vt. ff. de verbo. ſigni. l. paulus cū ſi.
Si ꝓ non ſcripta: ergo deficit aliquid de ſubſtantialib⁹ inſtru
menti ⁊ defectus alicuius de ſubſtantialibus reddit inſtrumē
tum inutile: vt. d. §. vnde ſancimus ⁊ de tranſ. l. cuꝫ hi. §. ſi pre
tor ⁊ de re. coꝝ. l. magis. §. ſi es alienum. ¶ In contrarium di
cendum ē inſtrumentū valere: non obſtante ꝑmiſſa varietate.
primo qꝛ certum ē errorem fuiſſe in tabellione ſcribente. Quē
cōſtat aliter ſcribere debuiſſe ꝙ ſcriptum reperiat: ergo nulli
cōtrahentium dꝫ obeſſe: vt de regu. iu. l. ſi librarius ⁊ de here.
inſti. l. quot. §. ſed ſi maiorem ⁊ C. de teſtis. l. errore. ¶ Prete
rea vbi de dāno vitādo agitur cōſtat ꝙ error ēt facti proprij nō
nocet: vt de cōdi. ⁊ demō. l. ſed ſi me preſente. §. cū inter ⁊ de ac.
empt. l. ſi tibi librum ⁊ de iu. ⁊ fac. igno. l. error ⁊ l. regula.
¶ Item vbi reperitur error facti ⁊ iuris mixtus circa ideꝫ cō
currere: ⁊ non de lucro captando agatur ꝑinde habet ac ſi ſol⁹
error facti interueniret: vt. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. ſi ſponſus
§. generaliter ⁊ notari ſolet. ff. pro donato. l. ſi vir vxori. ¶ Itē
ꝯſtat ꝙ in alieno facto eſt tollerabilior ignorātia ꝙ in proprio
vt pro ſuo. l. fi. ⁊ ad velley. ꝙꝙ ex quibus omnibus cōcludit ꝙ
in propoſito agat de errore ex ꝑſona tertij. i. tabellionis ⁊ non
alicuius ꝯhentium originem hn̄te. ¶ Item cū agatur d dāno
ſiue tabellio errauit in iure ſiue in facto vel mixtī error ſit tolle
randus ⁊ obeſſe non dꝫ alicui cōtrahentium. ¶ Preterea er
ror cōputationis nemini nocet: vt. C. de erro. cal. l. i. ⁊ ar. d iur.
⁊ fac. igno. l. ſi poſt diuiſiōem: ⁊ l. cum falſa: ⁊ l. error. ⁊ l. ſi nō
tranſactōis ⁊ l. cū teſtm̄. ⁊ l. non iccirco. Cum ergo notarius ī
cōputatōe incarnatōis dominice errauerit ſeqtur ꝙ ei⁹ error
preiudicare non dbeat. ¶ Preterea certum ſit erroreꝫ ſcribē
tis obeſſe nō debere: vt dcm̄ eſt: ⁊ aperte pꝫ de errore aduo. l. ii.
⁊ ar. de here. inſti. l. his verbis. §. fi. Et in his que non ſolēt a
partibus exprimi ſed a tabelliōe vt eſt ānus dominice īcarna
tōis ⁊ indictio ⁊ ſimilia nō eſt veriſimile verba a partibus fu
iſſe expreſſa ſed a tabellione: qꝛ lex preſumit illud fcm̄ fuiſſe qꝺ
ex cōſuetudine fieri ſolet: ⁊ ar. ff. d qꝺ. l. de minore. §. tormenta. ⁊
C. loca. l. circa locatōes. ⁊ d edil. edic. l. ꝙ ſi nolit. §. qꝛ aſſidua: ⁊
de le. i. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. ⁊ d le. iij. l. nimis ⁊ l. prediis. e.
ti. ⁊ §. balneas ⁊ §. fi. ⁊ de fun. iſtru. l. ſene. §. tpane: ⁊ l. cum de
lanionis. §. i. ¶ Si ergo preſumitur a tabellione prolata ſequi
tur ꝙ errauit tabellio: ⁊ ſi ſeqtur tabellionem erraſſe ꝯſequent
ſeqtur errorē illum obeſſe non dbere vt dcm̄ eſt. ¶ Preterea
ꝯſtat ꝙ variatio que eſt circa illud qꝺ eſt de ſubſtantialibus nō
reddit inutilem rem d qua agitur: ſꝫ omiſſio inutilem redderet
vt pꝫ ꝙ ſi hr̄dis vel legatarij nomen omittit ⁊ aliud ſignū eq
pollēs diſpoſitio eſt nulla: ⁊ tn̄ ſi exprimitur ⁊ in expreſſione
errat diſpoſitio vꝫ: vt d hr̄di. inſti. l. quot. in prin. ⁊ §. ſi quis
nomen ⁊ §. hr̄s. ⁊ l. ſi his verbis. §. ſi in patre: ⁊ inſti. de le. l. ſi
ſortidianum. ⁊ de teſtamentis. l. ſi in nomine. ⁊ de verbo. obli.

ſi in noīe:ſ3 ergo forte omiſſio ānoꝝ dñi vel inditionis inſtru
mētum viciaret:tñ expreſſio errorē hñs āncxum viciare non
dȝ.¶ Preterea lege cauet ꝙ q̄dā ſunt ſubſtātialia leuia ⁊ illo
rum omiſſio nō vitiaret rē de qua agit̄ q̄dam ſūt ſubſtantialia
⁊ nō leuia ⁊ illorū omiſſio vitiaret rē de qua agit̄ q̄dam ſunt
nō ſubſtantialia ⁊ nō leuia ⁊ illorū omiſſio non vitiat vt.ff.de
vē.inſpi.l.i.§.fi.Cū ergo p verba cōtractus ꝯſtet de pſonis cō
trahentiū ⁊ ꝺ re in cōtractū deducta ⁊ ꝺ cā cōtractus cetera que
apponi ſolēt vident̄ eſſe ſubſtātialia leuia ergo inſtrm̄ p illorū
ōmiſſionē vitiari nō dȝ cū iſta ſola.ſ.pſona res ⁊ cā cōtractuȝ
pficiant.¶ Preterea error in dubio potius dȝ pſumi circa ea
que cōiter ſunt incognita apud maiorē ptem qꝺ pȝ qꝛ circa ea
q̄ ſunt publice nota ī ignorāte pſumit̄ eſſe lata culpa dolo equi
pollet:vt.ff.de v̄.ſig.l.cedere.§.fi.⁊.l.late ⁊.l.magna ⁊ de inſti.
l.ſ3 ⁊ ſi pupillus.§.pſcribere.In alijs v̄o q̄ ſūt magis icognita
ignorātia tollerat̄:vt.d.§.pſcribere ⁊ ꝺ decur.ab or.fa.l.fi.Sȝ
anni dñice incarnationis ſunt publice noti.Ergo ex quo dici
opȝ errorē tabellionis fuiſſe:dicendū ē ꝙ pſumant̄ circa īditio
nē:q̄ eſt cōiter magis incognita:ergo pſumpto errore pōt facile
corrigi:qꝛ plus valet̄ q̄ret qꝺ de ſcribi ꝺbuit q̄ qꝺ ſcriptū repi
tur:vt.ff.de ſtatu.ho.l.ipatō.⁊ de offi.p̄.l.illicitas.§.v̄itas:⁊.C.
pluſ valere qꝺ agit̄.l.i.p totū ⁊ de libera ⁊ i.l.nec omiſſa:⁊ ita
dico ⁊ ꝯſulo ego Dy.de Mucello.

Conſi.xiiij.

A chriſti nomine amē.

i Quidā noīe Nuti⁹ cornabili ꝺ pplō ſcōꝝ apl̄oꝝ
ciuitatis Florētie primo vendidit lippo.lxvi.bu
teſellas olei:⁊ cōfeſſus fuit ſolonem ptij recepiſ
ſe ab eoꝺ lippo put ꝯtinet̄ ī libello rōnum ipius Nutij ſeu con
tineri vr̄.¶ Scđo loco pdcūs Nutius in.M.cc.xcv.iditiōe no
na die octaua mēſis nouēbris put ī inſtrumēto ipius ꝯfeſſiōis
ꝯtinet̄ ꝯfeſſus fuit ⁊ manifeſte aſſeruit ꝙ ꝺdit ⁊ tradidit lippo
bonamici p Salui arrigeti.xvi.vegetes olei.Tertio v̄o loco cō
feſſus fuit i.M.cc.xlv.idictione octaua die.xiij.mēſis nouēbris
ꝙ vēdidit pdcō Lippo bōamici.xlvi.butiſellas olei ⁊ ꝙ de dcis
butiſellis itegram ptij ſolonez accepit a dcō Lippo.¶ Modo
querit̄ ex predictis qs predictorum magis ſufficiēter pbauerit
de dñio olei ſupradicti.i.vtrū predictus Lippus bonamici.vl̄
predictus Saluius quondam Arrigeti. Et ꝙ predict⁹ Lipp⁹
plene probauerit:⁊ predictus Saluius nullo modo:de iure ſa
tis ſufficient̄ vr̄ probari.¶ Primo qꝛ cōſtat ꝙ ſcriptura pri
uata plene probat in preiudiciū ſcribentis:vt.ff.depo.l.pub.§.
lucius:⁊ de pcu.l.ſi procu.⁊ rem ratam hr̄i.l.ne ſatiſdatio per
quod pȝ ꝙ plene probatum eſt: q̄re predicte.xlvi.buteſelle olei
vere fuerunt vēdite dicto Lippo.Item tradite:⁊ p traditionez
in eum tranſlatum dñium ſi erat penes venditorem.¶ Nam
in ſcriptura continetur dedit ⁊ vendidit ⁊c.p que v̄ba apparet
dñium tranſlatū eſſe in predictū Lippum cū dare ſit accipien
tis facere vt inſti.de act.§.ſic itaqȝ ⁊.ff.de cōtraben.empt.l.ita
⁊ de verbo.ob.vbi autem.§.fi.⁊ de regu.iu.l.non vident̄ data:
⁊ magis pſumendū eſt ꝙ ſuo nomine fecerit q̄ alieno:vt.ff.de
ſo.⁊ magis ⁊ ideo dñium eſt ſibi acquiſitū non aūt alij miniſte
rio eius.¶ Preterea nō potuit dictus Nuti⁹ in preiudicium
dicti Lippi cōfitendo aliquid imutare vt in regula iuris nemo
poteſt ⁊ cum priori ſcripture ſiue cōfeſſioni ſcriptura cōteſtari
oporteat cum non potuerit qꝺ dilucida voce pteſtatus erat cō
traria confeſſione reuocare:vt extra de proba.p tuas ⁊.C.de ſi
nu.pec.l.generaliter cum multis ſimili.¶ Preterea due ſunt
confeſſiones eiuſdem pſone ⁊ cōtrarie: ergo nulli ſtandū cum
nulla procedit in piudicium ſui ſimpliciter:ſed ad dānum ⁊ co
modū alioꝝ:⁊ ſi nulli ſtatur: remanet efficax ſcriptura prima
vt.xxxvij.di.ſi quid ⁊.xlv.di.qui ſincera.¶ Preterea primuȝ
inſtrm̄ cōfeſſionis qꝺ inducitur cōtra Lippum nō hȝ indictio
nem legittime poſitam:ſi quis recte aduertat: ⁊ ideo haberi dȝ
p non appoſita.Nam quid nō fieri: vel nō legitime fieri paria
ſunt:vt.ff.de pe.l.ij.⁊ de re iudi.l.iiij.§.cōdēnatuȝ ⁊ de bonoꝝ
poſ.Ita.l.nō putauit.§.nō que vis.⁊.x.diſt.c.vides.⁊.xxv.di.
ij.impialē:ſ3 ſi in inſtrō nō appōit̄ iditio:ꝯſtat inſtrm̄ inutile
eſſe:qꝛ inditio eſt ꝺ ſubſtantialibus inſtri quoꝝ omiſſio viciat
inſtrm̄:vt in aut.vt prepo.no.impa.circa prin.⁊ ibi no.⁊ in ſū
ma de inſtru.ea.⁊ fi.ergo ⁊ ſi non legitime apponat̄ pro non
appoſita dȝ haberi:quare conſiliū mei Dy.de mucello in pre
dictis eſt ꝙ dictus Lippus plene pbauerit ⁊ dictus Salui⁹ i

ſufficienter ⁊ non ad plenum:maxime cum inditio ſcripta in
confeſſione fcā in fauorem Saluij non legitime fuerit appo
ſita:⁊ ita dico ⁊ cōſulo ego Dy.ꝺ muce.

Conſi.xv.

A chriſti nomine amē.

i Queſtio talis eſt.Quidaȝ confeſſus fuit ſe ha
bere in feudum res certas pñte quodam recipi
ente p ſe ⁊ quibuſdam quoꝝ erat conſors ⁊ ſe
dicebat negociorum geſtorem:vt appet ex inſtrō.¶ Modo du
bitabatur nunq̄d ex dicta confeſſione ꝯſortes q non fuerūt p
ſentes ⁊ noīe quoꝝ recepta fuit confeſſio poſſint agere vel here
des dictoꝝ conſortum ⁊ competat eis ius agendi ex confeſſiōe
predicta nomīe ipſoꝝ ſine aliqua ceſſione facta. Et ꝙ nō que
ratur vr̄ qꝛ per liberam perſonam iuri noſtro non ſubiectam
non querit̄ nobis ius agendi ſine ceſſione .ff.ꝺ acquirē.poſ.l.
poſſeſſio.§.⁊ ſi poſſeſſio.⁊ ꝺ reg.iur.l.que tutela.§.fina.⁊ ꝺ ver
boruȝ obliga.l.ſtipulatō iſta.§.alteri.⁊.l.ſi ita ſtipulor.§.griſo
gonus.⁊.C.per quas perſonas no.acqui.l.i. Si enim nō q̄rit̄
ſine ceſſione p eum quē conſtat hr̄e mandatum:multominus
q̄ret̄ per negocioꝝ geſtorem q nō hȝ mandatum . ¶ Mihi āt
Dy.de mucel.vr̄ ꝙ ius agēdi acqratur predictis conſortibus
⁊ eoꝝ hr̄dibus ratam confeſſionem hr̄e volentibus ēt ſine ali
qua ceſſione.¶ Conſtat.n.ꝙ hr̄des pñt habere ratum quod
geſtū eſt noīe ꝺfuncti:niſi eēt tale ius ꝺ quo ageretur quod ñ
ſolet in hr̄des tranſmitti:vt.ff.rem ra.ha.l.ſi ſine.§.ſi pcurato
ri:⁊.l.ſi is cui.⁊.l.bonoꝝ.¶ Iteȝ conſtat ꝙ ſicut queritur per
pcuratorem mandato precedēte:ita queritur p negocioꝝ geſto
rem ratihabitōe ſequēte:qꝛ mandato aſſimilatur.vt ꝺ reg.iur.
l.hoc iure.§.deiecit:certum ē autē ꝙ p traditōnez vel quaſi fa
ctam pcuratori querit̄ dño ipſo iure ſine aliqua ceſſione dñi
um ⁊ ꝯñter ius agendi rōne dominij:vt.ff.de acqui.re.do.l.
ſi pcurator.⁊.l.editio.§.fi.⁊.l.per ſeruum.§.fi.⁊ de acqui.poſ.
l.i.§.per pcuratorem:ergo ⁊ ipſo iure queret̄ p negocioꝝ ge
ſtorem ratihabitōe ſequuta ſine aliqua ceſſione:vt dici ſolet.ff
ꝺ neg.ge.l.ſi ego:⁊ ꝺ acq.poſ.l.cōis.§.pcurator. ¶ Sed cōfeſ
ſio predicta ꝙ habebat ⁊ tenebat in feudū habetur loco tradi
tōis:ar.C.ꝺ do.l.qſqs.⁊ ꝺ acq.poſ.§.interdū in pn.⁊.§.fi.⁊.l.
q bōa fide.ergo acqſitum eſt dñium ꝯſortibus vel ꝯſortū here
dibus ⁊ ꝯñter ius agendi rōne dominij ſine aliqua ceſſione .
¶ Preterea cōſtat ꝙ ex ꝯfeſſiōe fcā reo pcuratore pñte q̄rit̄
dño actō perſonal' ſine aliqua ceſſione.vt.ff.ꝺ confeſ.l.certum
§.certe:⁊ ideo qꝛ magis ex facto ꝯfitentis vr̄ queri ius agēdi q̄
ex facto procuratoris ꝯfeſſionē recipientis ſicut alias pȝ euidē
ter in ſimili:vt.ff.de vſuris.l.ſi quis ſolutioni.§.mora ⁊ de p
cu.l.p procu.⁊ ꝙ vi aut clam.l.iij.in prin.Ergo ⁊ queri dȝ ſine
ceſſione p negocioꝝ geſtorem rōne ratihabitione ſecuta.Et iō
ꝯcludendo dico ꝙ cū ex dicta confeſſione ſit declaratū dñium
ptinere ad eos ī quoꝝ fauorē fuit expoſita qꝺ eis cōpeteret ius
agēdi rōne dominij act.in rem.¶ Item cū p eandem cōfeſſio
nem ſit declaratū rem feudalē eſſe ꝙ queſitum ſit etiā ius agen
di actiōe pſonali.i.cōdictione ex moribus ⁊ hoc ſine aliqua ceſ
ſione rōnibus ſupra dictis.Et ita dico ⁊ ꝯſulo ego Dy.ꝺ mu.

Conſi.xvi.

A chriſti nomine amē.

i Diligenter cōſiderata ⁊ inſpecta forma ordina
menti ⁊ ſtatuti ſacrati cōis piſtorij.Qꝺ incipit
vt lupi rapacitas ⁊c.Et inſpecta pmiſſione fcā
p ſer Moſcā ſtimati procurator Fredi ꝺ cācellarijs dici poteſt
ꝙ dñs Lazarus dñi Ruſtichelli:⁊ dñs Bonacurſius ꝺ forte
brachijs fideiuſſores predicti Fredi quoꝝ quilibet dānat⁹ fuit
in mille libris cōi piſtorij ⁊ ſoluerunt de iure non poſſunt nec
debeant cōpelli ad ſoluendum condēnationem trium milium
librarum factam de Fredo predicto ⁊ hoc ideo qꝛ fideiuſſores
non obligantur in maiorē quātitatem q̄ in eoꝝ pmiſſione cō
tineatur:vt.ff.qui ſatiſdare cog.l.ij.§.fi.⁊ de fideiuſ.l.fideiuſſo
res:⁊ in partē ⁊ no .ff.loca.l.quero. ¶ Iteȝ pȝ qꝛ fideiuſſores
obligantur p ſtipulationē tm̄:vt.ff.de verb.obli.l.i.§.verbis ⁊
l.ſtipulationū.§.ſatis acceptio.⁊.C.de fideiuſ.l.blādimus ⁊ no.
ff.manda.l.ſi vero non.§.ſi poſt creditam:effectus autem ſtipu
lationis nūq̄ extenditur vltra illud qꝺ continetur in verbis in

ſtipulatione expreſſis: vt.ff.de dā.infec.l.dāni.§.ſi is qui ⁊ de
ver.ob.l.quicquid aſtringēde. ¶ Sed in promiſſione predicto
rū fideiuſſorum nūꝗ̄ cōtinetur in aliqua parte ſui ꝙ ſe obliga
uerit ad aliquā ꝯdēnationē ſoluēdam: ⁊ ideo incōueniens vr̄
dicere ꝙ fideiuſſores ad ſolutiōem cōdemnationis cōpelli poſ
ſint. Nam ſi verba promiſſionis inſpiciant̄ in nullo capitulo
promiſſionis contineť ꝙ̄ ꝑncipalis vel fideiuſſor ꝓmiſerint
ſoluere aliquā ꝯdēnationem factam vel faciēdam. ¶ Sed pro
miſerunt certa capitula obſeruare: ⁊ ſi illa nō ſeruarent ꝓmi
ſerunt penā. Unde pluſꝗ̄ abſurdū eſt dicere ex quo certa pena
eſt adiecta ꝓmiſſioni ꝙ extrinſecus intelligatur facta ꝓmiſſio
condēnationis ſoluende. ſemꝑ enim in ſtipulatiōibus inſpici
enda ſunt verba ex quibus oritur oblio ⁊ executō ſtipľonis fa
cienda in eo ꝙ̄ verba cōprehendunt. q2 illud veriſimile eſt con
trahentes ſenſiſſe ⁊ vltra non excedenda. vt.ff.ꝺ ver.ſigni.l.ne
pos in verbo proculus. ⁊ ꝺ ver.ob.l.ſi ita ſtip.§.griſogon⁹ cir
ca finem. ⁊ ꝺ ꝯben.emp.l.in lege vbi verba generaliſſima fue
runt ⁊ tñ reſtringuntur ad id ad ꝙ̄ actum fuit ⁊ non extēdū
tur ad illud ꝙ̄ actum non fuit ⁊ ad idem de pig.l.fideiuſſor.§
lucius cū ſi. ¶ Preterea ꝯſtat ꝙ actus liberatōis fauorabili
or eſt ⁊ magis extenſiuus ꝗ̄ obligatorius. vt colľr ex coniun
ctōe duaꝝ legum vz. vt.ff.ꝺ pac.l.ſi vnus.§.pactus. ⁊ ꝺ ſolu.l.
ſtichum.§.naturalis. ⁊ ibi no. ⁊ in.l.arianus. ¶ Sed conſtat
ꝙ pactum liberatorium non extenditur ad ea ꝺ quibus actuꝫ
non appet. vt.ff.ꝺ pac.l.tres fratres. ⁊ ꝺ tranſac.l.cum aglia
na: ⁊.l.qui cum tutoribus in prin. ⁊.§.i. ⁊.§.ſi. ⁊.l.non eſt ferē
dus.ij.rñſo. ergo multominus extenditur pactum obligatoriū
¶ Preterea vbi incerta eſt promiſſio fideiuſſorum non extē
ditur vltra illud ꝙ̄ eſtimari pōt a principio per fideiuſſorem
ꝓmiſſum ſed extēdit̄ oblio principalis: vt pz.ff.de fideiuſſo.l.ſi.
⁊ de in lit.iur.l.i. Multo ergo minus dz extēdi vbi a pricipio
certa quantitas in promiſſione fideiuſſoris adiecta fuit. ⁊ de
futura ꝯdemnatōe ſoluenda nihil eſt expreſſuꝫ. ¶ Itē q2 lege
cauetur ꝙ fideiuſſores q iterceſſerūt apō rēpublicā ſic ē ī cāu
ꝓpoſito nō tenent̄ niſi ad illō ſolū ad ꝙ̄ ſe aſtrinxerunt: adeo
ꝙ̄ ſi principalis cōmiſit delictum rōne cuius cōdēnatus fuit
ad penā reipublice ſoluēdā fideiuſſores nullo mō ꝯueniri pñt
ad illā penā: ergo nec ī ꝓpoſito dēnt poſſe ꝯueniri fideiuſſores
vel cōpelli ad ſolōnem ꝯdēnationis. Cū hoc ſit ꝙ̄ ad certā quā
titatem noīe pene ſe obligauerūt: Et ꝓpea cāus ꝗ̄nis de qua
agit̄ vr̄ ēt.ff.ad municip.l.libertus.§.ſi. ⁊.C.de peculio eorum
qui ꝓ magi.inter.l.i.li.xi. ¶ Uñ conſilium mei Dyni de Mu
cello tale eſt.ſ.ꝙ rebus ita ſe hñtibus ſicut ꝓceſſū ē ꝑdicti dñs
Lazarus ⁊ Bonacurſius fideiuſſores ꝑdicti Fredi nō pñt de
iure ꝯpelli ad ſoluendū ꝯdemnationē triū miliū libraꝝ fcāꝫ
de Fredo ꝑdicto. ¶ Item ꝯſiliū mei ē ꝙ ꝑfati dñs Chellus ⁊
dñs Symon de cancellerijs nō poſſint ꝯpelli ad ſoluēdaꝫ ꝯdē
nationē ꝑfatā factā de ꝑdicto Fredo q2 de iure ciuili appellan
tur nepotes hij q dſcēdūt ex linea inferiori.i.ex filio vel filia: nō
aūt ꝓuenientes ex linea trāuerſali vt pz.ff.de gradibus.l.i.§.
ij. ⁊.l.iuran.§.ij.gradu: Sed Fredus nō ꝯtingit ꝑdictos dñm
Chellū ⁊ Simonē ꝑ lineam deſcēdentem: ergo nō pōt dici ꝙ
obligent̄ ex delicto ipſius ꝗ̄ ꝓ delicto nepotis ¶ Preterea po
ſito ꝙ ſeꝗ̄mur ſermonē vulgarē ſm̄ quē nepotes appellant̄ cōi
ter etiam deſcendentes ex fr̄ibus: nō ꝓpea cōpelli poſſent ꝑdi
cti dñi ad dcāꝫ ꝯdēnationem ſoluēdā. ¶ Mā ꝺ dño Symone
ꝯſtat ꝙ non ꝯpellat̄. q2 ordinamentum limitat perſonas: pro
quibus teneri ꝺbeāt. ¶ Unde dicit vz pr̄ibus: filijs vel fr̄ibus
ſiue nepotibus tā legitimis ꝗ̄ naturalibus: ſed Fredus non eſt
pr̄ nō filius nō frater nō nepos ad dñm Symonē ēt ſm̄ appel
lationē vulgarem ⁊ ꝓpea n̄ dz teneri nec ipſe nec eius ſecuritas
¶ Item nec teneri dz dñs Chell⁹ nec eius ſecuritas: q2 certuꝫ
eſt ꝙ non licuit egredi formā ordinamēti ſaciati ar.ff.ꝺ trāſa.
l.cū hij.§.ſi ꝑtor ⁊ māda.l.ſi qs ꝓ eo ⁊.l.diligenter ⁊.l.creditor.
§.ſi. Sed in forma ordinamenti cauetur ꝙ teneat̄ quelibet pre
dictaꝝ ꝑſonarū ꝓ patribus filijs ⁊ fratribus ⁊ nepotib⁹ tam
legitimis ꝗ̄ naturalibus ⁊ de ſpurijs nihil dicit: q ergo in ſpu
rijs formā promiſſionis adiecit vr̄ egreſſus formā ordinamēti
ſaciati: ⁊ ideo quātum ad ſpurios non vr̄ tenere promiſſio ⁊ ꝓ
pterea non dz teneri dictus Chellus. ¶ Preterea qñ lex in q
buſdam mādat: vr̄ in ceteris ꝓhibere ar.C.de procura.l.mari
tus ⁊.ff.de iudi.l.eam ꝑtor ⁊ ꝺ cōdi. ⁊ demō.l.cū ita: ꝑ ꝙ̄ appꝫ
ꝙ ponēdo de naturalibus vr̄ de ſpurijs ꝓhibitū: ⁊ ideo in ea
parte promiſſio cōtra legeꝫ ⁊ ꝓpterea inutilis principalis ⁊ fi
deiuſſoria: vt in.l.cū lex ⁊.l.non dubium. ¶ Preterea ar.a cō
trario ſenſu.l.ſumptum lex eſt: vt.ff.de teſtis.l.qui teſtō.§.nu

lier: ergo lex ē pro his q non ſunt legitimi vel naturales: vt in
aut.qui.mo.na.effi.ſui.§.ſi. Siquidem: ergo non poteſt dici ꝙ
ſpurij teneant̄. ¶ Item cōſtat ꝙ ſpurius nullā cōiunctionem
vel cognitionem habere vr̄ ex parte patris: vt.d.§.ſi. ⁊.ff.vnde
cogn.l.ſi ſpurius: ⁊ ideo ſupuacuum videtur querere an cōiun
cti ꝑ patrem teneant̄ pro eo. Et ita dico ⁊ cōſulo ego Dy. de
Mucello iuris vtriuſqꝫ doctor.

Con.xvij.

A chriſti nomine amē.

Thema tale eſt. ¶ Quedam eccleſia habebat ti
cium debitorem penes queꝫ depoſuerat mille
marchas argenti: habebat eadē eccleſia ſempro
niūꝫ creditorem cui tenebat̄ ad duo milia: vocauit eccleſia ticiū
debitorem ſuum. Et dixit ei tu es debitor meus in mille mar
chis: ꝙ̄ cōfeſſus eſt ticius. Deinde dixit eccleſia ſiue ꝑlatus ei⁹
ego iubeo tibi ꝙ̄ illa mille que mihi debes ſoluas ſempronio
creditori meo: qui tici⁹ acceptauit iuſſum ⁊ in libro rōnum ſua
rum ſcripſit ſe debere mille ſempronio cui iuſſus erat ſoluere:
⁊ hec oīa acta ſunt abſente dicto ſempronio: tandeꝫ hec ad no
ticiam dicti ſempronij ꝑuenerunt q talem epiſtolam miſit. Ti
cio ſemproni⁹ ſalutem: cū audiuerim de vniuerſa ſūma pecūie
que mihi a tali eccleſia debebat̄ penes te eē mille marchas: plꝫ
mihi ⁊ mando tibi ꝙ ſi qua pecunia mihi ſolui aſſignari mā
dabatur, vel iam mādatum fuit de tui largitate cōfidens apud
te libera ⁊ integra remaneat. Quaꝫ lrām ticius ſuſcepit: poſt
hec penitet eccleſiam iuſſus facti ticio: ⁊ vult pecuniaꝫ ſuā pet̄
dicit ticius ꝙ nō poteſt: q2 iam obligatus eſt alteri ⁊ de ſui mā
dato. ¶ Modo queritur an poſſit ticius ꝯ̄ eccleſiam ſe tueri. Et
ꝙ ticius non ſit obligatus ſempronio ⁊ ꝙ nō poſſit ſe tueri ꝯ̄
eccleſiam videtur de iure poſſe probari: q2 lege cauetur ꝙ ſi ali
quis ſcribat in libro rōnuꝫ ſuaꝝ ſe debere ticio.C.ipſo ticio ab
ſente: non obligatur ex dicta ſcriptura etiā ſi ticius in cuius fa
uorem ſcriptum erat habeat ratum vt probatur.ff.de pecul.l.
non ſolum.§.an debitor ⁊ de peculio.l.ſi peculium.§.pe. ⁊ de
do.l.nuda rō: per ꝙ̄ Ticius.ſ.dictus nō eſt obligatus ſempro
nio lꝫ ſempronius ratum habuerit ⁊ ꝑ tranſmiſſionē litteraꝝ
ratihabitionem declarauit. ¶ Item non pōt cōtra eccleſiaꝫ ſe
tueri cū iuſſus reuocatio interuenerit re integra.i.ante ſolutio
nem ſempronio factam ⁊ ipſo ticio debitore ſciēte ar.ff.man.l.
inter cās.§.ſi quis debitori ⁊ de do.l.hoc iur̄.§.ſi quis dederit
⁊ de ſo.l.ſi quis ſeruo. ⁊.l.ſi ſeruus ⁊.l.cū quis.§.ſi debitorem.
¶ Preterea ex forma ꝗ̄nis apparet ꝙ Ticius nō erat inter
poſitus a ſempronio creditore ſed ab eccleſia debitrice ⁊ ideo ꝑ
factū eius nihil potuit dñij vel quaſi iure obligationis ꝗ̄ri ſem
pronio creditori vt de do.īter vi. ⁊ vxo.l.ſꝫ interim alias ſi in
ter.§.ꝙ̄ marcellus ⁊.§.ſi vxor. ⁊.l.ſi ſponſus in prin. ¶ Si er
go nihil queritur ſempronio creditori ꝯ̄ñter nihil diminuitur
de iur̄ pertinente ad eccleſiam que mandauit tāꝗ̄ ſub conditio
ne videat̄ ab eccleſia liberari.ſ.ſi ius obligationis querat̄ ſem
pronio cui eccleſia ſolui iuſſit ſicut cū debitum puꝝ animo no
uandi qs ſtipulat̄ ſub cōdictione: nā ita demū tollit̄ oblio pri
ma ſi in ſecunda effectū hēat. Ita ꝙ ſecūda effectū ꝓpriū non
habente remanet ꝑma: vt inſti.q.mo.tol.obli.§.ꝙ̄ aūt diximus.
⁊.ff.de noua.l.nouatio. ⁊.l.ſi ſtichus.§.legata ⁊.l.quōt. ⁊ de vi
⁊ vi.ar.l.cuꝫ fundiqꝫ ⁊ de acqr.poſ.l.ſi me in vacuā. ¶ Et ad
huius ꝯfirmationē accedit ꝙ leges argumentent̄ de corporali
bus ad incorpalia: ⁊ e ꝯ̄ cum de ipſis querendis ⁊ admittendis
tractat̄: vt pz.ff.de acq.poſ.l.qui iur̄ ⁊ ꝺ reg.iu.l.ſeie qbuſcūqꝫ:
Sed lege cauet̄ ꝙ ſi tradidi alicui nō ꝓcuratori abſñtis reꝫ ali
quā corporalem ꝑferendā ad ipm abſñtē nō querit̄ abſñti dñiū
anteꝗ̄ ei detur licꝫ abſñtis ꝯtemplatione tradat̄ vt ꝓbat̄.ff.de
acq.re.do.l.ſi epľam in prin. ⁊ ꝺ furtis.l.eū q.§.ſi epľa ⁊ ꝺ do.
l.ſi tibi dederim ergo ⁊ ſi mādo tibi ꝙ abſñti ſoluas abſñti non
querit̄ oblio ⁊ ꝯ̄ñter remanes mihi mādati efficaciter obligat⁹
rōne defectus tacite ꝯdictionis que ineſt vt dem̄ ē.ſ. ¶ Item
ꝓ hoc facit.ff.ꝺ do.l.q abſñti vbi dr̄ ꝙ ſi dono rē abſñti ⁊ trado
alicui vt ꝑferat abſenti nō ante fit eius ꝗ̄ miſſā ſibi acceperit.
¶ Item cōiter ſentiunt gloſatores ꝙ ſi vendo vel dono rem
abſenti cuius ꝓcurator vel geſtor pñs non erat Sꝫ poſtea cū
relatum eſt abſenti abſñs dicat ſe nolle hr̄e emptū vel donatuꝫ
emptio vel donatio nullū effectum hꝫ: vt no.C.de ſac.ſan.ec.l.
illud ⁊.ff.de actio. ⁊ ob.l.cōſenſu. ¶ Sic ergo ⁊ in propoſito cū
eccleſia iuſſerit abſente creditore ꝙ ſolueretur creditori ꝑ debi

torem eccl'e confitentem ⁊ iuſſum recipientem nullum ius que ri potuit creditori abſnti lꝫ cum in eius noticiam peruenerit ratum habuerit. ar. ff. de confeſ. l. certum. §. ſi quis abſnte. ⁊ de in terro. ac. l. fi. ¶ Item ad premiſſa eſt prima facie validuꝫ. arg. ff. de le. iij. l. cum quis decedens. §. i. vbi ille cui teſtõr onus ſolutõis mandauerat mandauit lr̃as ad eum cui erat ſolõ faciẽda in quibus continebat̃ ſe facturum ſolõnem ſm voluntatẽ epiſtole miſſe. ⁊ tñ qꝛ teſtõr mutauit voluntatem dcã epl'a nulluꝫ habuit effectum. Multo ergo fortius in qõne premiſſa ſcriptura libri rõnum que non fuit a ſcribẽte miſſa nullum hꝫ effectũ eccl'a que fieri ſolõnem mandauit iuſſum reuocante. ⁊ ideo nec erit ticius obligatus ſempronio nec ꝯ eccl'iam poterit ſe tueri. ¶ Econtra vr̃ ꝙ ticius ſit ſempronio obligatus ⁊ eccl'a liberata ⁊ ꝙ ticius poſſit ꝯ eccl'am ſe tueri. Et hoc eo ipſo qꝺ Sẽpronius ratum habuit quod fcm̃ erat ab eccl'a debitrice vr̃ eccl'am liberaſſe ⁊ ticium ſibi obligaſſe ⁊ dicta rati habitio ⁊ effect' ei' procedit ẽt ꝯdicente eccl'a que iuſſit pecuniam ſolui. vt. ff. ꝺ nego. ge. l. ſi ego. ¶ Preterea cum hẽat Sempronius actionem ex ratihabitione ſua. ⁊ ſic ex fcõ ſuo. ſeqtur ꝙ poſſit ei ſolui ẽt inuita eccl'a qꝛ mandauit. vt pꝫ. ff. de ſol. l. fi. in prin. ¶ Preterea ꝯſtõ oblõnis ⁊ ſolõ paria reputant̃ quo ad quedam. ⁊ maxime quo ad illud de quo in propoſito queritur. vt. ff. de do. l. hoc iure. §. ſi quis dederit coniuncto primo ⁊ vltimo caſu. §. ⁊ l. ſi pſonus. §. de illo. ¶ Sed ſolõne fcã a debitore mãdato creditoris pn̄a creditoris non facit reſuſcitari oblõnem p ſolutõnem extinctam. vt. ff. ꝺ ſo. l. quod ſeruus. ⁊ l. ſi ſeruus. ⁊ l. ſi qs ſeruo. ⁊ l. cum quis. §. ſi debitorem. ¶ Ergo nec oblõnem cõtractam per ratihabitõem extinguit. ¶ In qõne predicta vr̃ dñis Alberto: dño Odofredo legum doctoribus ꝙ dictus ticius ſit obligatus Sempronio ⁊ eccl'a liberata. ⁊ ꝙ tici' poſſit ꝯ eccl'am ſe tueri. maxime per. d. l. ſi ego. ff. de neg. ge. ⁊ ad contraria oĩa facile rñderũt. Et ita dico ⁊ conſulo ego Dynus ꝺ mucello iuris vtriuſqꝫ doc.

Conſi. xviij.

N christi nomine amen

i Queſtio talis eſt. Quidam nomine. F. iuit ad partes Anglie. ⁊ ibi ſtando ꝯhebat ⁊ mercantiliter publice iſto modo: vꝫ Federic' ciuis ⁊ mercator lucanus pro ſe ⁊ ſocijs ⁊ ſocietate mercatoꝝ de Luca. ⁊c. Et hoc fecit pluribus annis. Poſtea dicti ſocij qui Luce erãt pro ſeipſis ⁊ dicta ſocietate fecerunt dcm̃. F. ⁊ alium ⁊ quẽlibꝫ eorum inſolidum ꝓcuratores generales. vt per inſtr̃m pꝫ ĩ quo inſtr̃o procuratores aſſeruerunt dcm̃. F. eſſe eoꝝ ſociuꝫ ⁊ dicte ſocietatis procuratorem. ¶ Poſt predictum inſtr̃m procure per tres menſes. d. F. ꝯrit cum Iacobo pro ſe ⁊ vice ⁊ noĩe ſocietatꝫ. ⁊c. ¶ Poſt predicta iſte Iacobus creditor q ꝯrit ſic cum. d. F. petijt illud debitum a predictis ſocijs de ſocietate p̃dicta qui conſtituerunt illum. F. procuratorem. ⁊ petitum fuit a iudice ꝙ cogeret notarium qui illud inſtr̃m confecerat dare copiam inſtr̃i. d. Iacobo: qꝛ ad probatõem ſui crediti faciebat: iſte notarius ⁊ illi qui procuratores ꝯſtituerũt ſe oppoſuerũt dicentes illum Iacobum non debere habere copiam ⁊ ſententiatum fuit notarium debere dare copiam ⁊ non obſtante oppoſitione partis aduerſe. habita copia inſiſtit iſte Iacob' ⁊ petit ſibi reddi creditum ſuum. ¶ Opp. per partem illoꝝ cõſtituentium ꝙ ex ꝯctu predicto non tenent̃ nec ſunt obligati. qꝛ. d. F. in ꝯhendo cum. d. Ia. non dicit procuratorio nomine. lꝫ dixerit vice ⁊ noĩe. ⁊c. ¶ Et fortificant eoꝝ oppoſitões dicentes ꝙ. d. F. erat in ptibus anglie cum Luce fuit factus ꝓcurator: nec appet ꝙ tp̃e p̃dicti ꝯctus ſciuerit ſe facturum procuratoreꝫ vñ non vr̃ vt procurator ꝯtriſſe. ar. l. ff. de procur. l. ij. Ibi ⁊ is ratum habuit. ⁊c. ⁊ ar. ff. ꝺ eo qui pro tutore. l. quero. ⁊ ar. ff. fami. her. l. qui erat circa fi. ver. ⁊ ideo. ⁊ ar. ff. ſi cer. pe. l. eius qui in prouincia. in quibus iuribus dr̃ ꝙ dꝫ ſcire conditioneꝫ ſue perſone. ⁊ vtrum fuerit procurator ⁊ vtrũ fuerit tutor: ⁊ vtruꝫ fuerit hr̃s. Anteꝙ̃ procedatur vlterius eſt opus rñdere ad. ll. p̃alle. que per partem aduerſam prima facie valde probabiliter allegantur: ⁊ pertinere videntur ad determinatõem queſtiõis propoſite. ¶ Unde dico ꝙ ſi recte ꝯſiderentur non faciunt ad propoſitum niſi pp allegantium auctoritatem: qꝛ multũ refert vtrum tractetur de preiudicio illius qui dr̃ ignoraſſe: qꝛ tũc ſi nihil ſibi imputari põt ignorantia eſt probabilis: que vera vel preſumpta eum in totum excuſat: ⁊ ita loquuntur omnes leges preallegate. ⁊. ff. de admi. tu. l. hoc aũt. ⁊ de proba. l. veri' ⁊ de acqui. here. l. ſi is ad quem. ⁊ l. nec is. §. i. ⁊ de tab. l. generali. ⁊ qui mili. non po. l. ſi ſeruus: an vero tractetur ꝺ preiudicio illius quem conſtat ſciuiſſe: vel ſi ignorauit põt ſibi imputari ꝙ ignorauerit: qꝛ tunc non excuſatur: imo veritas opinioni ꝯtria opinioni p̃fertur ẽt ſi de diminutõe bonorum aliquid opinantis ꝯtrium tractetur: vt pꝫ. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula. §. qui ignorauit. ⁊ de manu. vindic. l. ſi pater. §. quot̃. ⁊ ar. inſti. de lega. §. ſi quis rem. ⁊ pro emptore. l. ij. §. ſi ſub conditõne. ⁊ ibi no. ¶ Cum ergo in propoſito non tractetur de preiudicio ꝓcuratoris qui dr̃ ignoraſſe ſed de preiudicio dñorum q procuratorem conſtituiſſe dicuntur ⁊ quos ꝯſtat non ignoraſſe: ſed ſciuiſſe: qꝛ in facto proprio nõ eſt tollerabilis ignorantia: vt. l. ꝙꝙ̃ ad vell'. ff. fruſtra de ignorantia allegatur aliquid. his ergo remotis oſtendi põt predictum. F. ꝓcuratorio nomĩe contraxiſſe ⁊ ꝯſiter predictos conſtituentes procuratorem efficaciter obligaſſe. ¶ Certum eſt enim ꝙ vbicunqꝫ gereres officium alterius nomine in rem ipſius cuius officium gerit ſe obligat vr̃ rõne officij qꝺ ſuſcepit ſe obligare etiã ſi ĩ forma obligationis de his nihil exprimatur vt probatur. ff. vt lege no. ca. l. fi. ⁊ no. in. l. poſt mortem co. ti. §. tutor. In glo. que incipit promiſit enim tutorio nomine. ⁊c. ⁊ de nego. geſt. l. nõ ſcimus §. ex contrario. ¶ Cum ergo predictus. F. cõtraxerit cũ p̃dicto Iacobo vice ⁊ nomine ſocietatis. vt p inſtrumẽtum debiti maniſeſte apparet ſequit̃ ꝙ videtur ꝓcuratorio noĩe cõtraxiſſe ⁊ p̃dictos cõſtituentes procurator obligaſſe. ¶ Preterea illud ĩ dubio ẽ p̃ſumendum ꝙ efficacius de iure licebat arg. ff. pro ſocio. l. merito ⁊ de ſeruo corrupto. l. ſi quis ſeruum cõem ⁊ de iniur̃. l. item apud. §. ſi cõem ⁊ de furt. l. qui cum creditor. ¶ Cuꝫ ergo predictus. F. cõtraxerit vice ⁊ nomine ſocietatis ⁊c. vt in inſtrumento cõtinetur preſumendũ eſt eo iure contraxiſſe quo potuerit p̃dictos ſocios melius ⁊ efficacius obligare. qꝛ quotieſcũqꝫ verba ita proferunt̃ ꝙ trahi poſſunt ad varios intellect' ille intellectus aſſũmi dꝫ in re de qua agatur q pleniorem p̃het officium vt. ff. de rebus dubijs. l. quot̃. ⁊ l. vbi ⁊ de vbo. oblig. l. quot̃ in ſtipulationibus. Sed in qõne de qua agitur efficacius valet cõtractus ſi dicatur ⁊ preſumatur. F. predictũ procuratorio nomine ꝯtriſſe pro his q eum ꝓcuratoreꝫ conſtituerunt: ⁊ ideo in dubio preſumendum ꝙ procuratorio noĩe p cõſtituentibus procura. cõtraxerit. ¶ Preterea in eo qui cõtraxit contemplatione alteri' hoc ſolũ requiri vr̃ ꝙ contraxerit in eã cãꝫ ad quã fuerat poſitus: ⁊ tunc cõtraxiſſe vr̃ creditor cõtemplatõne p̃ponentis: ⁊ ideo preponẽtem efficaciter obligat: vt notari ſolet. ff. de admi. tu. l. tutores q poſt. §. aduerſus: ⁊. C. qꝺ cũ eo. l. ei qui: ⁊ ſi certum petatur. l. ſi in rem ⁊ nota. ff. de nego. geſt. l. ſi pupilli. §. i. Cum ergo appareat contrahentes cum p̃dicto. F. ꝯtraxiſſe cõtemplatione illorum qui eũdem procuratorẽ cõſtituerũt: ſequitur ꝙ ipſi cõſtituentes ſunt obligati. ¶ Preterea mandatum precedere ⁊ ratihabitioneꝫ ſequi paria ſunt: vt. ff. de regu. iur. l. hoc iure. §. i. ⁊. C. ad mace. l. fi. ⁊. ff. eo. l. ſi filius: ſed eo caſu quo habitio rati ſeqtur: conſtat eum q ratum hꝫ inſolidum teneri: vt. ff. qꝺ cum eo. l. ei qui in fi. Cum ergo p inſtr̃m ꝓcuratoris conſtet de mãdato p̃dictorum qui procuratoreꝫ cõſtituerunt: ſequitur ꝙ ipſi cõſtituentes inſolidũ teneant̃ ⁊ inſolidum debeant cõdemnari ſm formam inſtrumẽti debiti a p̃dicto. F. procuratore contracti. ¶ Preterea aliquis nõ poteſt allegare illud non factum qꝺ cõſtat eum feciſſe: vt. ff. de adop. l. poſt mortem ⁊ de ſerui. ru. predio. l. per fundũ ⁊ de reuo. do. l. cum cõfitearis ⁊ l. velles ⁊ de ſeruo. pig. da. l. ſi creditorib' ⁊. ff. de opti. leg. l. ſi cum optio: Ergo incõueniens ẽ ⁊ iuri abſonuꝫ ꝙ predicti procuratores cõſtituentes allegent eũ queꝫ cõſtat ꝓcuratorem p eos conſtitutum procuratorem non eſſe. ¶ Preterea cõſtat ꝙ predicti domini procuratorẽ conſtituentes recognouerunt dictum. F. tanꝙ̃ procuratorem mãdato precedente cõtraxiſſe in contractu quem cõſtat celebratuꝫ fuiſſe p aliquos dies anteꝙ̃ eſſet celebratus contractus de quo agitur in p̃nti: ergo non videt̃ admittenda allegatio ipſoꝝ q̃ modo ꝓponitur in contrarium: qꝛ cũ cõſtat quem ſemel voluiſſe ⁊ dilucide ꝓteſtatũ fuiſſe: non poteſt ex penitẽtia reuocare. vt. ff. ꝺ do. l. quidã ⁊. C. de non nume. pec. l. generaliter: ⁊ lꝫ actum fuerit iter quoſdam nihilominus p̃iudicare dꝫ quo ad oẽs: qꝛ per illaꝫ recognitionem cõſtat de voluntate mãdantium que ſola requiritur in conſtõne procuratoris: vt inſti. de ob. ex conſenſu ⁊. ff. de act. ⁊ ob. l. cõſenſu: ſicut etiam dici ſolet in eo q ſe confitet̃ heredeꝫ ad poſtulationem vnius: qꝛ lꝫ non ſibi preiudicet quo ad alios ex vigore confeſſionis p̃iudicat tñ ex vigore voluntatis p ꝯfeſſio

nem: declarateq̄ue voluntas ſola in hereditatis aditōne requiri
tur: vt. ff. de acqui. here. l. cum bonis. ⁊ l. gerit ꝓ herede. ⁊ nota
ri ſolet. ff. de interro. ac. l. ſi preterea. ¶ Aut predict⁹ ſe ſciebat
procuratorem cum vere eſſet: ⁊ tunc q̄ id qḋ in veritate eſt fir
mius facit valere ꝯtum q̄ id quod eſt in opinione: dicendum
eſt ꝙ veritas opinioni preferatur. i. tanq̄ procurator ꝯtraxiſſe vi
deatur: ⁊ ad hoc bonum eſt argumentum. ff. de acq. here. l. qui
ſe pupillum: ⁊ l. qḋ ſi dubitet. ⁊ l. ſed ⁊ ſi. §. de ſua. ¶ Et ita di
co ⁊ conſulo ego Dynus de mucello iuris vtriuſq; doctor.

Conſi. xix.

N chriſti nomine amen

Tholomeus manentis ciuis ſenenſis de populo
ſancti Peregrini emancipauit manētuccium:
cum haberēt diſcordiam de bonis ⁊ rebus com
promiſerunt de illa ⁊ omnibus ⁊ ſingulis litibus que int̄ eos
eſſent vel eſſe poſſent quocunq; vel ex quacunq; cauſa ⁊ plenū
compromiſſum fecerunt in fratrem Laurentium de ordīe he
remitarum tanq̄ in arbitrum ⁊ arbitratorem ⁊ amicabilem
compoſitorem ⁊ promiſerunt ſtare eius laudo ⁊ nō petere ꝙ
corrigatur ⁊ reducatur ad arbitrium boni viri: nec dicet̄ nul
lum vel iniquum ſub certa pena in compromiſſo contēta: vt ꝯ
tinetur in publico inſtr̄o fcō manu Guil. magiſtri Johānis
notarij. ¶ Inſup dn̄s. M. Ormagij ꝓmiſit ⁊ ꝯuenit Bindu
cio cionis medagle ſe facturum ⁊ curaturum ꝙ quicquid lau
datū ⁊ arbitratum fuerit per predictum arbitrum ⁊ arbitra
torē dictus Manētucius habebit ratum ⁊ firmum ⁊ non op
ponere de iniquitate vel nullitate dicti Laudi ⁊ ꝙ non petet il
lud reduci ad arbitriū boni viri. ¶ Et verſa vice dictus Bin
duccius promiſit dicto domino Meo ſe facturum ⁊ curatu
rum: Ita quod dictus Tholomeus dictum Laudum ratum
habebit ⁊ firmum ⁊ non opponet de iniquitate vel nullitate:
vel quod reducatur ad arbitrium boni viri ſub certa ⁊ magna
pena: vt continetur in illo inſtrumento facto manu dicti Gui
lielmi notarij. q Tholomeus ⁊ Manentuccius poſt dictum
cōpromiſſum ⁊ ante latum Laudū ratificauerunt ex nūc Lau
dum ferendum p dictum arbitrū ⁊ arbitratorē ⁊ promiſerūt
non contrafacere vel venire: vt continetur in alio inſtrumento
facto manu Guil. eiuſdem. ¶ Poſt hec dictus arbiter ⁊ arbi
trator Laudum tulit publicatū manu dicti notarij: dictus aūt
Manētucius requiſiuit dictum Tholomeum patrem ſuum ꝙ
dictum Laudū ſeruaret dicēs ſe paratum eſſe ipſum ſeruare:
q Tholomeus nolens Laudo parere obtulit petitionem ſuam
coram iudice poteſtatis ſen̄. Et dixit dictum Laudū iniquum
⁊ petijt illud corrigi ⁊ reduci ad arbitriū boni viri. ¶ Si autē
nullum eſſet: petijt ꝓnunciari nullū: vt in ſuo libello continet̄.
Super quo libello lis cōteſtata eſt ⁊ iuratū de calūnia: ⁊ termi
nus eſt datus dicto Tholomeo ad probandū de iniquitate ⁊
nullitate ſm formā ſtatuti cōis Senarum vt videbitur. Dict⁹
autem dn̄s Meus poſt predicta requiſiuit dictum Binducciū
ꝙ ita faceret ⁊ curaret ꝙ dictus Tholomeus dictum Laudū
ſeruaret: vt ꝯtinetur in publico inſtrumento facto manu talis
notarij qḋ non fecit neq; fieri fecit dictus Binduccius. ¶ Ex
predicto themate querunt̄ plura. ¶ Primo ſi dictus Tholo
meus petere pōt ꝙ dictum Laudū corrigatur ⁊ reducatur ad
arbitrium boni viri predicto pacto non obſtante. ¶ Secundo
poſito ſine preiudicio ꝙ poſſit cui incumbit onus probandi
equum ⁊ iniquū vel nullum. ¶ Tertio an dictus Tholomeus
inciderit in penā non ſeruādo dictum Laudū petitionē dādo
⁊ ſup ea litem cōteſtando. ¶ Quarto an dicta ratificatio facta
anteq̄ dictum Laudū feratur obſtet dicto Tholomeo vel non
ita ꝙ eum ſuccūbere faciat vel non in cauſa quā inchoauit.
¶ Quinto an dictus Binduc. inciderit dicto domino Meo
ormagij in penā quā promiſit ex eo ꝙ dictus Tholomeus dcm̄
Laudū non ſeruauit ſed litem cōteſtatus eſt: vt. s. dicitur. Et
an dictus dominus. M. ab eo petere poſſit dictam penam.
¶ Super primo capitulo videt̄ primo dicēdum ꝙ dict⁹ Tho
lomeus petere poſſit ꝙ dictum Laudū corrigatur ⁊ reducatur
ad arbitrium boni viri dicto pacto non obſtante. ¶ Primo
q̄ pacta quoꝝ occaſione vel pretextu quis inuitaret̄ ad delinquē
dum non tenēt: vt in. l. cōuenire: ⁊ in. l. pōponius. ff. de pac. do
ta. ⁊ de verboꝝ obliga. l. ſi plagij: ſed p tale pactū poteſt arbitra
tor facile moueri ad delinquēdum ſiue ad male pronunciādū
⁊ propterea non videtur pactū valere. ¶ Preterea vbicūq; ꝓ

mittitur aliquid non fieri ⁊ pena ſi contrafiat: tacite videt̄ agi
ꝙ pena cōmittatur ſi obſeruent̄ quo de iure ſeruari debēt hic
inde ⁊ ꝙ non ſit cōmittēda ſi ea non ſeruent̄ que debuerunt de
iure ſeruari: vt. l. quero. ff. loca. §. inter: ſed cū actum videatur ꝙ
arbitrator de iure ꝓnunciaret: ſi n̄ de iure: ſꝫ inique ꝓnūciauit
vr̄ dicendū penā nō debē cōmitti. ¶ Preterea ſi ꝓmitto filiū
n̄ exhedar̄ ⁊ ꝓmitto penā ſi exhēdauero: tacite vr̄ ieſſe ꝯdictio
ꝙ pena nō cōmittatur ſi exheredari meruit: vt in. l. quidā cū
filium in. v. Sed videmus in glo. ibi poſita. ff. de verboꝝ oblig.
Ergo ſi petam reduci ad arbitrium boni viri illud qḋ eſt iniu
ſte pronunciatum: non incidā in penā: ſicut ibi nō incido ī pe
nā exhēdādo eū q exheredari meruit. ¶ Preterea pactū q [illegible]
reducat̄ ad arbitriū boni viri a iure [illegible]
cōi reduci poſſit ⁊ debuit ſi iniqtatē ꝯtineat: vt. l. vn̄ ⁊ l. qd enī.
ff. pro ſocio ⁊ de ꝯhē. emp. l. hec venditio: ſi remotū: ergo nō vr̄
tenere vt in. l. iur. gentiū. §. ⁊ generalit̄ ſm ſniaꝫ ⁊ expoſitionē
q̄ veritatē ꝯtinere vr̄. ¶ Preterea publica vtilitate ſuadēte vr̄ i
ductum ꝙ iniq̄ arbitramēta p boni viri arbitriū corrigant̄: er
go pactum ꝙ non corrigātur non vr̄ tenere. ar. ff. de admi. tu.
l. quidam decedēs. ⁊ de ſuis ⁊ legi. l. fi. ⁊ de reg. iur. l. neq; pign⁹
§. priuatoꝝ conuentio. ⁊ ad. l. fal. l. i. §. i. ¶ Preterea leges nō
concedunt iniquum arbitramentum habere effectum: qḋ patꝫ
q̄ parant viam per quam iniquitas remoueatur: vt in. l. arbi
troꝝ. C. de arb. in glo. ita demū ⁊. ff. eodē: in. l. ſi ſocietatē. §. arbi
troꝝ. ff. p ſocio. ¶ Si ergo pactum fiat ꝙ valeat vr̄ pactū ꝯ le
ges ⁊ ꝓpea nō valere: vt. l. nō dubiū. C. de legibus. ¶ Si enim
in vultima voluntate q̄ maioris eſt auctis q̄ ꝯtus caueri non
pōt ne leges locū hēant: vt. l. nemo. ff. de lega. ꝑmo: multominꝰ
caueri poterit in ꝯtibus. ¶ Preterea cuiuſꝫ arbitri libertas
quātūcūq; generalis ⁊ lāga ad illō reſtringit̄ ⁊ limitari vr̄ qḋ
de iure cōi licꝫ vt. l. ſi ꝓcurator de ꝯdi. indebi. ⁊ l. ſi pater filio.
ff. q̄ i frau. cre. ⁊ ad muīc. l. luti⁹. §. pe. ⁊ C. de nūm. nō ꝯtinua.
l. i. §. p ifāte. Aū nemo dicet ꝓmiſſū videri ꝙ iniqꝫ ꝓnuntiet.
¶ Econtra vr̄ ꝙ pactū īpediat quo min⁹ laudū corrigat̄ vel
reducat̄ ad arbitriū bōi viri etiā ſi iniqꝫ fuerit ꝓlatū q̄. l. caue
tur ꝙ ſi pr̄ dederit filiū ī adoptionē ⁊ ſtipulat⁹ fuerit penam a
pr̄e adoptiuo ſi eū exheredari ꝯtigat ꝙ pena ꝓmiſſa hēt effectū
etiā ſi exheredari meruerit qḋ pꝫ q̄ exheredato victo ī q̄rela ni
hilomin⁹ vēdicat ſibi locū petitio pene: vt de v. ob. l. qdā cū fi. in
v. quo tn̄ caſu ⁊c. ¶ Ergo ⁊ ſi laudū meruit reduci ad arbitriū
bōi viri q̄ forte iniquū erat: cadere dꝫ cū effcū ī penā. ¶ Pre
terea renūtiatio generalis illō operat̄ ac ſi ſingula exp̄merētur
q̄bus erat noīatim renūciādū: vt. C. de q̄dri. p̄ſcrip. l. ij. ⁊ de pre
ſcriptione. xxx. annoꝝ. l. oēs ⁊ de admi. tu. l. ſi duo ⁊ de leg. iij.
l. ſi corpus. ¶ Cū ergo renūciatū fuerit oī iuri ⁊ legū auxilio
ꝑinde dꝫ hr̄i ac ſi noīatim renūciatū foret iudicis officio ⁊ con
ditiōi ex. l. p que petitio peti pōt ꝙ laudū viri boni arbitrio cor
rigat̄. ¶ Preterea ī renūciādo q̄dā fuerūt noīatim expreſſa ⁊
ꝯſequent̄ cl̄a generalis ſubiecta vt ex v̄bis cōpromiſſi apparet
⁊ ideo renūciatio effcm̄ dꝫ hr̄e in omnib⁹ vt ī auc. vt ſine ꝓhi.
ma. §. preterea igitur. ⁊ C. quando mulier tu. of. fun. poteſt. l. fi.
⁊ no. ff. ſi quis cauti. l. licet ⁊ ſi quis. §. queſitū. ¶ Preterea po
ſito ꝙ laudū ꝯ ius iniq̄ ⁊ doloſe prolatū eēt nihilomin⁹ pactio
de ſtādo laudo ⁊ ꝓmiſſio pene ſi nō ſtet̄: effcm̄ hr̄e debēt: q̄ fu
turo dolo tacite renuntiari potuit: qḋ vr̄ fcm̄ hoc ipo ꝙ ꝯuenit
ꝙ nō reducat̄ ad arbitriū boni viri: vt. ff. de pac. l. iur. gē. §. ſꝫ ⁊
ſi quis ⁊. l. ſi vnus. §. illō. eo. t. ¶ Preterea reductio ad arbitri
um boni viri eſt q̄dam ſpēs appellādi: vt colligit̄ ex. l. nō diſtin
guemus. §. cū qdā. ff. de arb. ſꝫ iuri appellādi pōt renūtiari per
pactū: vt de tēp. ap. l. fi. §. illō ⁊. ff. a q̄bus app. nō li. l. i. §. ſi quis
ꝓfeſſus: ergo ⁊ reductiōi ad arbitriū boni viri. ¶ Mihi autē
Dy. de Mucello vr̄ ꝙ ſi p reductionē appꝫ inique ꝓlatū eſſe ꝙ
tūc pena cū effectu n̄ ꝯmittat̄ ſed ſi appet iuſte ꝓlatū eſſe tunc
pena cum effectu cōmittitur ⁊ ſic ex p̄io ſcō declarabit̄ vtrū
pene ꝯmiſſio procedat cū effectu vel nō. ¶ Sup ſcḋo capitulo
videtur p̄ma facie ꝙ cū vterq; affirmet vnus dicendo equū al
ter dicendo iniquum vel nullum: qḋ vtriq; incumbat onus ꝓ
bandi ſm regulam generalem que traditur in. l. actor. C. de pro
ba. ⁊ in. l. ei qui. ff. eo. cum ſi. ¶ Mihi vr̄ dicendum ꝙ ille q dic̄
iniquum vel non legitime prolatum neceſſe hꝫ probare. ar. C. de
iure haſte fiſ. l. i. li. x. Et q̄ qui dicit aliqd non legitime fcm̄ ꝓ
bare pꝫ illud deeſſe cuius defectus reddit inutile illud de quo
agitur: vt. ff. de proba. l. ab ea parte: ⁊ q̄ ꝓſumendū eſt iuris ſo
lēnitates cū ſint intrinſece adeſſe potius q̄ abeſſe: vt in. l. ſcien
dū ⁊ l. ticia. §. idem rn̄. ⁊ de verbo. ob. ⁊ de pactis. l. iur. gen. §.
qḋ ferre ⁊ inſti. de inutili. ſtipu. §. qḋ ſcriptū ⁊ de fideiuſſo. §.

fi. ¶ Super tertio capitulo vꝫ mihi dicendum ꝙ dictam peti
tionem dādo ⁊ ſup ea litē conteſtando inciderit in penā in cō
promiſſo cōtentam: q: ꝯpromiſſuꝫ eſt quedam ſpēs tranſac.vt
no.in aut.vt diffe.iudi.l.ſi vero contingerit; ſed certuꝫ eſt ꝙ is
venit cōtra tranſactionem iudicem interpellādo vel non obſer
uando ꝓmiſſa ⁊ multo fortius litē conteſtando: vt.C.de tran
ſac.l.ſi quis maior ⁊.j.no. Ergo ⁊ ſi veniat contra laudū qḋ
originem ſumpſit ex cōpromiſſo incidit cū effectu in penā in
cōpromiſſo ꝯtentā ꝓpterea filius ſiue Manetuccius ſupraſcri
ptus emācipatus non eſt dubium ꝙ agere poterit ꝯ patrem ⁊
petere penam venia tn̄ petita: vt.C.de in ius voca.l.fi. ⁊ no.ff.
de iudi.l.lis nulla. ¶ Super quarto capitulo vꝫ ꝙ ratificatio
anteꝙ laudum feratur non obſtet dicto Tholomeo in aliquo:
vt colli.C.de arbi.l.pe.circa prin.a ꝯtrario ſenſu.⁊ no.ibi in glo.
que incipit aliud ſiue ante ⁊c. ¶ E contra vꝫ ꝙ ſibi obſtet rati
ficatio per pactum vallata lꝫ interpoſita anteꝙ laudum ferret.
q: illud quod operatur pactum in iure iam competenti id ope
ratur in iure iam competituro in futurum: vt.C.de pactis.l.i.
⁊.ff.de pactis.l.⁊ heredi.§.filia.⁊ de mino.l.iij.§.ſi quid minori
¶ Preterea reductio ad arbitrium boni viri ſicut dictum ē:
eſt ſpēs appellandi: vt.d.§.cum quidam: ſed pactum interpoſi
tum ante ſniam excludit a beneficio ap.: vt de tēp.ap.l.fi.ergo
⁊ in ꝑpoſita añ ꝓlatōeꝫ laudi excludit a bñficio reductōis ad ar
bi.bōiviri. ¶ Determinatio iſti' q̄rti capituli pendet ex determi
natione primi.⁊ ideo prout diſtinctum eſt ibi diſtinguamus
⁊ hic. ¶ Super quinto ⁊ vltimo capitulo dicendū eſt ꝙ dictus
Binduccius inciderit in penam dicto dño meo ex eo ꝙ dcūs
Tholomeus dcm̄ lau dum non ſeruauit.⁊ ꝙ dictus meus ab
eo petere poſſit: q: cum ſcꝫ ſit ꝯ promiſſionem is qui ſtipulat'
eſt penam pōt eam exigere ſiue ſua interſit ſiue non interſit ſer
uatum eſſe quod in promiſſionem deuenit: vt d ver.ob.l.ſtipu
latio iſta.§.alteri.⁊.l.quidam cum filium. ¶ Preterea ex quo
pena fuit adiecta cōmitteretur cuicunqꝫ extraneo ſtipulanti ⁊
pro fcō cuicunqꝫ extranei etiam ad promiſſorem non pertinē
tis: vt.d.l.ſtipl'o iſta.j.de ver.ob.in ver.ac ſi quis.⁊.§.ſi qs do
lum de iudi.ſol.l.nouiſſima.eo.ti.⁊ de ver.ſig.l.hec verba. Ex
quo concludendum eſt ꝙ ſiue interſit dñi mei ſiue non interſit
ſeruari id ꝙ in laudum deuenit pēa ſibi cōmittitur ⁊ exigi poſ
ſit cum effectu ſiue pronunciatio fcā per arbitratorem de iure
ſortiebatur effectum ſiue non: vt.d.l.quidam cum filium circa
fi.ibi no. ¶ Preterea verba ſtatuti guarentigiati hoc īducūt:
q: nō cōcedunt aliquā exceptōem opponi ꝯ formam inſtri in
quo preceptū de guarentigia continetur. Et ita dico ⁊ cōſulo
ego Dy.de Mucello iuris vtriuſqꝫ doctor.

Con.xx.

i

N chriſti nomine amē.

Queſtio talis eſt: Armaleone' procurator dñe
Clare filie accinſini procuratorio noīe pro ea
agit cōtra Jacobum bōtanēſi ⁊ petit ab eo lib.
dxxx. deñ. quas eidem dñe Clare dare tenetur pro dote ipſi'
domine Clare quā recepit dictus Jacobus ⁊ Barrotius ei'
filius ⁊ quilibet eoꝝ inſolidū a dicta domina Clara vel ab alia
ꝑſona dante ꝓ ea: ⁊ ab alia parte petijt lib.xij.pro dōa. ꝑꝑ nu
ptias: ⁊ lite conteſtata ꝑ dictū Armaleonē ꝓcuratorio nomīe
⁊ ꝑ procuratorem dicti Jacobi procuratorio nomine pro eo:
ſuper ipſa queſtione conſultus fuit quidam iudex cuius con
ſilij tenor talis fuit. ¶ Cōſilium talis iudicis in q̄ōne preſenti
inter p̄dictas partes ⁊ ſuper petitōe predicta tale eſt. Qḋ iudex
coram quo qḋ ventilatur de bonis dicti Jacobi inquiſitionem
faciat diligenter ⁊ habita ratione ne egeat dictus Jacobus ⁊
bonis ſibi ꝓ hoc ſeruatis ꝓcedat ad datione inſolutum de ip
ſis bonis prout repererit ⁊ alia faciat que ſunt a iure prodita
fieri ⁊ obſeruari cōtra cōuentos inq̄ātum facere poſſunt. Et
ita fuit ſm formam dicti ꝯſilij ſentētiatum ⁊ ꝓnunciatuꝫ per
dñm Eddoneꝫ iudicem cārum cōis piſtorij. a qua ſnīa extitit
appellatum ꝑ dictum Armaleonem procuratorio nomine ꝓ
dicta domina Clara: ⁊ petitum fuit pronunciari ꝑ iudiceꝫ ap
pellationis bene appellatum ⁊ male iudicatum ⁊ reformari de
bere ꝑ iudicem appellationis p̄dictam ſnīam condēnando Ja
cobum ⁊ eius ꝓcuratorem in petitione dicti Armaleonis pro
curatoꝝ dicte domine Clare procuratorio nomine ꝓ ea: vel ꝙ
nulla pronuncietur: vel declaretur ſi incidenter nulla appareat
¶ Deinde iudex ſup predicta cā ap. conſultus cōſuluit ſuper
uacuo fore appellatum ⁊ appellationē fuiſſe iniuſtam: q: ſnīa
principalis cauſe fuit nulla ⁊ ſm formam dicti cōſilij pronun
ciauit dominus Gerar. iudex appellationis cōis piſtorij. A q
ꝓnunciatiōe appellatum fuit ad dños priores ⁊ anziañ. ⁊ ve
xilliferum ciuitatis piſtorij ꝓ parte Jacobi.ſ.dicti: tn̄ appella
tionem nō fuit proſecutus Jacobus vel eius ꝓcurator. Et iō
modo eſt in q̄ōne an p̄dictus Jacobus ꝯdēnari debeat ſm for
mā libelli in principali ſeu ī prima cā oblati. ¶ Et mihi Dy.
de mucel.ſaluo ſemꝑ conſilio meliori vꝫ ꝙ debeat cōdēnari: q:
pronunciatū eſt ſnīam nullaꝫ fuiſſe ⁊ talis ſnīa eſt ꝓ veritate
accipienda ſiue iuſta ſiue iniuſta vt in regula iuris res iudica
ta: is enim qui appellauit poſtꝙ applſonem proſequutus non
fuit pro non appellante habetur: vt in aut.de his qui ingre.ad
ap.§.i.⁊ ideo ordinarius iudex ex eiſdem act̄. dꝫ ad condēna
tōem procedere: vt.C.quomodo ⁊ q̄ñ iudex.l.ſi preſes.⁊ de ac.
l.iiij.⁊ no.ff.de appel.l.ſi expreſſim. ¶ Item pꝫ ꝙ vbicunqꝫ id
quod agitur eſt ipſo iure nullum perinde habetur ac ſi factum
non eſſꝫ: ⁊ ideo datur ptās iterationis eiuſdem facti: vt.ff.d cō
di.⁊ de.l.hec condictio.⁊ q̄ñ di.le.ce.l.quod pupillo.⁊ de op.le.
l.ii.⁊.iij. ¶ Preterea ridiculum eſt dicere ꝙ predictus Jaco
bus non debeat probare ſe pauperem: q: quicunqꝫ petit ad ali
quid ſe admitti vt pauperem vel poſtulat ſe vt pauperem excu
ſari neceſſe hꝫ de paupertate probare.ff.de lib.agno.l.fi. ⁊ inſti.
de excuſa.tu.§.fi. ¶ Et ideo cum de paupertate non ſit ꝓbatū
ſequitur legitime ꝙ Jacobus predictus debeat inſolidum cō
demnari: ſicut enim liquide per aduocatos partis dñe Clare
oſtenditur de paupertate non eſt ſufficienter probatum: tū ꝑꝑ
vicium teſtium: q: tres ex eis periurij probantur. tum ꝑꝑ defe
ctum examinatōis q: tres alij non fuerunt examinati per iu
dicem: tum ꝑꝑ teſtium depoſitionem: q: alijs ſex omnibus in
ſpectis nō ſufficiēter d pauꝑtate dponūt. ¶ Preterea ſi nūc
vellet poſt dedicita teſtificata de paupertate ꝓbare nō ē audiē
dus ꝑꝑ ſuſpectam ſubornationis preſumptionem: vt in aut.
de teſtib'.§.illō. ¶ Preterea cū ſepius fuerit de pauꝑtate obi
ectū ⁊ ſup ea tractatus hītus: ſeqtur ꝙ ex vigore noue ꝓductio
nis ſeu noue ꝓbōnis nō debeat vlteri' etiā in alia nedū in ea
dē cā tractatus hērī: vt.C.de fide inſt.l.fi.⁊ ſi ex falſis inſtris.l.
i.§.qd ergo ⁊ nō.de re iudi.l.nēſennius in.§.fi.⁊ ita conſulo ego
Dy.de mucello iuris vtriuſqꝫ doctor.

Conſi.xxi.

q

Ueſtio talis eſt.

Ego hēbam plenū ⁊ dirre
ctum dominiū ī quodā p̄dio: credēs autē dirre
ctū dñiū eiuſdē p̄dij ad titiū ꝑtinere tanꝙ ēphi
theoticari' vēdidi ei vtile: q̄ſi dirrectū iā exiſte
ret penes ipꝫ titiū: eſt ī q̄ōe an tnīat iſta vēditio nec ne: ⁊ poſito
ꝙ teneat an poſſit reſcindi: ⁊ ſi pōt reſcindi quo genere actiōis.
Et ꝙ p̄dcā vēditio ñ teneat manifeſte pōt d iure ꝓbari. ¶ Et
ꝑmo ſic: q: ꝯſtat ꝙ ita ē facilis cā īpediēdi ꝯtrū ſicut impediēdi
tranſlationē dñij: vt pꝫ ſi qs inſpiciat.ff.d ꝯhē.ēpt.l.in vēditio
nibus ⁊ ſi cer.peta.l.ſi ego ⁊ de acq.re.do.l.cum in corpus: Cō
ſtat aūt ſi rē meā tradā tibi q̄ſi tuā ipo iure dñium nō transfer
tur: vt.ff.de ꝯdi.ob cām.l.dedi.§.ſubtilius: ergo ⁊ ſi rē meā vē
di tibi q̄ſi tuā ipo iure nō tꝫ vēditio ¶ Preterea ſubſtātia vē
ditiōis ī ꝯſenſu ꝯſiſtit: ⁊ iō ſi tibi dficit ꝯſenſus deficit vēditio.
ff.de ꝯhē.emp.l.i.§.fi.⁊ de reſcin.vēdi.l.emptor ⁊ de act.⁊ ob.
l.cōſenſu ⁊ inſti.de obli.ex conſē. ¶ Cōſtat aūt ꝙ vbi eſt error
deficit ꝯſenſus: vt.ff.de iudic.l.ij.de iuſ.om.iud.l.ſi ꝑ errorē ⁊
de aqua plu.ar.l.ſed hoc ita ⁊.C.de iur.⁊ fac.igno.l.cum teſtm̄
⁊.l.non icirco: Sed in q̄ōne propoſita deficit conſenſus q: īter
uenit error in perſona vendentis q credebat ſe dñm vtiliter cū
eſſet dirrecto ⁊ ideo deficit venditio ⁊ ipſo iure non tenuit.
¶ Preterea certum eſt ꝙ ſi rem meā vendo quaſi alienā errā
do non tꝫ: vt.ff.de cōtrahen.emp.l.⁊ ſi conſenſum.§.fi. ⁊ de ac
qui.re.do.l.⁊ ſi procurator. Sed in propoſito vendidi rem que
mea erat iuſ dirrecto quaſi eodem iure dirrecto eſſet emptoris
ergo non tꝫ venditio. ¶ Preterea in predicta venditione age
batur de transferendo dñio vtili: ergo illud ꝓpoſituꝫ ꝯhentiū
qḋ erat circa dominium vtile nihil operatur circa dirrectum.
Plus etiam q: nihil operatur circa vtile q: in illo errabatur:
⁊ ideo ꝙ voluerunt nō potuerūt errore īpediente qḋ potuerūt
noluerunt q: de eo nihil agebatur: ⁊ ideo ſequitur neceſſario
nihil valere qḋ actum eſt: vt.ff.de re.dub.l.i ambiguo ⁊ de ſup
plec.le.l.labeo ⁊.C.ſi quis al.vel ſibi.l.multū. ¶ Preterea con

ſtat ꝙ ita diſtincte ſunt ſpecies dñioꝝ ſicut ſpecies rerꝫ:aliud enim eſt directum dñium ⁊ aliud ē vtile:vt.ff. ſi ag. vecti. vel emphi.pe.l.i.⁊ de ſuperficie.l.ij.⁊ fi.ſicut aliud eſt res corporaꝭ aliud incorporalis ⁊ aliud capra:⁊ aliud bos:vt.ff.de re.diuiſi. l.i.⁊ inſti.de re.cor.⁊ incor.per totum:ſed ſi cōtrahentes errāt in ſpē vel corpore rei ſuper q̄ ꝯbitur conſtat ꝯtum ipſo iuꝛe n̄ tenere:vt.ff.de ꝯtrah.emp.l.in venditōis.⁊ ar.ff.de le.i.l. ſi qs in fundi vocabulo.⁊ de ſuppel.le.l.labeo.ergo ſi errant in ſpē dñij probabiliꝭ vꝭ dicendum ꝙ ꝯtus ipſo iure non tꝫ. Et ita dico ⁊ conſulo ego Dy.

Conſi.xxij.

Monaſterium quoddam

m nigrorum monachorum ſitum in dioc. cuiuſdam ep̄i:quodam tēpore vꝭ vacaſſe per mortē abbatis:monaci mōaſterij prefati qui tūc erāt numero quinqꝫ dicuntur elegiſſe quendam de monacis in abbatem. Electōe ſic fcā eundem pñtauerunt dyoceſano ep̄o:quidam layci pretendentes ius hr̄e oppoſuerunt ſe electioni prefate:ita ꝙ eius electio non extitit confirmata:ſubſequenter ad inſtantiam dictorum laycorum quidam Cardinalis apoſtolice ſedis legatus in predicta dyoce.alij mōacho monaſterij prefati recomendauit abbatiam eādem:tandem abbas primo elect⁹ ad aliam abbatiam electus fuit ⁊ extitit confirmat⁹:his pactꝭ dictus monachus cui recomendata fuit abbatia per Cardinalem predictū eſt homo male vite ipſe ⁊ oēs monaci q ſecū morantꝭ ⁊ ī ipſo mōaſterio ī aliquo mōachalis reglā n̄ ſeruatꝭ tā ī morib⁹ q̄ ī ꝺſtructōe bonoꝝ ipſi⁹ mōaſterij:ep̄s p̄dcūs nolens p̄dcā ꝯniuētibus oculis pertrāſire vocauit ad ſe p̄fatos monachos dicendo q̄liter ipi deſtruxerūt bōa p̄fati monaſterij ⁊ qualiter intēdebat oēs p̄dcōs monachos ab adminiſtratiōe ſuſpēdē volēs h̄ facē ꝺ ipoꝝ volūtate:p̄dicti vō monachi recognoſcētes ſe non bn̄ geſiſſe ꝯſenſerūt ſuſpēſiōi p̄dicte:⁊ tādē ep̄s ꝺ ipſorū volūtate ꝯmiſit adminiſtrationē reꝝ ipius monaſterij duobus clericis ſecularib⁹ quouſqꝫ ꝺbita ipius monaſterij eēnt plenaꝭ ſatiſfacta ⁊ monuit oēs ⁊ ſingulos monacos:vt ſe corrigerent ⁊ ſeruarēt regulam monachalē:ipi tanq̄ inobediētes in nullo ſe correxerūt:imo auſu temeraio reſiſtūt:Mō ep̄s p̄dcūs itēdit p̄dcōs monacos eiuſdē religiōis expelleꝭ ⁊ ītendit alios ibi ponere religioſos:q forte ꝓpriū hr̄e nō pñt. Cū p alios p̄fato monaſterio ꝓuidere n̄ poſſit:⁊ bona monaſterij p̄fati ad ſuā menſam intendit recipe. ¶ Mō q̄ritur nūq̄d facere cum ꝯſenſu totius capituli poſſit vel maioris partis ⁊ qualiter ſit prouidendum monacis quos intendit remouere epiſcopus prefatus de monaſterio ſupradicto. Cum prefatum monaſteriū habeat eccleſias parrochiales ⁊ alia bona. ¶ Item queriꝭ cum in prefata dyoceſi ſit quoddam aliud monaſterium dominarū in quo monaſterio dictus epiſcopus intendit ius habere q̄uis mōiales contradicant nunquid habeat locū ꝑmutatio de vno monaſterio ad aliud vel de poſſeſſionibus ipſorum monaſterioꝝ. ¶ Queritur ⁊ aliud:cum quoddā caſtrū habeat bona emphitheotica a monaſterio prefato nūquid ep̄s poſſit dare monaſterij iam dicti bona ad proprietatem cū dictum monaſteriū ſit debitis oneratū ⁊ ēt expediat ei ornamenta ⁊ alia neceſſaria habere queritur quid iuris. ¶ Dicendum eſt ad primum:ꝙ ſi monaci ſunt male vite ⁊ cōuerſationis inhoneſte ⁊ regulam non ſeruātes ꝙ dictus epiſcopus poſſit eos repellere:⁊ ſi inuenire poteſt monachos eiuſdem religionis eos ſubſtituere dꝫ ī locum repulſorum:⁊ ſi non inuenit alios monachos eiuſdem religionis ſubſtituere poterit monachos alterius religionis vt extra.ne clerici vel mona.c.relatum:⁊ ſi monachos non īuenit poterit ponere ī ipſo monaſterio ēt clericos ſeculares:vt extra. de reli.do.c.inter.iiij.⁊ predictam deſtitutionē habebit epiſcopus facere cum cōſenſu capituli:vt extra.de his que fiunt a p̄latis ſine cōſenſu capituli.c.nouit. ¶ Item ad aliud dicēdum ꝙ:lꝫ monaſterium non habeat abbatē nihilominus predictorum monachoꝝ deſtitutio ⁊ eccleſie reformatio fieri poterit:qꝛ poſito ꝙ monaſterium haberet abbatem q male cōuerſaretur ſicut ⁊ monaci:ipſe ſimiliter poſſet deſtitui ⁊ remoueri:ſicut ⁊ monaci:vt.d.c.nouit.⁊.d.c.inter.iiij. Si ergo deſtitueretur in caſu predicto ſi eſſet creatus:ſequitur ꝙ multo fortius īpediaꝭ creādus:qꝛ ea que tollunt iam facta multo fortius impediūt facienda ar.ff.de fideiuſſo.l.vrānius ⁊ de libe.agno.l.iij.§.fi.⁊ ꝺ leg.ij.l.mutius.§.duoꝝ in fi.§.nec ob.extra.ne ſede vacante.ſed p̄dicta deſtitutio monachoꝝ ⁊ alioꝝ ſubſtitutio nō ē alienatio:ſed eccleſie reformatio vt ex.ne cleri.vel monaci.c.relatum.

¶ Itē ad aliud dicendū ē ꝙ dictus epiſcopus non poſſet auctoritate ſua bona illius monaſterij adiūgere mēſe ſue qꝛ in re ꝓpria nō poteſt ꝓbere auctoritatem vt.ff.de auct.tu.l.i.⁊ qꝛ ſuſpitio eſſet ſi adiceret menſe ſue ꝙ hoc potius faceret cauſa lucri quam pp eccleſiam reformādam. Et qꝛ iure caueꝭ ꝙ ep̄us partem p̄bende cōferende nō poteſt partem ſibi retinere. vt ex vt eccle.benefi.c.i.licet capellanos poſſit adiungere prebēdis eccleſie cathedralis.vt extra de prebendis capitulo expoſuiſti.

¶ Item dicendū eſt ꝙ bona ipſius monaſterij ex quo moñ.cōcedit fratribus minoribus q ꝓpriū habere nō pñt ꝙ ep̄s habꝫ diſtribuere bōa vacātia ī pios vſus:⁊ iō ꝯcedere poterit procuratori rōe eccl'e ꝓ ipſis frībus ꝓ eccl'e conſtructōe ⁊ alijs ipſorum fratrum neceſſitatibus ex forma priuilegij bone memorie dñi Nicolay pape q̄rti. Nā repatiōes eccleſiarū fieri pñt ⁊ dēnt ꝺ bonis ipaꝝ eccleſiarū vt extra de eccleſijs edi.c.de his ¶ Itē dicendū ꝙ vnū monaſteriū poſſit cum alio ꝑmutari ⁊ res ipoꝝ mōioꝝ poſſint inuicē ꝑmutari ſuadēte ipoꝝ vtilitatē:vt.C.ꝺ ſac.ſan.eccleſi.aūt.ſꝫ ⁊ ꝑmutare. ¶ Itē dicendū eſt ꝙ bona emphitheotica q̄ p̄dcō monaſterio tenēꝭur poſſint iuꝛe ꝓprio ꝯcedi ⁊ etiā vēdi ꝓ debitis ſoluēdis ⁊ eccleſia reficiēda.⁊ alijs eccleſie neceſſitatib⁹ q̄ euitari n̄ pñt vt ī auc.hoc ius por. C.de ſa.ſan.⁊.xij.q.ii.c.ſine excep.⁊ extra.de eccleſijs edi.c.de his:⁊ hoc expediri pñt p ep̄m cū ꝯſēſu capituli:nec dꝫ ꝓpea abbatem in monaſterio ſupradcō creare:qꝛ cū ep̄o ⁊ capitulo cōcedaꝭ diſpō ꝑncipalis.i.eccleſie:vt.ſ.oñſum eſt.multo fortius ꝯcedi dꝫ diſpō ⁊ ordinatio eoꝝ q̄ acceſſoria ſunt ideſt rerū ad monaſteriū ꝑtinētiū:ar.ff.ꝺ ſun.inſtr.l.fundi.§.fi.⁊ in reg.iuris nō dꝫ cui licꝫ quod plus eſt qꝺ minus ē nō licere:⁊ hoc eſt ꝯſiliū mei Dyni ꝺ mucello ī capītis ⁊ articulis ſupradictis ⁊c.

Conſi.xxiij.

N chriſti nomine amē.

i Super q̄ōne qua queritur vtrum filiuſfa. actionem queſitam pr̄i per ꝯtum a ſe filio celebratū nomine ſuo ⁊ non pr̄is poſſit cedere:ita ꝙ valeat ceſſio patre poſtmodum habente ratam ceſſionem. ¶ Et dicendum eſt ꝙ ante ratihabitionem pr̄is ceſſio non teneret: qꝛ cedere actōem eſt alienare. Cū ergo nō teneat alienatio fcā p filiū ſine volūtate patris:ergo nec ceſſio valꝫ ar.C.de bo.que lib.l.fi.§.filijs aūt:accedeꝭ aūt volūtatē pr̄is a prin.⁊ ex poſt facto paria ſunt:cum ꝯfirmet ēt ea q̄ ꝺ iure erāt ꝓhibita vt.ff.ad mac.l.fi.⁊.ff.eo.l.iuſ.§.i. Et qꝛ certū ē ꝙ ea q̄ fcā ſunt p filium:lꝫ de iure nō teneāt:pꝭ cōfirmare poteſt ratificando nō ſolum expreſſe:ſed etiam tacite:vt.ff.de acquirē.here.l.qui in alien. ij. ⁊.iij.reſpō. ¶ Item ſup eo quo queritur:vtrum procurator q fuerit dominus cauſe p cōteſtationem ⁊ abſtinuit in cā poſtea poſſet in cā appellationis interpoſite tanq̄ dñs iuraꝭ de calūnia:vꝭ dicēdum ꝙ cū factus ſit dominus in cā principali per ꝯteſtationem ꝙ ꝑmittendum ſit ei tanq̄ domino iuraꝭ de calumnia in cā appellationis.ar.ff.de ap.l.ab executore.§. ſi procurator. ¶ Item ſuper eo quod queritur nunquid forenſis ⁊ eius procurator in cā ſecunde applōnis ad antianos admittatur ad probandum de ſimulatōe ꝯtus celebrati quo vtitur ps aduerſa non obſtante ſtatuto populi quo cauetur ꝙ popularis debeat producere omnia acta tam prime cauſe q̄ ſecunde corā ipſis antianis:qui antiani dictam queſtionem ex eiſdem actibus debeant terminare:⁊ non obſtante eo ꝙ nec in prima nec in ſecunda cauſa fuerit obiectum de ſimulatione ꝯtus. Et h̄ illa rōne vꝫ quia in prima cā pars aduerſa non produxit dictū cōtractum.ī.terminum aſſignatum ad producendū infra:ſed poſtea duxit:⁊ ſic qꝛ vſus dicti inſtrumēti ꝯtus non erat legitimus non curauit ps forenſis opponere de ſimulatione:ſꝫ ſolum oppoſuit ꝙ pars aduerſa non debebat admitti ad vſū dicti contractus pp lapſum termini:⁊ ſic terminus non fuit aſſignatus ad accipiēdam copiā:⁊ opponendū. Itē qꝛ in cā applōnis prīe nō potuit hr̄e copiam procurator forenſis dicti inſtr̄i lꝫ pluries petierit copiam eiuſdem:⁊ ſic non potuit ꝓbare nec obicere de ſimulatione. Videtur dicendū ꝙ cū p ſimulationē ⁊ fruſtrationem partis aduerſe factū fuerit ꝙ in principali cā non fuit de ſimulatione contractus oppoſitum. Quod nunc in cā appellationis ſit licitū opponē ter.habem⁹ ad hoc expſſū ff.ad exhiben.l.ſi optione.⁊.ff.de excuſa.tu.l.ſi cum inſtitueret:

quod enim ex neceſſitate omittit̃ pro non omiſſo habetur in ꝑ
iudicium obmittentis: ſicut ꝙ̄ fit ex neceſſitate ꝓ non facto ha
betur in preiudicium facientis. §. ſi propter. ¶ Item ſuper eo
quo queritur vtrum cõtractus predictus venditionis poſſit cē
ſeri ſimulatus ⁊ fictitius q2 factus eſt perſone eccleſiaſtice ⁊ de
re que ſubiacebat reſtitutioni ex forma ſtatuti piſtorij ⁊ ꝯ qua
ſperabatur cām moueri: dicendum ē ꝙ licet rõne perſone aliq̃
liter videatur ſuſpectus non ꝓpterea cenſeri debeat ſimulatus
niſi ꝑ alium modum extiterit de ſimulatione probatum ar. ff. ꝺ
his qui. vt indig. l. fi. in prin. Item ſuper eo quo queritur nũqd
ꝯſtõnes dñi epiſcopi ⁊ etiam quedā ſtatuta que vobis mittim⁹
faciant ad ſimulatõem ꝯ̄ctus ſine alijs probatõibus: ⁊ vtrū ex
pediat vobis vti dictis ꝯſtõnibus ⁊ ſtatutis: vr̃ mihi dicēdum
ꝙ ꝯſtões dñi epi nihil faciant ad ſimulatõem ꝯ̄ctus q2 requi
runt ꝙ emat fictõe ⁊ in fraudem cā verandi aliquem: cum fra
us reglr̃ non preſumatur: vt. l. dolum. §. qui dolo. ⁊. l. cum ita
legatur. §. ſpēs. ⁊ de fideicom. lib. l. ſi cum ferrum. §. ex iniuſta:
ſequitur ꝙ alia extrinſeca ꝓbatio ſit neceſſaria. ¶ Item ſuper
eo ꝙ queritur vtrū ꝯ̄ctus precedens poſſit infringi rõne loci ĩ
dcõ inſtr̃o non clare poſiti: q2 continet̃ in dcõ inſtr̃o: actum in
porta caldatica ⁊ ſancti Petri non declarando certum locum
⁊ ēt q2 in inſtr̃o apponunt̃ duo loca diuerſa ſicut ſi dicerem⁹
porta rauenata ⁊ porta ſancti proculi. Vr̃ mihi dicendū ꝙ ñ
propterea poſſit ꝯ̄ctus infringi: q2 poſſibile eſt fuiſſe in porta
calda: ⁊ nihilominus ſancti Petri. Et ex põne plurium q̃ poſ
ſibile eſt ſimul concurrere non reſultat aliquid quod viciet id ꝺ
quo agitur: maxime etiam cū natura copulatiue non ſit apta
obſcuritatem inducere ſed alternatiue. ¶ Item ſuper eo quod
dubitatur an debeat interrogari an poſſideret: vr̃ mihi dicen
dum ꝙ non fuit opus ipm̃ interrogare: q2 lex municipalis nõ
aſtringit eum ad reſtõnem iđ q2 poſſideat: ſed iđ q2 inſolutum
accipit. Unde cum ꝯſtet eum inſolutum accepiſſe ſuperuacua
eſſet interrogatio an poſſideret ⁊ ꝓpea omittēda: vt. l. hec ſtipl̃o
§. diu⁹. ff. vt lega. ſeruā. cā cauea. ⁊. l. non cogendum. §. ſi procu
ratori. ff. de ꝓcura. ⁊. C. de ꝓba. l. ad ꝓbatõem. ¶ Item ſuper
eo ꝙ dubitatur an ſtatutum de cāis non alienādis faciat ad ꝓ
poſitum vr̃ mihi dicendum ꝙ Orlandinus qui inſolutum ac
cepit non poſſit allegare ſolēnitatem ſtatuti non fuiſſe debitā:
vt de le. i. l. ſeruus pluriũ. §. i. ¶ Et ita dico ⁊ cõſulo ego Dy.
de mucello iuris vtriuſq3 doctor.

Conſi. xxiiij.

q

Ꝗeſtio talis eſt. Quidam ce

pit agere con
tra alium rei vendicatõe ⁊ facta citatõe ⁊ obla
to libello ꝯ̄ poſſeſſorem rei quam petere intēde
bat ceſſit rei vendicatõem ſibi competentem cui
dam mulieri vidue: illa mulier vult conuenire iſtũ poſſeſſorē
pro re illa coram principe ex iure ſibi conceſſo ex beneficio illi⁹
l. quando Imperator inter pu. ⁊ vi. poſſeſſor allegat ſe non cõ
ueniendū. Primo q2 vr̃ fcā alienatio cā mutandi iudicij. Se
cundo q2 actor deb3 perdere actõem q2 ceſſit in potentiorẽ ra
tione priuilegij. Tertio q2 res ⁊ actio ſubiacebant vicio litigio
ſi. ¶ De primo enim ꝙ videatur alienaſſe cā mutandi iudicij
vr̃ ſic probari: q2 certum eſt ꝙ non d3 licere actori ꝙ non licet
reo vt in regula iur̃ non d3: ſed ſi reus fcā ſibi denunciatõe vl̃
facta citatõe alienat vr̃ alienaſſe doloſe ⁊ cā mutandi iudicij.
ar. ff. de edendo. l. quidam. §. nihil. ⁊ que in frau. credi. l. ait pre
tor. §. ſi quis particeps. ⁊. C. de rei vendi. l. ſi fundũ. ⁊ no. ff. ex
qui. cau. in poſ. ea. l. ful. §. quid ſit latitare. ergo ⁊ in actore deb3
preſumi fraus ⁊ alienatio fcā cā mutādi iudicij. ¶ Preterea
in eo qui facit illud quod ſcit vel ſcire d3 ſe facere non debet̃ ꝓ
ſumitur dolus: vt. ff. man. l. dolus. ⁊. l. ſi procuratorem. §. dolū
ſed is qui ceſſit ſcire debebat ſe cedere non debere poſt incoha
tum iudicium. vt. C. de litigio. l. ii. ⁊ fi. ergo ſi ceſſerit videt̃ do
lo ceſſiſſe ⁊ dolo mediāte ius tranſtuliſſe in mulierẽ cui fcā ē
ceſſio: ergo dolus a cedente cõmiſſus d3 mulieri nocere: vt no.
ff. de doli excep. l. apud cel. §. ſi cum legitima in glo. que incipit
ex hoc. §. vr̃. ⁊c. ¶ Preterea titulus ille de alienatione mutā
di iudicium generaliter loquitur in quolib3 potentiore ſiue ra
tione priuilegij ſiue rõne officij ſiue ex quacunq3 alia cā. vt p3
ff. de alien. mu. iu. l. iij. ⁊ no. C. ne li. po. l. i. ¶ Preterea locū h3
qñocunq3 alienatio fit in eū qui vexatur⁹ ē aduerſariū: vt. ff. ꝺ
aliena. l. ii. Conſtat autem ꝙ mulier ex cauſa iudicij ſupradicti
vexata eſt aduerſarium: q2 vocat eū coram principe ergo iudi
cari d3 alienatio facta cā mutandi iudicij. ¶ Item vbicunq3
ratio. l. h3 locum d3 habere locum ēt lex: vt. ff. de fonte. l. i. §. hoc
interdictum ⁊ de iniuſto teſtõ. l. poſthumi: ſed ratio. l. que ꝓhi
bet actionem in alterū cedi eſt: q2 videtur cedētium aperta vora
citas qui alios actionũ ſuaꝝ faciunt exactores: vt. C. ne li. po.
l. ij. ⁊ ſaltem quo ad mētem poterit vtiliter aptari: ⁊ ideo ceſſio
ꝓdcā vidue mulieri facta effectu carebit. ¶ Preterea iuxta ge
nerale premiſſum ſupra ĩ prin. poſitum. ſ. q2 non d3 licere acto
ri ꝙ̄ denegat̃ reo: vt in regula iuris: aperte cõcludit̃ ꝙ ceſſio ñ
h3 effectum: q2 qua rõne ſi reus alienat rē poſt oblationē libelli
vt ĩ aut. ꝺ liti. aut. litigioſa: ſubiacet aliēatio vicio litigioſi ꝯ̄ct⁹
de quo tractatur in. l. fi. de litigio. eadem rõne ſi ceſſio fiat ꝑ ac
torem ſubiacebit ceſſio alienationem inducēs vicio litigioſi cõ
tractus: ⁊ ideo non habebit effectum aduerſus eū ꝯ̄ quẽ ceſſio
facta eſt. Et ita ego Dy. de mucello dico ⁊ cõſulo iuris eſſe ⁊c.

Conſi. xxv.

i

In chriſti nomine amen

Queſtio talis eſt. Tutor quidã noīe pupilli pe
tijt aliquid cõtra ſempronium: oppoſitum fuit
cõtra eum ꝙ non eſſẽ tutor de iur̃: poſtmodũ
non obſtante illa exceptione fuit ꝑ eum in cauſa proceſſũ ⁊ ꝓ
ſtitit ſatiſda. ꝙ pupillus habebit ratum ꝙ̄ actum erit: poſt ſuc
cubuit in cauſa iſte tutor: q2 fuit pronunciatũ ꝓceſſum fuiſſe
nullum ⁊ forte illa rõne: q2 proceſſus male ordinatus fuerat:
tamē cā expreſſa nõ fuit aliqua: poſt hoc appellauit dict⁹ tutor
tutorio nomine ⁊ tanq̃ tutor: non aſſerens in ſua intentione
vel tāq̃ tutor qui ſatiſda. de rato preſtitit appellaret: ſed ſimplr̃
appellauit aſſerens ſe tutorem: fuit oppoſitum ꝯtra eum in cā
appellationis ⁊ inter alia eſt in qõne nunquid iſte tutor q tuto
rio nomine appellauit debeat admitti ſi nullā fidē faciat de tu
tela cum negetur eſſe tutor ⁊ opponatur ꝙ tutor non ē de iure
cā dubitationis eſt q2 vult dicere ꝙ hec exceptio ꝙ nõ ſit tutor
non poſſit opponi in cā appellationis ⁊ dicitur ꝙ etiam dila
toria non poteſt opponi in cauſa appellationis ꝑ. l. ita demum
C. de procura. ¶ Ex aduerſo dicitur ꝙ ſic ſi fuit oppoſitum ĩ
cauſa principali: vt fuit in caſu noſtro plus dicit̃ ꝙ etiam non
obſtante ſatiſdat. preſtita poſſit talis exceptio ꝓponi ꝙ non ſit tu
tor vel procurator cū iſta ſit peremptoria ⁊ reddat iudiciũ re
tro nullū vt. l. i3 de procura. C. ⁊ no. ꝑ Azo. in ſumma. eo. ti. §.
ꝓſtatur autem hoc ⁊ ſuperior: Allegatur in ꝯ̄rium. l. fi. ff. qñ
appe. ſit: ad illam reſpõdetur duobus modis primo quia lex il
la loquitur in vero procuratore: alio modo q2 lex illa non dicit
ꝙ non debeat facere fidem de mandato ſi petatur: vt fuit in ca
ſu noſtro: ſed vr̃ ꝙ poteſt appellare. Nam prius d3 ꝺ pſona q̃
ri ⁊c. ¶ Petitur ergo cõſilium a nobis nunquid docere prius
debeat ſe tutorem in cauſa appellationis cum opponat̃ eum ñ
eſſe tutorem cum fuerit datus in teſtamento ⁊ hereditas nõ ſit
adita non obſtāte ſatiſdatione preſtita in principali de qua ſa
tiſdatõne ⁊ teſtamento n ulla eſt fcā productio vel inductio in
cā applõnis: ſed ſi fieret vel fcā eſſẽ ꝓductio ſatiſdatõis ⁊ teſti
poſt cõmiſſionem factā iudices qui ſunt aſſumpti ad conſulen
dum quid hēant conſulere. ¶ In qõne predicta videtur mihi
Dyno de mucello dicendum ꝙ dicti ſapientes aſſumpti ad ꝯ
ſulendum habeāt conſulere ꝙ ex quo tutor preſtitit cautionem
de rato vl̃ aliā equipollentem que interponi ſolet rõne dubita
tionis legitimationis perſone ꝺ qua legitur. l. vulgo. ꝺ admi.
tuto. non poſſit opponi ei quod non ſit tutor: vt. ff. de damno
infec. l. inter quos. §. alieno nomine in fi. §. ¶ Et hoc verum ĩ
executione totius cāe ad quam extenditur cautõis effectus: ve
rum q2 cā applõnis eſt alia a principali ⁊ effectus cautõis in
terpoſite in cā principali non extenditur ad cām applõnis. vt
ff. iudi. ſol. l. cum apud. ⁊ inſti. de ſatiſda. §. ſi vero aliqs in fi.
§. ⁊ in aut. vt oēs obe. iu. ꝑ. §. ſi vero aliquid: ideo in qõne pro
poſita dicēdum ꝙ non audiatur predictus volens proſeq cã
applõnis niſi paratus ſit de rato cauere ſ̃m formã preallega
te. l. vulgo. hec enim excep. tu non es tutor licet ſit dilatoria eſt
tñ talis que reddit iudicium nullum. ⁊ ideo põt opponi in q̃li
bet parte cāe principalis. ergo ⁊ in cā applõnis. Cum per ap
pellationem pronunciatum extinguatur ⁊ reducatur ad con
dictionem illius temporis quod erat āte ſñiam. vt. ff. de pen. l.
ii. §. fi. ⁊ ad turpil. l. i. in fi. ⁊ de iniuſto teſtõ. l. ſi quis. §. hi autẽ
oēs. ⁊ p3 euidenter. ff. de admi. tu. l. ſi minoris. ⁊. C. de tempo.
ap. l. per hanc. Et ita dico ⁊ cõſulo ego Dy. de mucel.

Cōſ.xxvi.

q Ueſtio talis eſt.

Quedam domina nomīe Jndia ſpiritu dei ducta firmauit quoddam reficere hoſpitale: quod hoſpitale erat moñ. ſancte Criſtine de Triuiſio ordinis carmel. ⁊ ad iſtō reficiendum certam aſſignauit pecunie quantitatem. Jta ꝙ de pecunia illius dñe dēm̄ hoſpitale refectum eſt: ⁊ tandem ante ꝙ̄ ipſa perueniret ad mortem teſtamentum condidit in hunc modum ꝙ dictum hoſpitale deberet ſeruare hoſpitalitatem in perpetuum. ⁊ aſſignauit dicto hoſpitali omnia bona ſua de fructibus quorum poſſet dicta hoſpitalitas obſeruari: dummodo filius eius quem viuere ſperabat nō rediret ad partes: ſed ſi rediret omnia bona ſua relicta dicto hoſpitali rediret ad eum ſaluo hedificio dicti hoſpitalis ⁊ aliqua quantitate dictorum bonorū que remanere deberet dicto hoſpitali: ⁊ ſi hoſpitalitas nō ſeruaretur in loco predicto ſicut fieri deberet ⁊ poſſet deberent p̄dicta bona ad fratres minores ⁊ p̄dicatores conuerti ciuitatis Triuiſij. Et hec fuit vltima voluntas ſua ⁊ teſtm̄. Poſt modū mutato cōſilio quēdam fecit codicillum in quo diſpoſuit ꝙ quidā monachus ordinis carmel. nomīe. B. deberet eſſe hoſpithalarius ꝑpetuus hoſpitalis p̄dicti: ⁊ quēdā ſuum cōſanguineum militē laycū ⁊ ſuos heredes inſtituit: vt p̄dicta oīa facerent obſeruari ⁊ quādo contingeret ꝙ predictus monachus moreret: predictus miles vel ſui heredes in perpetuum pro medietate vna cū dña abbatiſſa predicti monaſterij deberent eligere hoſpitalarium dño priori carmel. ad quē ordinatio ⁊ diſpoſitio predicti monaſterij ſancte Xp̄ine tā in ſpūalibus ꝙ̄ in tꝑalibus taꝫ in capite ꝙ̄ in mēbris ꝑtinet pleno iure. Predictus dñs prior dicit ꝙ talis codicill⁹ ⁊ ordinatio dicte domine in ea parte que ſibi p̄iudicat ⁊ eſſet cōtra libertateꝫ ſui ordinis ⁊ officij non vꝫ: nec intēdit habere ratum: conceſſionem vero ⁊ donatiōem factā ⁊ reedificationē hꝫ ratam: nō tm̄ ordinationem factam p predictam dñam ꝙ monachus ſit hoſpitalarius in vita ſua vel ꝙ̄ ordinatio vel electio illius hoſpitalis pertinet ad dictuꝫ laycū ⁊ ſuos heredes. ¶ Modo querit quid iuris ⁊ allegatur pro ⁊ ꝯtra: ⁊ datur cōſilium ꝙ domin⁹ prior carmel. poſſit ea que ꝑtinent ad vtilitatem ſancte Xp̄ine de Triuiſio ratificar: ⁊ cetera que ad ipſius hoſpitalis comoditatem non ꝑtinent improbare ⁊ hoc manifeſte d̄ iure poteſt ꝓbari: certum ē enim ꝙ vbi plura ſunt facta vel diſtincta capitula admittitur variatio ideſt vnius approbatio ⁊ alterius iprobatio: vt. ff. de act. empt. l. ſi ſterilis. §. qui domū ⁊ rerum amo. l. de heredibus. ¶ Jtem pꝫ q: ſi ſnīa lata plura capitula continet licitum eſt vni capitulo acquieſcere ⁊ alterius capituli reſciſionem poſtulare: vt. ff. d̄ appel. l. appellanti. ⁊ fa. her. l. quedam mulier. ⁊ de iure patro. l. fi. ⁊ nil no. ap. pen. l. i. §. fi. ¶ Jdeꝫ ēt lꝫ per beneficium reſtōnis in integrum: vt. ff. de mino. l. ēt. §. i. ¶ Jtem q: ſicut collatio fcā in teſtō non potuit per codicillos reuocari ita nec onus conditōis vel aliud quodcunq; in eius preiudicium in codicillis apponi. ar. ff. de iure codicil. l. diuus in prin. ⁊ de condi inſti. l. quidam. §. fi. ⁊ de teſtis. l. heredes palam. §. ſi quid poſt. ¶ Preterea collō fcā in fabricam hoſpitalis tēpore impenſe facte fuit perfecta donatio: ⁊ ideo non potuit ex pēitentia reuocari. vt. C. de reuoca. do. l. i. ⁊. ff. d̄ dona. qui in alienum fundum ¶ Eꝫ videtur ꝙ dñs prior non poſſit ꝑtem eorum que diſpoſita ſunt per dñam Jndiam approbar ⁊ partem reprobare: q: variatio non admittitur circa diuerſa q̄ rōne cōnexitatis habētur loco eiuſdem: vt. ff. de admi. tu. l. cuꝫ queritur. ⁊ de vſuris. l. tutor. ⁊ d̄ procu. l. in cāe. ⁊ de bonis lib. l. nam abſurdum. ⁊ de damno infec. l. pretor. §. vnde queritur ¶ Jtem q: l. cauetur ꝙ ſi duo legata ſint eideꝫ perſone relicta quorum vnum hꝫ onus: alterū non. non lꝫ oneroſum repudiare ⁊ nō oneroſum amplecti: vt. ff. de leg. ii. l. ſi duobus. ¶ Jteꝫ q: ea que in teſtō diſponunt preterꝙ̄ circa inſtōneꝫ hr̄dis poſſunt in codicillis ⁊ directo ⁊ per obliquum reuocari: vt. ff. de vulgari ⁊ pupillari ſubſti. l. ſi quis eum. ⁊ d̄ adimē. leg. l. alumne. §. ſeya liberta. al's eſt. §. ab heredibus. ⁊ i aut. de reſti. fidei. §. manifeſtum. ⁊ no. in. d. l. hr̄des palam. §. ſi quid poſt. ¶ Jtē q: circa ea que relinquunt non ſolum tēpore relicti. ſed etiam poſtea in eadem vltima voluntate alia poſſunt grauamia ⁊ ꝯditōes apponi: vt. C. de inſti. ⁊ ſub. ſub condi. fac. l. pe. ⁊. ff. d̄ cōdi. ⁊ demon. l. quibus diebus. §. quidam ticio. ⁊ de le. ii. l. cum pater. §. vicos. Mihi autem Dy. d̄ mucello vr̄ ꝙ circa ea que inter viuos collata fuerunt in hoſpitale predictum non potuit i teſtō vel codicillis aliquod grauamē apponi: ſiue collata fuerit in fabricam hoſpitalis ſiue alio quocunq; modo. ar. ff. de pac. do. l. cum maritus. §. fi. ⁊ de iure do. l. iii. ¶ Jn his vero que relicta fuerunt in teſtō potuit domina Jndia ſupradicta conditōes ⁊ alia grauamina in codicill apponere. vt. d. l. alumne §. ab heredibus. ⁊ l. quibus diebus in. §. quidam. ff. de condi. ⁊ de. Et ita dico ⁊ conſulo ego Dy. de muc.

Conſi. xxvij.

q Ueſtio ⁊ arti. taliseſt.

An domus ⁊ caſatum de Cyprianis ⁊ hoīes dicte domus ſint populares ⁊ non magnates non obſtante ꝙ opponatur ⁊ verum ſit ꝙ domus de Cyprianis reperiatur ſcripta inter domos magnatū que ſecuritatem debent ꝓ magnatibus per infraſcriptuꝫ modum ⁊ infraſcriptam rubricam ⁊ intitulatōeꝫ vꝫ. j. ſcripte ſūt domus nobilium ⁊ potentium qui debent ſecuritatem ꝓ magnatibus ⁊ nobilibus de ſexto vltrarn̄. domus de rubeis: domus de goccalis. ⁊c. de ſexto ſancti Pancratij: dom⁹ de amōriis. domus de cyprianis ⁊c. ⁊ non obſtantibus ꝙ aliqui d̄ domo de cyprianis. ſ. duo vel vnus ex eis reperiatur ſecuraſſe ꝓ magnatibus ante ordinamenta iuſticie per. v. annos. facta ⁊ compoſita ſub annis domini. Mcclxxxii. īditōe. vi. die. xviij. intrante menſe Januarij ⁊ non obſtante ꝙ omnes de domo de Cyprianis ſeruauerint pro magnatibus poſt ordin a. iu. excepto vno qui ſe excuſauit pro maiori. lxx. an. Et pro parte illoꝝ d̄ ciprianis ꝙ ſint pupillares deducit ꝙ lex municipalis ⁊ ſtatutum limitat que domus ⁊ qui ſunt magnates. ſ. domus vbi miles eſt: vel vbi fuit a. xx. annis citra: vel quos opinio vulgo appellat ⁊ tenet vulgariter potentes nobiles: vel magnates At in domo decíprianis nullam p̄dictarum cōditionū ꝯcurrere poſſe niſi vt. ſ. opponit. ¶ Jn contrarium contra Cyprianos ꝙ ſint de magnatibus videtur dicēdum ar. ſ. facto ꝙ reperiuntur ſic intitulati ⁊ ſcripti in. d. libro ſecuritatū magnatū: ⁊ ēt dicitur ꝙ ſunt magnates q: aliquis d̄ dicta domo ſecurauit infra quinq; annos ante ordinamentū iuſticie poſituꝫ ſub rubrica de ſatiſda. magnatum ciuitatis ⁊ cōis Florētie in quo dr̄ ꝙ oēs ⁊ ſinguli de domibus ⁊ caſſatis ſcriptis ⁊ expreſſis in capitulo vbi ſunt enumerate domus que debēt ſatiſdare ꝓ magnatibus: cōpellant ⁊ debeāt ſatiſdare: non obſtāte ꝙ ipſi ⁊ aliquis eorum de dictis domibus ſint artifices: Saluo ⁊ expſſe ꝑmiſſo ꝙ ſi aliqua de dictis domibus que ſunt ſcripte ⁊ expſſe in libro ſecuritatū magnatum eſſet in qua oēs ⁊ ſinguli de dicta domo non ſatiſdederunt: vel ipſi non fuerint cōpulſi: vel ſe excuſauerunt a ſecuritate p̄dicta preſtāda: ad ipſam ſecuritateꝫ faciendam nullo modo teneant. Et inſup ipſi oēs quo ad oīa tractent ⁊ ſint populares. ¶ Jgitur diligenter examinatis ⁊ intellectis ſtatutis cōis ⁊ dñi defenſoris ⁊ ordinamentis iuſticie facientibus ad predicta rationabiliter: dici poteſt ⁊ de iure conſuli ꝙ domus de Cyprianis non ſit iudicanda d̄ numero magnatū ciuitatis Florētie: ſed de numero populariū: nec agrauāda ſit aliquo onere de his que magnatibus iminēt: niſi ſatiſda. p̄ſtande tantum q: cū lex diſponit ⁊ deducit aliquid in eſſe: oē ꝙ̄ non eſt ſm formā legis diſpoſitū videt ꝓhibere ⁊ ex conditionem ⁊ diſpoſitionē legis cōſtituere: ꝙ̄ pꝫ q: ſi teſtator ꝯfirmat certi generis codicillos oēs videtur poſuiſſe extra formaꝫ ⁊ vires codicillorum qui iuxta formā predictaꝫ facti non repe riuntur: vt. ff. de iure codicillorum. l. conficiuntur. §. fi. ¶ Jtem ad hoc accedit q: lege cauet ꝙ diſpō a contrario ſenſu legis ꝑcepta lex eſt ⁊ pro lege habetur: vt. ff. de teſtis. l. qui teſtamenta. §. mulier ⁊ de teſtis. l. ex eo. Si ergo lex municipalis diſpoſuit ꝙ certi generis hoīes ſint magnates ideſt in quoꝝ domib⁹ ſūt milites de preſenti ⁊ fuerint a. xx. annis citra ⁊ q dicūtur vulgarit potētes nobiles ⁊ quos vulgi opinio appellat ⁊ tenet magnates: ſequitur ꝙ oēs qui non ſunt de numero generis predictorum intelligatur poſuiſſe extra numerum ⁊ conditionem magnatum ⁊ prohibuiſſe ne appellatione magnatuꝫ intelligātur: ſi ergo in alio ſtatuto cōis reperiunt ſcripti in numero magnatum vel potentuꝫ. ſequitur ꝙ illa ſcriptura nihil operatur q: aut ſtatutum illud quod limitat aut declarat qui debent dici de numero magnatum precedit illō quod poſtea magnates enumerat aut ſequitur ſi precedit cuꝫ videatur ⁊ ſit expreſſe ꝓhibitorium ⁊ derogatorium nec inueniatur per illud ſequens ſpāliter reuocatum. ſequitur ꝙ ſequens cui derogatum eſt per

precedens ſpāliter non reuocatum nullum effectuʒ habeat.ar.
ff.de acqui.here.l.qui in aliena.§.celſus.⁊ đ le.i.l.ſi mihi ⁊ tibi
§.interdum.⁊ de le.iij.l.ſi quis in prin.⁊ de ꝯben. emp.l. cum
maneant.¶ Item ex hoc reſultat aliud īconueniēs. qꝛ ex quo
precedit derogatorium ⁊ ſeqtur aliud cui derogari vr̄ ⁊ đroga
torium ſpāliter non reuocat.vr̄ poſterius potius per errorem
⁊ ex obliuione potius poſt precedentem ſcriptum eſſe q̄ꝫ ex cer
ta ſcientia.⁊ ideo ꝓ non dicto ⁊ pro non ſcripto habetur:ca.n.
que per errorem verum vel a lege preſumptum ꝓferuntur vel
ſcribuntur pro non latis ⁊ pro nō ſcriptis habentur: vt đ ſup
pel.leg.l.labeo.§.quidam tubero.⁊ de heredi.inſti.l.quotiēs cir
ca prin.⁊ de le.i.l.ſi quis in fundi vocabulo.¶ Iteʒ ſi deroga
torium fuit poſterius ⁊ illud cui derogatur prius: tunc nulla
queſtio eſt.qꝛ per poſterius ſimplr̄ tollitur ⁊ remouetur effcūs
prioris.vt inſti.de iure n a.§.pe.⁊ ar.ff.de iure codi.l.diui.§.li
cet.⁊ de le.i.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.in legatis.⁊ de condi.⁊ de.l. quod
traditum.¶ Preterea diſpoſitio in numero magnatum nō
facit illum magnatem qui vere non eſt magnus ⁊ magnatuʒ
condictōes non habʒ:vt.ff.de iure īmu.l.ſemper. §. quibuſdaʒ
ibi nec oībus promiſcue ⁊c.⁊ đ decur.l.modeſti⁹.¶ Preterea
conſtat Cyprianos non habere ꝯdictōes que requirunt per ſta
tuta ad conſtituendos magnates.qꝛ in domo illa non eſt mi
les nec fuit ab ānis.xx.citra:nec vulgi opinio appellat eos po
tentes vel magnates.īmo eꝫ appellat eos populares : vt plene
probatum eſt per teſtium depoſitōem:ergo đſcriptio in nume
ro magnatum q ſatiſdare tenentur nihil operatur . ¶ Prete
rea conſtat ꝙ voluntas teſtōris idem operatur quod lex. vt in
aut.de nup.§.diſponat.⁊.C.de rebus alie.§.fi.¶ Sed ſi teſta
tor illud quod certum eſt cōi opinione eſſe in vno genere: ſolu
tus ſit referre in aliud genus :illa relatio nihil operatur: qꝛ vr̄
erronea:vt.ff.de ſuppel.leg.l.labeo in ver.verum ſi ea . ſed ꝓba
tum eſt ꝙ cōmuni opinione Cypriani habētur đ numero po
pulariū:⁊ ēt ꝑ ſtatutū cōis ⁊ ordinamētum dñi defenſoris.er
go relatō ī nūero magnatū vr̄ errōea ⁊ nihil opari.¶ Prefa
ſtatutū iuſticie īcludēdo eos ī numero magnatū quantum ad
vnum onus.ſ.ſatiſdationis preſtande nō videt̄ eos includere
ſed potius excludere quātum ad alia onera que magr̄atibus in
cūbunt ar.ff.de fundo inſtruc.l.queſitū.§.idem reſpondit ⁊ de
ꝯdi.⁊ demon.l.cum ita ⁊.C.de procura.l.maritus ⁊ de pactis
conuen.l.fi.maxime cū tractet̄ de odio reſtringendo qꝺ īductū
ē contra ma gnates ꝑ ordinamenta iuſticie.¶ Conſtat enim
benignum eſſe ꝑꝑ varietatem ſtatutoꝝ cōis ⁊ ordinamentum
iuſticie an Cypriani ſint de numero magnatū vel populariū:
⁊ ideo in ambiguo benigniorem interpretationem.i.que fauo
rem cōtinet ſequi:non minus iuſtius eſt q̄ꝫ tucius vt.ff.de his
q teſtō dele.l.proxime:⁊ de rebus dubijs.l.ſi fuit ⁊ de regulis
iuris:ea que in partes.§.in re dubia. ¶ Item lege cauetur ꝙ
cum vna perſona varijs artificijs deputetur ei artificio dʒ ad
iudicari in quo plerūqꝫ verſatur vt de leg.iij.l.legatis ſeru⁹.§.
ſi vnus.Cum ergo Cypriani plerūqꝫ verſentur in artificio po
pulariū ⁊ quā tum ad vnum tm̄ reperiantur magnatibus per
ordinamentum aſſociari.i. ad onus ſatiſdandi etiam ſi artem
vel mercantiam exerceant relinquuntur neceſſario ꝙ quātum
ad alia omnia cenſeri debeant populares ⁊ de numero popu
larium ⁊ tanq̄ꝫ populares tractari.

Con.xxviij.

N chriſti nomine amē.

i Thema tale eſt.Quidam noīe fronte pagani đ
ceſſit relicto vno filio maſculo ⁊ trib⁹ femis.i.
pagāuccio ſiue pagāo ⁊ paſchuoſa riccha ⁊ amē
tia poſt mortē dicti Frontis Tritudeona vxor dicti Frontis
⁊ mr̄ predictorum adminiſtrauit bona dictoꝝ pupilloꝝ tanq̄ꝫ
tutrix dictoꝝ pupillorum: Mercatuccio quōdaʒ Aldobrādini
petiā terre de quib⁹ fit mentio in dicto inſtrumento venditio
nis vēdidit qꝺ incipit trutadona relicta frōtis ⁊c. ¶ Poſtea
tractu tēporis cū habuiſſet quedā facere cū quodā nomine ſer
Jacobo filio quōdam dicti Mercatuccij emptoris: vt apparet
in quodā inſtrumento qꝺ ſic incipit. In xp̄i noīe amē ⁊c.dict⁹
vero Jacobus liberauit ⁊ abſoluit dcm̄ Paganucciuʒ: ⁊ ver
ſa vice Paganucius liberauit ⁊ abſoluit dcm̄ Jaco.vt appet
in dcō inſtr̄o poſt predictam liberatōem cuʒ dicti Paganuci⁹
⁊ ſorores nōdum adiuiſſent hr̄ditatem dicti frōtis nec ſe im
miſcuiſſent hereditati dicti frontis.¶ Predicte ſorores dicti
Paganucij.ſ.Arontia ⁊ Riccha ⁊ paſchuoſa repudiauerūt
hereditatem dicti Frontis pr̄is eorum:vt pʒ in quodam inſtr̄o
⁊c.¶ Modo queritur ex predictis nunqd dictus Paganucci
us debeat obtinere in dcā cā vel non:⁊ maxime non obſtāte
liberatōe predicta generali:de qua fit mentio in inſtr̄o ſignato
lr̄a.d.⁊ quodam ſtatuto cōis Piſtoꝛ.in quo continetur ꝙ q̄re
le ⁊ reclamatōes ⁊ bānitoꝝ tam ꝓ maleficio q̄ꝫ pro debito nō
audiantur ⁊ quadam alia reformatōe ſeu ſtatuto dicti cōmu
nis in quo ꝯtinetur ꝙ quicunqꝫ non eſt allibratus non redda
tur ſibi ius eo ꝙ dictus Paganucius non reperit̄ allibrat⁹
¶ Qꝺ Paganuccius filius quondam frontis debeat obtine
re in cā quam hʒ cum Jacobo mercatucij ſub examine prudē
tis ⁊ diſcreti viri dñi Simonis legum doctoris quantum ad
illa in quibus ꝓbatur Frontem pr̄em ipſius Paganucij titu
lum habuiſſe pōt manifeſte probari:qꝛ conſtat ꝙ filius hr̄e vr̄
illum titulum quem pr̄ habuit:vt de lib.⁊ poſt.l.in ſuis. ⁊ pro
herede.l.ii.§.filium:⁊ qꝛ hoc idem in extraneo herede ꝯtingit.
Nam illud ius ⁊ illum titulum hr̄e vr̄ aditōe ſequuta queʒ ha
bebat defunctus:vt.ff.de acqui.poſ.l.iij.§.ex plurimis.⁊.l.cuʒ
heredem.⁊.C.de teſtis.l.oīum.⁊ de bo.poſ.l.i.Item pr̄ eius ꝑ
ſumitur habuiſſe bonam fidem ſi de mala non probaretur.vt
C.đ preſcrip.lon.tēporis.l.pe.⁊ ibi no.⁊ ar.ff.đ fideicō.libe.l.ſi
cum.§.ex iniuſta.⁊ de admi.tu.l.hoc autem.ergo ⁊ hr̄s.i.Pa
ganuccius ſupradict⁹ eandem bonam fidem habere vr̄ etiam
ſi malam haberet . vt.ff.pro emptore.l.ii.§.ſi defunctus .⁊ de
regulis iuris.l.heredem.ergo ſequitur ꝙ habeat publicianam
que cōpetebat defuncto: ⁊ in ea dēat obtinere:vt de pub.cū q.
§.hec actio.¶ Preterea cōſtat ꝙ illa ſolēnitas q̄ reqrit̄ in alie
natione rei cuius dñiū ꝯſtat ꝑtinere ad pupillū reqrit̄ ēt ī alie
natione rei ī qua pupillus hʒ titulū ⁊ bonā fidē:vt.ff.de rebus
eo.l.magis.§.i.Sʒ ī alienatiōne rei quā cōſtat ad pupillū ꝑtine
re:reqruntur tria.ſ.tutoris auctoritas cāe ꝓbatio ⁊ iudicis tra
ctat⁹ vt ꝓbatur.C.ſi ꝑꝑ pu.pen.l.fi.⁊.ff.de reb⁹ eoꝝ.⁊ ibi no.
l.magis.§.ſi es alienū:quoꝝ ſi qꝺ deficiat ipo iure n̄ tenet alie
natio.Cū ergo in venditōe tutricis fcā defecerit alterū.ſ.cāe ꝓ
batio:ſeqtur ꝙ vēditio nō tenuerit.Nā ex forma appʒ ꝙ cā fu
it allāta tm̄ ſʒ đ appʒ ꝙ fuerit ꝓbata:⁊ ſi dicēt emptoꝛ ꝙ crede
bat cām illā allegatā ſubeſſe.Hoc eſſet allegare errorē iuris.cū
ius reqrat ꝙ cā đe fuerit ꝓbata:⁊ ille erroꝝ iuris ad vſucapio
nē nō ꝓficit:vt in.l.iuris ignorātia đ iur.⁊ fac.ign.⁊ de vſuc.l.
nūq̄ꝫ ī pn.⁊.l.ſi fur.§.i.ergo ſi nō ꝓdē ad vſuc.⁊ nec ꝓdē ad i⁹
pub.q̄rēdū:qꝛ regulr̄ q impedit̄ vſucape īpedit̄ ⁊ publicianam
habere lʒ caſualiter fallat vt in.l.eum qui de publi.⁊ ideo cum
dictus Paganuccius habeat ius efficacius ſequit̄ ꝙ debeat
obtinere:⁊ inſtr̄m liberationis ab eo facte qꝺ inducit̄ ꝑ parteʒ
aduerſam:nihil ad propoſitum facit: qꝛ certum eſt ꝙ liberatio
quātūcunqꝫ generalis nō trahitur ad futura de quib⁹cogitatū
non probatur:vt de tranſ.cum acql.⁊.l. cum tutorib⁹ in prin.
⁊.§.fi.multo ergo minus extendetur ad futurū in caſu noſtro:
cum per verba liberationis appareat ad ꝑterita eſſe reſtricta.
Qꝺ autem Paganuccius ſupradictus quātum ad veritatem
ius non hʒ tp̄e liberationis facte: manifeſte pʒ qꝛ proponitur
ꝙ ipſe primo liberauit Jaco.⁊ poſtea ſorores repudiauerunt ⁊
ipſe adiuit vel ſe īmiſcuit . Unde ſi non erat in poteſtate ante
aditioneʒ nullū habebat ius.Sed ꝑ aditionē habere cepit vt .l.
heres de acqui.here.⁊.l.i.§.veteres de acqui.poſ.⁊ dicta.l.oīuʒ
de teſtamentis.vnde non vr̄ ꝑ illam liberationem remiſſum .
Item ⁊ ſi erat in poteſtate:quātum ad veritatem tempore libe
rationis nullum ius habuit:qꝛ ſm̄ veram ⁊ probatā opi. ſicut
extrane⁹ heres nō hʒ ius in bonis ante aditionē: ſic nec obliga
tur oneribus hereditarijs:vt pʒ.C.ſi vt ſe ab here.ab.l.i. ⁊.ij.⁊
đ acqui.here.l.cū bonis ⁊.l.gerit pro herede:⁊ no.plene in.l.ne
ceſſarijs.e.ti.⁊ patʒ euidenter in.l.nā nec:de leg.i.ff.Item ſicut
inſtituto herede extraneo eſt inuenire medium tp̄us inter mor
tem ⁊ aditionem ꝑ quam queritur ius heredi: ita ⁊ in ſuo ē in
uenire mediū tp̄s inter mortem ⁊ īmixtionem ꝑ quā queritur
ſibi ius vt pʒ euidenter.ff.ad ſill.l.i.§.ſi pr̄ ab hoſtibus.ij.reſpō
ſo ⁊.l.neceſſarios ⁊ ibi no.⁊ pʒ ī p̄calle.l.nam nec ⁊ determiā
tur ſimiliter de cōdi.⁊ demon.l.ius:ꝑ que oñditur manifeſte ꝙ
tempore liberationis facte Paganuccius non habebat plus ī
bonis illis obueniētibus ex ſucceſſiōe paterna:⁊ ꝓpterea remi
ſiſſe videtur vt.ſ.oſtenſum eſt.Dy.

Conſi.xxix.

I christi nomine amen

i Prima queſtio eſt vtrum Pierus ꝯdēnat⁹ ꝙ
ad duos ānos non poſſit ſtare in ciuitate Flo.
vel diſtrictu. ⁊ ſi ſteterit puniatur pena ptātis arbitrio inferē
da. ⁊ ſi ꝯ dcām ſniam fecerit ⁊ in ciuitate Flor. vel diſtrictu. ĩ.
biēnium ſteterit poſſit qlibꝫ accuſare. ita ꝙ iſta accuſatio cuili
bet de populo vel alijs competere poſſit. ¶ Secunda queſtio ē
in quo tempore poſſit accuſatio iſta fieri vtrum infra ānuꝫ vl
poſt annum. ¶ Tertia queſtio eſt ſi contingat dictas duas
queſtiones procedere qualiter iſte Pierus puniri debeat. ⁊
quid operentur verba illa appoſita in condemnatiōe quod
puniatur arbitrio poteſtatis. ¶ Quarta queſtio an illa vba
puniatur arbitrio poteſtatis poſſint ad ſucceſſorem transferri
ita ꝙ illud ideꝫ poſſit facere ſucceſſor eius que facere poſſet idē
poteſtas ſi eſſet q eundem Pierum cōdemnauit. ¶ Quinta
qō eſt an appellatio que dicitur interpoſita in ea parte ſnīe di
cte cōdemnationis: qua dicitur ꝙ Petrus predictus non poſ
ſit ſtare vel morari in ciuitate vel diſtrictu Florē. ĩ. duos ānos
in dicta cōdemnatione contentos ⁊ non proſecuta: impediat
accuſatōnem p̄dictam quo minus ſuper ea procedi poſſit ⁊ ma
xime cuꝫ in ſtatutis cōis Flor. dicatur ꝙ non poſſet in crīalib⁹
qōnibus appellari. ¶ Sexta queſtio eſt ſi non poſſet iſte accuſa
ri an ex officio an per inquiſitionē poſſit ſucceſſor poteſtatis q
eum cōdēnauit procedere ꝯtra eum. ¶ In prima qōne forte nō
irrationabiliter dici pōt ꝙ actio vel exceptio cuilibet d̄ populo
vel alibi ꝯpetere poſſit ꝗ non pōt negari quin proponaṫ ꝙ pe
na imponēda ſit ei qui pretoris maieſtateꝫ cōtempſit: ⁊ ideo ſit
popularis ar. ff. de iur. om. iud. l. ſi quis id ⁊ l. ſi familia. Item
ꝗ publice intereſt decreta pretorum non cōtemni vt ad trebel.
ſeruo inuito. §. ſi pretor. ¶ In ſecūda qōne dicendum ē ꝙ pro
poni poſſit tantum. ĩ. annum ar. ff. de popula. ac. l. fi. ⁊ ꝗ actio
in factum que datur contra euꝫ qui ius dicenti non obtempe
rauerit ad penam publico acquirendam nō datur vltra annū
vt. ff. ſi quis ius di. non ob. l. i. §. fi. ¶ In tertia qōne dicenduꝫ
eſt ꝙ de iure debeat duplicari tēpus qō ſupererat de biēnio tē
pore quo cepit pretoris edictum cōtemnere ar. ff. de penis. l. aut
dānuꝫ. §. quiſquis ſi imponatur corporalis. Sed ſi imponereṫ
pecuniaria non poteſt de certa quātitate aliqd reſponderi cuꝫ
puro iudicantis arbitrio relinquatur: vt. ff. de effrac. l. i. §. expi
latores. ¶ In quarta qōne dicendū eſt qō illud poſſit ſucceſſor
qō poterat predeceſſor: ar. de officio eius qui n ali. iud. ob. l. ij.
¶ In quinta queſtione videṫ mihi Dyno de mucello dicēduꝫ
ꝙ etiam ſi potuerit appellari appellatore nō proſequente ſnīa
confirmatur: vt in auṫ. de his qui ingrediuntur ad ap. §. ſi vero
pro veritate: ⁊ de his qui no. in fa. l. furti. circa princi. ¶ Sexta
queſtio vlterius non procedit. Dy.

Conſi. xxx.

V per qōne premiſſa cō

s ſilium mei Dyni de mucello ē tale: videlꝫ ꝙ op
porteat dominā Petrā ſupradictā neceſſario
ſuccūbere in hipothecaria: per eam propoſita
ꝙ aut verū ꝙ eſt dominū terre de qua agitur tranſlatuꝫ fuit
in dñꝫ flordemōte. Aut eſt verū ꝙ trāſlatū nō fuit: ⁊ ſi verꝫ ē ꝙ
fuit trāſlatum: ꝗ donatiōes ille nō fuerunt i fraudē fcē: tūc cō
ſtat ius pignoris ⁊ ꝯſequēter ypothecarie ſublatū eſſe dñio rei
obligate acqſito creditori vt. ff. d̄ ex. rei. iu. l. ex ſeptāte. §. latinus
circa fi. ¶ Itē ꝗ ꝯſtat ꝙ cum res deduciṫ ad eū cāuꝫ a quo nō
poteſt incipe vitiaṫ. C. d̄ ꝟ. obli. l. ſi ſub vna. §. ſi qs mā. ⁊ l. plu
ribus. §. ⁊ ſi placēt ⁊ de fui. l. ꝓ pte ⁊ de his q̄ ꝓ nō ſcri. ha. l. ſi
i metallū: ſicut ergo res ꝓpria nō p̄t abinitio alicui rogari: vt d̄
reg. iur. l. nec pignus ita ⁊ ſi obligeṫ aliena cui⁹ poſtea dñium
ad creditorē ꝑuenit: ꝯ pignoris diſſoluiṫ. Itē ſi verū ē ꝙ tranſ
latum nō fuit: ⁊ ꝙ penes maritū eundēqꝫ debitorē remāſit: cre
ditrix legādo vr̄ remiſiſſe ius pignoris: ⁊ iō ypothecaria nō vē
dicat ſibi locū: vt de lib. le. l. i. §. iul. ⁊ de le. i. l. ſenat⁹. ⁊. fi. ⁊ ar. l.
apud iul. §. ſi titius ⁊ l. ſi dom⁹. §. fi. ⁊ l. ſi tibi hō. §. nꝫ legatuꝫ.
¶ Nō ꝯtra p̄dicta vr̄ valdē obſtare qdā ꝯfeſſio fcā ad qndā pōi
tōnē: illa videlꝫ. Itē ꝙ p̄dcā tre petia ē obligata dcē dñe Petre
pro dote ſua dcē dñe flōdemētis. Iſtā cum. ſ. probatū ſit ꝙ de
ſijt eē de iure rogata: ergo ⁊ ꝯfeſſio illa ꝯtinet iuris erroreꝫ: ⁊
iō dꝫ ꝯfitenti obeſſe i iudicio ēt ſi certet de dāpno vitādo: vt. l.
nō fateṫ. ff. de cōfeſſis: lꝫ extra iudiciū nō noceāt: vt de iu. ⁊ fac.
ig. l. error: ⁊ ita nocet mulierib⁹ ſicut ⁊ marib⁹ niſi i cāib⁹ ſpāli
bus in quibus iuṫ. error excuſat feminas ⁊ nō mares: ſicut di
ci ⁊ nōri ſolꝫ. C. de iur. ⁊ fa. ig. l. fi. Sꝫ ad hoc ē ꝓmpta rñſio: cer
tū eſt enim qō illō qō obſeruaṫ i errore fci ſeruaṫ i errore iuris
q originē hꝫ ab errore fci: vt. ff. pro donato. l. vir vxori: ⁊ ibi
ple. nō. ſꝫ error fci ēt iudicio ꝯfitēti nō nocet: vt. d. l. nō fateṫ. i.
rñ. ⁊. C. de iu. ⁊ fac. ig. l. error. Sꝫ i ꝓpoſito error iuris i cōfeſſio
ne p̄dcā originē hūit ab errore fci: ignorabat enī vtꝝ dōatiōes
p̄dcē eēnt fcē i fraudē vel nō. ⁊ ꝑ hoc ignorabat ius pignoris
eē extinctū: ⁊ ꝓpea taṫ error obeē nō dꝫ vt dcm̄ eſt. ¶ Dy.

Conſi. xxxi.

I christi nomine amē.

i In qōe. ſ. ſcripta viſis ⁊ diligenter examiatis
profūdis ⁊ ſubtiliſſimis allegatiōib⁹ vtriuſqꝫ
ptis: oībus oppōnibus ⁊ rñſionibus hīcinde fcis ⁊ viſis ⁊ di
ligēt examiatis ſtatutis ciuitatꝫ verōn. q̄ circa ꝓpōitā qōnē vi
denṫ iducta eſſe cōſiliū mei Dy. d̄ mucel. tale ē videlꝫ ꝙ dēat ꝓ
nūtiari inſtrm̄ de quo agitur ſuſpectū eē ⁊ nō valere nec tenē
i preiudiciū capli ⁊ ꝯuētus ſcē Marie mſis dñi: ⁊ hoc iō maxi
me ꝗ lege caueṫ ꝙ in inſtrumētoꝝ ꝯfectōe ſuari dꝫ loci ꝯſue
tudo in quo inſtrumēta ꝯficiunṫ: vt i auṫ. vt ꝑpona. nom̄ i pn.
§. ſi qua vo: ⁊ arg. ff. d̄ euic. l. ſi fundus ⁊ de vſuris. l. i. i pn. ⁊ de
teſti. l. nꝫ. §. fi. ⁊ de iu. iura. l. ſp. §. legē quoqꝫ ⁊ d̄ decur. l. nō tm̄.
§. vult. Sꝫ in. l. ciuitatis verōn. caueri dr̄ ꝙ in iſtr̄is apponaṫ
propriū nomen diei: ⁊. ſ. nomē nōriꝫ qō i iſtr̄o de quo agiṫ nō
inuenitur: ⁊ iō ſequitur ꝙ adulterinū. i. dītate carēs dēat ꝓnū
tiari: vt in auṫ. d̄ tab. §. fi. ⁊ ꝯſequenṫ nō valere nec tenere i ꝑiu
dicium. Mo. ſ. dci. Item alijs caſib⁹ ⁊ rōnib⁹ pluribus i p̄miſ
ſis allegationibus propōitis ⁊ prudētiſſime allegatis. ¶ Dy.

Con. xxxij.

I christi nominē amē.

s Qō talis ē. Ordinamus ꝙ ſi qs d̄ ciuita. piſto.
vel ſuo diſtrictu eſt vel fuerit decetero ꝓ aliquo
debito bannitus: vel pro aliqua pena ciuitatis
ſoluenda iudices cāꝝ piſtorij ⁊ qlꝫ eoꝝ teneatur eū facere regri
apud domū ſuā ⁊ faciant eū vēdere oīa bona ſua ꝓ d̄bito ſuo
exbrigādo ⁊ ſi non venēit iudices cāꝝ teneanṫ ⁊ qlꝫ eorū vēde
re bona bānitorū p̄dcōrum vel in bānīti bōa fide vel dare i ſo
lutū creditorib⁹ ⁊ fiat ſolō ſm iuris ordinē a qua datōe iſolu
tum poſſit appellari ad iudicē ſup hoc deputatū. ¶ Addim⁹
huic caplō ꝙ ſi aliqua bona dabunṫ iſolutum alicui ꝑſone per
iudicē cāꝝ vel ꝑ aliq̄ ꝓuatā ꝑſonā pro dote vel pro alia q̄cūqꝫ
pecūie quātitate ⁊ creditor aliqs vel creditrix hūit aliqd recipe
in ipis bōis vel ab ipa ꝑſona cuius bōa data fuerunt iſolutuꝫ
vel ipſa dederit in ſolutū liceat ei. ĩ. annū hr̄e ⁊ recipe ipa bōa
i ſolutū data ⁊ tenere oblata ⁊ ſoluta ꝑmo illa pecunie quātita
te ꝓ qua dcā dōatio i ſolutū fuerit fcā illi ꝑſone que datiōeꝫ re
cepiſſꝫ ille teneaṫ daṙ ⁊ iudices cāꝝ appellōnū p̄dcā faceṙ ⁊ pre
dcā locum habeāt i. a. d. M. C. l. ij. ⁊ abinde i añca. ¶ Addim⁹
huic caplō ꝙ ſi q̄ ꝑſona accepit d̄ bonis alicuius i ſolutū: ⁊ ipa
bona vel ipis vendiderit: vel alienauerit. ĩ. an. a die donationis
i ſolutum ꝯputandū: ꝙ liceat vnicuiqꝫ creditori illius cuius bo
na data fuerunt i ſolutū vel hn̄ti recipe i predcis bōis ꝯferre ⁊
dare illi q dationē iſolutum accepit vel ſuccedenti i locū eius
totū vl̄ i ptē q̄ntitatē illā ꝓ q̄ bōa illa iſolutū data fuiſſet ⁊ ille q
inſolutum accepit vel ſuccedens in locū eius vt. ſ. dictuꝫ eſt vr̄
ipſa bona ei dimittere ⁊ dare ⁊ cedere iura q̄ hꝫ in ipſis bonis
vt iudices teneanṫ oīa predicta facere fieri ſeruari: vbi ꝑſona
poſſidens dicta bōna vel de ipſis bonis que acceperit in ſolutū
ipſa bona velit dare ⁊ ſoluere tali offerenti illam quātitatē que
recipe debēt ab eo de cuius bonis agiṫ vel in ipſis bonis.
¶ Ex quo ſtatuto inſurgit iſta qō. Quidā creditor accepit iſo
lutum q̄dā bona cuiuſdā ſui debitoris: q̄ datiōe fcā ſcōs credi
tor dci d̄bitoris ſꝫ formā ſtatuti p̄dci egit ꝯ primū petēs ab eo
vt ſibi dimitteret ⁊ daret bōa p̄dicta q̄ accepat iſolutū: offerēdo
eidē in iudicio quātitatē pecunie pro q̄ dcā bōa accepat iſolutū
lit. cō. ⁊ oībus actitatis: actitāda erant vſqꝫ ad ſniam: ⁊ iā fcā
electiōe ſapiētis q hēbat ꝯſulere: ⁊ elapſis ter̄is ad ꝓbādū ⁊ ꝓ
ducendū iſtrā dcūs Orlan. ſeu eius ꝓcūr allegauit ⁊ dixit nō
poſſidere bōa ſibi data iſolutū ꝗ alienauerat i quendā ꝑſbrꝫ

tũ lata fuit ſnĩa.ſ.ꝙ ſcd̃s creditor q accepat iſolutũ non cogere
tur ad ea q̃ ꝯtinerent̃ i petitione ſcd̃i creditoris:a ſnĩa appella
uit ꝓcur ſcd̃i creditoris:⁊ ꝓnunciatũ fuit de conſilio dñorum
Symo.doctoris leguʒ ⁊ bacij iudicis bene appellatum:⁊ male
iudicatum:⁊ debere fieri ea que continentur in petitione dicti
ſcd̃i creditoris:⁊ hoc iõ q: v̾ba ſtatuti ꝓcedũt ⁊ volũt ꝙ ſi aliqs
alienauerit res q̃s inſolutum accepit.j.a nnum ꝙ aliquis cre
ditor debitoris poſſit electione ſic offerre vel creditori q accepit
inſolutũ vel alienauit.j.annum: vel ſuccedenti in locum eius:
⁊ ꝙ dcã oblatiõe fcã teneat̃ ipe creditor vel ſuccedens i locũ ei⁹
dimittere ⁊ dare talia bona ſecũdo creditori offerenti. Ad qđ
pars aduerſa rñdit ꝙ dcĩʒ ſtatutũ dʒ ſic ĩtelligi diuiſiue.ſ.ꝙ
fiat oblatio creditori qui accepit ſi poſſidet ⁊ tunc ipſe cogatur
ad dimittendum ⁊ dãdum res quas accepit inſolutum: ſinaũt
ipſe qui accepit non poſſidet ſed alius in quẽ facta eſt alienatio
⁊ oblatio: ipſe ſit qui teneatur dimittere ipſas res:⁊ ſic dicit
reddendo ſingula ſingulis. ¶ Ex aduerſo replicatur ꝙ ſtatutũ
loquitur de eõ qui iam alienauit ⁊ ſic certum eſt ipm̃ non poſ
ſidere:⁊ tamen ſtatutum voluit cum creditorem alienanteʒ.j.
annum taliter ẽt alio poſſidente:ipſe qui alienauit.j.annum te
neat̃ ad dimittẽdũ ipſe vel ſuccedens in locum eius ꝑꝑ barata
rias que quottidie fiunt ⁊ cõmitti poſſent alienando.j.ãnum
res acceptas inſolutum in alios alterius fori:⁊ alios qui nõ
poſſent ſine difficultate maxima conueniri:vt in noſtro cãu fa
ctum fuit:q: fuit alienatio fcã in quendam ſacerdotem ſimula
te:⁊ q: poſſent fieri alienatões ⁊ plures clãdeſtine:⁊ ſic neſciret
alius creditor cui ius competeret offerendi cui offerret:ſicut eſt
in noſtro caſu:vnde ſtatutum volens malitijs hominũ obuia
re qui interdum ſimulabant alienatõeʒ:prouidit predicto mo
do.ſ.quod oblatio poſſit fieri primo creditori alienanti:⁊ ipſi i
quem alienatio fcã eſt:⁊ ꝙ quicunqʒ predictoꝝ fcã alienatione
compellatur alter ipſoꝝ q poſſidet ad dandum ⁊ dimittenduʒ
ſecũdo creditori dictas res. ⁊ hoc ẽt probat̃ ex dcõ ſtatuto po
ſito quõ permittit poſſidenti vel primo creditori offerre ſecũdo
creditori vt videt aduocat.rerum predictarum a ſe putet ibi ni
ſi.⁊c. Quare reſcribitis quid iuris ſit in predictis:ſi per oblatõ
nem factam creditori primo per ſecũdum: teneat̃ primus cre
ditor cum poſſit rem redimere ⁊ preſtare eſto ꝙ vere alienaſſʒ
⁊ ꝙ non poſſʒ redimere:nunquid fiat executio ꝯ eũ ad ĩtereſſe:
cum tali modo ⁊ forma videatur procedi per leges ꝯ alienan
tes cã mutandi iudicij ⁊ ꝯ heredem alienantem res alias legã
tas ⁊ in alijs multis caſibus:⁊ vtrũ ipe poſſidẽs dimittere te
neatur rem per oblatõem factã creditori:primo qđ vr̃ velle da
re dictum ſtatutum:et vtrum debeat obeſſe primo creditori ꝙ
nihil dixit de alienatõe fcã per eum:niſi in fine cãe poſt electio
nem ſapientis ⁊ prope finem ãni qui dat̃ ad oblatõem facien
dam ex forma dicti ſtatuti. Item dicit primus creditor ꝙ alie
natio permiſſa eſt ſibi ex forma dicti ſtatuti:ꝯ dicit ſecundus
creditor ꝙ ſtatutum non permittit alienatõem ſed dicit ſi alie
natio fiat qualiter ſit procedendum:⁊ qualiter conſulatur ſecũ
do creditori: per que apparet non eſſe permiſſam ſed probi
bitam alienationem. ¶ Quod predictus Orlandinus d̾beat
condemnari ad reſtõnem rei quam inſolutũ accepit fore ſi cre
ditori ſecundo qui nunc debitum offert ſeu ipſius creditori ñ
obſtante alienatõe fcã per ipm̃ Orlandinum ſatis põt manife
ſte d̾ iure probari verbis ſtatuti premiſſi cõis piſtorij diligẽ
ter inſpectis:certum eſt enim ꝙ verba ſtatuti referẽda ſunt ad
eum cãum qui dubitatõem continet vt aliquid inducere videã
tur:vt.ff.de carbo.edicto.l.ꝙ labeo.⁊ ar.de vſuris.l.ſi ſtipulat⁹
⁊ de le.i.l.ſi qñ.⁊ ad muni.l.i.i fi. Sed caſus ille videlicet ꝙ cre
ditor qui inſolutum accepit cogatur reſtituere debitori ſecũdo
debitum offerenti erat iure cõi determinatus:vt.ff.de tranſa.
pigno.cũ ſecũdus.⁊.l.fideiuſſor.⁊.C.ſi antiquior credi.l.i.ergo
cãus ille dubitatõem non continet vt.C.de furtis.l.ancille.
¶ Et propterea dubia verba ſtatuti referri debent ad dubita
bilem caſum.i.ad eum cãum quãdo creditor primus q in ſolu
tum acceperat deſijt poſſidere:q: alienauit in alterum: ⁊ tamẽ
nihilominus verba ſtatuti volunt ꝙ reſtituere teneatur: ſed ſi
bi d̾bitum offeratur. ¶ Preterea prouidiſſe futurum caſum
⁊ prouidere potuiſſe paria ſunt etiam ſi d̾ damno vitãdo agat
vt aperte pʒ.ff.de fideiuſ.l.ſi ticius in prin.⁊ loca.⁊ conduc.l.ſi
quis domum:⁊ ad treb.l.lucius.§.rogatus. Cum ergo ſtatutũ
imponat neceſſitatem reſtringi creditori qui in ſolutuʒ accepe
rat etiam ſi eum alienare contingat.ſequitur ꝙ cum prouidet̃
potuerit ⁊ debuerit ſe reſtituere debere ſ̾m formam ſtatuti ꝙ
ſibi imputari debeat ꝙ in alium tranſtulit.⁊ ideo perinde d̾be
at condemnari oblato debito ac ſi ipſe poſſideret liceʒ enim cer
tet de damno vitando ⁊ propterea videatur excuſandus tñ ⁊
creditor ſecundus qui debitum offert de damno vitãdo certat
Sed tamen diceret aliquis quod cum vterqʒ de damno vitan
do certet melior dʒ eſſe conditio conuenti.vt de ver.ob.l.ſi ſer
uum.§.ſequitur.⁊ de reg.iur.l.cum par.⁊.l.impa.⁊ de doli ex
cep.l.apud celſum.§.marcellus. Sed illđ verum qñ per omnia
petitor ⁊ conuentus eſſʒ in pari cã. Sed in propoſito non ſunt
in pari cã per omnia.q: petitor caret culpa conuentus autem
eſt in culpa ex eo ꝙ ſciebat vel ſcire debebat poſſe continget̃ ſe
debere reſtituere vſqʒ ad ãnum.⁊ ideo melior eſt conditõ pe
titoris qui caret culpa q̃ conuenti q eſt in culpa.ar.ff.ꝙ fal.tu.
aucto.l.ii.⁊ ꝙ no.in prealle.l.cum par delictum. ⁊ ideo ſequr
ꝙ oblato debito per ſecundum primus debeat ad reſtõnẽ con
demnari vel ad intereſſe q: rẽ nõ reſtituit:⁊ ad huius ꝯfirma
tionem accẽdit quod cauet̃.l.quedam.§.ſed ſi ei.⁊ quod no.ff.q
bus ex cauſis in poſſeſ.catur.l.fulcinius.§.quid ſit latitare.
¶ Preterea cum plura i aliquã diſpõnem legis vel hominis
vel teſtatoris cõferuntur alternatiue: electio eſt illius in quem
cõferuntur quid ex pluribus eligat vt pʒ.ff.de lega.ij.l.lutio: ⁊
de le.i.l.plane.§.fi.p qđ pʒ ꝙ electio datur creditori ſecũdo vtrũ
offerret ſuccedenti in locum creditoris primi:⁊ ab eo reſtõnem
petat:ita videntur ĩtelligẽda verba ſtatuti: q: extrinſeca verbo
rum propria ſignificatio ita ſe hʒ:⁊ tunc de alia verboꝝ interp̃
tione ⁊ intellectu non videtur curãdum:vt.ff.d̾ leg.iij.l.ille aut
ille.§.cum in verbis. ¶ Preterea ſtatutum imponit creditori
alienanti neceſſitatem reſtituendi:ergo illud dʒ obſeruari con
tra eum qđ obſeruatur cõtra illuʒ qui dolo vel culpa deſijt poſ
ſidẽ q: debẽt i eſtimatõeʒ dãnari:vt d̾ rei vẽ.l.ſi culpa.⁊.l.reſti
tuere ⁊.l.ꝙ ſi poſſeſſor. Dy.

Conſi.xxxiij.

In chriſti nomine amen

i Queſtio talis eſt. Quidam nomine Cutus fili⁹
fa.maior.xxvi.an.vna cum quibuſdam alijs ꝓ
vno vel ꝓ pluribus principalibus debitoribus
fideiuſſit apud quẽdam creditorem ꝓ certa pecunie q̃titate: q
creditor vnum de predictis debitorib⁹ cõuenit ⁊ exegit inſoli
dum:⁊ eidem ceſſit iura ⁊ actões cõtra cõreos principales: ⁊
ꝯ fideiuſſores:modo ille cui ceſſa ſunt iura vult agere contra p̃
dictum Cu.ſaltim pro parte ipſum cõtingente: Cu.opponit ꝙ
tempore facte fideiuſſionis erat filius fa.⁊ ideo dicit ſe non po
tuiſſe fideiubendo obligari:⁊ propterea eſt in q̃one an p̃dictus.
C.teneatur ⁊ ꝯueniri poſſit ſaltim pro parte. Et dicẽdum eſt
ꝙ ſi non fuit color queſitus debeat teneri:vt pʒ.ff.ad mace. Itẽ
ſi filius ⁊.l.ſi iuſ. ¶ Preterea filius fa.maior.xxv.an. obligat̃
etiam pro patre fideiubendo pro eo vt.C.de fideiu.l.filius fa. ⁊
ad vell.ſ: paternam:⁊ qđ cum eo.l.ſi ex alio: ⁊.ff. de fideiuſ.l.ſi
dubitatur.§.fil.fa.⁊ qui ſa.cog.l.ij.§.⁊ filius: ⁊ tamen reputat̃
eadem pſona cum eo fictione iur̃.vt.C.de ĩpub.⁊ ali. ſub.l.fi.⁊
inſti.de inutili.ſtipu.§.poſt mortẽ. Multo ergo fortius obliga
ri deberet fideiubendo ꝓ extraneo cum quo non fingitur eadẽ
perſona. ¶ Preterea expreſſum eſt ꝙ pro quocũqʒ extraneo
obligatur fideiubendo pro eo.C.qđ cuʒ eo.l.nulla ⁊.ff.de pecul.
l.iij.§.ſed ſi filius. ¶ Preterea cui renunciatum fuerit benefi
cio nouaꝝ cõſtõnum:⁊ epiſtole di.adri. dicẽdum eſt ꝙ cõueni
ri poſſit a fideiuſſore non ſolum ꝓ parte ſed ẽt iſoliduʒ:vt ple.
no.ff.de admi.tu.l.ſi plures. ¶ Preterea proponitur ꝙ predi
ctus.C.publice agebat ⁊ ꝯtrahebat tanq̃ paterfa. ⁊ ideo tanq̃
paterfa.dʒ obligari:vt.ff.ad ma.l.iij.⁊ eo q: cõmunis opi. veri
tati equipollet vt in.l.barb.⁊ de ſupel.le.l.iij.⁊.C.de teſtis.l.i. ⁊
de ſen.l.arb. ¶ Preterea proponitur ⁊ pʒ ꝑ publicuʒ inſtr̃m
ꝙ ceſſio facta fuit illi qui nũc agere intẽdit ante ſolutionem de
biti:⁊ ideo tʒ cum effectu vt de ſo.modeſtinus. ¶ Preterea pʒ
ꝑ publicum inſtrumẽtum ceſſionis ꝙ ceſſio facta fuit ex inter
uallo poſt ſolutionem:nihilominus cũ effectu teneret q: ſolutio
facta nõ videtur vt obligationem extingueret. Sed vt actione
cedendarum pretiũ ſolueretur:⁊ ideo ceſſio fieri potuit q̃ñcũqʒ
ex interuallo cũ obligationes ſupeſſent:vt.ff.de fideiuſ.cũ is: ⁊
de tu.⁊ ra.diſtran.cum pupillus.

Cõſi.xxxiiij.

I christi nomine amē.

i In q̄ōne que ventilatur ⁊ tractaꝛ in examine diſcreti ⁊ ſapiētis viri domini Franciſci reuerendi legum doctoris ⁊ honorabilis maioris ſyndici cōis Luc. videlicet quid per ipſum dominū ſindicum ſit de iure ꝓnunciandum ſuper denūcia data corā eo per ſalā benegradi notar. procuratorio nomine pro Matheo quōdam domini Bonifacij doctoris ⁊ alijs in deuūcia cōtentis ꝑ ſpallā ropondi defenſorio noīe pro tegrino notar. ⁊ ſup denuncia data per Jacobum filium Philippi ⁊ trāſmiſſis pro parte dicti domini ſyndici domino Gualterio aſſeſſori domini Brodarij lucañ. poteſtatis ipſius denuncijs diligenter inſpectis ⁊ ſtatutis per vtranqꝫ partem productis ⁊ iuribus ⁊ allegationibus vtriuſqꝫ partis ⁊ omnibus diligenter examinatis cōſiliū mei Dy. de muc. tale eſt: videlꝫ ꝙ predictus domin⁹ maior ſyndicus Lucañ. cōis mandet ⁊ denūciet dño Gualterio ſupradicto vel eius ſucceſſori: ſi ipſius dñi Gualterij officium ē finitū ꝙ ipſe cogat deñ Tegrinum fulcerij nota. ad dandam copiaꝫ illius procurationis q̄ df fcā de Federico per illos de ſocietate Ricardoꝝ ꝑut in denuncia ipſius Jacobi continetur non obſtante denuncia data per ſalā bengradi not. procuratorio nomine pro Matheo quondam dñi Bonifacij doctoꝛꝫ ⁊ alijs in dicta denuncia contentis ⁊ per ſpallā ropondi defenſorio ꝓ Tegrino. Dynus.

Conſi. xxxv.

I christi nomine amen.

i Martinus accepit ī ſolutum de bonis Jo. debitoris ſui pro centum ex forma ſtatuti ciuitatis Piſto. quod vobis tranſmittitur. poſt hoc dictus. M. aliēauit dicta bona. j. annum a tempore dationis in ſolutum computandum. Sempronius ſecundus creditor dicti Johānis obtulit dcō Mar. dictas centum libras. j. annum ⁊ dare voluit ⁊ libellum ſiue petitionem inſtituit ꝯ deñ. M. ⁊ petijt a iudice dictū M. compelli vt dimittat ⁊ det dcā bona inſolutum data eideꝫ M. Sempronio ſupraſcripto: contra quam petitionem propoſita fuit exceptō per deñ. M. ꝙ non tenebaꝛ ad dimittendum vel dandum dcā bona vel iura cedendum que habꝫ in dictis bonis dcō Sempronio cum ipſe dicta bona non teneret vl' haberet nec habuiſſet aliqua parte iudicij cum alienaſſꝫ ⁊ in aliū tranſtuliſſꝫ ante libellum ⁊ ante petitōem ⁊ libellum inſtitutū ⁊ porrectum ⁊ ante denunciationem ſibi factam: dubitaꝛ nūquid predictus. M. teneatur ad dimittendum vel danduꝫ predicta bona ⁊ iura cedendum que hꝫ in dictis bonis dcō Sempronio: cā que mouet dubitatōem eſt qꝛ. M. non poſſidet dicta bona nec poſſidebat tēpore dicte petitōis: ⁊ qꝛ nulla iura habꝫ in ipſis bonis qꝛ ipſa iura tranſtulit in alium ante porrectionem dicte petitōis: ꝯ hoc dicit ꝙ dictus. M. tenetur ad dimittendum ⁊ dandum ipſa bona ⁊ iura cedendum non obſtante ꝙ ipſe. M. non poſſideat nec poſſederit temporꝛ porrecte petitōnis ⁊ iura ſua alij ceſſerit: ⁊ allegat ſtatutum quod vobis trāſmittitur poſitum ſub titulo de dandis in ſolutum bonis bannitorum: ibi vbi dicit addimus huic capitulo vſqꝫ ad fi. circa. ⁊ maxime in ea parte vbi dicit ⁊ ille qui accepit vel ſuccedens in locum eius: vt ſupradictum eſt teneatur ipſa bona ei dimittere ⁊ dare ⁊ concedere iura que hꝫ in ipſis ⁊ ꝯ hoc replicatur ꝙ capitulum dꝫ intelligi ꝙ ille qui accepit inſolutum teneatur dimittere ⁊ dare ⁊ cedere iura quādo ipſe poſſidet in totuꝫ q̄ñ in totum poſſidet vel in partem: quando in partem poſſidet. ⁊ iura in eis hꝫ. ⁊ ſic eodem modo in locum eius ſuccedens teneatur dimittere ⁊ dare ⁊ cedere in totum quando in totum poſſidet. ⁊ in partem quando in partem poſſidet. ¶ Petitur ergo conſilium a vobis nunquid Martinus qui accepit inſolutum. ⁊ vendidit ⁊ alienauit. vt ſupradictum eſt teneatur ad dimittendum ⁊ ad dandum dicta bona ⁊ concedere iura que habꝫ in ipſis bonis dicto Sempr̄oio cum ip̄e non habeat nec poſſideat nec iura hēat vt ip̄e aliēauerit ⁊ iura ſua ī alium trāſtulerit: vt. ꝸ. dꝛ nec hūerit tēpore porrecte petitionis ⁊ iura que vos mouent placeat nobis in ſcriptis tranſmittere.

¶ In queſtione predicta non ē recedenduꝫ a propria ſignificatione verborum. Intellectus autem verboꝝ capituli propria ſignificatione verborum inſpecta videtur eſſe ⁊c. Quod ſi creditor qui inſolutum accepit vendiderit: vel alienauerit. j. annum ꝙ ipſe vel ſuccedens in locum eius teneatur ipſa bona dimittere ⁊ dare: ⁊ cedere iura que habet in dictis bonis creditori offerenti quātitatem illi cui bona data inſolutū fuiſſent: ꝑ q̄ꝺ vꝛ ꝙ ille qui inſolutuꝫ accepit teneaꝛ eo caſu quo vendidit tm̄: ⁊ tradidit ⁊ ſic adhuc hꝫ dominiū ⁊ ius in ipſis bonis q̄ꝺ dimittere dare ⁊ cedere pōt ſc̄m verba ſtatuti: eo aūt caſu quo vendidit ⁊ tradidit ⁊ ſic non alienauit: vt de verbo. ſignifica. l. alienatam in princ. ⁊ ſi calienauit qꝛ dominium tranſtulit teneaꝛ ille emptor q ſucceſſit in locum eius cum in locum alicuius ſuccedere dicatur non ſolum q ꝑ vniuerſitatem ſed etiam qui in reꝫ ſingularem ſuccedit: vt. ff. quoꝝ lega. l. i. §. illud in ver. in locū ſucceſſiſſe ⁊c. ⁊ de damno infec. l. fluminū. §. adicitur: qꝛ ipſe eſt qui poteſt dimittere bona ⁊ dare ⁊ cedere iura que hꝫ in ipſis bonis: ⁊ ſc̄m hoc omnia verba ſtatuti efficaciter ⁊ recte ꝓcedūt: ⁊ ideo ꝯſilium mei Dy. de mucello tale eſt: videlicet ꝙ predict⁹. Mar. creditor primus q alienauit ⁊ in alium tranſtulit non teneaꝛ. Sed teneatur ille qui titulo emptionis vel alio in p̄dicti Martini locū ſucceſſit apud quem reperiunꝛ bona ⁊ iura q dimittere dare ⁊ cedere poteſt. Dy.

Con. xxxvi.

I christi nomine amē.

i Hec eſt q̄ꝺ cuius tenor talis eſt: magiſter Jacobus bertrandi in extremis cōſtitutus fecit teſtm̄ in quo inter alia blondellā filiam ſuam ſibi heredem inſtituit in. ccc. xl. libr. cor. ac poſt ipſum teſtamentuꝫ fecit codicillos in quo iuſſit ⁊ voluit ꝙ ſi ipſa Blondella filia ſua d̄cederet ſine liberis ꝙ ſuccederēt ei Janiconus ⁊ Franciſchin⁹ fratres ipſius teſtatoris vel eorum liberi: ⁊ poſt hoc deceſſit. Et prefati Janiconus ⁊ Franciſc. ipſam Blondellam maritauerunt zetto filio domini Renaldi ⁊ ipſi Renaldo dederunt pro dote ipſius mulieris. ccc. xv. libr. ⁊ tutores ipſius mulieris in hoc ꝯſenſerūt pactis hītis inter dcōs tutores ⁊ dictum Ray. ꝙ ſi matrimoniū deficeret inꝛ ipos zettum: ⁊ blō. morte ipſius zetti viuēte ipā. B. ipā dotem dcs. R. ipis tutoribus ſtipulantib⁹ ꝓ ipā pupilla reddere ꝓmiſit: ⁊ ſi morte dcē. B. deficeret ipā dotē reddere ꝓmiſerūt ipis Janicono ⁊ Frā. ſtip. eoꝝ nomine: vt appꝫ pleni⁹ per inſtrm̄ dotale cuius copia mittiꝛ cū p̄ſenti: ⁊ poſt hoc dci Janicon⁹: ⁊ Frā dceſerunt ſuperſtite dcā. B. ⁊ ipā. B. poſt mortē p̄dictoꝝ ius q̄ꝺ hēbat aduerſus dcūm Ray. occaſione dcāꝝ. ccc. xv. lib. dōauit Petrocco. d. Raynaldi treballucij vt pꝫ ꝑ inſtrm̄ cuius copia vobis trāſmittiꝛ cum p̄ntibus ⁊ id ip̄m ius donauit mr̄i ipius Blon. vt apparent hec ⁊ alia ꝑ inſtrumēta quoꝝ copia mittiꝛ ꝑ p̄ſentem petitorem: ⁊ poſt hoc ipā. B. deceſſit. j. xxv. an. ſine liberis: ⁊ p⁹ morteꝫ ipius Blon. ⁊ ego tuctius filius ⁊ hrs dicti Janiconi vocari feci ad cām dcūm Rey. ſup reſtitutione partis p̄dicte ex iure mihi ꝯpetenti tam ex inſtrō dotali q̄ꝫ ex dcō codicillo condito ꝑ deñ magr̄um Beltramū qui opponit ꝯ me ⁊ dicit ꝙ mihi ius ex p̄dcis nō ꝯpetit obſtātibus donationibus ſupradictis fcis ꝑ ipam Blon. ¶ Videꝛ ꝙ dcūs tuti⁹ filius ⁊ heres Janiconi hēat ius ꝯ Ray. p̄dictuꝫ ī ea pte quā petit: qꝛ ſi ille q dat dotē pro muliere paciſciꝛ eā ſibi reddi: nunq̄ꝫ is qui dotem recipit liberaꝛ reſtituendo mulieri in eū cāuꝫ qui pcō ꝯprehēditur vt. ff. ſo. ma. l. quoſ. §. ſi quis ꝓ muliere: ⁊ de pactis do. l. obres. §. i. ⁊. C. de rei vxo. ac. §. accedit. Cum ergo Janiconus dederit dotem pro dicta Blon. ⁊ ſtipulatus fuerit eam ſibi reddi in eū caſum quo matrimonio ſolueretur ꝑ mortem Blon. Sequitur ꝙ donatio facta ꝑ ipſam. B. nihil preiudicat heredib⁹ Janiconi q ſtipulatus fuit: qꝛ actionem habēt ex ſtipulatione pſ̄na quā donatio facta per mulierē non potuit īpedire ar. ff. ꝺ ſolut. l. fi. in prin. l. ¶ Preterea pꝛ potuit ēt in dote on⁹ fideicō. īponere vt. ff. ꝺ le. ij. l. fi. §. filie ⁊ illud on⁹ a pr̄e impōitū filia nō potuit reuocare vt. ff. ad. l. fal. l. pater filiū: qꝛ que per patreꝫ geruntꝛ filius reuocare nō pōt vt. C. ſi aduerſus vē. pigno. l. ij. ⁊ de reſtit. mi. l. q̄ a pr̄e ⁊ de reb⁹ aꝛ nō ali. l. vēdiderit. ei. ¶ Preterea ⁊ ſi ipā eadē mulier ꝓmiſiſſet Janicono ſtipulari dotem nō poſſet reuocare dotem nec minuere ius Janiconi q̄ſituꝫ alteri donando vel ꝑ fideicō. relinquendo. C. ꝺ iur. do. l. ij. ff. ꝺ pactis do. l. cū marit⁹. §. fi. ergo multo min⁹ minuere potuit ius ꝯpetēs filijs Jāiconi ex teſtamēto magr̄i. Beltrami. ¶ Mihi aūt Dy. de mucello videꝛ ꝙ ex quo ꝯtigebat legittimā debitaꝫ blō. p̄dicte ꝺ bonis pr̄is: onus fideicōmiſſi nō potuit imponi ꝑ patrē nec Janiconus potuit ſibi ſtipulari ī p̄iudiciū filie arg. ff.

dele.ij.l.cū pſ.§.cū pſ.⁊.§.certā ⁊ de inof.teſt.l.qm̄ in ꝑoribus:
ſ; vbi relictum eēt ꝓ dote vltra legittimā on⁹ fideicōmiſſi po
tuit ꝑ patrē imponi:⁊ Janicon⁹ potuit ſtipulari:⁊ ius Janico
ni q̄ſitum ſiue ex teſtō magr̄i Beltrami ſiue ex ſtipl̄ōne ſua nō
potuit diminui ꝑ donationē vl' ceſſionē ipius blō.ar.ff.ꝺ le.ij.
l.fi.§.filie ⁊.ff.de pac.do.l.cum maritus.§.fi.Dy.

Conſi.xxxvii.

A chriſti nomine amē.

Jn q̄ōne cui⁹ tenor tal' eſt.Quidam noīe dn̄s
Errigett⁹ guertij q fuit de verona fecit teſtm̄:⁊
cuidam nepoti ſuo ex p̄mortua filia nato ⁊ filio
maluiſini religt quaſdam petias terre ſub iſta ꝯdictiōe ꝙ ſi ipē
Errighett⁹ deceſſerit.ī.pupillarē etatē; vel poſtea qn̄cūq; ſine
filijs legittīs:dcē petie terre ꝑueniāt ad dn̄am Batriſiā vxorē
dicti Erregheti ſi ipſa extabit ⁊ ſi ipſa non extaret voluit ꝙ
dicte petie terre peruenīāt ad Thomaſinū condam Galotti vl'
ad filios ſuos ꝺ legitimo m̄rimonio natos:poſtea mortuo di
cto.d.Henrico dcā.d.Bintriſia ⁊ dictus Thomas ex cā trāſ
actōis ꝓ ſua legitima iure nature debita predictas petias ter
re ⁊ forte aliquas alias dederunt ⁊ conceſſerunt predicto ma
luiſino eius patri tanq̄ legitimo adminiſtratori:remittētes ei
dem ſpāliter ⁊ expreſſe per pactum omne ius quod haberēt vl'
habere poſſent in dictis terris ex teſtō vl' codicillis predicti do
mini Errigheti ſiue occaſione vſuff.ſiue occaſione ſubſtōnis
predicto Errig. facte ſi contigerit eam mori ſine liberis quā
ſubſtōnem ⁊ omnem eius effectum voluerunt partes predicte
oīno caſſam ⁊ irritam eſſe ⁊ nulli⁹ valoris vel effectus.¶ Mo
do dubitatur ſi contigerit dictum Errighe. ſine liberis mori
vtrum pſ ipſius ſuccedere poſſit in bonis predictis non obſtā
te ſubſtōne a predicto Erri.Dic ꝙ.ī.legitimam iure nature ꝺ
bitam pater ipſius poſſit ſuccedere:q: in ea nulla ſubſtō ⁊ nul
lum grauamen apponi potuit.vt.C.ꝺ inoffi.te.l.qm̄ in priori
bus ⁊ auſ.nouiſſima.Jn eo vero ꝙ predictus dn̄s Errig.reli
quiſſet predicto Errig.vltra legitimam condictio ⁊ ſubſtitutō
potuit per pactum a predicta dn̄a Bitriſia.⁊ a predicto Tho
maſio apponi:vt.C.ꝺ pac.l.i.⁊ de tranſ.l.ꝺ fideicōmiſſo. Et ꝭ
verum in preiudicium ipſoꝝ remittentium. Sed in preiudici
um aliorum ad quos peruenire debebat in defectu remittenti
u;.i.ipſi⁹ dn̄e.B.⁊ p̄dicti Thomaſij remiſſio nihil opaꝛ.vt.C.
ꝺ fideicō.l.ex repudiatōe. Dy.

Con.xxxviij.

A chriſti nominē amē.

i Quod ꝯ benciuenē filium tornaquinci ꝺ flor.
non poſſit procedi ꝑ vicecomitem de ruico vel
per dn̄m Marchionē; rōne inquiſitionis per
dcm̄ vicecomitem facte ꝯ benciuenem p̄dictum pōt manifeſte
de iure oſtendi.¶ Primo q: regulare eſt ꝙ ex officio non po
teſt procedi:⁊ q: nemo ſine accuſatore dānatur: vt ꝺ mu.⁊ ho.
l.reſcripto.§.ſi quis accuſatorem.Licet fallat in falſo teſte ⁊ fal
ſa carta:vt.C.de teſt.l.nullum.⁊ de proba.l.iubemus.⁊ ī alijs
caſibus enumeratis in glo.que eſt.l.ii.§.ſi publico :quoꝝ nul
lus pertinet ad rē ꝺ q̄ agiꝛ:⁊ iō ꝯſtat ꝙ nō potuit ex inq̄ſitōne
ꝓcedi:⁊ ſi nō potuit qcquid eſt actum cū ad iudicis inquirētis
iuriſdictionem non pertineret eſt ipſo iure nullum.vt.ff. de
regulis iur.l.factū a iudice:⁊ de penis.l.ij.§.fi.⁊ ꝺ re iudi.l.iiij.
§.condemnatum:⁊ de iniuſto teſta.l.ſi quis exheredato.§.ꝙ ſi
quis ⁊.§.ſi a non cōpe.iu.per totum:⁊ ideo ſequitur ꝙ confiten
ti nullum preiudicium ex confeſſione paretur.¶ Jtem poſito
ſine preiudicio ꝙ potuiſſet inquiri.Confeſſio facta non tenuit
Quia aut ille qui cōfeſſus fuit erat ſui iuris.Aut erat in ptāte
alterius cōſtitutus:⁊ ſi erat in poteſtate alterius conſtat ꝙ iudi
cium non potuit cōtra eum procedere ſine conſenſu patris in
cuius poteſtate erat vt.C.de bo.q; lib.l.fi.§.i.vnde cū cōſenſus
patris nullo tempore interuenerit conſtat iudiciū non tenere.
¶ Jtem poſito ꝙ interueniſſet ex poſtfacto non ratificaretur
precedens iudiciū ar.ff.de acqui.heredi.l.ſi quis mihi bo.§. iuſ
ſum ⁊ no.in dicta.l.fi.C.de boniſq; li.¶ Jtem ſi eſt ſui iuris ꝯ
ſtat ꝙ iudicium in eius p̄iudiciū tractatu; ſine curatoris aucto
ritate eſt nullū:cum cōſtet eum minore;.xxv.an.vt.C.ꝺ aucto
ritate preſtan.l.clarum ⁊ ſi aduerſus rem iudicatā.l.cū ⁊ mino
ris ⁊ ibi no.⁊.ff.de re iu.l.acta.§.fi.⁊.l.cōtra pupillum:ergo ſe
quitur ꝙ ex tali iudicio nullo modo poſſit procedi.¶ Jtem po
ſito ſine preiudicio ꝙ teneret iudiciū ⁊ ꝯfeſſio nihilominus q:
minor d; cōtra ꝯfeſſionē reſtitui vt.ff.de cōfeſſ.l.certum.§.mi
norem:⁊ ſi reſtituatur cōſtat ꝙ confeſſione ꝑ reſtitutionē āmo
ta nullo modo poterit cōtra eum procedi:cum alie contra eum
nō reperiantur probationes.¶ Preterea ꝑ verba ꝯfeſſionis
non apparet ꝙ fuerit in dolo.¶ Jtem ſi p̄ſumeretur dolus ꝑ
verba confeſſionis cōtra illum preſumptum dolum reſtitutio
deberet cōcedi:l; enim reſtitutio nō cōcedaꝛ cōtra verum dolū
a minore cōmiſſum:vt.ff.de min.l.ſi ex cauſa.§. nūc videndu;
tamen cōtra p̄ſumptum dolum bene reſtituitur:vt dicta.l.ſi ex
cā.§.ſi ī cōmiſſum ⁊ de publ.l.imperatores:⁊ ibi no.de eden.l.
i.§.fi.¶ Preterea illud ꝙ predicto Bē. obeſt non eſt crimen
falſi:q: falſum n̄ cōmittitur ſine vero dolo vt.ff.e.l.impuberē:
⁊.C.de falſis.l.nec exēplum.Unde cum de ipſius vero dolo ni
hil probetur:ſed ſolum aliqualis p̄ſumptio inducatur cōſtat ꝙ
non incidit in crimen falſi.¶ Jtē certis modis cōmittitur fal
ſum circa monetam falſam:fabricando tingendo: ⁊ radendo :
tingere enim videtur qui ex toto falſum fabricat : vnde falſi fa
bricatio ⁊ tinctio idem ſunt:vt probatur.ff.ꝺ falſis.l.quicunq;
⁊.l.lege cor.vnde cum nullo p̄dictoru; modoꝝ proponatur cir
ca monetam delictū cōmiſſum:ſequitur ꝙ neceſſario crimē fal
ſi non vendicat ſibi locum ⁊c̄.¶ Jtem qui īmutat vel īmutaꝛ
falſum cōmittit:non aūt qui in cōputatione aut ratione mēti
tur:vt.ff.de falſis.l.quid ſit falſum: ⁊ in auſ.de inſtrumētoru;
cau.in prin.Cum ergo in propoſito non fuerit mutatio vel im
mutatio:ſed aliqualis forte in valore monete approbate decep
tio:ſeqꝛ ꝙ crimen falſi non vendicat ſibi locum.¶ Jtē ⁊ cri
men ſtellionatus nō vendicat ſibi locū:q: verum dolum requi
rit:ſicut ⁊ crimen falſi vt.ff.de crimi.ſtel.l.iij.¶ Jtem p; q: eo
caſu quo in cauſis pecuniarijs habet locu; de dolo actio:h; lo
cū in criminibus crimen ſtelꝛ.vt dicta.l.iij.§.i.de crimine ſtelꝛ.
Sed actio de dolo nō vendicat ſibi locū niſi de dolo vere pro
bato:vt.C.de dolo.l.ij.ergo nec crimē ſtelꝛ.¶ Preterea nemo
poteſt dicere falſum illud qꝺ iuuatur p̄mordio veritatis: vt de
leg.ij.cum filius.§.heres.¶ Sed ꝓbatur ꝑ iuramētum pluriū
fideliū mercatorum ⁊ fidedignorum de Flor.qꝺ illa moneta de
qua agitur pari curſu ⁊ pari ꝯdictione habetur in cābio ciuita.
Flor.in qua habenꝛ baggatini.ergo qui expendit non videtur
in dolo:q: rem ꝓhibitā non cōmittit:⁊ ideo ex predictis omni
bus recte concluditur ꝙ predictus Bēciuēne ſit abſoluendus
nec poſſit cōtra eum ad aliquā cōdemnatione; ꝓcedi.¶ Pre
terea probatur ꝑ teſtes lamēſis epiſcopi. qꝺ illa pecunia cū for
ma publica ab imperatore conceſſa fabricatur: ⁊ ideo qui eam
expendit non videtur rem prohibitam facere ſed ꝑmiſſam ⁊ ꝓ
pterea abſoluendus:ne auctoritate publica decipiatur.¶ Jtē
nullo iure ꝓhibetur ne vna pecunia debita poſſit alia ſolui ſi
tamen creditoris intereſt:vt.ff.de ſolu.l.paulus ⁊ de auro:⁊ ar
gen.le.l.i.ī fi.⁊.l.cum certū ꝑ qꝺ potius videꝛ eſſe ꝑmiſſū vna;
pecuniā expēdi ꝓ alia q̄ ꝓhibitū:l; īuito nō poſſit dari:q: ſua
intereſt oſdat non recipere.Ex quo concludiꝛ qꝺ etiam ſi oīa
vera ſunt q̄ ī cōfeſſione:Benciuēni nihilomin⁹ deb; abſolui.
Nam in forma cōfeſſionis ꝯtineꝛ ꝙ īueniaꝛ de iure ꝓhibitu;
⁊ ideo cum in delicto nō reperiaꝛ etiā ꝯfeſſione firma remanē
te ſequitur ꝙ debeat abſolui ⁊ nō ꝯdemnari:q: vbi nō reperi
tur delictū nō d; īponi pēa:vt.ff.pe.l.crimē ⁊.l.ſi pēa.⁊.C.de
pe.l.ſancimus.

¶ Conſi.xxxviiij.

A chriſti nomine amē.

Quidam nomine Citadinus de diſtrictu vr
i bis veteris de pluribus criminibus inculpa
t⁹ peruenit ad man⁹ dn̄i Lādonis ꝺ collemedio
poteſtatis vrbis veteris ⁊ ꝯ ipm̄ ſolēnem inq̄ſitionem fecit ⁊
per famam publicam ipm̄ fore noxium de crībus in inquiſitō
ne contentis reperijt demum ipē dn̄s poteſtas eundem citadi
num quē in dict; cōibus carceribus detinebat relaxauit rece
pta ab eo ydonea cautōe de parendo mandatis ipſius domini
Landonis tunc ptātis.⁊ dn̄i Berti ꝺ freſchobaldi ſucceſſoris
ſui.⁊ de repreſentando coram eo ⁊ coram ſucceſſore ſuo quoti
ens requiſitus eſſet ad penam quingentarum lib.Quem cita
dinum predictus dn̄s Bertus nūc poteſtas vrbis veteris p⁹
ingreſſum ſui regiminis citari ⁊ requiri fecit pluribus vicib⁹

ſm formam vrbis veteris vt coram eo comparere deberet occaſione inquiſitionis contra eum facte: qui comparere contumaciter recuſauit ⁊ ipſo non comparente predictus .d. B. ptās pſonaliter precepit Petro domini caſtaldi ⁊ matheo valde fideiuſſoribus ipſius Citadini vt ipm citadinuꝫ pro quo fideiuſſerant ipſi dño poteſtati preſentare deberent occaſione dicte inquiſitōis: q: ab eo interrogatōes quaſdam ad predicta ꝯ quibꝰ in inquiſitōe agebat facientes facere intendebat qui fideiuſſores contumaces fuerunt ⁊ eundem citadinum minime preſentauerunt ſm formam promiſſionis eorum. ¶ Ob quam cām predictus dñs ptās quandam inquiſitōem inſtituit ꝯ ipſos fideiuſſores ex vigore promiſſionis eorum ex eo q: non preſentauerant citadinum predictum prout promiſerunt ⁊ ꝯbebant ⁊ predicti fideiuſſores cōparuerunt ⁊ ſe excuſare voluerunt ab inquiſitōe predicta ⁊ terminum ad faciendum eoruꝫ defenſionem receperunt: ⁊ eorum iura ⁊ īſtrumenta ⁊ probatōnes produxerunt ꝯ inqſitōnem predictam: qbus omnibus ſic peractis eſt ī queſtione nunqd fideiuſſores predicti poſſint cōdemnari in qngentis libris deñ. cortañ. ſm formam ꝓmiſſionis ipſoꝝ ¶ Conſilium mei Dy. de mucello viſa inquiſitōe fcā per dñꝫ Jaco. ꝺ ſublato vicarium ciuita. vrbis veteris. ⁊ dñm Pau. de ſublato iudicem maleficiorum dicti dñi poteſtatis in ciuitate predicta ⁊ viſa forma promiſſionis facte per fideiuſſores ꝓdictos ⁊ viſa forma inqſitōis facte per dñm. B. ptātē ꝓdictuꝫ viſis ēt depoſitōibus teſtium ⁊ forma inſtrōꝝ productorū per predictos fideiuſſores ad eorum defenſionem viſis etiam ſtatutis ciuitatis vrbis veteris ad predicta ſeu circa predicta facientibus ⁊ maxime in quodaꝫ ſtatuto quod incipit: ī reformatione cuius cōſilij ⁊c. ⁊ alio poſito ſub rubrica de capiendo malefactore qđ incipit poteſtas ⁊ eius curia ⁊c. ⁊ alia qđ incipit illa qđ dicatur criminalis: ⁊ alio poſito ſub rubrica de ſimilibꝰ ad ſimilia procedatur: ⁊ viſis oībus ſupradictis ⁊ diligēter examinatis tale eſt videlicet ꝙ ꝓdictus dominus poteſtas cōdēnare poſſit fideiuſſores ī quātitate predicta quingētarum lib. cor. ſm formam promiſſionis coꝝ: de loco autem nihil ad rem: q: ſatis euidenter conſtat de loco promiſſionis ⁊ faciende repreſentationis. ⁊ conſequenter de loco contumacie predictorum fideiuſſorum. Dy.

Conſi. xxx.

n chriſti nomine amen

i Queſtio talis eſt. Teſtator poſt legata ⁊ quedaꝫ alia ita dixit: oīa alia bona mea mobilia ⁊ imobilia quecūqꝫ ⁊ vbicūqꝫ fuerint dimitto Beatrici ⁊ Johāne filiabus meis. ⁊ ipas. B. ⁊ Jo. filias meas hēdes inſtituo equis partibus. ¶ Verū ſi dicta vxor mea ꝑgnans ē ⁊ habuerit vnum vel plures infantes: illum vel illos mihi heredes inſtituo vna cum dictis. B. ⁊ Jo. equis partibus: ⁊ ſi vnā filiam vel plures habuerit ⁊ aliqua vel alique ipſarum filiaruꝫ mearum natarum vel naſcituraꝝ deceſſerint ſine herede ex legittimo matrimonio a ſe ex carnali copula procreato: poſſint tunc cōdere teſtm̄. ſ. quelibet eaꝝ ſic decedens ꝺ medietate bonorum ſuorum ad voluntatē ſuaꝫ ⁊ alia meditas ad alias meas ſupſtites ſeu ſuperſtitē libere reuertatur: ſi quelibet ipſaꝝ filiaꝝ mearū ex quo infantes ex legittimo matrimonio habuerit poſſit cōdere teſtm̄ ⁊ ordinare de bonis ſuis ad voluntatem ſuaꝫ ⁊ ſi dicta vxor mea ꝑgnans eſt ⁊ habuerit vnuꝫ vel plures mares ⁊ ille filius vel illi filij mei ꝑuenerintꝰ ad pubertatē ⁊ deceſſerint ſine herede de legitimo matrimonio a ſe ex carnali copula ꝓcreato volo ⁊ ſtatuo ꝙ in illo caſu quilibet ipſorum filioꝝ meorum ſic decedēs poſſit cōdere teſtamentum ad voluntateꝫ ſuā de medietate bonorū ſuorū. Alia medietas ad alios meos liberos ſupſtites ſeu ſupſtitem libere reuertaꝛ. Sed ex quo filiꝰ vel filij mei mares infantē ex legitimo matrimonio a ſe ex carnali copula procreatū habuerint poſſint tūc de bonis ſuis diſponere ⁊ ordinare ⁊ facere teſtamentum ad voluntatem ſuam ⁊ in modum ſupraſcriptum omnes meos liberos natos ⁊ naſcituros ad inuicem ſubſtituo. ¶ Et ſi dicta Beatricia ⁊ Johanna filie mee deceſſerint ambe antequam viris nubant ⁊ alios infantes a dicta vxore mea non habuero ſubſtituo eis Petrum: ⁊ ſi dicta Bea. ⁊ Jo. filie mee ambe poſtquā viris nupſerint ſine herede ꝺ legitimo matrimonio a ſe ex carnali copula procreato ⁊ alios infantes a dicta vxore mea non habuero ſubſtituo eis in illo caſu ī medietate bonoꝝ ſuoꝝ dcm̄ P. ⁊ de alia medietate quelibet filiarum mearum poſſit ꝯdere teſtamentuꝫ ad voluntatē ſuam. ¶ Ecce ꝙ vna deceſſit anteq̄ viro nuberet: ⁊ alia poſtq̄ viro nupſit: ⁊ propterea dubitaꝛ an ſubſtitutio effectum habeat: ⁊ videtur ꝙ ſubſtitutio habeat effectum. Et primo videtur q: quodāmodo caſus. ff. ad treb. l. lutius. §. gayo ⁊ in. c. ti. l. heredes. §. cū ita ⁊ de lega. ij. l. fi. §. filiū in quibus oībus dꝛ ꝙ ſubſtitutio fideicōmiſſaria effectū hꝫ: lꝫ eiꝰ cōdictio videatur ꝓ pte defeciſſe ⁊ ex pte extitiſſe. ¶ Preterea idem cōfirmari videtur in. l. pꝛ ⁊. l. hoc arti. ff. de heredi. inſti. vbi condictio adiecta duobus in quorū vnius pſona extitit ⁊ alterius deficit: hꝫ effectum ſaltem pro parte illius in cuius pſona extitit idem gloſatur ad. l. fal. l. pater. §. fi. ¶ Econtra vꝛ ꝙ ſubſtitutio non habeat effectuꝫ pro aliqua parte: q: ſicut verba que in ſubſtitutione expreſſe apparent que ante oīa conſideranda ſunt vt. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. in cōditionibus ⁊. l. pꝛ in prin. ⁊. §. in cōdict. verba. Pater voluit ꝙ in defectuꝫ vtriuſqꝫ ſubſtitutus vocaretur: ⁊ ideo ſeqꝛ ꝙ altera exiſtente ⁊ altera nō ſubſtitutus debeat repelli vt. ff. de vulga. ⁊ pup. ſub. l. vel ſingulis ⁊. l. ex duobus ⁊. l. qui duos ⁊ ad. l. fal. l. pꝛ. §. duobꝰ ⁊. C. de impubeꝝ ⁊ alijs ſub. l. pe. ¶ Preterea condictio in ſubſtōne appoſita: cū fuerit appoſita ꝑ verba pluraris numeri eqpollet duabus cōdictionibus ſingulariter copulatiue prolatis ar. ff. de cōdic. inſti. l. ij. ⁊ de leg. iij. l. q cōcubinam. §. ſi ſtichus ⁊ de cōdi. ⁊ demon. l. falſa. §. fi. Sed vbi due cōdictiones copulatiue adiciuntur cōſtat defectum vnius reddere ſubſtitutionem inutilem vt. ff. de cōdi. inſti. l. ſi heredi plures ⁊ de verbo. obliga. l. ſi quis ita. Cum ergo in propoſito altera earum defecerit ſeqꝛ ꝙ ſubſtitutio ſit in totum inutilis. ¶ Preterea cū ſignificatio ſumitur ex vniuerſo qđ eſt ſm. l. quotiēſcūqꝫ verba ponuntur vniuerſaliter vel idefinite vel copulatiue vt pꝫ. ff. de leg. ij. l. cuꝫ pluribus ⁊ de leg. iij. l. ſi plures ⁊. l. hoc legatum: ſi quid falſum reperitur tota propoſitio falſa iudicatur vt. ff. de re. du. l. ſi is q. §. vtrum. Cum ergo in propoſito altera tm̄ pars propoſitionis vera extitit ⁊ altera falſa: ſequitur ꝙ tota propoſitio falſa debeat iudicari ⁊ ideo ſubſtitutus in totum debet repelli. ¶ Mihi Dy. de mucello videtur ſaluo conſilio meliori ꝙ in defectum vtriuſqꝫ videatur pater ſubſtituiſſe in dubio ideſt ſi ambe deceſſerit ideſt ante vel poſtq̄ viris nupſerint ſine herede de legittimo matrimonio ex ſe ex carnali copula ꝓcreato ⁊ teſtōꝛ alios infantes a dcā vxore nō hūerit ar. ff. de re. du. l. ſi is q. §. itē ſi pater. ¶ Ad ꝯria vō pꝫ apte ſolutio q: in. l. luciꝰ. §. Gayo ſeyo īſtituti erant extranei ⁊ iō īterpretamur pte premortui ſubſtitutionē hꝛe effectū adhoc vt ꝺfuncti volūtas citiꝰ ⁊ faciliꝰ executioni mādeꝛ. ff. de vb. ob. l. ita ſtip. §. idqꝫ defendebat. Itē in. l. fi. §. filiū de le. ij. iō eſt vt filius teſtatricis celeriꝰ ad ſucceſſionē vocetꝛ cuius ꝯferēde filijs ſolēt eē fauorabiles legis latores: vt. l. cum acutiſſimi ⁊. l. generaliꝛ: ⁊ ꝑ eundē modū dꝫ rn̄deri ad. l. hꝛedes. §. cū ita. Nā ⁊ ibi filia ſubſtituta erat cui fauetꝛ ī dubio volūtatis vt dcm̄ ē. Itē ad. l. pꝛ ⁊ ad. l. hoc articulo pꝫ rn̄ſio q: ibi iō ē ne delictū vniꝰ vel defcūs alterū ledat cū alteri ꝑ alteꝝ iniqua non debeat afferri condictio: vt in regula iuris. ¶ Dy.

Conſi. xli.

n chriſti nomine amen.

i Qō talis eſt. Cōtinetꝛ in quodā ſtatuto lucane ptātis: ſub rubrica de pena homicidij inter alia ita videlꝫ: ⁊ vnicuiqꝫ q pſtiterit auxiliū dcō homicidio vulnerādo vel tenēdo dcm̄ inſtrumentū puniaꝛ in libris mille tm̄. Si vō alꝛs auxiliū vel fauorē dicto īterfcōri pſtiterit puniatur in lib. ccc. ¶ Accidit ꝙ plēs ꝑcuſſerunt ⁊ vulnerauerūt aliquē ⁊ mortuꝰ ē ſiue oībus vulneribꝰ mortuꝰ ſit ſiue ñ appeat cuius ictu. Iſti q hoc feceꝛt q̄ſi hora medie tertie ꝑpetrato ꝓdcō maleficio receſſerunt de ciuitate ſatꝭ poſt tertiā: ⁊ eis exiſtētibꝰ iā a longe a ciuitate ꝑ tria miliaria qdā noīe Coiūcciꝰ īuenit eos ⁊ cū eis iuit ꝑ aliqđ ſpatiū: accuſatꝰ fuit ⁊ ptās fecit eum ⁊ quēlibꝫ eoꝝ q ſociauerāt a tali loco vſqꝫ ad talē dādo eis auxilium ⁊ fauorē vt euadēnt ⁊ ne ī fortiā cōis veīrēt. Nunc qr vtꝝ vigoꝛ dci ſtatuti dēat ⁊ poſſit ꝯdēnari ꝺ tali adiutorio tali tpe dato. ¶ Et ſi poſſit ꝯdēnari nūqd debeat tm̄ in libris. ccc. pro quolibꝫ ꝓdcōꝝ maleficioꝝ. ¶ Et ꝙ nō dēat ꝯdēnari in aliquo pōt euidēter oñdi: q: vicinitas ſcripturā determinate loqntiū dat formā ⁊ intellectū ſcripturis ꝓcedentibꝰ ⁊ ſequētibꝰ ſimpliciter ⁊ indeterminate prolatis: vt de teſta. hꝛedes palā. §. ſed ſi notā: ⁊ de heredi. inſti. l. qui non militabat ⁊ de le. i. l. ſi huꝰ plu

riū.§.fi.⁊ ꝺe le.iij.l.nūmiſ:cū ergo ī ꝓceꝺēti īmeꝺiata ſcriptura
loq̄tur ꝺetermīnate ꝺe eo qui ꝑſtitit auxiliū homicide in ipſo ac
tu homiciꝺij ꝑpetrati:ſequit̄ ꝙ alia ps ſtatuti īmeꝺiate ꝯiūcta:
⁊ ſine tpis ꝺeterminatōe ꝓlata aꝺ eū q̄ in actu homiciꝺij ꝑpe
trati ꝓbuit auxiliū ſit referenꝺa:cū ergo Colucci⁹ ꝺe quo agit̄
auxilium ⁊ fauorem preſtiterit nō in actu homiciꝺij perpetra
ti ſeꝺ ꝺemum ex interuallo poſtea circa euaſionem:ſequitur ꝙ
ſtatutum ī eius perſona non venꝺicet ſibi locū. ¶ Preterea
cum verba priora ⁊ poſteriora aliqua ſerie continuatōis ſe cō
tigunt ꝙ in priori ſcriptura ꝺcm̄ reperitur in poſteriori ꝺcm̄
vr̄.vt.ff.ꝺe le.ij.l.cum pr̄.§.ab īſtituto.⁊ ꝺe le.iij.l.in repetēꝺis
⁊ ꝺe pactis.Item q: in fi.⁊ ꝺe ver.ob.ticia.§.itē rn̄.cum ergo
ī priori ſcriptura contineatur ꝺe auxilio preſtito in actu homi
ciꝺij perpetrati.ſequitur ꝙ ī poſteriori ꝺe auxilio eiuſꝺem tē
poris alia forma preſtito repetitum viꝺeatur : ⁊ iꝺeo ſequit̄ ꝙ
Colucius ſupraꝺictus in parte poſteriori ſtatuti non īcluꝺat̄.
¶ Preterea ꝙ ſtatutum non venꝺicet ſibi locum ſatis mani
feſte poteſt probari:q: ſtatutum loq̄tur ꝺe eo q̄ preſtitit aꝺiuto
rium vel fauorem īterfectori:conſtat autem ꝙ vnus ſolus po
teſt eſſe īterfector.i.ille cuius ictu finaliter exanimatur:vt.ff.aꝺ
legem ac uil.l.item mella.§.celſus.Seꝺ ſi nō appet cuius ictu
finaliter exanimatur ſicut eſt ī cāu propoſito:tunc non ꝺicunt̄
omnes īterfectores:ſeꝺ ꝺic̄ lex ꝙ omnes puniuntur quaſi occi
ꝺerint:vt.e.l.item mella.§.ſeꝺ ſi preſes.Cum ergo ꝺictō quaſi
ſit ꝺiminutōis no.vt.ff ꝺe rei ven.l.nec quaſi.⁊ inſti.ꝺe act.§.
alie ibi ſe.quaſi vſucepiſſe.⁊c.ſequitur ꝙ cum non appareat cu
ius ictu finaliter pereat ꝙ nullus pōt ꝺici īterfector proprie.⁊
iꝺeo verba ſtatuti que loquuntur ꝺe eo qui preſtitit aꝺiutoriū
⁊ fauorem īterfectori non poſſint habere locum.Item cū ꝺi
ctio quaſi ſit nota ſimilituꝺīem īꝺucens:vt.ff.ꝺe iniuſto teſt.l.
poſthumorum ī pn̄.⁊ lex ꝺicat ī preꝺicto.§.ſeꝺ ſi plures ꝙ ſi n̄
apparet cuius ictu finaliter perijt ꝙ omnes tenent̄ qui occiꝺe
runt:ſeq̄tur ꝙ nullus habeat̄ verus occiſor q: nil ſimile iꝺem:
vt ī.l.ꝙ nerua cum ſimilituꝺo notari ꝺebeat īter ꝺiuerſa.
¶ Preterea cāus non expreſſus pro omiſſo habetur : maxie
cum ꝺe pene euitatōe tractetur:vt ī.l.comoꝺiſſime:⁊.l.ſi cū ꝺo
tem.⁊ ꝺe ver.oblig.l.q̄cq̄ꝺ:cum ergo ſtatutum loquatur ꝺ̄ īter
fectore ſingulariter ⁊ ī propoſito fuerunt īterfectores: ſi īterfe
ctores proprie ꝺici poſſint:quoꝺ tn̄ non eſt verum:vt.ſ̄.proba
tum eſt.Seq̄tur ꝙ ſtatutum ſinglr̄ prolatum locum nō hēat.
¶ Preterea īcertituꝺo etiā rem fauorabilem vt īſtōnē here
ꝺis ⁊ ꝺatōem tutoris ⁊ legatum ⁊ ꝺatōem libertatis impeꝺit
effectum habere:q: cum non appet quis ſit hr̄es iuꝺicatur nul
lus heres:vt.l.ī tempore.§.i.ꝺe hr̄ꝺi.inſti.ſi non appet q̄s ſit
legatarius iuꝺicatur nullus legatarius:vt ꝺe reb.ꝺu.l.ſi fuerit
Si non appet quis tutor iuꝺicatur ⁊ nullus tutor:vt.ff.ꝺe teſt.
tu.l.ꝺuo ſunt ticij.Item ſi non appet liber iuꝺicatur nullus li
ber.vt ꝺe re.ꝺu.l.ſi q̄s ꝺe pluribus.⁊.l.ſi fuerit.⁊ ꝺe manu.te.
l.cum ex plr̄ibus.ergo ī propoſito ſi non appet q̄s ſit vere inter
fector iuꝺicari ꝺꝫ ꝑꝑ īcertituꝺinem nullus īterfector.⁊ iō v̄ba
ſtatuti non pn̄t habere locum.ſi enim preꝺicta ꝺicuntur in ca
ſu continente fauorem q̄ ꝺꝫ ampliari:vt.l.eum q̄ꝺa:multo for
tius ꝺicenꝺa erunt circa rem que continet oꝺium.i.circa īpoſi
tōem pene quam conſtat in ꝺubio reſtringēꝺam eſſe: vt.ff.ꝺe
ſuſpec.tu.l.hoc enim.§.quiꝺ ergo.⁊ ꝺe penis.l.ſi preſes.⁊.l.pe.
¶ In ſecunꝺa q̄ōne poſito ſine preiuꝺicio ꝙ preꝺicta pēa.ccc.
lib.ꝺꝫ imponi ꝺicenꝺū eſt ꝙ non ꝺebeat multiplicari: ſꝫ quoꝺ
pro omnibus quibus.ſ.vnico actu continuatō preſtitit aꝺiuto
rium ⁊ fauorem.Unꝺe ſola pena.ccc.lib.ſit imponenꝺa.Pri
mo q: ꝺictō tn̄:que eſt in priori parte ſtatuti propter vicinita
tem ſcripture ⁊ ꝑꝑ ſeriem continuatōis vr̄ repetita ī parte po
ſteriori:vt probatum eſt.ſ̄.in primis ꝺuobus ar.preceꝺentis
proxime q̄ōnis:maxime ēt cum pene ſemper ſint in ꝺubio re
ſtringenꝺe non amplianꝺe:vt.ſ̄.probatum eſt. ¶ Preterea ī
ꝺefinita ſm̄.l.equipollet vniuerſali cum omniū particularium
in vniuerſo comprehenſorum eaꝺem ē rō ⁊ cōꝺictio:vt pꝫ.ff.
ꝺe le.ii.l.ſi pluribus in prin.⁊.l.ſi ita relictum in prin.⁊ ꝺe le.
iij.l.ſi plures.⁊ ꝺe teſt.tu.l.ſi quis ita.§.ſi quis filio.Cum ergo
ꝺicatur in verbis ſtatuti:ſi vero al̄s aꝺiutorium vel fauorē ꝓ
ſtiterit ꝺicto interfectori pūiatur in.lib.ccc.periꝺe habetur ac
ſi ꝺiceret:ſi aꝺiutorium vel fauorem preſtiterit ꝺictis īterfecto
ribus omnibus puniatur in libr.ccc.⁊ iꝺeo ſequitur ꝙ vna ſo
la pena.ccc.libr.eſt imponenꝺa pro omnibus.Preterea cum
inꝺefinita equipolleat vniuerſali vt ꝺcm̄ eſt:ſeq̄tur ꝙ vna pēa
imponi viꝺeatur pro omnibus vniuerſaliter: ⁊ iꝺeo ꝓ vna ꝓ
quolibꝫ ſinglr̄ ſi contingat plures homiciꝺium vnum ꝑpetrat̄

¶ Preterea q̄ꝺ operat̄ cōnexitas ⁊ continuatio pluriū actuū
in eaꝺē perſona:hoc opatur concurſus in iꝺem tempus ⁊ iꝺē
ꝺelictum in ꝺiuerſis perſonis que cōicato conſilio aꝺ ꝺ̄linquē
ꝺum proceſſerunt vt colligi pōt ꝙ vi aut clam.l.ſemper.§.ſi in
ſepulchro.Seꝺ cōtinuatio ⁊ cōnexitas plurium ꝺebitorū aꝺ
euꝺē effectū tēꝺētium operat̄ ꝙ vna pēa ſola ſit imponēꝺa.vt
ff.aꝺ legem acquiliā.l.illuꝺ in fine.ergo cum in propoſito fue
rit iꝺem actus circa oēs non ꝺiſtinctus nec ꝺiuiſus.i.eaꝺem ꝓ
ſtatio auxilij ⁊ fauoris ſimul ⁊ ſemel oībus aꝺhibita : ſequitur
ꝙ vna ſola pena ſit imponēꝺa pro oībus.¶ Preterea cū vna
pene preſtatio īꝺucere ꝺebeat liberationē quantum aꝺ oēs cū
ex vnico actu tantum proceꝺat īpoſitio pene reſpectu plurium
eſt ar.vt.ff.ꝺe his qui ꝺeie.vl̄ effu.l.i.§.fi.⁊.l.ſe.¶ Mihi autem
Dy.ꝺe muce.viꝺetur ſaluo ſemꝑ cōſi.meliori ꝙ ꝺe iuris ſubti
litate ſtatutum nō habeat locū maxime ꝑꝑ notam ꝺiminutio
nem ⁊ ſimilituꝺinem:vt.ſ̄.probatum eſt ⁊ pꝫ in.§.ſeꝺ ſi plures
Item q: cum ſignificatio ſumitur ex vniuerſo : ſi quiꝺ eſt falſi
tota falſa iuꝺicatur vt in.l.ſi is qui.cc.§.vtrum. ¶ Seꝺ verū
ē aliquē poſſe ꝺici nō interfectorem.i.eū qui primo ꝑcuſſit q̄a
ꝑ ei⁹ ictum īmeꝺiate ſpūm non emiſit vt.ꝺ.§.celſus ⁊.l.ita vul
neratus:ergo non eſt verum oēs eſſe īterfectores. ¶ Item vr̄
mihi poſito ꝙ largo moꝺo ſumenꝺo interfectorē ꝙ ſtatutū
haberet locū ꝙ ꝺicto Colucio vna tn̄ pena ſit īponēꝺa ꝓ oīb⁹
interfectoribus ⁊ hoc maxime ꝑꝑ tacitam repetitionē ꝺictiōis
tn̄ que inꝺucitur ꝑꝑ vicinitatem ſcripture ⁊ ꝑꝑ ſeriem ꝯtinua
tionis verbor̄ vt.ſ̄.oſtenſum eſt. Dy.

Conſi.xxxij.

N chriſti nomine amen

i Queſtio talis eſt.Quiꝺam nomine Nellus cop
pi ꝺe Flor.fecit teſtm̄:⁊ quoſꝺam filios ſuos īpu
beres ſibi hereꝺes inſtituit ⁊ eiſꝺem īpuberibus
filijs tres tutores in teſtō ꝺeꝺit:viꝺelꝫ ꝺn̄m Loctū Hug.⁊ ꝺn̄ꝫ
Marc.filium Michaelis Philippi:⁊ Guiꝺum ꝺauizini:⁊ ī co
ꝺicillis q̄nꝺam quartū aꝺiecit:viꝺelꝫ veriū Guiꝺonis ⁊ oēs
ꝑꝺicti tutores excepto preꝺicto ꝺomino Mar.ꝺebitores erant
ꝑꝺicti teſtatoris:⁊ cōſequenter filiorum eius eorūꝺemq̄ pupil
lorum in magna quātitate.Moꝺo ꝺubitatur an hi qui erāt ꝺe
bitores poſſint eſſe tutores cū fuerūt in teſtō vel coꝺicillo ꝺat.
Itē poſito ſine ꝑiuꝺicio ꝙ eſſe poſſent:qualiter ꝓuiꝺeatur ꝺcō
Marco aꝺuerſus eos.Et ꝺicēꝺum eſt in q̄ōne prima ſm̄ ꝙ cōi
ter gloſatur ꝙ preꝺicti qui ꝺebitores erant nō poſſint eſſe tuto
res vt no.C.qui ꝺari.tu.poſſ.auc̄t.minoris ꝺebitor:⁊ ī auc̄.vt
hij qui obli.creꝺi.circa prin.ti.Item ꝑ iꝺ q̄ꝺ excipitur mater ⁊
auia inꝺucitur ꝙ oēs alij creꝺitores ⁊ ꝺebitores excluꝺant̄ ab
aꝺminiſtratiōe tutele arg.ff.ꝺe fūꝺo inſtru.l.queſitū.§.iꝺē rn̄.
⁊ ꝺe teſti.l.ex eo ⁊ ꝺe cōꝺi.⁊ ꝺemōſt.l.cum ita ⁊ patet in auc̄.
vt ſine probi.maio.circa prin.⁊.C.q̄n mulier:tu.of.fun.ꝑt.auc̄.
aꝺ hoc Item expreſſum viꝺetur in auc̄.vt hi qui.ob.§.⁊ hoc ꝺi
cimus:⁊ non obſtat ꝙ fiꝺes eorū approbata viꝺetur a teſtatore
vt inſti.ꝺe ſatiſ.tu.§.i.q: reſpōꝺent ꝙ approbata viꝺetur q̄ntū
aꝺ ſatiſꝺat̄.vitanꝺam:nō quātum aꝺ ea que cōtinent̄ ī ꝯſtōne
vt hi qui ob.⁊c.Cum.n.illa cōſtitutio nōꝺum foret cōpoſita in
cōueniens eſt ꝺicere ꝑ verba illius.l.que ꝺe ea nil cogitauit in
telligatur ſublata ar.ff.ꝺe tranſ.act.cum acquil.⁊.l.cū tutorib⁹
in prin.⁊.§.i.⁊.l.fi.⁊.l.non eſt ferenꝺū ⁊ ꝺe acqui.here.l.nec is
§.heres ⁊.l.ſi is aꝺ quem.Nam ⁊ fiꝺes eor̄ qui a iuꝺice ꝺātur
cū inquiſitione approbata vr̄ quātum aꝺ ſatiſꝺationē vitāꝺā:
vt.C.ꝺe tu.⁊ cu.qui ſatiſ.nō ꝺe.l.non oīum:⁊ tamen cōꝑheꝺū
tur incōſtōne preꝺicta.¶ In.ij.q.poſito ꝙ poſſint eſſe tutores
q̄ꝺ tamen non eſt ver̄ vt ꝺictum eſt:ꝺicēꝺum ē ꝙ ꝯſuletur pre
ꝺicto ꝺomino Mar.ſi aliquiꝺ timeat ꝺe mala aꝺminiſtratione
ꝯtutorum:ꝙ prouocet eos aꝺ ſatiſꝺationem q: ꝑ hoc illi ꝯtuto
res ꝯpellentur aꝺ alterum ꝺe ꝺuobus vel vt ꝺent fiꝺeiuſſores
preꝺicto Mar.⁊ aꝺminiſtrationē ſuſcipiant:vel vt aꝺminiſtra
tionē oīum rer̄.ꝺ.M.preꝺicto cōmittant ⁊ ſatiſꝺationē ꝺe re
pupilli ſaluanꝺa ab eo recipiāt vt.ff.ꝺe te.tu.l.teſtō ꝺatos.Dy.

Cōſi.xxxiij.

N chriſti nomine amē.

i Ser corſus lanꝺi nōt.ꝙ non ſit infamis ex vi
gore cōꝺēnationis ꝺe eo facte manifeſte patet̄
pōt pluribus cauſis ⁊ rationibus ⁊ primo per

illam legem q̄ q̄ōnem decidit: q: proceſſum eſt cōtra eā ⁊ cōdē
natio facta per inquiſitionem: ⁊ non ē q̄ō q: ille cōtra quē pro
ceditur ⁊ ꝯdemnatur ex inquiſitione non ē infamis: vt. C. ſi tu.
non geſſerit. l. i. ⁊ no. ff. de ſuſpe. tu. l. iij. §. preſta. ⁊ rō eſt q: cū
contra eum extraordinaria via ⁊ iure cōi procedatur ⁊ in hoc
grauetur: lex voluit eum in alio releuare ⁊c̄. iuxta illud ⁊c̄. vt. l.
eum qui. ⁊ de cypreſſis ex luco dā. l. ij. li. xi. Itez alia rōne q: cū
aliqd eſt q̄ videt̄ ad plura trahi vl' ad plura cōiter ſe habere: ei
adiudicatur cui magis ſpecifice condictiones aſſumit: vt pꝫ de
auro ⁊ ar. le. quintus. ⁊. l. inter veſtem: ⁊ de le. iij. l. hoc legatum
⁊. l. item legatum. Sed condemnatio fcā vr̄ ex forma ſtatutoꝝ
cōis Piſtorij: q: cum condemnauerit ſm̄ formam ſtatutoꝝ
⁊ omni iure quo melius pōt ad formam ſtatutorum eſt poti⁹
referenda q̄ ad aliud ius quod in verbis generalibus vr̄ con
cluſum. ar. dictarum legum. ⁊ q: generi per ſpēm derogatur.
vt de le. iij. vxorem. §. feliciſſimo: ⁊. §. codicillis. ⁊. l. ſeruis vrba
nis. §. fi. ⁊ de penis. l. ſanctio legum. Si per ſtatutum ergo con
demnatus vr̄ ex vigore condictionis ex. l. quod pꝫ q: ſtatutum
eſt lex: vt in. l. oēs populi in. §. oēs vero. ⁊ poſt. l. xii. ta. inducta
nomen ergo cū non inuenit̄ ſpāle actōis relinquitur ex neceſſi
tate q̄ danda ſit ex. l. condictio vt de con. ex le. l. vnica. ⁊ ď adul
terijs. l. q̄ ex his cāis. ⁊ ſi condemnatus vr̄ conditōe ex. l. nō ē
infamis ēt ſi cōmiſiſſet delictum q̄ō al's infamaret: q: ceſſat in
ꝯdictōibus infamia: vt. ff. de act. ⁊ ob. l. ceſſat. Item q: certū ē
q̄ non potuit ob idem crimen pluribus legibus reus fieri. ⁊ ꝯ
ſequenter nec cōdemnari: vt de accu. l. ſenatus. Si enim nō po
tuit proceſſus ſuper pluribus legibus formari: ergo non potu
it ſuper pluribus condemnatio fieri: cum condemnatio ďbeat
conuenire forme precedentium actoꝝ: vt de fideiuſ. l. fi. ⁊ cōmu
ni di. l. vt fundus. ⁊ de ar. de ipo. lu. deſcrip. l. vnica circa finē.
vnde cum ſpēs deroget generi: vt dcm̄ eſt: ⁊ cum id hēatur po
tiſſimum quod ad ſpēm dirigitur relinquitur quod eadē. l. vi
deatur condemnatus de qua in ꝯdemnatōe habetur mentio
ſpālis: ſed mentio ſpālis habetur de ſtatuto cōis Piſtorij: er
go condictōe ex ea deſcēdente vr̄ ꝯdemnatus ⁊ propterea non
infamis. ¶ Preterea cum predictus ſer Cor. eo tempore de
quo agitur fuerit officialis cōmunis Piſtorij ⁊ habuit ptātē
exigendi partem eius de quo toto exigendo tractatum dr̄. ſeq
tur q̄ omnia que de exigendo tractata fuerunt videatur in du
bio eſſe fcā rōne iuris quod in re habebat ⁊ propterea nō dolo
ſe: ar. ff. de ſeruo cor. l. ſi quis ſ C. ⁊ pro ſocio. l. marito. ⁊ ď fur.
l. cum creditor. ⁊ de iniur. l. item apud. §. ſi cōem: ſi non preſu
mitur fuiſſe in dolo: ergo non ſolum non eſt īfamis: īmo nec
debuit ꝯdemnari: q: actōes ⁊ iudicia in qbus non fit condem
natio pp dolum non infamant: vt colli. ff. de in fa. l. fi. ¶ Pre
terea certum eſt q̄ atrocia crimina diſtinguunt̄ a non atroci
bus dupliciter. ¶ Primo īſpecta qualitate facti ex quo crimē
deſcēdere dr̄: vt pꝫ de iur. pa. l. i. ⁊ de icen. ru. na. l. diu⁹. §. diu⁹
⁊ de off. pre. vr. l. i. §. cum patronus. ⁊ no. de regu. iur. l. ad ea q̄
atrocitatum ⁊c. ⁊ de ac. ⁊ ob. l. ſeruus. Secundo inſpecta impo
ſitione pene: Nam vbi generis pena imponitur corporalis cri
men ⁊ graue ⁊ capitale eſtimatur. Ubi vero imponitur pena
queciīqꝫ pecuniaria leue crimen eſtimatur: vt. ff. de pub. in. l.
ij. ⁊ de penis. l. q̄ō ad ſtatum. ⁊ de bo. poſ. l. edicto. §. rei capital'
⁊ de iure pa. l. cura. §. labeo. ſed in crimine de quo agitur leuis
pena erat imponenda. q: pecuniaria. vt ex forma ſnīe pꝫ. Naz
crimen capitale a non capitali diſtinguitur inſpecto tenor̄ ſen
tentie in qua pena imponitur. vt. ff. de bo. li. idem eſt. Sed ī ſen
tentia fuit impoſita pena pecuniaria. ergo erat leue crimen. ⁊
ſi leue. ſequit̄ q̄ lꝫ ad tractatum ⁊ actum deuenerit ⁊ ſi per eum
non ſteterit quominus ꝯſumaret ex quo tamen nō ꝯſumauit
nullo modo dꝫ puniri: vt de iure fi. l. lex que. §. lites: ⁊ ďe iniu.
l. item apud. §. ſi curauerint: ⁊. §. adduxiſſe: ⁊ q̄ quiſqꝫ iur. l. i. in
fi. Ex quibus omnibus. ꝫ. conſi. mei Dy. de mu. inquiſitōne ⁊
confeſſionibus ⁊ verbis ſnīe diligenter examinatis eſt predi
ctum ſer Curſum non potuiſſe de iure ꝯdēnari ⁊ non eſſe de
iure infamem poſito ēt q̄ potuiſſet condemnari de iure: quod
tamen non eſt. Dy.

Con. xliiij.

In chriſti nomine amē.

i Queſtio de qua agitur modicam dubitationē
habere videt̄: q: determinari vr̄ p regulam iu
ris in qua cauet̄ q̄ cui donare nō cōceditur ꝓ
handum ē nec ſi donatiōis cā cōſenſerit ratam eius volunta
tem habendam vt in. l. cū quis. ij. rñ. de regu. iur. Cōſtat autē
q̄ maritus nō pōt inter viuos vxori donare: ergo nec ſi inter
viuos donatiōis cā cōſenſerit poterit valere donatio. Sed do
natio de qua querit̄ eſt inter viuos vigore illius pacti ne poſſit
ꝑpetuo reuocari: lꝫ in ea fuerit expreſſum q̄ mortis cā dōabat̄
vt in. l. vbi ita donatur: ergo cum fuerit inter viuos de neceſſi
tate cōcluditur q̄ non teneat ipſo iur̄: nihilominus tn̄ ex habū
danti poterit ad ſingula capitula hr̄ reſpōderi: ⁊ primo ad pri
mū dici pōt q̄ ſoror non potuit donare fratribus: ideo maxi
me q: minor erat: ⁊ ideo ſecundum formā ſtatuti ciuita. Par
me nō potuit ſine iudicis auc̄. cōtrahere. ⁊ ſi cōtraxit ꝯtractus
erit ipſo iure nullus q:. l. municipalis prohibita que illam au
ctoritatem obtinet in ciuitate Parme q̄uis ius cōmune obti
net generaliter. ⁊ ideo qua ratione perfectum ꝯ prohibitionē
iuris cōmunis ipſo iure non tenet: vt in. l. non dubium. ⁊. l. iu
riſgen. §. ⁊ generaliter. ⁊. l. ſi quis inquilinos. §. fi. Eadē rōne
factum ſtatutum forma non ſeruata non tꝫ ipſo iure. ¶ Pre
terea aut cogitauit donare ipſam dotem ſeu quātitatem dotis
aut actiones cōpetentes pro dote: aut ꝯpetituras ſicut ī inſtr̄o
donationis continet̄: ſi cogitauit donare ipſam doté ſeu quāti
tatem dotis donatio nulla: q: cū ſit inter viuos vt dictū ē cer
tū eſt q̄ cōſtante matrimonio non potuit alienari ēt ꝯſentiēte
marito: vt in. l. rem in preſenti. §. ⁊ cū lex inſti. quibus ali. licet
circa prin. cū enim ius dotis ſit incorporale: pro re mobili ē ha
bēdum: vt no. ff. de ṽbo. ſigni. l. mouētium: ⁊ ideo recte inducit̄
§. ⁊ cum lex inſti. quibus ali. lꝫ. Item ſi cogitauit donare actio
nes pro dote cōpetentes donatio nulla: q: cōſtante matrimōio
ſm̄ op. probatam nulla actio cōpetebat pro dote vt no. ff. ď bo.
dā. l. ſed ſi alia: ⁊ de dote prele. l. pr̄. Item pꝫ q: vbicunqꝫ dubia
ſpes ē debitū iri q: futurus euentus hꝫ ſe ad eſſe ⁊ non eſſe ibi
medio tp̄e nulla eſt obligatio ⁊ nulla actio: vt de verbo. ſignifi.
cedere diem: ⁊ de cōdi. ⁊ demon. l. lega. l. ſub con. ⁊. l. heres me⁹
⁊ qñ dies leg. ced. l. ſi cū heres. Sed in dote eſt dubia ſpes de iu
re cōi: q: ſi matrimonium ſoluitur culpa vxoris nulla compe
tit repetitio dotis: vt de repu. l. cōſenſu: ⁊ ſolu. ma. l. luti⁹: ergo
cōſtante matrimonio nulla nata eſt ſi maritus nō incohat ma
le vti ſubſtantia ſua. Item ⁊ ſm̄ ꝯſuetudinem ciuita. Parme
ſimiliter dubia ſpes eſt: q: ſi vxor premoritur nulla cōpetit re
petitio dotis: ergo matrimonio cōſtante nulla eſt actio. Item
ſi cogitauit donare actiones cōpetituras ſimiliter donatio nul
la q: ſm̄ cōſuetudinem ciuita. Parme nulla erit cōpetitura cū
vxor fuerit ꝑmortua. ¶ In ſecūdo capitulo nulla eſt dubitatio
q: ſm̄ ſtatutum ſocietatis cruciatorum q̄ō alijs preualet: Gua
ſparinus ď quo agitur ꝓ minori erat habendus: ⁊ ideo ſm̄ for
mam ſtatuti ciuita. Parmenſis nō potuit donare nec cōtrahe
re ſine iudicis auctoritate. ¶ Item ⁊ de iure cōi certū eſt q̄ nō
potuit donare: vt. C. ſi ma. fac. l. fi. ⁊ de predijs mi. l. predioꝝ ⁊ ſi
quidem ſi non potuit donar̄ ergo nec donationis cā vxori do
nanti cōſentire: vt eſt predicta regu. iur. ¶ In tertio capitulo ſi
militer dubitatio nulla: q: donatio inter viuos ⁊ non cā mor
tis pp vigorem pacti in donatione appoſiti: vt. d. l. vbi ita dōa
tur. ff. de dona. cauſa mor. ¶ Super quarto. c. ſimiliter dubita
tio nulla: q: pr̄ non hꝫ adminiſtrationē in his caſibus in qbus
eſt prohibitum ei aliquid acquiri: ſed ipſi filij ſi ſunt maiores:
alias ſi ſunt minores cōſtituitur curator: vt in auc̄. vt li. ma. ⁊
auie. §. i. ¶ In quinto nullum dubiū: q: ſtatutum cruciatorū:
q̄ō preualet alijs: facit eum Guaſ. haberi pro minori: ⁊ ideo cō
cludendum eſt q̄ heredes dicti Guaſ. ſint abſoluendi: cū vt. ꝫ.
probatum ē donatio non tenuerit: ⁊ ſm̄ cōſuetudinem ciuita.
Parme maritus ſupſtes dꝫ dotem lucrari. ¶ Sup. vi. autē
dicēdum ē q̄ ipſe maritus videat̄ donare vxori ⁊ vxor fratri
bus: ar. ff. de do. inter virum ⁊ vx. l. iij. §. fi. ⁊. l. ſe. ⁊ de iur. do. l.
vir ab eo: ⁊ ideo cum fuerit inter viuos vt dictum ē non tenuit
ipſo iure. Item ⁊ ſi fuiſſet cā mortis intelligeretur reuocata ꝑ
moriente vxore cui mortis cā donatum vr̄ vt. l. nō oīs cum ſi.
¶ Sup vlti. iam reſpōſū ē: q: minor non potuit donanti res
ſuas cōſentire: ⁊ ſi cōſenſit non tꝫ cōſenſus ipſo iure ēt ſine re
ſtitutione: vt in. l. preal'. ⁊ ideo fruſtra q̄ritur an mors ei⁹ ſola
cui cōſenſit ſufficiat ad cōfirmationem. Dy.

Conſi. xxxxv.

In chriſti nomine amen.

i Queſtio que vertitur inter dominum Marchio
nem: ⁊ Martinoſum fratres ex parte vna: ⁊ dñm

Gerardū quoſdā magiſtri Bartolomei ex pte alia vř ꝓncip lr
ex hoc pendere: videlicet an obligatio ex ſtipulatione contracta
inter predictos .M. ⁊ Mar. ⁊ ipſis acquiſita ex parte vna:
⁊ ꝑdcm̄ Gerardū ⁊ ſocios ex pte altera ſit ſublata ꝑ ꝯpromiſſū
⁊ laudū ex eo ſecutū: ⁊ ſatis apte oſtēdi pōt ꝙ nō ſit ſublata q̃
arbiter nō pōt excedere formā ꝯpromiſſi vt i.l. nō diſtinguem⁹
§. de officio: ꝯpromiſſū aūt vt ꝑ ei⁹ v̄ba appꝫ fuit ꝺ negocijs ⁊
mercationib⁹ ⁊ reb⁹ geſtis ⁊ adminiſtratis i ptibus anglie ⁊ ali
bi ſpālr: ⁊ noīatim ꝺ libris ⁊ ꝓ libris ⁊ occaſione librarū.cc.liij.
ſterligorū ꝺ quib⁹ lis ⁊ diſcordia ⁊ diſſēſio erat inter eos Mar
tinoſiū ⁊ cachinum: ⁊ chellū ꝓ ſe ⁊ dcō Marchiōe ex vna pte ⁊
dcm̄ Gerardū ex alia: vn̄ cum nō appeat de libris mille per ſti
pulationē ꝓmiſſis i ciuitate luc̄. ſeqtur ꝙ effcūs laudi ſeu ſn̄ie
non pōt ad ꝑdcās libr. mille extēdi: ⁊ iō ius ꝑ ſtipulationē q̄ſi
tū remanet ſaluū dcis Mar. ⁊ Mar. vt. ff. ꝺ vſuris. l. ſi ſtipula
tus in fi. ¶ Preterea ſicut ex v̄bis ꝯpromiſſi apte appꝫ cōpro
miſſū fcm̄ fuit ꝺ lite ⁊ q̄ōne ⁊ diſſenſione q̄ erāt ⁊ eē poterāt ⁊
ſpālr occaſione rōnis ſeu ꝯputi ꝑdci Gerardi i ptib⁹ anglie ⁊
alibi. ¶ Nō aūt ⁊ lis de q̄ agit̄ nō orit̄ occaſione ꝯputi ſꝫ occa
ſione ꝓmiſſionis fcē ꝑ dn̄ꝫ. G. ⁊ ſocios ꝑdcō. M. pro ſe ⁊ dcō.
Mar. ſuo germano: ⁊ iō incōueniēter dici pōt ꝙ ꝑ ꝯpromiſſū
⁊ laudū ex eo ſecutū itelligat̄: q̃ ꝯpromiſſū eſt ſpēs trāſactiōis
vt no. in auc̄. vt dif. iud. §. ſi v̄o ꝯtigerit: trāſactio aūt etiā ꝑ ge
neraliſſima v̄ba ꝯcepta ad ea ſola extendit̄ de q̄bus ꝯtrouerſia
erat: ⁊ alia nō cōprendit: vt. C. de trāſ. l. ſi ꝺ certa. ⁊ l. age. ⁊. ff. ꝺ
trāſ. cū aq̄l. ⁊. l. q cū tutorib⁹ ⁊. l. nō ē ferēdus: cuꝫ ergo ꝑ verba
ꝯpromiſſi nō apꝫ ꝯpromiſſū fuiſſe de lite q̄ eē poterat de mille
ꝑ ſtipulationē ꝓmiſſis: ſeqtur ꝙ ipoꝝ mille petitio nō itelliga
tur ſublata. ¶ Preterea cū dubitatio ex ꝯtctu ꝺſcendit recurri
opꝫ ad ſignificationē v̄boꝝ i ꝯtctu iſtoꝝ: vt. ff. de v̄b. ſi. l. nepos
ꝓculo: ⁊ ar. ꝺ v̄b. ob. l. ita ſtip. §. griſogonus v̄ba aūt ꝯpromiſſi
ita ſe hn̄t ꝙ ꝯpromiſſū fuit de lite q̄ erat vł eē poterat occaſiōe
rōnis ſeu cōputi dci. G. ¶ Nō aūt q̄ nūc agit̄ nō deſcendit a
rōe ſeu cōputo ꝑdci. G. ſed ex q̄dā ꝓmiſſiōe ꝑ ipꝫ. G. ⁊ ſocios
fcā: ⁊ iō mihi Dy. de mucello v̄r oībus diligēter iſpcis ꝙ dcā
actio ex ꝓmiſſione deſcendēs ſit firma ⁊ valida niſi ꝑ dcm̄. G.
⁊ ſocios ꝓbaret̄ perdita vł pecūie reſtitutio: vł ꝙ reſtōni eqpol
leret ꝑ q̄ ꝑdcā ꝓmiſſio inutilis redderet̄. ¶ Dy.

Con. xxxvi.

N chriſti nomine amē.

i In q̄ōne que v̄titur inter dn̄ꝫ Joa. de vitijs ex
vna parte ⁊. d. Ro. ꝺ ſcō vitali ex altera ꝯſiliū
mei Dy. de muc. tale eſt videlꝫ ꝙ dominus R.
ꝑdictus abſolui debeat a petitione. do. Jo. q̃ aut certum eſt ꝙ
procurator dicti. d. Jo. cōſtitut⁹ ad filiam maritādam: ⁊ ad do
tē cōſtituendam ſeruauit formam mādati: aut certū eſt ꝙ exceſ
ſit. Aut dubitatur. Si certum eſt ꝙ exceſſit formam mandati
tunc tꝫ conſtō dotis facta per eum modum qui apparet i iſtr̄o
dotali: nec pōt a dn̄o reuocari q̃ fcm̄ a procuratore ꝺ dn̄i volū
tate fcm̄ reputatur: vt de vi ⁊ vi ar. l. i. §. deieciſſe. ⁊. §. ſe. ⁊ ꝺ re
gu. iuris. l. hoc iure. §. deiec. ⁊ inſti. de rerum di. §. qua idem: ⁊
de acqui. re. do. qua rōne. §. nihil: vnde qua rōne dn̄s n̄ poſſꝫ
reuocare ꝯtctum a ſe celebratum ⁊ traditionem a ſe factam: vt
C. de reſcin. ven. l. de ꝯtctu: ⁊ de ꝯhē. emp. l. non icc[i]rco. ⁊ ſi cer.
pe. l. eo q̄d: eadem rōne non pōt reſcindere ꝯtctum a procurato
re celebratum vel reuocare traditionem a procuratore factaꝫ.
Si certum eſt ꝙ exceſſit formam mandati: tunc verum eſt q̄d
tradendo ab initio non potuit dominium transferre: q̃ fines
mandati diligenter cuſtodiendi ſunt: vt. l. diligenter. ⁊. l. ſi qs
pro eo. ff. man. ⁊. C. man. l. cum mandati: tn̄ cuꝫ predictus. R.
ꝓbauerit per maximum numerum teſtium ſe continue poſſe
diſſe ſpatio. xx. an. ⁊ per teſtes ēt ⁊ per inſtr̄m dotis probetur
de titulo dotis: ſequitur ꝙ rōne lōge preſcriptōis ſibi queſiuit
dn̄ium vtile: lꝫ ꝓcurator in tradendo formam mandati exceſ
ſerit: vt pꝫ euidenter in cāu. l. ff. pro emp. l. qui fundum. §. ꝓcu.
Item pꝫ poſito ꝙ cāus non eſſet ꝙ qcunqꝫ accipit rem a non
domino quem credidit dn̄m vel habere auctoritatem a domi
no preſcribit tēpore longo. vt. d. §. procur. ii. rn̄ſo. ⁊. e. ti. l. fi. Cū
ergo titulus dotis ſit habilis ad vſucapiendum: vt de acquirē.
poſ. l. iiij. §. fi. ⁊ pro dote. l. i. ⁊ per totum. Sequitur ꝙ domin⁹
Ro. dn̄ium per preſcrip. queſierit: vt. l. ſi quis emptionis. C. ꝺ
preſcrip. xxx. an. Item ſi dubitatur vtruꝫ procurator exceſſerit
mandati formam vel non: eodem modo certum eſt. d. G. tutū
eſſe preſcriptōe longe poſſeſſionis: q̃ ſi preſcribit eo cāu quo ꝯ
ſtat procuratorem fines mandati exceſſiſſe. vt probatum eſt. ſ.
per. §. procu. multo fortius preſcribit eo cāu quo dubitat̄ vtrū
exceſſerit vel non exceſſerit fines mandati. ¶ Preterea etiam
ex forma inſtr̄i procuratōnis pōt oſtendi. lꝫ neceſſarium non
ſit ex quo de preſcrip. lon. probatur. q̃ procur. non exceſſit for
mam mandati. q̃ in inſtr̄o d̄r in quadam parte ⁊ ad maritā
dum. ⁊ procurandum vnam ſuam filiam viro ſuo futuro ⁊ ad
promittendum ⁊ dandum ꝓ ſua dote oēs poſſeſſiōes q̄s hꝫ in
ꝯfinibus caſtri noui. vn̄ cū dare ⁊ promittere poſſeſſiōes ꝓ do
te duplr̄ ſumi poſſit. vno mō vt ipſe poſſeſſiōes ꝓmittant̄
⁊ dent̄ in dotem: alio modo ꝓ dote. i. pro eo q̄d eſſet debitum
noīe dotis: ⁊ procurator alterū iſtorum fecerit videlꝫ: q̃ ꝓ do
te in pecunia promiſſa poſſeſſiones dedit. Seqtur ꝙ ꝓcurator
nō exceſſit mandati formā. Naꝫ hoc colligitur ex ſequēti parte
procuratorij que pōt ampliare ⁊ declarare ꝑcedentem: vt ꝺ he
re. inſti. l. qui nō militabat. §. lutio: ⁊ de teſtā. l. heredes palā. §.
⁊ ſi notā ⁊ de le. i. l. ſeruus plurū. §. fi. ⁊ de leg. iij. l. nūmis: vn̄
cum in alia parte procuratorij dicatur: ⁊ generaliter qui veri ⁊
legitimi procuratores habētes liberum ⁊ generale mandatum
facere poſſunt ſicut ipſemet in predictis ſeu aliquo ꝑdictoꝝ me
lius facere poteſt vel poſſit ſeu poterit: ſequitur ꝙ ſicut ipſe do
minus poterit vel ꝓmittere ⁊ dare poſſeſſionē in dotem vel ꝓ
dote in quātitate promiſſa dare ꝓmiſſiōes: ita ⁊ procuratores
poterūt ex vigore poteſtatis eis ꝯceſſe: ex quo manifeſtum ē ꝙ
formam mādati non exceſſerunt. ¶ Unde reſtat videre lꝫ ſup
uacuo de effectu probationum ꝑ vtrāqꝫ partem inductarum ⁊
certuꝫ eſt ꝙ dominus. R. legittime probat: q̃ ꝑ. vij. teſtes vide
lꝫ ꝑ dn̄m Petrum: ⁊ ꝑ dn̄m Jacobum: ⁊ dn̄m Antonium: ⁊
d. B. ⁊ dn̄m Pa. ⁊. d. M. ⁊ magiſtrum Ro. ꝙ poſſidet iure
proprio titulo dotis ſeu titulo pro emptore q̃ res eſtimate fue
runt pro dote tradite. Item de titulo probatur ꝑ inſtrumētuꝫ
manu feculphi confectum: ꝑ quē cuilibet patere pōt de iure. d.
R. ſufficienter eſſe probatum. ¶ Item de iure. d. Jo. probatū
eſt ſemiplene tantūmodo: q̃ per famam tm̄ ⁊ ſemiplenam pro
bationem facit vt no. in. l. iij. §. eiuſdem. ff. de teſti. teſtes enim q
depoſuiſſe videntur ꝓ domino Jo. ſupradicto in illo capitulo
q̄d pro eo facit videlicet. Item ꝙ ꝓ cautela ⁊ ſecuritate. lxxx. li
br. imperialium de ꝑdicta dote q̄ ſuperant ad ſoluenduꝫ petie
terre in libello confinate tradite fuerunt tanq̄ pignus ⁊ ſecuri
tas dcō. d. G. recipienti ꝓ dcō Ro. filio ſuo donec. lxxx. libr.
imperialium ſoluerentur eis reprobari pn̄t ⁊ quilibet ſingula
riter ⁊ oēs vł̄r. ſingulr̄ ſic. Nam Jo. reprobari pōt ex eo quia ꝯ
ſtat per inſtr̄m ꝙ. xxii. anni ſunt ꝙ poſſeſſiones de quib⁹ agit̄
fuerūt pro dote date: ⁊ ipſe depoſuit ꝙ habebat ad plus. xxxii.
annos per quod pꝫ quod eo tempore quo d̄r pactum fuiſſe fcꝫ
habebat ſolūmodo. x. an. ⁊. l. cauetur ꝙ pubes factus ita dn̄ū
pōt teſtimonium ferre de his que vidit in pupillari etate. ſi tē
erat pubertati ꝓximus ⁊ non alr̄: vt pꝫ. ff. ad ſill. l. excipiuntur
leges aūt dicunt illos eſſe proximos pubertati qui diſtāt a pu
bertate per. vi. menſes: vt. ff. de excu. tu. l. non tantum in prin.
Cum ergo dictus Jo. diſtaret per. iiij. annos. ſequitur quod n̄
potuit teſtimoniū ferre. Item glo. dicunt ꝙ pubertati ꝓximus
appellatur ille qui adminus hꝫ. x. an. ⁊ dimidium: vt. ff. de reg.
iur. l. pupillum ⁊ de nouat. l. i. Cum ergo Jo. ꝑdictus tpe cōtra
ctus celebrati non habuit ꝑfecte. x. an. ⁊ dimidiū: ſeqtur ꝙ nō
potuit teſtimoniū ferre. Item dn̄s. G. repellitur q̃ dicit ꝙ au
diuit dici a domino Gerardo de ſancto Uitali ꝙ terre ꝯfinate
in libello fuerunt tradite tanq̄ pignus ⁊ pro cautela ⁊ ſecurita
te. lxxx. lib. imperialium: non aūt deponit ꝙ pactum factū fuit
inter dn̄m. G. ex vna parte: ⁊ procuratorem. d. Jo. ex altera ꝙ
eſſent pignus pro cautela ⁊ ſecuritate. lxxx. lib. imperialiū: vn̄ ſi
veruꝫ ſit ꝙ. d. G. talia verba protulerit: prolatio nihil opatur.
Primo q̃ proponitur ꝙ aduerſario abſente vł procurator ta
lia verba protulit: ⁊ ideo prolatio nil opatur vt. ff. de cōfeſſis. l.
certum. §. ſi quis abſn̄te. ⁊ no. C. de ſacroſan. ec. l. illud. ⁊. ff. ꝺ ac.
⁊ ob. l. conſenſu. ⁊ eodem modo reprobari pn̄t omnes qui ꝑdi
cto modo depoſuerūt. ⁊ q̃ oēs predicto modo deponentes vi
dentur ſingulares. ⁊ ideo nulli credendum. Itē reprobari poſ
ſunt oēs predicti cōiter q̃ proponitur ꝙ ſociauerunt predictū
do. Jo. in cā. ⁊ ideo repelli debent ex forma cuiuſdā ſtatuti q̄d
d̄r eſſe Parme. Item. d. G. vrantus q̃ proponitur ⁊ apparet
per inſtr̄m ꝙ fuit procurator ad predicta. ⁊ ideo non poteſt vt
teſtis interrogari nec interrogatus deponere. vt no. ff. de iure
iu. l. deferre. §. ſed ⁊ cōem. Item q̃ ſua intereſſe videtur cum ꝺ
ſuo fcō agatur vtrum exceſſerit formam mandati vel non ⁊

propterea repellendus.vt.ff.de teſti.l.nullus.ꝛ.C.de teſti.l.om
nibus.Item dña Sera reprobatur qꝛ non deponit ꝙ pactum
fcm̃ fuerit ꝙ eſſent pignoris loco per.d.G.nec eo preſente nec
per aliam perſonam que probetur ab eo habuiſſe mandatum:
paciſcendi.Unde fcm̃ per aliam perſonam non potuit.d.G.
vel eius filie preiudicare.vt de pactis ſi vnus.§.ante oĩa.Itẽ
qꝛ deponit ꝙ res tradite fuerunt in domo dñi Prandõis ru
bei.ꝛ tñ appet per inſtr̃m ꝙ tradite fuerunt in cpatu Parme
in villa de Elius in domo dñi Jacopi areti.ꝛ ideo eius ꝺpoſi
tioni nullo modo credendum.Item reprobantur oẽs predicti
teſtes.vel qꝛ.l.cauetur ꝙ qui vult probare ꝯ inſtr̃m hꝫ probaꝛ
per maiorem numerum teſtium ꝙ̃ quibus equipolleat iſtr̃m:
vnde ſi inſtr̃m equipollet duobus tunc oꝫ probari per tres te
ſtes:ſi tribus per quattuor:vt no.in auc.ꝺ fideiu.§.ſi vo aliqd
Item in alia lege cauetur ꝙ inſtr̃m vꝫ continere auctoritatẽ
tot teſtium quot in eo reperiunꝛ:vt pꝫ.C.qui te.fa.poſ.l.hac cõ
ſul.ꝛ no.C.de fideicom.l.fi.Cum ergo inſtr̃a donatõis ꝯtine
ant.v.teſtes.Sequitur ꝙ non potuerit per minorem numerũ
ꝯ ipm deponi:hoc eſt ꝙ res aliter ſe habuerit ꝙ̃ in inſtr̃o con
tineatur. Dy.

Conſi.xlvij.

N chriſti nomine amen.

i Uiſa ꝛ diligẽter examinata petitiõe p Guinzellũ
porrecta noĩe ſuo ꝛ filioꝝ:ꝛ viſis oĩbꝰ his q̃ prudẽ
ter ꝛ ſubtiꝛ allegãꝛ p aduocatũ actoris:ꝛ viſis q̃
obiciunꝛ petitiõi ꝛ r̃nſionibꝰ q̃ cõtra oppõnes fuẽ ꝛ viſa ſñia
abſolutoria ꝯ Guincellũ p lata:vꝛ mihi Dy.ꝺ mu.ꝙ illa v̾ba
i petitiõe inſr̃ta:videlꝫ dicẽs ad ſe ꝛ p̃dictos p qbus agit ꝛ quo
ꝝ noĩe agit vt dcm̃ eſt ptinere iure dñij vel q̃ſi nõ ꝓprie po
tuerũt i petitiõe apponi:qꝛ dñiuꝫ non ptinebat ad actores:nõ
eni apꝫ ꝙ tpe trãſactionis ꝛ ceſſiõis fcẽ p ſindicum monaſterij
poſſeſſio cẽt penes monaſteriũ vꝫ penes Guicellũ ꝛ filios:nec
apꝫ poſtea ꝙ tractu tp̃is ille Gui.ꝛ filij fuerũt poſſ̃ionẽ adepti
ꝛ iõ cõſtat eos hꝛ dñium:qꝛ non potuit ſine traditõe v̾a vꝫ q̃ſi
traditione q̃ eſt qñ is qui trãſfert ꝯſtituit noĩe illius in quẽ trãſ
ferre intẽdit vel p̃cario ab eo rogat:vt hec ꝓbãtur.ff.de act ẽp.
ꝛ vẽ.l.qntus muti:ꝛ de rei vẽ.l.ſi ager.ꝛ de act.ꝛ ob.l.obliga
tionũ ſubã ꝛ de acqr.poſ.l.qꝺ meo noĩe ꝛ.l.interdũ.Itẽ eadẽ
rõne nõ hñt q̃ſi dñium:qꝛ in acqſitione q̃ſi dñij rõne cuius pu
bliciana daꝛ regritur etiã traditio vel q̃ſi traditio vt de public.
l.i.ꝛ.l.traditionẽ ꝛ.l.ſi ego.§.i.tñ hñ hẽbãt actionẽ in rẽ q̃ mo
naſterio ꝯpetebat qꝛ ille hñ potuerũt p ceſſionẽ trãſferri vt.C.
ꝺ hꝛ.vẽ.l.fi.ꝛ cum ceſſio fcã cẽt auctoritate dñi ep̃i q p trãſact.
ꝯceſſit ex eo qꝛ videbat ꝯditionẽ monaſterij ꝯſtituti meliorem
certũ eſt eã tenere vt i.c.ſine exce.ꝛ ar.C.ꝺ trãſac.l.p̃ſes.ꝛ.ff.de
furtis.l.ſi pignore.§.fi.ꝛ.l.iterdũ.§.q tutelã ꝛ iõ dẽbat p̃dictis
actoribus reſtõ fieri tanꝙ̃ ꝓcuratoribꝰ in rẽ ſuã tñ qꝛ dixerũt
ad ſe ptinere iure dominij vel quaſi:ꝛ hoc oſtenderunt qꝛ ꝺ poſ
ſeſſione ſua vel de poſſeſſione monaſterij que eis ꝓdeſſe debẽt
nihil probauerũt veriſimile iudicantes motos fuiſſe ad iudicã
dum nec ius petẽdi nouo iudicio reſeruaſſe.Ille enim cui cediꝛ
in rem actio non hꝫ propterea dominiũ vel quaſi ſm opi.cõeꝫ
lꝫ habeat in rẽ actionem directam noĩe cedentis ꝛ vtilem no
mine ſuo vt gloſatur fa.her.l.ꝛ ideo melius eſt formare petitio
nem de nouo ꝙ̃ ꝓcedere in petitione antiqua in cã.app.qꝛ for
te ẽt alij cõſultores eadem rõne mouerenꝛ ad dicẽdum abſolu
tionẽ faciẽdam ſaluo iure petẽdi in alieno iudicio viſa forma
petitionis:ꝛ examinata etiã forma trãſactionis videtur mihi
ꝙ trãſactio de iuꝛ teneat ꝛ ceſſio facta ſicut probatũ eſt.ſ.adeo
ꝙ ſi de nouo agaꝛ nihil obſtare dꝫ actoribus qꝛ pſecutio cuiuſ
libet iuris monaſterio acquiſiti trãſlata eſt p monaſteriuꝫ ſiue
p ſyndicum monaſterij in actores:ꝛ ideo ſi monaſterio cõpete
bat p ingreſſum bartholomee directa vel vtilis in reꝫ:illa trãſ
lata eſt p ceſſionem in actores.Item ꝛ ſi cõpetebat publiciana
pp titulum diuiſionis ꝛ adiudicationis ex cã diuiſionis facte
de qua nullo modo negari põt ꝛ illa ſimiliter tranſlata eſt in
actores:forma vero petitõis eſſꝫ aperta hoc modo.Coram vo
bis dño.ꝛc.dicit ꝛ propõit talis ꝙ diuiſio talis domus facta
fuit inter tales:ꝛ ꝙ ex cã diuiſionis adiudicata fuit tali dimi
dia talis domus ꝛ ꝙ tali cui adiudicata fuit ſucceſſit quedam
ſua filia que vocabatur Orlãdega ſiue Bartholomea.ꝛ quod
eadem Orlande ĩgreſſa fuit moñ.ſancte Juſtine:ꝛ ibidem ꝓ
feſſa ꝛ quod illam dimidiam partem domus poſſedit predicta
Orland.ſeu tutor eius tutorio nomine pro ea.Item ꝙ ſindicꝰ
predicti moñ.ſancte Juſti.egit ꝯ Guin.ꝛ eius filios nolens ꝛ
intendens ab eis auocare predictam dimidiam partem domꝰ
ꝛ de predicta lite auctoritate dñi epiſcopi:qꝛ videbatur expedi
re moñ.ſupradicto tranſactum fuit inter predictum Guin.ꝛ
eius filios ex parte vna:ꝛ predictum moñ.ſeu ſindicum predi
cti moñ.ex parte altera ꝛ ꝙ ſindicus predicti moñ.auctoritate
domini ep̃i ex prouiſa ꝛ bene cognita vtilitate moñ.ceſſit ꝛ de
dit ꝛ tradidit gẽtili filio Gui.p ſe ꝛ fratre recipiẽte ꝛ ipi Gui.
ꝓ legittima adminiſtratiõe eoꝝ oĩa iura ꝛ actões rões vẽdica
tiones ꝛ ꝯditões in rẽ ꝛ i pſonã ꝛ mixtas ſibi ꝯpetẽtia ꝛ ꝯpeti
tura in bõis ꝛ rebꝰ ꝛ ẽt i iuribus petitis ꝛ i quãtum ad.ſ.dcꝫ
moñ.ꝛ dñam bar.ptinet aliqd ꝺ p̃dcis:ꝛ ſi qd ptieret ꝛ i oĩbꝰ
alijs ſibi cõpetentibus ꝛ ꝯpetituris cõtra cõem pſonã ꝛ locum
ꝛ collegiũ ꝛ vniuerſitatẽ occaſiõe p̃dictaꝝ hꝛditatũ vt ea poſſit
ꝓſequi in cã ꝛ extra hꝛe ꝛ retinere vẽdicare ꝛ cõtradicere ꝛ oĩ
alio iure petere quo moñ.ꝛ moniales ꝛ ipa dña bar.poſſẽt cõ
ſtituens ꝓcuꝛ.ꝛ dños i rẽ ſuã ꝛ cedẽs oĩa iura vẽdicatiões ꝛ
alia ſi q̃ eis cõpetunt vel cõpetere pñt ꝛ p̃dcã bõa ꝛ res ſe cõſti
tuit p p̃dcis p̃cario poſſidere p qbus oĩbus hñt ptiũ.lv.libr.
Quare cũ p̃dcã ps dimidie domus poſſideaꝛ ſeu detineaꝛ per
tales petit eos ꝯdẽnari ad reſtõnem eiuſdem ptis Gui.ꝛ filijs
tãꝙ̃ dñis ſeu procuratoribꝰ in rẽ ſuã ex iure eis ceſſo p moñ.
ſeu p ſindicum moñ.ſ.dci.

Conſi.xlviij.

N chriſti nomine amen

i In q̃õnibus que vertũtur inter laudũ quõdam
domini Hug.ſyndicum vniuerſitatis ꝛ hoĩum
de fagnano dyoce.Imol.ſeu ipſam vniuerſita
tem ex parte vna ꝛ.d.Jaco.ꝛ.d.Err.ꝛ.d.J.d.B.monachos
Lãdum cõuerſum p̃ſbyterũ grãm eius filium:p̃ſbyterum Al
bertum rectorem eccleſie ſancti Michaelis de monte armato:
Stephanum Albertum de cazola cõuerſum moñ.montis ar
mati adrudulꝫ ꝛ zanellũ familiares abbatis moñ.montis ar
mati ꝛ abbatẽ ꝛ mõachos ꝛ cõuerſos moñ.predicti montis ar
mati ſeu ſyndicum ipſius moñ.Boñ.dyoc.ex parte altera.Co
ram reuerẽdo viro domino Cora.archipreſbitero plebis ſan
cte reparate de caſtro claro deꝫ.veñ.patris domini Aldebrãdi
ni dei ꝛ apoſtolice ſeꝺ.gratia ep̃i Aretini prouincie romãdio
le comitis ꝛ generalis rectoris in ſp̃ualibus ꝛ temporalibus p
ſanctam Ro.eccleſiam viſis ꝛ diligenter examinatis libellis ꝛ
accuſationibus p predictum ſyndicuꝫ hoĩum de fagnano por
rectis ꝛ oĩbus proceſſibus factis circa ipſos libellos ſeu accuſa
tiones ꝛ depoſitionibus teſtium p vtrãqꝫ partem productoꝝ.
¶ Super primo libello cuius tenor talis eſt.¶ Coram vobis
venerabili patre.d.Alde.dei ꝛ apoſtolice ſe.gratia ep̃o Aretio
ꝓuincie romãdiole comitte ꝛ generali rectore in ſp̃ualibus ꝛ tẽ
poralibus p ſanctam ro.eccleſiam Lãdus quõdaꝫ domini.H.
de fagnano Imoꝛ.dyoc.ſyndicus ꝛ procurator cõis ꝛ vniuer
ſitatis ꝛ hoĩum de fagnano refert denũciat ꝛ accuſat.d.Ja.d.
Er.d.Jo.d.B.monachos:Lãdum cõuerſum p̃ſbyterum gra
tiam eius filium p̃ſbyteꝝ Albertum rectorẽ eccleſie ſancti Mi
chaelis de monte armato Stephanum cõuerſum.Albertum
de cazoli cõuerſum moñ.montis armati:ꝛ Drudulꝫ ꝛ Johã
nellum familiarem abbatis moñ.montis armati Boñ.dyoc.
Quos dicit de anno proximo preterito de mẽſe maij ꝺ nocte
cũ guernimentis monumentis armis offendibilibus ꝛ defen
ſibilibus furtiue ꝛ malo modo auctoritate ꝓpria iuiſſe ad quẽ
dam foſſatum ſeu laboreriũ cõis ꝛ hoĩum terre fagnani dyoc.
Imoꝛ.poſitũ in curia fagnani cõitatis Imoꝛ.iuxta flumen ſel
leris ꝛ ipm foſſatum ſeu laborerium in maximuꝫ dãnum ꝛ p̃
iudicium cõis vniuerſatis explanaſſe ꝛ derocaſſe ꝛ deſtruxiſ
ſe ipſum laborerium.Quare cũ predicta res ſit mali exempli:
petit ſyndicario nomine dicti cõis p̃dictos ꝛ ipſorum quẽlibet
puniri ꝛ cõdemnari ſecũdum formam iuris ꝛ bonũ regimen
ita vt exemplo ceteri terreanꝛ ꝛ dãnuꝫ emendari.¶ Conſiliũ
dñi Allegratuccij de mezouillanis iuris periti ꝛ mei Dy.de
mu.tale eſt videlicet ꝙ predicti omnes ꝛ ſinguli accuſati ꝛ con
uenti ciuiliter quorum nomina in libello ſuperius ſunt expreſ
ſa debeant abſolui ex eo qꝛ proceſſus non tenuit ipſo iure ꝙ li
tis ꝯte.fcã nõ appeat.Itẽ ex eo qꝛ ciuiꝫ ꝛ c̃ialis propõite fue
rũt ſimul i eodẽ libello qꝺ eſt de iuꝛ prohibitũ:ꝛ qꝺ cõe ꝛ ſindi
cus vniuerſitatis ꝛ hoĩum de fagnano abſoluanꝛ ab expẽſis

quãtũ mad cãm iſtius libelli: cũ ꝑ teſtes in cã huius libelli ꝓdu
ctos appeat eos hũiſſe iuſtã cãm litigãdi ⁊ nõ temere ꝑdcõs ac
cuſatos ⁊ cõuentos ĩ ius vocaſſe. ¶ Super ſcđo libello cuius
tenor talis ẽ corã vobis veñ. pře dño Ald. dei ⁊ aplice ſe. gřa
eṗo aretiñ. ꝓuĩcie romandiole ĩ ſpũalib⁹ ⁊ tpalibus ꝑ ſcãz ro.
eccleſiam comitte ⁊ generali rectore Lãdus filius cõdã Hugo.
de fagnano imol. dioc. ſindicus ⁊ ꝓcurator cõis ⁊ vniuerſita
tis dcẽ terre fagnani ĩtuitu pietatis ⁊ ſuoꝝ peccatoꝝ remedio
cõceſſerũt abbati ⁊ moñ. montis armati boñ. dyoc. domũ ſeu
hoſpitale vocatũ hoſpitale rõchi iuriſdictionis ipſius cõis põi
tum ĩ curia fagnani ſub hac cõdictõe ꝙ idẽ abbas monachi ⁊
cõuerſi dẽant ĩ ipo hoſpitali retinere ⁊ retineri facere lectos ꝓ
pauperibus hoſpitandis nec diuina celebrent officia: ſed ĩ ipſa
domo ⁊ hoſpitali morantur cõtinue bãniti robatores meretri
ces ⁊ homines ⁊ mulieres male fame: ſupplicat dictus ſyndic⁹
ſyndicario nomine dicti cõis ⁊ vniuerſitatis dictum abbatem
⁊ monachos ⁊ conuerſos puniri de tanto ſcelere ⁊ tali nec nõ
⁊ conſtringi ad reaptationem dicti hoſpitalis taliter ꝙ ibidem
celebrentur diuina officia ⁊ paupes more ſolito hoſpitentur.
¶ Conſilium. ſ. dictoꝝ dñoꝝ tale eſt ꝙ predictus abbas mo
nachi ⁊ conuerſi abſoluantur ab illis monachis omnibus q̃ ĩ
libello continentur: tum q: ſuper ipſo libello litis conte. fcã nõ
apparet: tum etiam q: poſito ꝙ litis conte. facta fuiſſet ea que
continentur in libello non ſunt probata legitime ⁊ ꝙ ſindicus
⁊ cõmune hominum de fagnano condemnent ſindico moñ.
ſeu ipſi mona. ſupradicto in expenſis factis occaſione iſtius li
belli ⁊ litis ⁊ controuerſie que ex iſto libello proceſſit declaran
dis iuramento dicti Fran. ſindici ⁊ abbatis moñ. montis ar
mati per iudicem ta men taxatione premiſſa. ¶ Super tertio
libello cuius tenor talis eſt. coram vobis vene. pře. d. Ald. dei
⁊ aplice ſedis gřa eṗo Aretino prouincie romandiole in ſpiri
tualibus ⁊ temporalibus per ſanctã ro. ec. generali rectore Lã
dus filius quondam Hug. de fagnano Jmol. dioce. notificat
do. Jo. abbatem montis armati Bono. dyoce. q: fecit tracta
uit ⁊ ordinauit ꝙ infraſcripti ſui monachi ⁊ conuerſi ⁊ fami
liares interfecerunt. d. Jaco. monachum dicti monaſterij ĩ ho
ſpitali rõchi curie fagnani ⁊ ipſum do. Jaco. poſt occiſionem
exportauerunt de ipſo hoſpitali rõchi ⁊ ipm ſepelierunt ĩ loco
turpiſſimo vocato riuus butri curie fagnani: ⁊ ꝑdicta fuerũt
currente milleſimo. cclxxxviii. xiii. indi. Nomina monachoꝝ
⁊ conuerſorum h̃ ſunt. Bon. Ex. d. Jo. d. B. d. Jaco. mona
chi Landus conuerſus preſbyter bona gřa eius fili⁹ Stepha.
conuerſus Alb. de cazola conuerſus. ¶ Conſilium predicto
rum dñorum tale eſt ꝙ dñs Abbas predictus ⁊ monachi ⁊ ꝯ
uerſi ⁊ oẽs ⁊ ſinguli quorum nomina in libello ſunt abſoluan
tur ab his oĩbus que ĩ ſupraſcripto libello obiciũtur. q: de lit.
conte. fcã ſuper ipſo libello nihil appet. Jtem poſito ꝙ appare
ret ea que in ipſo libello proponuntur non ſunt probata ſuffi
cienter: ⁊ ꝙ ſindicus ⁊ cõe hominum de fagnano condemnen
tur ĩ predictis quorum nomĩa continentur in notificatiõe pre
miſſa ſeu ipſoꝝ ꝓcuratori in expenſis per iuramentum legiti
me ſm̃ iuris ordinem declarandis. ¶ Jn prima queſtione vr̃
proponi inſtr̃m confectum eſſe ſine inditione: cuius inditõnis
omiſſio vr̃ inſtr̃m viciare cum ſit de ſubſtantialibus: vt ĩ auc.
vt prepo. no. impa. in prin. ⁊ de iſtru. cau. in ſũma ipſius ti. ve
rum q: proponitur ꝙ in eadem pagina ⁊ in ſerie continuatio
nis actorum ipſius tabellionis appoſita fuerat inditio dici for
te poſſet ꝙ ex vigore continuatõis repetita videatur inditio ĩ
ſequentibus: ar. ff. de eden. l. ſi quis ex ar. §. ſi initium. ⁊ de leg.
iij. l. in repetendis: ⁊ q: vbicunqꝫ eſt aliqua continuationis ſe
ries inter precedentia ⁊ ſequentia ibi que in precedentibus di
cuntur intelliguntur in ſequentibus repetita: vt de le. i. l. lꝫ im
perator: ⁊ de le. ii. l. ſi mihi ⁊ ticio. §. iul. ⁊ l. cum pf. §. ab ĩteſta
to. ⁊ de ver. ob. ticia. §. idem reſpon. maxime cum repeticio taci
ta precedentium robur tribuat ſequẽtibus. ¶ Preterea ſeq̃n
tia iudicantur ex cõpatõe precedentium per qđ apparet ꝙ ĩ
prece. dcã intelliguntur in ſequentibus repetita: vt. l. ſeru⁹ plu
rium. §. fi. de le. i. ⁊ de le. iij. l. nũmis. ⁊ l. heredes. §. ſed ſi notaꝫ.
de teſta. Super eo vero quod queritur vtrum illa confeſſio ĩ q̃
confitetur ſe hře ex cã feudi preiudicet confitenti ⁊ habeatur ꝓ
veritate quantum ad preiudicium confitentis oſtẽdi poteſt ꝙ
preiudicare debeat confitenti q: probare ꝯ̃ctum ⁊ probare con
feſſionem de ꝯ̃ctu paria videntur. ar. in auc. de teſti. §. ⁊ lꝫ. Sꝫ
probatio ꝯ̃ctus feudi plenum preiudicium pareret ei qui aſſeri
tur feudatarius: pꝫ de conſuetudine recti feudi: ⁊ in ti. de inue
ſtitura col. x. ergo ⁊ confeſſio de ꝯ̃ctu ſiue probatio confeſſiõis
plenum preiudicium confitenti ſeu ipſius heredibus parat.
¶ Preterea conſtat ꝙ oĩs confeſſio cum cã ⁊ maxime in ſcri
ptura redacta plenum preiudicium parat confitenti. C. đ non
nu. pe. l. generaliter. ⁊ de do. l. quidam in iur. interrogatur q:
ꝙ quiſqꝫ confitendo proprio teſtimonio dilucide proteſtatur
nõ poteſt ex pẽitentia reuocare: vt. d. l. generaliter ĩ fi. ¶ Pre
terea ꝙ operaretur traditio facta cum cã quantum ad trãſlatõ
nem dominij operari dꝫ verbalis cõfeſſio quãtuꝫ ad obligatã
oſtendendã pſonam confitentis ar. ff. de do. l. ſi patronus. §. i. ⁊
C. ad. l. fal. l. fi. Sed ſi vere traderet ⁊ ex cã feudi cõſtat dñium ĩ
eum cui fit traditio transferri: ergo ſi non traditur ſed verbal̃
confeſſio exponitur: cũ verbalis cõfeſſio ex cã ſicut hic fuit quã
tum ad preiudicium confitentium pro veritate habeatur: vt. l.
pub. §. lutius. ff. depoſi. Sequitur ꝙ in propoſito pro vera feu
di cõſtitutione habeatur. ¶ Preterea oſtenditur argu. cui rñ
deri non poteſt cauetur enim in iure ꝙ feudatarius eſt ſimilis
fructuario: vt pꝫ in quib⁹ cauſis feu. ad. §. in primis col. v. ⁊ no.
de inueſtitura de re alie. fac. §. ex contrario. Sed ille qui retinet
vſumfru. cõſtituendo ſe fructuariũ videt̃ hoc ipſo in aliũ pro
prietate transferre vt. C. de do. quiſquis: ergo ille qui ſe ꝯfitetur
vel cõſtituit feudatarium hoc ipſo transferre videtur directũ
dominium ⁊ oẽ id qđ domino ſolet cõpetere in dominium cu
ius fauore exponit. ¶ Preterea pꝫ expreſſa parificatione. i. cõ
tractu ad cõfeſſionem cõtractus: q: ex qua cãtum dñium ⁊ eꝫ
vt. ff. de pub. quicunqꝫ. Sed ſi reꝫ cuius dominium habeo con
duco ſiue cauſa conductionis recognoſco ab alio: illud quaſi do
minium qđ in me eſt videor quaſi a me abdicare ⁊ in aliũ trãſ
ferre: vt de acquir. poſ. l. qui bona fide in prin. ⁊ l. interdum in
prin. ⁊ §. finali. ⁊ pro empto. l. qui cuꝫ pro herede: ergo recogno
ſcens nomine feudi per confeſſionem: videtur recognoſcens
ſi dominus erat a ſe dominium abdicare ⁊ in eũ a quo feudũ
recognoſcit transferre. Super eo vero ꝙ dr̃ ꝙ fecerint p. xxx.
an. ⁊ vltra ſiue per longiſſima tẽpora poſſet dici ꝙ quãtum ad
poſſeſſiones que penes feudatarium fuerũt preſcriptio non cu
currit domino ar. C. de preſcrip. xxx. an. l. ij. q: cum poſſideret
ciuiliter medio tẽpore anteq̃ꝫ alij fieret traditio ſeq̃tur ꝙ cõtra
eũ non potuit inchoari pſcriptio vt no. in. l. ſeruũ fugitiuũ ĩ fi.
magne glo. C. de ſeruis fu. Sed in reb⁹ que fuerũt alienate in
alios lꝫ tex. dicat ꝙ reuocari poſſint nulla tpis preſcrip. obſtan
te vt de capitulis Corra. §. preſta: ⁊ ĩ cõſti. Fed. imperialem de
cet ⁊c. §. i. col. x. tamen glo. ibi dicunt ꝙ ſola preſcriptio minor
xxx. an. videtur ãmota. Jtem ſup eo vtrum inuito domino poſ
ſit feudatarius renũciare feudo dicẽdum ẽ ꝙ ſi feuduꝫ erit ſim
pliciter cõceſſum non determinato ſeruitio q: poſſit renũciare
vt de vaſallo qui ꝯtra cõſtitutionem Lotha. c. i. col. x. Sed ſi ſer
uicium determinatum fuerit tũc cum perſonaliter ad illud ſer
uicium ſit aſtrictus non poſſit renũciando ab illo pſonali vin
culo liberari: ⁊ ita determinatum videtur in. §. ſimiliter đ capi
ta. q cu. ven. ⁊ ar. ẽ ad ꝑdicta. ff. đ vſuf. l. cũ fructuarius: ⁊ ſi ſer
ui. ven. l. ⁊ ſi forte. §. etiam ⁊ de le. ij. lꝫ. §. ſi cẽtum legatis in fi.
§. ⁊. C. de fundo pa. l. quicũqꝫ. ¶ Sup eo vero qđ queritur de
act. que dãda eſt contra feudatariuꝫ: dicendũ eſt ꝙ vbi ſeruiciũ
certum promiſſum fuit ibi ſi conſiſtit in facto ⁊ promiſſio fuit
ſtipulatione vallata agatur actione ex ſtipulatu: vt. ff. de verbo.
obliga. in prin. ⁊. ff. ſi certum peta. l. ſi quis certum. Si vero nõ
erat ſtipulatione vallata promiſſio agat̃ actio. preſcrip. v̄bis vt
C. de do. l. legem ⁊ de pac. inter emp. ⁊ ven. l. ij. ⁊ de rerum p. l.
rebus ⁊. l. fi. ⁊. l. cum precibus. Jtem ſi nulla promiſſio interue
nit ſicut videtur in propoſito caſu tũc vel agetur act. preſcri. v̄.
ex tacito pacto quod ex natura feudi ineſſe vr̃ vt feudatari⁹ ſer
uiat domino: vt in ti. in quibus ca. feu. amit. §. fi. ex tacito eniꝫ
pacto de onere aliquo ſubeundo preſcri. ver. đ act. ſicut ⁊ ex pa
cto expreſſe. vt. ff. de do. l. hereditate. ⁊ ibi no. Jtem dici poſſet
ꝙ agetur condictione ex moribus. conſtat enim ꝙ mores eiuſ
dem videantur auctoritatis cuius eſt lex ſcripta: vt. §. ex nõ ſcri
pto. inſti. de iure na. ⁊. ff. de le. de quibus: qua ergo ratione ſi
obligatio per legem inducitur: nec eſt cautum quo gener̃ actio
nis agatur. agitur condictione ex. l. vt. ff. de condi. ex. l. l. i. ⁊ de
adul. l. ſi poſtulauerit. §. finali cum. l. ſe. eadem ratione que in
ducitur per mores in feudi conſuetudine agitur condictiõe ex
moribus: ⁊ ita vr̃: lꝫ breuiter determinatum eſſe de capi. q cu.
ven. c. vlti. col. x.

Conſi. xlviiij.

N chriſti nomine amē.

i Thema q̄ōnis ſuper qua petitur conſilium tale
eſt Biblioctus ⁊ Hugolinus quondā Abaden
gi ⁊ ſaciolus eoruꝫ nepos natus ex Fanabocio
eoꝝ fratre premortuo hēbat cōīa ⁊ cōiter poſſidebant domos
⁊ caſamenta cum turri ⁊ palatijs in ciuitate Peruſina inter
qua erat vnum palatium altum ⁊ quoddam aliud caſamētū
cum turri ⁊ clauſtro ꝓut confinatur ⁊ declaratur in actis: tan
dem predictus Bilioctus non habēs filium maſculum dona
uit predicto Vgoli. fratri ⁊ ſaziolo nepoti medietatem ſue par
tis de domibus ⁊ caſamentis ⁊ cum eorum que ⁊ quaſdā cōe
habebant in ciuitate Peruſina ⁊ medietatem bonoꝝ ſuorum
ſtabilium recipientibus pro eis ⁊ ipſoꝝ ſeu alterius eorum fi
lijs maſculis legitimis: ita ꝙ ſemper totum ius in eos ⁊ in ip
ſos filios legitimos q̄ ipſi Bil. ſuperuiuerent remaneret ſi idē
Bi. ſine filio maſculo legitimo ex ſe nato premoreretur eis vł
alteri eoꝝ aut filijs maſculis ipſorum vel alijs eorum exiſtenti
bus tempore mortis eius reſeruatis ipſi. B. habita ratione ⁊
vſuſf. rerum donatarum in vita ſua. Item conſtituit ſe res do
natas pro eis ⁊ eorum nomine poſſidere. vt videbit conſultor
publico inſtrumento manu Franciſci Symon. notarij. Po
ſtea vero deceſſit predictus Hugolinus relictis ex ſe Gigio
⁊ Ang. filijs ⁊ heredibus ſuis tandem predictus Bi. ⁊ Sazio
lus ⁊ filij Hugol. venerunt ad diuiſionem domoꝝ ⁊ caſamen
torum predictorum in qua diuiſione obuenit dicto Bil. ī par
tem predictuꝫ palatiū ꝓ tertia parte pro diuiſo. Predictis vo
Saziolo ⁊ filijs Hugo. venit in partem aliud caſamentū cum
domibus turri ⁊ clauſtro. In qua diuiſiōe fuit vtera parti re
ſeruatum expreſſe oē ius cōpetēs ⁊ ꝯpetiturum ex ꝯtibus ma
nu. S. dicti. F. notarij qui ſcripſit inſtrumentum dicte donatio
nis. ❡ Poſtea vero deceſſit Bil. filio maſculo non relicto ⁊
ſic extitit cōdictio predicte donationi adiecta ⁊ ſic efficax ⁊ ita
reſolubilis facta eſt donatio. Et eidem Bil. ſucceſſit domina
Ymiglia filia ſua. Poſt hoc vero predictus Saziolus nomine
ſuo ꝑ ſe ſeparatim ⁊ predictus Gigius ⁊ Ange. filij Hugol.
per ſe egerunt contra dictā dn̄am Ymigliam ⁊ q2 dictus An
ge. minor eſt egit pro eo Bernardolus ſteph. curator ipſius cu
ratorio noīe ⁊ pro medietate tertie partis quā ꝑdictus Bil. ha
buit iure ſuo ex perſona ſua in dicto palatio alto q̄ꝺ ſibi venit
in partem egerunt rei ven. petēdo dictus Saziolus quartā ptē
ex iure ⁊ dominio eis acq̄ſito ex predicta donatione ⁊ traditio
ne ſecuta. Item pro tertia parte quā habuerunt in diuiſione ꝑ
dicta ex iure ⁊ perſona dicti. B. in caſamento turri ⁊ clauſtro
q̄ꝺ eis obuenit in partem q2 mortuo dicto Bin. ſine filio ma
ſculo ⁊ ſic exiſtente ꝯdictione dicte donationis ceperunt medie
tatem dicte tertie partis habere ex iure ⁊ cauſa donatiōis ꝑdcē
⁊ ſic deſierunt ex cā diuiſionis habere tanq̄ ab hereditate Bi.
pro ſuo intereſſe ⁊ eſtimatione dicte medietatis certaꝫ pecunie
quantitatem vt ex forma petitionum apparet ſuper quibꝰ peti
tionibus fuit ſolēniter lis cōteſtata ⁊ in cauſis proceſſuꝫ ⁊ pro
bationes facte ita ꝙ reſtat ſola ſn̄ia proferenda: vnde queritur
que dictarum partium foueat iuſtam cauſaꝫ. ❡ Et ꝙ ps acto
ris foueat iuſtam cauſam ⁊ pro eis ſit ferenda ſententia poteſt
manifeſte de iure probari. ❡ Primo q2 vbicūq3 ceſſat ratio
legis ceſſat ⁊ lex vt. ff. de iur. pa. l. adigere. §. q̄uis ⁊ de re mili. l.
milites circa prin. Sed eo caſu pactuꝫ de quo in propoſito agi
tur ⁊ probatur ꝙ vigore predicti pacti heredem ſibi efficere cu
piebat vt. C. de pac. l. licet ⁊ ibi no. quaſi per ipſum pactū videa
tur adimi teſtandi facultas: cum ergo in queſtione premiſſa in
tenderet aliquid titulo donationis cōferre non aūt heredem ſi
bi efficere: ſequitur ꝙ pactum de iure valeat cā probationis ceſ
ſante. ❡ Preterea certuꝫ eſt ꝙ donatio poteſt fieri pure ⁊ ſub
cōdictione reſolui vt. ff. de dona. l. i. Siue ergo ponamꝰ dōatō
nem de qua agiť cōdictionalē eſſe ꝯſtat effectū hēꝛe q2 ꝯdictio ex
titerit ſiue ponamꝰ purā ⁊ ſub cōdictiōe reſoluēdam ſimiliter
habet effectum: q2 condictio reſolutionis deficit. ❡ Preterea
donatiōes q̄ inter viuos fiūt aſſimilanť venditionibus vt inſti.
ꝺ do. §. i. Cōſtat aūt vēditiones aliquādo fieri ſub ꝯditōe ⁊ ali
quādo pure ⁊ ſub ꝯditōe reſolutiua: vt. ff. ꝺ ī diē adiec. l. i. ⁊ ij. ⁊
l. vbi aūt. ⁊ de lege cor. l. i. ⁊ ij. ⁊ l. ſi fundus ⁊ exiſtente ꝯditione
efficiť irreuocabilis. Itē deficiēte ꝯditione reſolutiōis remanet
firma ⁊ efficax ⁊ irreuocabił ex quo p3 q̄ꝺ ſiue ꝑdcā dōatio dica
tur pura ⁊ ſub ꝯditione reſoluēda ſiue dicať ꝯdictionalis defi
cit ꝯditio reſolutōis: vt extitit ꝯditio ꝯfirmationem īducēs: ma
gis aūt vł inſpectis vbis cōtractus ꝙ fuerit pura ſub ꝯditiōe
reſoluēda q̄ ꝯditionalis: ⁊ iō cū conditio reſolutionis ꝺfecerit
remanet firma ⁊ irreuocabilis adeo ꝙ ex ea cā donatōis vide
tur dominium rerum donatarum in donatarios tranſlatuꝫ
⁊ hoc probatur dupłr. Primo q2 donator retinendo ſibi vſū
fru. vł rem tradere. vt. C. de do. l. quiſq3. ⁊ conſequenter dn̄iū
transferre: cum cā donationis ſit habilis ⁊ ſufficiens ad tranſ
latōem dominij. Secundo q2 conſtituit ſe pro donatarijs pre
cario poſſidere: ⁊ ideo miniſterio ſuo tranſtulit poſſeſſionem ī
eos ⁊ ꝯſequenter dn̄ium. vt. ff. de acqui poſ. l. q̄ꝺ meo in prin.
⁊ l. quarundam. ⁊ de ſolu. l. pecuniam. ❡ Preterea cōſtat do
natōem de qua agitur nō fuiſſe mortis cā. ⁊ hoc probatur du
pliciter per verba ꝯtus. ❡ Primo q2 in verbis ꝯtus caueť
ꝙ inter viuos donauit. ⁊ ideo veriſimile eſt inter ꝯhētes actuꝫ
fuiſſe illud quod verba ſignificant. vt. ff. de ver. ſi. l. nepos pro
culo. l. ſi ita ſtipu. §. griſogonus. ❡ Secūdo q2 donauit irreuo
cabiliter ⁊ pactum ꝺ non reuocando ēt mortis cā donatio eſt
exparatur q3 mortis cā donatōi ⁊ incipit eſſe donatio inter vi
uos ⁊ non poſſit ex pn̄ia reuocari: vt. ff. de do. cā mor. l. vbi ita
do. Si ergo eſt donatio inter viuos ⁊ non mortis cā: ſequitur
vt adeo irreuocabiliter teneat: quod ēt ex pn̄ia tacita vel expreſ
ſa reuocari non potuiſſet: vt. C. de iur. do. l. ii. de reuo. dōa. l. ſi
apud. ⁊ l. poſſeſſionem. ⁊ l. cum confitearis. ⁊ l. ſi donationem
⁊ l. velles. ⁊ l. donatōes. ⁊ de pactis do. l. cum maritus. §. fina.
❡ Preterea omnis lex circa dōatōem appoſita eſt ſeruanda
ex quo p3. ſ. pure donatum fuiſſe ⁊ pactum appoſitum ⁊ dona
tio effectum habeat. Sed ſi donator ſine filio maſculo ꝺceſſerit
oportebit legem p̄miſſam in donatōe ſeruari: vt. C. de do. q̄
ſub modo. l. prediorum. ❡ Preterea q̄ꝺ propoſita ꝺterminať
per glo. que eſt. C. de pac. l. pe. ⁊ incipit: ſed ipſe non pōt ⁊c. ⁊ p3
expreſſe. C. vt act. ab herede ⁊ contra here. in. l. finali. quia om
nis contractus cuius effectus poſt mortem confertur perinde
valet ac ſi in vita contrahentium effectum aſſumeret: vt ibi p3:
⁊ de bonis auc. iud. poſſiden. l. hereditarium. ❡ Preterea il
lud pactum ꝑ leges improbatur quaſi contra bonos mores cō
ceptum ꝑ q̄ꝺ libertas teſtandi adimitur: vt cum aliquem īſtituē
dum vel non inſtituendum aſtringit vel cuꝫ quis vigore pacti
debita futura ſucceſſione priuatur: vt. C. de pac. l. pactuꝫ ꝙ do
tali ⁊ l. licet ⁊ l. cū donationis ⁊ de inoffi. teſta. l. ſi quando. §. il
lud ⁊ de col. l. pactum ⁊ de inutili ſtip. l. ex eo ⁊. ff. de verbo. obl.
l. hoc modo: ꝑ pactum aūt premiſſum teſtādi poteſtas non adi
mitur: ſed titulo donationis aliud cōfert q̄ꝺ non eſt iure prohi
bitum ſed permiſſum. ❡ Preterea donatio ſi valet vbi alter
ſolus donat: multo fortius d3 valere vbi ambo cōtrahētes ad
īuicem ſibi donant quaſi vnus ad donandum moneatur pp li
beralitatem alterius ar. ff. de do. cā mor. l. ſi hij qui inuiceꝫ: ⁊ de
dona. inter virum: ⁊ vxo. l. cum hic ſta. §. ſi ambo ⁊ ad hoc con
firmandum accedit ꝙ lege cauetur ꝙ vbi ꝑ vtrāq3 partem con
trahentium dubiꝰ futurus euentus ſuſcipitur valet q̄ꝺ agitur
⁊ tamen ſi ꝑ alteram tantum partem ſuſciperetur non valeret
C. fa. her. l. ſi familie ⁊ ibi no. Sed ī ꝓpoſito etiā ſi ꝑ alteꝝ tm̄
dubiꝰ ſuſciperetur euēťus vt. ff. de dona. cā mor. l. ij. ⁊ l. ſi alie
nā: multo fortius valere d3 vbi ſuſcipitur. ❡ Preterea heres
eſſe d3 eiuſdem ꝑtātis ⁊ iuris cuius ⁊ defunctus ⁊ non maio
ris: vt. ff. de regu. iur. l. hꝛ̄dem ⁊ l. in his. §. non debeo ⁊ l. qui ī
ius: ⁊ de diuerſis ⁊ temp. preſcrip. l. cuꝫ heres ⁊ de pub. l. ſi ego
§. pp: ſed donator nihil opponere poſſet cōtra donationeꝫ nec
ꝯ promiſſionem de confeſſione faciēda: vt patet per ordinamē
ta ſiue ſtatuta cōmunis Peruſini: ergo nec heres eius debet
poſſe aliquid opponere.

❡ Conſi. l.

N queſtione premiſſa

i Prius dicendum vł ꝙ ſeyus non teneatur
reſtituere feuda ⁊ guardias ſeu vaſallos ꝺ q̄
bus agitur. ❡ Primo q2 quod in iudicijs ſer
uatur ⁊ in arbitrijs cum arbitria ad ſimilitudinem iudicioruꝫ
ſint redacta: vt de arbi. l. i. Sed in iudicijs omnia videntur eſſe
deducta de quibus non eſt actum nominati ne veniant: vt de
iudicijs ſolemus: ergo ſi in arbitrijs oīa deducta eē videnť ſeqť
ꝙ arbitratores de ipſis iuramentis a ſeyo ⁊ vaſſallis ipſi ſeyo
ꝑſtitis pronunciare poterunt: ⁊ ſi ꝓnū. potuerūt: ergo ticio reſti
tutionem vaſallorum ⁊ guardiarum petenti obſtet exceptō: q2
que potuerunt ſpāliter exprimi: videntur in generali ſiue inde
finita que vniuerſali equipollet comprehenſa: ⁊ ideo perīde ha

beri dꝫ ac ſi ſpāliter renunciaſſent de iuramētis preſtitis ſeyo
a vaſallis ticij.ar.C.de quadrien preſcrip.l.ij.⁊ ð preſcrip.xxx.
an.l.oēs.⁊.ff.de admi.tu.l.ſi duo in fi.¶ Preterea verba exp̄ſ
ſa ⁊ in contractibus ⁊ in ſententijs ⁊ in quibuſcunqꝫ diſpoſi
tionibus ad illum intellectum referri oportet ſm̄ quem ſortiū
tur effectum:vt.ff.de vſuris.l.ſi ſtipulatus.⁊ ad muni.l.i.i fi.⁊
de car.edi.l.ꝙ labeo.⁊ de le.i.l.ſi quando.⁊ de liberis ⁊ poſthu.
gallus.§.i.Sed in pronunciatione arbitratorum excipiuntur
a reſtōne iuramenta hincinde preſtita ⁊ nulla apparꝫ preſtita
per ticium fuiſſe:ſed per ſemet tm̄:⁊ vaſallum eidem iurantes
ergo vt illa clā effectum habeat oꝫ vt de iuramentis preſtitis a
vaſallis ticij ⁊ a ſeyo appet.¶ Preterea certum eſt ſm̄ opi.
cōmūem ꝙ arbitratores pn̄t de iure vnius auferre ⁊ alteri da
re:vt notari ſolet.ff.de arb.l.ſi de meis.§.recepiſſe:per quod ar
bitratores predicti poterunt de iure ticij diminuer̄ ⁊ relinque
re penes ſeyum.¶ Preterea illud quod fit per arbitros ⁊ ar
bitratores de partium voluntate per ipſas partes fcm̄ eſſe vr̄.
ar.ꝙ cuiuſqꝫ vni.no.l.item eorum.§.ſi decuriones.⁊.C.vbi ⁊
apud quem in inte.re.po.l.fi.§.i.Cum ergo arbitratores exce
perint de reſtōne iuramentorum perīde dꝫ haberi ac ſi per ip
ſas partes fuiſſent nominatim excepta.Item ad hanc confir
matōem accedit ꝙ.l.cauetur ꝙ qui fcm̄ approbat ⁊ confirmat
facere vr̄.vt in aut.de defen.ci.§.ſed ſi dum decreto.⁊ de teſt.
tu.l.iij.⁊ de heredi.inſti.l.a ſe.⁊ de condi.inde.l.inſtitutio.⁊ ð
ver.ſi.l.lege.⁊ de reg.iur.hoc iure.§.deiec.cum ergo partes ꝓ
bauerint predictam exceptionem iuramentorum.ſequitur vt
habeatur perinde ac ſi ipſe partes iuramenta de quibus agit̄
nominatim excepiſſēt.¶ Econtra vr̄ ꝙ dictus ſeyus ad reſti
tutionem teneatur non obſtante exceptione iuramentorum.
¶ Primo qꝛ certum eſt quod illud non venit in compromiſ
ſum quantūcunqꝫ per generalia verba conceptum quod com
promittens ſibi competere ignorauit. qꝛ in generali pacto ⁊
renunciatione tacita vel expreſſa non comprehenduntur que
renuncians vel paciſcens ſibi competere ignorauit.vt.ff.ð iof.
te.mater.§.ceterum.⁊ de heredi.pe.l.legitimam.⁊ de acqui.he
redi.l.ſi is ad quem.⁊.l.claudius.¶ Sed in queſtione proponi
tur ꝙ ticius ignorauit de iuramentis preſtitis ſeyo ⁊ vaſallis
ticij ⁊ eī.⁊ in dubio ignoraſſe preſumitur ſi de ſcia non ꝓbat̄
vt.ff.de admi.tu.l.hic aūt.⁊ de proba.l.verius.⁊ qui mili. non
poſ.l.ſuper ſeruis. Si ignorauit ergo non videntur in cōpro
miſſum veniſſe:⁊ ſi non videntur veniſſe:ergo non potuerunt
de eis pronunciaſſe:vt.l.nudis.§.de officio.⁊.§.fi.ff.de arbitr.
Si non potuerunt ꝓnunciare:ergo non videntur in ſimplici
pronunciatōe excepta qꝛ ſimplex ⁊ īdefinita pronū ciatio reſtrī
gi dꝫ ad ea ſola que de iure licebant.ar.ff.de condi.inde.l.ſi pro
curator.§.celſus.⁊ que in fra.cre.l.ſi pater filio.⁊ ad muni.l.lu
cius.§.pe.⁊.C.de mune.non continuā.l.i.in fi.li.x.¶ Prete
rea certum eſt ꝙ nil venit in compromiſſum niſi de quo actuꝫ
eſt vt veniat.⁊ in hoc referta iudicio.vt.ff.de arbi.l.ſi cum di
es §.plenum.⁊ no.in prealle.l.ſolemus.Cum ergo in compro
miſſo de quo agitur non fuerit actum:nec etiam per ticium co
gitatum de iuramentis vaſallorum ticij preſtitis ſeyo: ſequit̄
ꝙ non potuerunt arbitratores ſuper ipſis pronunciare.Pre
terea compromiſſum eſt ſpēs tranſactionis:vt notari ſolet in
aut.vt diffe.iudi.§.ſi vero contigerit:ſed in tranſactōe quantū
cunqꝫ generali ea ſola videntur deducta de quibus nominatī
eſt actum:vt.C.de tranſ.ſi de certa.⁊.ff.de tranſ.l.cum aqꝗl.⁊
l.qui cum tutoribus.ergo ⁊ in compromiſſo ea ſola comprehē
duntur de quibus eſt actum:ſed de iuramentis predictis actū
non fuit:ergo de ipſis ꝓnunciare nō potuerūt:⁊ ſi nominatiꝫ
ꝓnunciaſſent:vt.ſ.probatum eſt:ergo incōueniēs eſt dicer̄ ꝙ
in dubio ꝓnūciaſſe vide ar̄ de re de qua ꝓnūciare non licuit.
¶ Preterea arbitratores pronunciant vt bonus vir vt de re
gu.iur.l.in perſonam.§.generalit:⁊ de cōtrahē.empt.l.hec ven
ditio ⁊ de operi.lib.l.ſi libertus:bonus autē vir iudex appellat̄
vt.l.continuus.§.cū ita.ff.de verbo.obliga. Sed iudex non dꝫ
ius vnius cōcedere alteri: ſed vnicuiqꝫ ſm̄ iuris precepta ius
ſuum tribuere vt in aut. iuſiur. ꝙ preſta.§.⁊ primum:⁊ de de
fen.ciui.§.iuſiurandum.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§.ꝙ autē.
Sequitur ꝙ arbitratores non potuerunt de iure ticij aliqd relī
quere penes ſeyum etiā ſuper hoc nominatim pronunciando.
¶ Mihi autem Dy.de mucello videtur ꝙ dictus ſeyus teneat̄
ticio ſupradicto:ad reſtitutionē vaſallorum ſeu feudoꝝ ⁊ guar
diaꝝ:de quibus.ſ.proponitur:⁊ hoc ideo maxime qꝛ cum tici⁹
ignorauerit iuramenta predicta non videntur ī ꝯpromiſſum
deducta:⁊ ideo arbitratores non potuerūt de eis pronunciare
vt in.§.plenum ⁊.§.de officio ⁊.§.arbiter.Item qꝛ in ſnīa fue
runt excepta iuramenta preſtita hincinde ꝙ non intelligitur ī
qualibet parte cōpromittentium:vt.ff.de verbo.ſigni.l.labeo.
Sed in propoſito non agitur de iuramētis a qualibet parte cō
promittentium p̄ſtitis:⁊ ideo verba laudi excipientia iuramen
ta non vendicant ſibi locum. Dy.

Conſi.li.

Questio talis eſt. Pater fecit testamentum ⁊ extraneum heredem inſtituit filium exhereda
uit inſerta legitima cauſa exheredatiōis poſtea
fecit aliud teſtm̄ in quo heredē inſtituit aliū: tm̄
teſtamentum primum confirmauit: modo dubitatur: vtrum
exheredatio habeat effectum:vel nō: ⁊ ꝙ habeat effectum euidē
ter oſtenditur: qꝛ certum eſt ꝙ facilius conceditur bo.poſ.ſm̄
tabul.ꝙ̄ aditio de iure ciuili: ꝙ pꝫ qꝛ inſtitutus ſub cōditione
nō poteſt de iure ciuili adire pēdente cōdictione: vt de condi.⁊
demōſt.l.qui heredi.§.fi.⁊ de acq.here.is qui heres ⁊.ff.de bo.
poſ.ſm̄ tab.l.ij.§.ſub conditione:⁊.l.deinde.⁊.l.ſi ſub cōdictiōe
⁊ de bo.poſ.contratab.l.iij.§.ſi ſub ea. Sed ex eo teſtamento ī
quo filius eſt p̄teritus nō conceditur ſecūdum tab.vt.l.ij.§.expe
ctandi de bo.poſſ.ſm̄ tab.ergo nec aditio de iure ciuili:⁊ ſi non
cōceditur aditio:ergo primum nō tollitur:vt.ff.de iniuſto teſt.
l.i.⁊ ſi primum non tollitur: ſequitur ꝙ exheredatio in p̄mo
remanet cum effectu.¶ Preterea verum eſt ꝙ teſtm̄ primum
per cōfirmationem factam in ſecūdo deducitur in vim codicil
loꝝ:vt.ff.de teſta.mili.l.querebatur.Sed codicilli cōfirmati ſūt
pars teſtamenti confirmantis vt.ff.de iure do.l. quidam refer
tur.Si ſunt pars ergo exheredatus videt̄ eſſe in parte teſtam̄ti
ergo exheredatio effectum habeat:qꝛ non refert in qua parte te
ſtamenti quis ſit exheredatus:vt.ff.de here.inſti.l.i. ¶ Prete
rea confirmatio generalis aliud operatur in omnib⁹ ꝙ ſpecia
liter in omnibus:vt.C.de preſcript.xxx.an.l.omnes ⁊ ð quað.
preſcrip.l.ij.⁊ ar.ff.de adminiſt.tu.l.ſi duo.Ex quo ſequitur ꝙ
ꝑinde habetur ac ſi ſpāliter ⁊ ſingulariter exheredatio ſcripta ī
primo teſtamento cōfirmata eſſet in teſtō ſecūdo:lꝫ enīꝫ exhere
datio fieri debeat nominatim facta videtur ex quo ad illaꝫ ſcri
pturam fit relatio: que continet exheredationem nominatim
factam vt.ff.de regu.iur.l.ait pretor.§.ſi iudex ⁊.l.§.in ſumma
⁊ de verbo.ob.l.vbi autem.§.ſed qui vnum ⁊.§.qꝛ vero: ⁊ qa
nominatim fieri videtur exheredatio quocūqꝫ modo ꝑ effectuꝫ
verborum: a teſtatore prolatorum poſſeſſione apparente quo
modo quos exheredare intendit vt.ff.de libe.⁊ poſthu.l.i.ij.⁊
iij.⁊.l.ticius in prin.⁊ ar.de condi.⁊ demon.l.nominatim ⁊ ð
manu.teſta.l.nominatim. ¶ Preterea qui confirmat iam fa
ctum videtur de nouo facere vt.ff.de teſta.mili.l.tribunus.§.
fi.⁊ de falſis.l.impuberem.§.qui codicillis.⁊ de ver.ſig.l.de te
ſta.tut.l.tutor incertus.§.i.⁊ inſti.de obli.§.i.ergo ſi pater ī ſe
cundo confirmauit exheredationem in primo factam videtur
de nouo in ſecundo exheredaſſe.Et propterea exheredatio ef
fectum hꝫ.¶ Preterea ſecūdum teſtm̄ in quo filius preterit⁹
eſt nullum eſt:vt.ff.de libe.⁊ poſthu.l.inter cetera.⁊.l.pe.⁊ vlti.
⁊ de iniuſto teſta.l.i.⁊.l.poſthumum.§.ex his.⁊ de le.preſtan.
l.is qui in p̄tāte:⁊ ſi nullum:ergo ſequitur ꝙ n̄ deroget primo
⁊ cōſequenter ꝙ exheredatio in primo ſcripta habeat effectum
vt.ff.de libe.⁊ poſthu.l.ſi filius:⁊ de vulga.⁊ pup.l.ſi quis cum
⁊ vltimo. ¶ Preterea que ſcribuntur in confirmato: ſcripta
videntur in cōfirmante:vt.ff.de teſta.tu.l.teſtamento datas: ⁊
de here.inſti.l.a te.alias.A ſe ⁊ de condi.inſti.l.a ſe.⁊ de cōdi.
inſti.l.inſtitutio.⁊ de iure codicil.l.codicillorum ius.⁊ ð ꝯdi.⁊
demon.l.ſi ita ſcripſero:per quod neceſſario cōcluditur ꝙ exhe
redatio ſcripta in teſtō primo confirmato ſcripta videatur in
ſecundo confirmāte:⁊ ideo effectum habet. ¶ Ecōtra videtur
ꝙ exheredatio effectum non habeat:qꝛ conſtat per omnem po
ſterius teſtamentum:ex quo poſſibile eſt hereditatem adiri:tol
li prius:vt.ff.de iniuſto teſta.l.cum in ſecundo.Sed ex eo ꝙ fi
lius preteritus eſt poſſibile eſt adiri:vt.ff.de contratabu.l.illð
in prin.ergo tollitur prius:ergo remanet ſolum poſterius.⁊ ſi
ſolum poſterius.ergo cum in eo ſit preteritus filius pꝫ poſteri
us nullum.vt.l.maximum viciuꝫ ⁊ inſti.ð exhereda.circa p̄n.
ergo vtrunqꝫ nullum.vt pꝫ in ſimili.ff.de iniuſto teſt.l.poſthu
mi.§.ex his appet ver.ſed ſi ſtante.Et ſi vtrūqꝫ nullum. ergo
exheredatio nulla.¶ Preterea vt exheredatio teneat oportet
ex eo teſtō hr̄ditatem adiri in quo reperitur exheredatio conce

pta.vt.ff.de bo.li.l.ſi patronus.§.ex teſtamento.⁊ de ꝯtab.l.ſi
lium.§.ſed cum exheredatio.⁊ de heredi.inſti.l.ſi quis ſempro
nium.Sed cum prius per poſterius confirmatur non aditur
hereditas ex confirmato ſed ex confirmante.vt.ff.ꝺ iniuſto te.
l.poſthumus.§.i.Sed in confirmante non reperitur exhereda
tio.ergo ſequitᷣ ꝙ exheredatio nulla.¶ Preterea de teſtō con
firmato ⁊ de codicillis confirmatis non iudicatur vt ꝺ eodem
ſed vt de diuerſis.vt.ff.de iur.codi.l.quidam.§.⁊.l.conficiuntᷣ
§.ſi miles.⁊ de te.mili.l.ſi certatur.§.⁊ ſi nō compoſita.⁊ ad.l.
fal.l.ſi poſt.⁊.l.miles.§.fi.Si iudicatur vt de diuerſis.ergo nō
poteſt dici vnum eſſe partem alterius.Per quod apparet ꝙ
cum teſtm̄ prius in poſterius confirmatum per confirmatōeꝫ
deducitur in vires codicillorum:vt dcm̄ eſt ſuperius non pōt
dici exheredatio eſt in ipſo confirmato ſcriptaꝫ eſſe ī ſecūdo cō
firmante:⁊ ideo non pōt dici eam habere effectum.¶ Prete
rea principale non pōt ab eo ſumere vires qꝺ ex eo pendetᷣ.vt
l.ex pupillari.⁊ de vulgari ⁊ pupilla.ſubſti.l.quod per manus
de codicillorum.ſed confirmatum pendet ex confirmante.vt
d.l.poſthu.§.fi.⁊ ad treb.l.ſi quis priore:ergo non eſt poſſibile
ꝙ ex confirmato vires aſſumat:⁊ ſi aſſumit vires:ergo reperitᷣ
ſine exheredatione ⁊ propterea inutile quātum ad oīa:vt dcm̄
eſt.¶ Preterea confirmatio teſtamenti prioris facti in poſte
riori operatur ꝙ valeat prius iure codicilloꝝ:vt innuitur in.d.l.
poſthu.in fi.⁊ pꝫ in.l.querebatur de teſta.mil.Sed in codicillis
non poteſt exheredatio fieri vt inſti.de codicillis.§.fi.ergo relin
quitur ꝙ exheredatio ſit inutilis.¶ Preterea facilius proceꝺ ⁊
confirmatur inſtōnis effectus ꝙ̄ exheredationis:vt euidenter
ꝓbatur de libe.⁊ poſthu.cum quidam ⁊.l.i.§.ex fundo de he.
inſti.⁊.l.quot.§.ſi duo ⁊.l.ſi alterius ⁊.l.lutius ⁊.l.ex facto ⁊ ꝺ
libe.⁊ poſthu.l.filio.§.fi.⁊ de iniuſto.teſt.l.antepe.cōiuncta.l.ſi
putauit.§.ſi quis emancipatum ⁊ ſe.¶ Pro euidentia ſolutō
nis ſubiciendo duo ſunt premittēda:primuꝫ eſt q: ad hoc ꝙ ꝓ
mum teſtamentum ꝑ ſecundum tollatur oportet ſecūdum ita
valere ꝙ ex eo hereditas poſſit adiri de iure ciuili adeo.ꝙ ſi ta
le eſſet qꝺ ex eo peti poſſet ſecūduꝫ tab.⁊ non de iure ciuili adi
ri qꝺ eſt in caſibus nō tollitur primum vt determinatuꝫ ē ple
ne.ff.de vulg.⁊ pup.ſubſti.l.ſi quis cum.§.fi.⁊.de iniuſto teſt.l.
cum in.ij.Et probatur ſic q: lege cauetur:q: ad hoc vt prius te
ſtm̄ tollatur ꝑ poſterius oportet poſterius tale eſſe qꝺ ex eo po
tuerit eſſe heres aliquo caſu:vt.ff.de iniuſto teſ.l.i.⁊ inſti.qui.
mo.te.infir.§.poſteriore.Sed is qui de iure pretorio ſuccedit
non eſt heres:ſed ſit loco heredis:vt inſti.de bo.poſ.§.quos au
tem:ergo idem ſequitur ꝙ ſi ex ſecūdo non poteſt adiri heredi
tas:ſed bo.poſſe.ſecūdum tab.peti:qꝺ ſecundū non tollit.Sed
ꝓ euidentia ꝓmittendum eſt ꝙ cum ꝓteritus eſt filius in ꝑtāte
cōſtitutus teſtm̄ ipſo iure eſt nullū vt ꝺ iniu.te.l.i.cū ſi.lꝫ habſti
nēdo a iure petēdi declarari nullū teſtm̄ cōfirmetur ꝺ equitate
pretoria:vt.e.ti.l.filio preterito.Si preteratur emācipatus nō
pōt dicere nullum nec iure veteri nec iure nouo:vt pꝫ in.l.gallus
§.in oībus ibi duꝫ dicit filius dūtaxat in poteſtate ⁊c.⁊ nō.C.
de lib.pre.l.vlti.in magna glo.ff.de mi.l.ſi filius:lꝫ enim ſit ſub
lata differentia emancipationis ⁊ patrie poteſtatis ꝑ auť.ꝺ he
re.ab inteſta.§.nulla vero.Verum ē in ſucceſ.ab inteſt.Sed in
iure expugnandi teſtamentum remanet etiā differentia q: ſuus
poteſt dicere nullum emācipatus vero rumpit ꝑ cōtratabu.vt
no.C.de col.emācipati.⁊ de lib.preteri.auť.ex cauſa ⁊.l.gallus
§.quid ſi tantum.Dico ergo ꝙ ſi pater qui condidit teſtamen
tum predicta forma erat miles tunc vtrunqꝫ teſtamentum iu
re directo valet.vt.l.querebatur.de teſtamen.milita.⁊ ideo ex
heredati habet effectum.Sed ſi non erat miles tunc ſecun
dum teſtamentum iure non valet de iure ciuili ſi filius erat
in poteſtate:⁊ ideo remanet primuꝫ ⁊ habet effectum exhereda
tio vt de libe.⁊ poſthu.l.ſi filius ⁊ de vulga.⁊ pup.l.ſi quis cuꝫ
§.fi.Sed ſi erat emancipatus tunc ſecūdum tꝫ ꝺ iure ciuili ⁊ ꝑt
ex eo adiri hereditas:vt de contratab.l.illud in prin.⁊ ideo tolli
tur primum per ſecūdum:⁊ ſecundum poteſt tolli per contrata
bu.⁊ conſequenter exheredatio nullum habebit effectum vt ꝓ
batur in caſu ſimili vt prealleg.l.poſt.§.ſed ſi ſtatuto de iniuſto
rup.⁊ irri.teſta. Dy.

Conſi.lij.

Ueſtio talis eſt. Super eo qꝺ
queritur an
q fratres ordinis milicie ſancte Marie poſſint cō
pelli ad collectas datias:⁊ preſtantias.Hoſtem
caualcatam ⁊ ſimilia.¶ Conſilium mei Dy.ta
le eſt.ſ.ꝙ ex forma dicti priuilegij dictis fratribus ꝑ apoſtoli
cam ſedem cōceſſi excuſentur ſolummodo ab his muneribus
in quibus vertitur opera perſone tantum:vel opera perſone ⁊
impendia rerum:quia hoc denotat ſignum horum:alias illo
rum verborum in priuilegio poſitorum.ſ.angariam ⁊ per an
gariā:vt no.C.de ſac.ſan.eccle.l.nemine:ſed de iure cōmuni ex
cuſantur ab omnibus exactionibus ⁊ collectis:nec poſſunt cō
pelli ad aliquid ꝑ iudices ſeculares:q: hoc videtur iure expreſ
ſum ꝙ perſone eccleſiaſtice non poſſunt cōpelli ad aliquas col
lectaꝫ per aliquas cōmunitates vel perſonas publicas:vel pri
uatas.C.de epi.⁊ cle.l.ij.ij.reſponſo ⁊ aucté.Item nulla ibi po
ſita.Sed cōſtat predictos milites eſſe perſonas eccleſiaſticas:q:
habent regulam approbatam ⁊ limitatam ⁊ perpetuam a pa
pa Vrbano conceſſam:⁊ quia profeſſionem faciunt ſicut mo
nachi ⁊ ceteri religioſi nec poſt annum habitum dicte religio
nis licet deſerere:ergo ſequitur ꝙ ad collectas aliquas vel exac
tiones alias non teneantur.¶ Et ſi obiciatur habent vxores:
non ſequitur propterea ꝙ a beneficio religiōis ⁊ perſone eccle
ſiaſtice ſint excluſi:q: ⁊ monachi quos conſtat eſſe perſonas ec
cleſiaſticas iure veteri poterant habere vxores:⁊ tamen ideo nō
ꝑdebant religionis habitum ⁊ effectum.C.de epiſ.⁊ cle.l.ſi qs
ꝓſbyter.¶ Preterea ſi predicte collecte indicerentur:deberent
indici perſonis ratione rerum ſiue ſecūdum eſtimationem reꝝ
non rebus:vt.l.repto.§.fi.ff.de mu.⁊ ho.Sed perſonas conſtat
ratione priuilegij exemptas eſſe a iure cuiuſlibet iudicis ſecula
ris:ergo conſequenter res.¶ Preterea prohibiti ſunt per re
gulam a ſede apoſtolica approbatam arma portare ⁊ guerraꝫ
facere ergo abſurdum eſſet dicere ꝙ teneantᷣ ad predicta ꝯferrᷣ
q: q prohibentur per ſe facere ꝓhibentᷣ ꝑ mediā pſonā alterius.
¶ Preterea a quo remouetᷣ genus remouetur ⁊ quelibet eius
ſpēs.ff.de fun.inſtru.l.fundi.§.fi.⁊ no.de ſer.le.poſt ꝯſangui
neos.Sꝫ exactio ē cuiuſlꝫ ſo lonis ab īitio extorſio ꝺle.iij.hōi
cō.§.ſi rē ⁊ hoc remouetᷣ a pſonis eccliaſticis:vt.d.auct.Item
nulla ergo ⁊ q̄lꝫ cuiuſqꝫ rei occaſione coacta ſolō.¶ Econtra
cū ꝯceditur genus:quelibꝫ eius ſpēs vrᷣ ꝯceſſa ꝺ.l.iij.ſi correus
ꝺ fun.iſtru.q̄ſitū.§.fi.Sꝫ his ꝯceditᷣ imunitas exactionū:ergo
euidēter pꝫ qꝺ cuiuſlibꝫ exactiōis imunitas ꝯceſſa vrᷣ.¶ Pre
terea qui ſubicit alterius iuriſditiōi ⁊ ꝓtectōi pſonam vrᷣ ⁊ res
ſuas ſubicere.C.de ſac.ſan.ec.auct.igreſſi:⁊ pꝫ iſti.de acq.ꝑ ar.
Sed pſone militū ꝓdcōrum ſunt ſubiecte eccleſie ⁊ eccleſiaſtico
iudicio:ergo ⁊ res abſurdū ē dicere ꝙ ī cā collectaꝝ capi poſſit
ꝑ iudicē ſecularē.¶ Ad id aūt qꝺ vrᷣ maxime in ꝯriū facere.ſ.
ꝙ papa ꝑꝑ formā ꝓuilegij vrᷣ limitare ⁊ reſtrīxiſſe īmunitateꝫ
eis ꝯceſſā quo ad angarias ⁊ ꝑangarias tm̄:pꝫ rn̄ſio q: ꝯceſſio
facta ad modū non debet ad eius oppōitum retorqueri.C.ꝺ ſe
cundis nup.generaliter de fide inſtrum̄.plures de le.qꝺ fauore
cū ſi.Sed priuilegiū cōceſſum eſt in eius fauorem non odium
⁊c.¶ Preterea predicti milites priuilegiū īpetrando nō videē
tur renuntiaſſe fauori iuris cōis.ff.ꝓ ſocio.l.ſi quis a ſocio cuꝫ
l.ſe.⁊ de eo qꝺ cer.lo.l.i.de re iudi.l.iiij.§.ex cōuētione.C.ꝺ no.
l.fi.como.ſi vt certo.C.ſi ꝺ me.ꝓmo.plus q: vigilātia circa vnū
eſt alterius conſeruatio.C.de his q a no.do.l.fi.de ioffi.te.l.cū
qui ⁊.l.contra maiores:vn̄ pꝫ ꝙ ex forma iuris cōis a cuiuſlꝫ
exactionibus ſunt imunes.Dy.de mu.In hac opi.fuit domi
nus Guido de Ba.

Conſilio.liij.

Ueſtio talis eſt. Cauetur ſta
tuto cōis ꝙ q
lꝫ poſſit ſine pena offendere bānitum ꝯdēnatuꝫ
ꝑ maleficio in.cc.lib.vrᷣ abinde.ſ.ꝯtingit ꝙ qui
dam clericus incedens ī hitu clericali ex īquiſitio
ne facta per iudicem ſecularem ſiue exactione facta ſiue denun
ciatione coram iudice ſeculari ꝯdēnatus fuit ꝑ ipm̄ iudicē ſecu
larem in.cc lib.deinde poſt ipam ꝯdēnationem adhuc icedens
in hitu clericali occiſus fuit ꝑ quēdam:dubitatᷣ mō an ille occi
ſor dēat excuſari ab homicidij pena ꝑꝑ verba ſtatuti.Et ꝙ nō
poſſit nec dēat excuſari euidēter oñditᷣ.Certū eſt eni ꝙ vba du
bia ſtatutorum reducuntᷣ ad interpretationē ⁊ intellectuꝫ iuris
cōis.ff.de decu.ab or.fac.l.fi.ꝺ mu.⁊ ho.l.vt gradatim.§.ſed ſi
lege.¶ Item pꝫ q: lex vna determinatᷣ ꝑ aliam.ff.ꝺ mu.⁊ ho.
l.repta ī prin.de le.⁊ ſe.ꝯ.l.nō eſt nouū ⁊.l.⁊ iō ⁊.l.ſed ⁊ poſte
riores:ergo ſtatutum cū ſit lex vt.l.oēs populi cum ſimilibus lex
ſūt interpretatur illum eſſe bānituꝫ ⁊ ꝯdemnatū cuius bānū
⁊ ꝯdēnatio de iure nō tenuit.ff.de pe.l.rei capitalis.§.fi.de in

inte. l. ſi qs exheredato. §. quod ſi qs de re iudi. l. iij. §. ꝯdēnatuz ¶ Item qꝛ qcqd eſt agendū. l. ita demū interpꝛetatur factuz ſi de iure ſortiaẗ effectum: ſnīa enim ita demū ḋ iure pꝛolata hẗ ſi de iure ſortiaẗ effectum ⁊ nō aliter. ff. ad turpil. l. i. §. fi. C. ſi a nō ꝯpe. iu. l. ij. ⁊. l. ſi. ⁊ ne ḋ ſta. deſun. l. ſi pater. ⁊. ff. ḋ ap. l. ex cōſenſu. §. i. ¶ Item cōditio ita demum vẗ impleta ſi de iure implcatur. ff. de cōdi. ⁊ ḋ. l. hec ꝯditio quādo di. le. ce. l. pe. Ad idē. j. de ꝯtab. l. nō putauit. §. que vis. ¶ Per que omnia pꝫ ꝙ oīa verba legis municipalis in quibꝰ cauetur ꝙ liceat impune bānitum ⁊ cōdemnatum offendere intelligenda ſunt de eo cuius bannum ⁊ ꝯdemnatio tenuit: ſed in qōne ꝓpoīta bannuz ⁊ cōdemnatio nō tenuit: qꝛ bānitus ⁊ ꝯdemnatus fuit a iudice ſeculari qui in eum iuriſditionē non habuit vt auẗ. ſtatuimus ⁊ ſic non tenuit ꝯdemnatio ip̄o iure vt in paẗ. l. i. §. fi. ff. ad turpi. ⁊. d. l. ſi quis exheredato. §. ꝙ ſi quis: ⁊ ḋ p̄ēis. l. i. §. fi. per qḋ pꝫ ꝙ verba ſtatuti ad cām pꝛopoſitum trahi non p̄ñt: ⁊ ideo relinqui opoꝛtet in diſpoſitiōe iuris cōmunis: que eſt vt homicidia puniaẗ pena. l. cornelie ḋ ſic. vt. ff. ad. l. cor. de ſic. l. i. inſtitu. de pu. iu. §. item lex corneẗ. ¶ Preterea lege cauetur ꝙ ꝯdemnatus p eum cuius ſnīa ḋbet ꝯfirmari p pꝛincipē: ante ꝯfirmationem p non ꝯdemnato hētur ⁊ in ꝯdemnato a preſide ad penā ḋpoꝛtationis: anteq̄ impatoꝛ ſnīaz affirmet ⁊ inſulā aſſignet Et idem in decurione damnato anteq̄ dānatio per impatorē ꝯfirmetur vt hec pꝫ. ff. ḋ bo. eoꝝ qui moꝛ. ſibi ꝯſci. l. ij. §. i. ibi dū dicit condemnatus nemo videri poſſit in hunc annum ⁊c. ⁊ ḋ penis. l. rei capitaẗ. §. cōſtat ⁊ qñ app. ſit. l. i. in pꝛin. ⁊ in. ij. ⁊. iij. reſpon. ⁊ de le. iij. l. i. §. hij quibus ⁊ de in integ. reſti. l. ſi quis filio. §. eius qui depoꝛtatur. i. ⁊. ij. reſpon. multo ergo minus ab eo dānatur qui ius dānare non hꝫ ⁊ cuius ſnīa confirmari ñ debuit: pꝛo non cōdemnato habendus eſt ⁊ ideo de neceſſitate verba legis municipalis que de cōdemnato īpune offendendo loquūtur ad clericū cōdemnatuz p iudicem ſecularem trahi nō poſſunt. ¶ Preterea ꝙ dictus occiſoꝛ excuſari nō debuit apte oſtendi poteſt: nam aut ipſe occiſoꝛ pꝛetendit ignoꝛantiam iuris naturalis: vt qꝛ dicat ꝙ ignoꝛabat pꝛohibitum eſſe hoīez occidi: aut pꝛetendit ignoꝛantiam iuris ciuilis: vt qꝛ dicat clericum ſe ignoꝛare non poſſe dānari a iudice ſeculari: aut pꝛetendit ignoꝛantiam facti: vt dicat eum quem occidit ignoraſſe clericum eſſe. ¶ In pꝛimo caſu certum eſt eum non debere excuſari qꝛ iuris naturalis ignoꝛantia non excuſat aliquem a pena delictoꝛum. C. de adult. l. ſi adulterium cū inceſt. §. ſtupꝛū ⁊. §. nonnūquam ⁊ no. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula in pꝛinci. ¶ In ſecūdo caſu quādo pꝛetēdit ignoꝛantiam iuris ciuilis ſimiliter non excuſatur a pena vt. ff. de fal. l. diuus in pꝛin.

¶ In tertio caſu quando pꝛetendit ignoꝛantiam facti: ſi de ignoꝛantia conſtaret foꝛte excuſaretur ar. ff. de adul. l. pe. Sed vbi conſtat de ſcientia certum eſt nullo modo excuſari debere vt pꝛealle. l. pe. in fi. ff. de adul. Qḋ autem in pꝛopoſito ſciuerit vere vel pꝛeſumptiue occiſum fuiſſe clericum ⁊ pꝛopterea non dꝫ excuſari oſtēdi poteſt pꝛimo qꝛ lege cauetur ꝙ de preteritis pꝛeſumimus de pꝛeſenti: vnde qui olim ſciuit p̄ſumitur hodie ſcire: ⁊ ideo non poteſt ignoꝛantia facti pꝛeſumptiue ſibi non pꝛetendere. ¶ Item pꝛoponitur ꝙ occiſus incedat in habitu clericali: ⁊ ideo quilibet pꝛeſumere debebat ⁊ credere eum eſſe illius cōdictionis ⁊ ſtatus cuius eum habitus indicabat: vnde ſi habitus indicat clericum debuit pꝛeſumere clericum. ff. de in ius voc. Item apud. §. ſi quis virginem. C. de inge. ma. l. pe. de ſeruis expoꝛ. l. moueoꝛ. ff. de minoꝛ. l. minoꝛ. xxv. an. adito preſide. ¶ Itez pꝛoponitur ꝙ occiſus publice putabatur: ⁊ publice īmiſcebat officijs clericalibus vnde ſi occiſoꝛ pꝛetendit ignoꝛantiam eius qḋ eſt publice notuz videtur eſſe in lata culpa. ff. de verbo. ſigni. cedere. §. fi. ⁊. l. late culpe: ⁊ de inſti. Sed ⁊ ſi pupillus. §. pꝛoſcribere: ⁊ ideo non in totum a pena homicidij excuſandus vt. ff. de ſicca. l. lege coꝛne. §. cuz quidam ⁊. l. in lege cum ergo ſciuerit vel ſcire debuerit bānum non tenere relinqtur ꝙ a pena homicidij excuſari non debeat. ¶ Item in delictis attenditur veritas maxime cum vera vel pꝛeſumptiua delinquētis eſtimatione concurrens: vt. ff. de iniuri. cum qui. §. iniuria ⁊. §. aliquis: vnde cum in pꝛopoſito interuenit veritas: qꝛ moꝛtis illatio ⁊ vera vel pꝛeſumptiua vt. ſ. pꝛobatum eſt: ſcientia inferentis moꝛtem ſequitur ꝙ occiſoꝛ non poſſit penā homicidij euitare. ¶ Unde conſilium noſtruz eſt ꝙ ſi vere ſciret clericum nullo modo penaz euitet: nec in aliquo releuetur: vt. d. l. pe. in fi. ff. de adul. ¶ Item ſi publice notum erat occiſū clericum eſſe dato ꝙ occiſoꝛ ignoꝛantiam pꝛetendat videtur eē in culpa vt. d. l. cedere. §. fi. ⁊. d. l. late: ⁊ ideo non eſt a pena homicidij eximendus: ſed in aliquo releuandus: vt in pꝛeallega. l. coꝛ. ⁊. l. in. l. Fran. Accur. Lau. Rampo. ⁊ Dy. de mucello.

¶ Explicitūt egregia conſilia perſpicaciſſimi Iu. v. Interpꝛetis. d. Dyni ḋ Mucello excerpta fideliter ab eius oꝛiginalibus: que hactenus in lucem pꝛodiere: Cognita autem fuere ⁊ viſa a Scieniſſimo iurecōſulto. d. Franciſco Aretino: vt ipſe atteſtatur ī ea impꝛeſſione que Piſis facta eſt. hec itaqꝫ Dei optimi nutu per Ulderici Scinzenzeler operā ⁊ artificium ⁊ Impēſaz Iohānis de Legnano Mediolani. Mcccclxxxvi. mēſe Iunij notata ſunt.